Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Comoedia

https://hdl.handle.net/1874/323780

Aevum vetus.
Scriptores latini.
No. 11

Kast I
A. F. N: 23

T. 806

806 *(Lat. 11, antea 292r.) Charta. 4°. 243 ff. Saec. XV.*

P. Terentius Afer, Comoediae VI.

In fine: Epythaphium Therentij. Natus in excelsis, cet .... Finit in Delff anno 1474° 17 kal. Julij.

„Codex monasterii S. Pauli in Trajecto inferiori."

Hs.
1 F 23

Codex mōsteri scī pauli in traiecto īferiori

nº. 253. r.

Nº. 292 R

TERENCII PUBLII AFRI CARTAGINENSIS LIBER SEX COMEDIARUM. Incipit argumentum.

Anna Nesaux. A. VIII. W.

Sororem falso credi-
tam meretricule genere
Andrie Glicerium
vitiat Pamphilus gravidaque
facta dat
fidem uxorem sibi fore hanc. Nam aliam pater ei des-
ponderat gnatam Chremetis. Atque ut amo-
rem comperit, simulat futuras nuptias, cupiens
quid animi filius suus haberet cognoscere. Da-
vi suasu non repugnat Pamphilus. Sed ex Glice-
rio natum ut vidit puerulum Chremes, recusat
nuptias, generum abdicat. Mox filiam
Glicerium insperato agnitam hanc Pamphilo dat,
aliam Charino coniugem. Prologus Andrie

Poeta quum primum animum ad scribendum appu-

lit. id sibi negocii credidit solum dari populo ut
placerent quas fecisset fabulas. verum aliter
ter evenire multo intelligit. Nam in prologis
scribendis operam abutitur. non qui argumentum nar-
rat. sed qui malivoli veteris poete maledictis
respondeat. Nunc quam rem vitio dent. quaeso
animum advertite. Menander fecit andriam
et perinthiam. qui utramvis recte norit. ambas
noverit. Non ita dissimili sunt argumento. sed tamen dissi-
mili oratione sunt facte et stilo. Que convenere in
andriam ex perinthia fatetur transtulisse. atque
usum pro suis. Id isti vituperant factum. atque in
eo disputant. contaminari non decere fabulas.
faciunt ne intelligendo. ut nil intelligant. Qui cum
hunc accusant. nevium plautum ennium accusant
quos hic noster auctores habet. quorum emulari
exoptat negligentiam. potius quam istorum obscu-

ra diligentia. Dehinc ut quiescant porro moneo.

et desinant maledicere. malefacta ne noscant

sua. Fauete. adeste equo animo. et rem cognosci-

te. ut pernoscatis ecquid spei sit reliquum.

Posthac quas faciet de integro comedias

spectande an exigende sint vobis prius.

Incipit primus actus. Symo. Sosia.

Vos istec intro auferte. Abite. So-

sia adesdum paucis te volo. So.

dictum puta. nempe ut curentur recte hec. Sy.

Immo aliud. So. Quid est quod tibi mea ars

efficere hoc possit amplius. Sy. Nichil istac opus

est arte. ad hanc rem quam paro. sed hiis quas

semper in te intellexi sitas fide et taciturnita-

te. So. Expecto quid velis. Sy. Ego postquam te

emi a paruulo. ut semper tibi ~~quid~~ apud me

iusta et clemens fuerit seruitus. scis. feci ex ser-

no esses libertus. mihi propterea quod serviebas liberaliter. quod habui summum pretium persolvi tibi.

So. In memoria habeo. Si. Haud muto factum.

So. Gaudeo si tibi quid feci aut facio quod placeat Simo. et id gratum fuisse advorsum te habeo gratiam. Sed mihi hoc molestum est. nam ista commemoratio quasi exprobratio est inmemoris beneficii. Quin tu uno verbo dic quid est quod me velis. Si. Ita faciam. hoc primum in hac re predico tibi. Quas credis esse has non sunt vere nuptie.

So. Cur simulas igitur. Si. Rem omnem a principio audies eo pacto et nati vitam et consilium meum cognosces. et quid facere in hac re te velim. Nam is postquam excessit ~~ex~~ ex ephebis sosia. liberius vivendi fuit potestas. nam antea qui scire posses aut ingenium noscere dum etas. metus magister prohibebant. So. Ita

est. **Sy.** Quod plerique omnes faciunt adolescentu-
li. ut animum ad aliquod studium adiungant. aut
equos alere. aut canes ad venandum. aut
ad philosophos. horum ille egregie nichil pre-
ter cetera studebat. et tamen hec omnia mediocri-
ter gaudebam. **So.** Non iniuria nam id ar-
bitror apprime in vita esse utile. ut ne quid
nimis. **Sy.** Sic vita erat facile omnes perfer-
re. ac pati cum quibus una erat hiis sese dedere.
et eorum obsequi studijs. nemini adversus num-
quam preponens se alijs. ita ut facillime sine
invidia laudem invenias et amicos pares. **So.**
Sapienter vitam instituit. Namque hoc tempore Ob-
sequium amicos. veritas odium parit. **Sy.** In-
terea mulier quedam abhinc triennium ex Andro
commigravit huc vicinie. inopia et cognatorum
negligentia coacta. egregia forma atque eta-

te metuo. Ho. Hei vereor ne quid andria ap-
portet mali. Sy. Primum hec pudice vitam par-
ce ac duriter agebat. lana et tela victum que-
ritans. Sed postquam amans accessit precium pollicens
unus et item alter. Ita ut ingenium est omnium ho-
minum: ab labore proclive ad libidinem accepit
condicionem. dehinc questum occepit. Qui tum illam
amabant. forte ita ut fit. filium perduxere illuc
secum. ut una esset meum. Egomet continuo
mecum. certe captus est. habet. observabam mane
illorum servulos venientes aut abeuntes. rogitabam
heus puer dic sodes. Quis heri chrisidem
habuit. nam andrie illi id erat nomen. Ho.
Teneo. Sy. phedria aut clinia dicebant.
aut niceratum. nam hii tres tum simul amabant.
Eho. Quid pamphilus: Quid: Symbolum
dedit. cenavit. gaudebam. Item alio die quere

Iste notandum quod moris erat athe-
niensibus quod nulla ex puella-
bus se ad societatem alicuius
viri potuit applicari nisi
licentia obtenta a domino su-
periori.

Item sodes dicitur a suadeo et
... et obs-
... voluerunt ... aliquid
dicere sodes ... ut
sodes ... si audes ...
... et ... et peti-
cione ...

bam. Compericbam nil ad pamphilum quicquam
attinere. Enimvero spectatum satis putabam
et magnum exemplum continentie. Nam qui cum
ingenijs conflictatur eiusmodi neque commovetur
animus in ea re, tamen scias posse habere
iam ipsum sue vite modum. Cum id mihi pla
cebat, tum uno ore omnes omnia bona dicere et
laudare fortunas meas qui natum haberem
tali ingenio ~~pre~~ preditum. Quid verbis opus
est? hac fama impulsus Chremes ultro ad
me venit, unicam gnatam suam cum dote summa
filio uxorem ut daret. Placuit, despondi. hic
nuptijs dictus est ~~[illegible]~~ dies. So. Quid
igitur obstat cur non vere ~~[illegible]~~ fiant? Si.
Audies. Fere in diebus paucis quibus hec acta
sunt, Chrysis vicina hec moritur. So. O factum
bene, beasti. Hei metui a Chryside. Si.

Ibi tum filius cum illis qui amabant Crisidem
una aderat frequens. curabat. una funus. tris-
tis interim nonnumquam collacrimabat. placui-
t tum id michi. sic cogitabam. hic parve consuetu-
dinis causa huius mortem fert tam familiariter
Quid si ipse amasset? Quid hic mihi faciet
patri? hec ego putabam esse omnia humani
ingenii mansuetique animi officia. Quid
multis moror? Egomet quoque eius causa in
funus prodeo nichil suspicans etiam mali. So.
Hem quid id est? Sy. Scies. effertur funus. In-
terea inter mulieres que ibi aderant for-
te unam aspicio adolescentulam forma So.
bona fortasse. Sy. Et vultu Sosia
adeo modesto adeo venusto ut nichil supra.
Que tum mihi lamentari preter ceteras visa est.
Et quia erat forma preter ceteras honesta ac liberali

li accedo ad pedissequas que sit rogo. soro
rem aiunt chrisidis. Illud animum percussit.
attat hoc illud est. hinc ille lacrime. hec illa
misericordia. So. Quam timeo quorsum eua
dat. Sy. Funus interim procedit. sequimur. ad
sepulchrum venimus. in ignem posita est. fle
tur. Interea hec soror quam dixi ad flammam
accessit imprudentius. satis cum periculo. Ibi
tum exanimatus pamphilus bene dissimu
latum amorem et celatum indicat. accurrit.
mediam mulierem complectitur. Mea glicerium
inquit. quid agis? Cur te is perditum. Tum illa
ut consuetum facile amorem cerneres. reiecit se
in illum. flens quam familiariter. So. Quid
ais. Sy. Redeo inde iratus atque egre ferens.
Nec satis ad obiurgandum cause. diceret. Quid
feci? Quid commerui. aut peccavi pater?

que sese in ignem inicere voluit : prohibui .
servavi . honesta oratio est . So . Recte putas
Nam si illum obiurges . vite qui auxilium attu
lit . quid facias illi . qui dederit dampnum . aut ma
lum ? Sy . Venit chremes postridie ad me
clamitans indignum facinus comperisse . pamphi
lum pro uxore habere hanc peregrinam . Ego
illud sedulo negare factum . ille instat factum .
denique ita tum discedo ab illo . ut qui se filiam
neget daturum . So . Non tu ibi gnatum . Sy .
Ne hec quidem satis vehemens causa ad obiur
gandum . So . Qui dum . Sy . Tu ipse hijs
rebus finem prescripsisti pater . prope adest . cum
alieno more vivendum est michi . sine nunc
me meo vivere interea modo . So . Quis
igitur relictus est ad obiurgandi locus ? Sy .
propter amorem . uxorem nolit ducere : ea primum .

nunc ab illo animadvertenda iniuria est. Et nunc
id operam do. ut per falsas nuptias vera obiur-
gandi causa sit. si deneget. Simul sceleratus
davus. si quid consilii habet: ut consumat nunc cum
nichil obsint doli. Quem ergo credo manibus
pedibusque obnixe omnia facturum. magis id
adeo. michi ut incommodet. quam ut obsequatur
gnato. So. Quapropter: Si. Rogas. ma
la mens malus animus. Quem quidem ego
si sensero. Sed quid opus est verbis. Sin
eveniat quod volo. in pamphilo ut nichil sit more.
restat chremes qui michi exorandus est. et
spero confore. nunc tuum est officium. has bene
ut assimules nuptias et perterrefacias davum.
observes filium. quid agat. quid cum illo consilii
captet. So. Sat est. curabo. Eamus. nunc
iam intro. Si. I pre sequar

Symo : Dauus.

Non dubium est quin vxorem nolit filius.
ita dauum modo timere sensi. vbi nuptias
futuras esse audiuit. sed ipse exit foras. Da.
Mirabar hoc si sic abiret. et heri semper lenitas
verebar quorsum euaderet. qui postquam audierat
non datum iri filio vxorem suo. numquam cuiquam nostrum
verbum fecerat. neque id egre tulit. Sy. at
nunc faciet. neque vt opinor sine tuo mag
no malo. Da. Id voluit nos sic nec opi
nantes duci falso gaudio sperantes. iam amo
to metu inter oscitantes opprimi : ne esset
nobis spatium cogitandi ad disturbandas
nuptias astute. Sy. Carnifex quid loquitur. Da.
herus est neque prouideram. Sy. Daue. Da.
Hem quid est. Sy. Ehodum ad me. Da. Quid
hic vult. Sy. Quid ais. Da. Qua de re. Sy.

Rogas? meu͠ natu͠ rumor est amare. Da-
id populus curat scilicet. Hy. hocine agis an
non? ~~Ego~~ Da. Ego vero istuc. Hy. Sz nunc
ea me exquirere iniqui patris est. nam quod an-
tehac fecit nil ad me attinet. dum tempus ad
eam rem tulit. sivi animum ut expleret suum. nunc
hic dies aliam vitam affert. alios mores postu-
lat. Dehinc postulo: si vero equum est te oro
Daue. ut redeat iam in viam. Da. Hoc quid
sit. Hy. Omnes qui amant graviter sibi dari
uxorem ferunt: Da. Ita aiunt. Hy. Tum
si quis magistrum cepit ad eam rem improbum.
ipsum animum egrotum. ad deteriorem partem ple-
rumque applicat: Da. Non hercle intelligo.
Hy. Non hem. Da. Non. Davus sum non
Edipus. Hy. Nempe ergo aperte vis que restant
me loqui? Da. Sane quidem. Hy. Si sese

ro hodie quicquam in hijs te te nuptijs ~~fallacie~~
fallacie conarī. quo fiant minus aut velle in ea
~~esse~~ re ostendere. quam sis callidus. Verberibus cesū
te in pistrinū daue dedam. vsque ad necē. ea
lege atque omine vt si te inde exemeris. ego
pro te molā. Quid hoc? intellexti? An non
dū etiā ne hoc quidem? Da. Immo callide
ita aperte ipsā rem. modo locutus ~~es~~ es. nil cir-
cuitione vsus es. Sy. Vbiuis facilius passus sim?
quam in hac re me deludier. Da. Bona verba quaeso.
Sy. Irrides. nichil me fallis. sed dico tibi. ne
temere facias. neque tu hoc tibi dicas
non predictū. Caue. Dauus.
Enimuero daue. nil loci est segnicie.
neque socordie. quantū intellexi modo senis sen
tentiā de nuptijs. Que si non astu prouidentur.
me aut herū pessundabit. nec quid agā

certum est: pamphilum me adiutem. an ausculte
seni. Si illum relinquo eius vite timeo: sin opi
tulor huius minas. cui verba dare difficile est.
primum iam de amore hic comperit. me infensus
seruat. ne quam faciam nuptijs fallaciam. si sen
serit: perij aut si lubitum fuerit. causam ceperit. quo
iure quaque iniuria. precipitem me in pistri
num dabit. Ad hec mala. hoc mihi accedit etiam
hec andria. siue ista uxor. siue sit amica
est, grauida e pamphilo est. audireque
eorum est opere pretium audaciam. nam inceptio
est amentium. haud amantium. quicquid pepe
risset. decreuerunt tollere. Et fingunt qua
dam inter se nunc fallaciam. ciuem atticam
esse hanc. ¶ fuit olim quidam senex merca
tor. nauem is fregit apud andrum insulam
Is obijt mortem ibi. tum hanc eiectam

chrisidis patrem se recepisse orbam. parvam. fabu
le michi quidem hercle non fit verisile.
Atque ipsis comentum placet. Sz misis ab
ea egreditur. at ego hinc me ad forum ut conve
niam pamphilum. ne de hac re pater impru
dentem opprimat.

Misis ancilla:

Audivi archilis iamdudum lesbiam addu
ci iubes. Sane pol illa temulenta est mulier.
et temeraria. nec satis digna cui committas primo
partu mulierem. tamen eam adducam. Obsecro
importunitatem spectate aniculae. quia compo
trix sua est eius. Dij date facultatem obsecro
huic pariundi. atque illi in alijs potius pec
candi locum. Sed quidnam? paphilum exanima
tum video vereor quid siet. opperiar ut sciam
nunc quidnam hec turba tristicie afferat

V Pamphilus. Mysis:

Hocine est humanum factum? haut inceptum
hocine est officium patris. Mysis. Quid est illud?
Pam. Proh deum fidem atque hominum. quid
est si hec non contumelia est: uxorem decreu[it]
dare se se michi hodie. nonne oportuit prescis[se]
se me ante? nonne prius communicatum oportuit
Mi. Miseram me quod verbum audio. Pam. Quid
chremes? qui denegarat se commissurum michi
gnatam suam. uxorem? id mutauit quoniam me
immutatum videt. Ita ne obstinate operam dat:
vt me a glicerio miserum abstrahat? Proch deum
atque hominum fidem. Quod si fit. pereo funditus.
Adeon hominem esse inuenustum aut infelicem quemquam
vt ego sum? Proh deum atque hominum fidem. mul
to ego chremetis pacto affinitatem effugere
potero? Quot modis contemptus. spretus facta.

tum facta omnia sunt : Itemne repudiatus repetor : quam
obrem nisi id est quod suspitor. aliquid monstri
alunt. ea quoniam nemini obtrudi potest itur ad
me. My. Oratio hec me miseram exanimavit metu
Pam. Nam quid ego dicam de patre? ah tantam
ne rem tam negligenter agere. preteriens modo?
michi apud forum uxor tibi ducenda est. paphile
hodie. inquit. Para te abi domum. Id mihi visus
est dicere. Abi cito. ac suspende te. obstupui.
Censen me verbum potuisse ullum proloqui? aut
ullam causam ineptam saltem. falsam. iniquam
obmutui. Quod si ego rescissem id prius. quid
facerem. si quis me nunc roget. aliquid facerem
ut hoc ne facerem? Sed nunc quid primum exsequar
quare? tot me impediunt cure. que meum animum
diverse trahunt. amor. misericordia huius. nuptiarum
sollicitudo. tum patris pudor. qui me tam leni

passus est animo usque adhuc. que meo cumque animo
libitum est facere. ei nunc ego ut aduerser? Hem
incertum est quid agam. My. Misera timeo
incertum hoc: quorsum accedat: sed nunc peropus est
aut hunc cum ipsa: aut aliquid de illa me aduer-
sum hunc loqui. Dum in dubio est animus paulo
momento huc vel illuc impelles. Pam. Quis
hic loquitur? Mysis salue. My. O salue Pamphi-
le Pam. Quid agit? My. Rogas? laborat
e dolore. atque ex hoc misera. sollicita est: diem
quia olim: in hunc sunt constitute nuptie. tum
autem hec timet. ne deseras se. Pam. ~~Egone~~
Hem. ego ne istuc conari queam. Egon propter
me illam decepi miseram sinam: que mihi suum
animum. atque omnem vitam credidit: quam ego animo egre-
gie caram pro uxore habuerim. Bene et pudice
eius doctum atque eductum. sinam coactum egestate

te ingenium mutarier? non faciam. My. aut
vereor si in te sit solo situm. sed timeo vim ut
queas ferre. Pam. Adeon me ignavum putas.
adeon porro ingratum. aut inhumanum. aut fe
rum. ut neque me consuetudo. neque amor. neque
pudor commoveat me. neque commoneat ut servem
fidem? My. unum hoc scio. hanc meritam esse.
ut memor esses sui. Pam. Memor essem? O Misis
Misis. etiam nunc michi scripta illa dicta. sunt in
animo. Chrisidis de Glicerio: Iam ferme mori
ens me vocat. accessi. vos semote. nos soli.
incipit. Mi Pamphile huius formam atque etatem vi
des. nec clam te est quam illi nunc utreque res
inutiles. et ad pudicitiam. et ad rem tutandam
sinet. Quod ego te per hanc dexteram oro. et ge
nium tuum. per tuam fidem. perque huius solitudinem
te obtestor. ne abs te hanc segreges. ne deseras

si se in germani fratris dilexit loco. siue hec te
solum semper fecit maximum. seu tibi morigera
fuit in rebus omnibus: Te isti virum do amicum tuto
rem. patrem. bona nostra hec tibi committo. et
tue mando fidei. hanc mi in manum dat. mors
ipsam continuo occupat. Accepi Acceptam ser
vabo. hanc nisi mors mi adimet nemo. My.
Ita spero quidem. Pam. Sed cur tu abis ab il
la? My. Obstetricem accerso Pam. Propera at
que audin? verbum unum. caue ne de nuptijs.
ne ad morbum hoc etiam. My. Teneo. xx

Incipit 2 actus andrie. Carinus. Burria.
Pamphilus. 2 actus andrie

Quid ais burria? datur ne illa pamphi
lo hodie nuptum? Bur. Sic est. Ca.
Qui scis? Bur. Apud forum modo e dauo au
diui. Ca. Veh misero michi. ut animus in spe.

atque in timore usque antehac attentus fuit. ita
postquam adempta spes est lassus cura confectus stupet.
Byr. Queso edepol Carine quoniam non potest fieri
quod vis. id velis quod possis Cari. Nil volo
aliud nisi philomenam. Byr. Ah quanto satius
est. te id dare operam. qui istum amorem ab
animo amoveas tuo. quam id loqui. quo magis libido
frustra incendatur tua. Ca. Facile omnes
cum valemus recta consilia egrotis damus. tu si
hic sis aliter sentias. Byr. Age age ut libet
Ca. Sed pamphilum video omnia experiri certum
est priusquam peream Byr. Quid hic agit?
Cari. Ipsum hunc orabo. huic supplicabo. amo-
rem huic narrabo meum. Credo impetrabo ut
aliquot saltem nuptiis protrahat dies. in-
terea fiet aliquid spero. Byr. Id aliquid nihil
est. Ca. Byrria quid tibi videtur? adeon ad eum?

By. Quid nisi michi impetres? vt te arbitre-
tur sibi paratum mechum si illam duxerit. Ca. Abi-
bit in malam rem cum suspicione istac scelus.
Pam. Carinum video. salue. Ca. O salue pam-
phile. Ad te venio. spem. salutem. auxilium consi-
lium expetens. Pam. Neque pol consilij locum habeo.
neque auxilij copiam. Sed istud quidnam est?
Ca. hodie vxorem ducis? Pam. Ita aiunt.
Ca. Pamphile si id facis. hodie postremum
me vides. Pam. Quid ita est? Ca. Hey mi-
vereor dicere. huic dic queso birria. By.
Ego dicam. Pam. Quid est? By. Sponsam
hic tuam amat. Pam. Ne iste haud mecum
sentit. ehodum. dic michi. numquidnam amplius
tibi cum illa fuit carine. Ca. Hahah michil.
Pam. Quid vellem. Ca. Nunc te per amici-
ciam. et per amorem obsecro principio. vt

ne ducas Pam. Dabo quidem operam. Ca. Sed
si id non potes. aut tibi nuptie hee sunt cordi.
Pam. Cordi? Ca. Saltem aliquot dies profer
dum proficiscor aliquo ne videam. Pam. Au
di nunc iam. ego carine neutiquam officium liberi
esse hominis puto. cum is nichil promereatur postu
lare id gratie apponi sibi. Nuptias effugere
ego istas malo. quam tu adipiscier. Ca. Reddi
disti animum. Pam. Nunc siquid potes. aut
tu aut hic birria facite fingite invenite effi
cite qui detur tibi. Ego id agam. mihi qui ne
detur. Ca. Sat habeo. Pam. Davum optime
video. cuius consilio fretus sum. Ca. At tu hercle
haud quicquam michi nisi ea que nichil opus
sunt sciri. fugin hinc? Bir. Ego vero ac libens.

Davus. Pamphilus. Carinus.

Di boni. quid porto boni? ubi inveniam pa

philū· vt metuā in quo · nūc est adimā · atq
vt expleam aīm gaudio · Ca. Letꝰ est · nes
cio quid · Pam. nihil est nundū hic resci
uit mala · Da. Quē ego nūc credo · si iam
audierit sibi paratas nuptias · Ca. Audin tu
illū? Da toto me oppido exanimatū querere ·
Sed vbi q̄ram? aut quo nūc p̄mū intendā?
Cessas alloqui · Da. Abeo · Pam. Daue
ades resiste · Da. quis homo est · q̄ me vocat
O pamphile teipsū quero · Euge carine a
bos oportune vos volo · Pam. Daue perij · Da.
Quin tu pong hoc audi · Pam. Interij · Da.
Quid timeas scio · Ca. Mea quidē hercle ī
dubio vita est · Da. Et quid tu: scio · Pam.
nuptie michi? · Da. Et id scio · Pam. Hodie?
Da. Obtundis tametsi intelligo · id paues ne
ducas tu illam · tu autē vt ducas · Ca. Rem

temes. Pam. Istuc ipsum. Da. Atqui istuc ipsum
nichil periculi est. me vide. Pam. Obsecro te
quam primum hoc me miserum libera metu. Da.
Hem libero. uxorem tibi non dat iam Chre
mes. Pam. Qui scis? Da. Scio. tuus pater modo
me apprehendit. ait tibi uxorem dare se hodie.
Item alia multa. que nunc non est narrandi lo
cus. Continuo ad te properans percurro ad forum
ut dicam hec tibi. ubi te non invenio. ibi ascen
do in quendam excelsum locum. circumspicio. nusquam
te. ibi forte video huius birriam. Rogo. negat
vidisse se. mihi molestum. quid agam cogito. redeun
ti interea ex ipsa re michi incidit suspicio.
Hem. paululum obsonii video. ipsum tristem esse.
de improviso nuptie non coherent. Pam.
Quorsumnam istuc? Da. Ego me continuo
ad chremetem. cum illo advenio. solitudo ante

hostium. Pam. Id iam gaudeo. Ca. Recte
dicis. Pam. Perge. Da. Maneo. in via intro
ire neminem video. exire neminem. matronam
nullam in edibus. nil ornati. nil tumulti. acces-
si. intro aspexi. Pam. Scio magnum signum. Da.
Num videntur convenire hec nuptiis? Pam. Non
opinor Dave. Dav. Opinor narras? non
recte accipis. certa res est. etiam puerum inde abi-
ens conveni Chremis. olera et pisciculos minutos
ferre obulo in cenam senis. Car. liberatus sum
Dave hodie tua opera. Da. At nullus quidem.
Ca. Quid ita. nempe huic prorsus illam non dat.
Da. Ridiculum caput. Quasi necesse sit si
huic non det. te illam uxorem ducere nisi vi-
des. nisi senis amicos ores ambos. Ca. bene
mones. Ibo etsi hercle sepe iam spes
hec frustrata est. vale. Pam. Quid sibi

volt pater? cur simulat? Da. Ego dicam
tibi. si id suscenseat nunc. quia non dat tibi
uxorem chremes. ipsus sibi iniurius videatur
neque id iniuria. priusquam tuum ut sese habeat ani
mum ad nuptias perspexerit. sed si tu negaris du
cere. ibi culpam omnem in te transferet. tamen
ille turbe fient. Pam. Quid vis patiar?
Da. pater est pamphile difficile est. tum hec
sola est mulier. dictum aut factum invenerit aut
aliquam causam quamobrem eiciat oppido. Pam.
eiciat? Da. cito. Pam. Cedo igitur quid faciam
Dave. Da. dic te ducturum. Pam. hem. Da.
Quid est? Pam. Ego me dicam. Da. ~~[illegible]~~
cur non? Pam. nunquam faciam. Da. ne ne
ga. Pam. Suadere noli. Da. Ex ea re quid
fiat vide. Pam. Ut ab illa excludar. hac con
cludar. Da. Non ita est. nempe hoc. ~~Propt~~

sic opinor esse dictum patri. ducas volo
hodie uxorem. tu dicam inquies. Redde quid
increpabit te. hic reddes omnia que nunc sunt cer-
ta ei consilia. incerta ut sient. sine omni pericu-
lo. nam hoc haud dubium est. quin chremes
tibi non det gnatam. nec tu ea causa mi-
nueris hec que facis. ne is suam mutet sente-
ntiam. patri dic velle te. ut cum velit. tibi
iure irasci non queat. nam quod tu speras.
propulsabo facile. uxorem hijs moribus da-
bit nemo. Inveniet inopem potius quam te
corrumpi sinat. sed si te equo animo ferre
accipiet. neglegentem feceris. aliam otiosus que-
rat. aliquid interea acciderit boni. Pam.
Itan credis? Da. haud dubium id quidem est
Pam. vide quo me inducas. Da. quin ta-
ces. Pam. Dicam puerum autem ne resciscat

me esse ex illa · cautio est · nam pollicitus sum suscepturum · Da · Oh facinus audax · Pam · Hanc fidem · sibi me obsecravit qui se sciret non deserturum · ut darem · Da · Curabitur · sed pater adest · Cave ne te tristem sentiat esse

Symo · Davus · Pamphilus ·

Reviso quid agant · aut quid captent consilii · Da · Hic non dubitat quin te ducturum neges · venit meditatus alicunde ex solo loco · orationem sperat invenisse se qua differat te · proin tu fac apud te ut sies · Pam · Modo ut possim Dave · Da · Crede inquam hoc mihi Pamphile · numquam hodie tecum commutaturum patrem unum esse verbum · si te dicas ducere

Byrria · Pamphilus · Symo · Davus ·

Herus me relictis rebus iussit Pamphilum hodie observare · ut quid ageret de nuptiis scirem ·

id propter· nūc huc venientē sequor· ipm̄
adeo presto· video cū dauo· hoc agam· Sy·
vtrumqȝ adesse video· Da· hem sua· Sy· pā
phile· Da· Quasi de inprouiso respice ad
eū· Pam· Hem pater· Da· probe· Sy· Ho
die vxorē ducas vt dixi volo· By· Nūc
nostre timeo parti· quid hic respondeat
Pam· Neqȝ istic· neqȝ alibi· tibi vsqȝ erit in
me mora· By· hem· Da· obmutuit· By·
Quid dixit? Sy· facis vt te decet· cū istuc
qd̄ postulo impetro cū gratia· Da· Sū ve
rus· By· Herus quantū audio ab vxore ex
cidit· Sy· I nūc· iam intro· ne ī mora
cū opus sit sies· Pam· eo· By· Nulla ne
ī re debet esse cuiqȝ homini fidem· verū
illud verbū est· vulgo qd̄ dici solet· Oēs
sibi malle· melius esse qȝ alteri· Ego illā

vidi virginem. forma bona. memini me videre
quo equior sum pamphilo si se illam in som
nijs. quam illum amplecti maluit. renunciabo
ut pro hoc malo michi det magnum malum.

Davus Symo.

Hic nunc me credit aliquam fallaciam
sibi portare? et ea gratia nunc restitisse
hic. Sy. Quid davus narrat? Da. Atque
aliquid nunc quidem. Sy. nichil ne hem?
Da. nichil prorsus. Sy. atqui expectabam
quidem. Da. preter spem evenit sentio. hoc
male habet virum. Sy. Potin es michi verum
dicere. Da. nichil facilius. Sy. num illi mo
leste quippiam hec sunt nuptie. propter huiusce
hospite consuetudinem? Da. nichil hercle.
aut si adeo biduum aut triduum est. hec solli
citudo. nostin? deinde desinet. etenim ipsa

seruu eandem rem uitam putabit uia. **Hy.** Lau-
do. **Da.** Dum licitum est ei, dumque etas tulit, a-
mauit. tum id clam cauit. ne umquam infa-
mie ea res sibi esset: ut uirum forte decet.
Nunc uxore opus est. animum ad uxorem appu-
lit. **Hy.** Subtristis uisus est aliquantulum
michi. **Da.** nichil propter hanc rem: sed est
quod succenset tibi. **Hy.** Quidnam est. **Da.**
puerile est. **Hy.** Sed quid id est. **Da.** nichil.
Hy. Quin dic quid est. **Da.** Ait nimium
parce facere sumptum. **Hy.** meme? **Da.**
te. vix inquit dragmis est obsonatus decem.
non filio uidetur uxorem ~~uxorem~~ dare? Quem
inquit uocabo ad cenam meorum equalium po-
tissimum nunc? et quod dicendum hic siet. tu quoque
perparce nimium non laudo. **Hy.** tace. **Da.**
commoui. **Hy.** Ego ista recte ut fiant uidere

Quidnam hoc rei est? quid hic vult ve-
terator sibi: Nam si hic mali est quicquam
hem illic est huius rei caput ¶ Misis Sy-
mo Davus Lesbia Glicerium

Ita pol quidem res est, ut dixti lesbia
fidelem haud ferme mulieri invenias virum
Sy. Ab andro est ancilla hec? quid nar-
ras? Da. Ita est. My. sed hic pamphilus. Sy.
Quid dicit. My. firmavit fidem. Sy. hem
Da. Utinam aut hic surdus aut hec muta
facta sit. My. Nam quod peperisset iussit
tolli. Sy. O iuppiter quid ego audio. ac-
tum est siquidem hec vera predicat: Les.
Bonum ingenium narras adolescentis. My.
Optimum. sed sequere me intro ne in mora illi
sies cum opus sit. Les. Sequor. Da. Quod
remedium nunc huic malo inveniam. Sy.

Quid hoc? Non est demens ex peregrina?
Iam scio. Ah vix tandem sensi stolidus. Da. Quid
hic sensisse se ait? Sy. Hec primum affertur
iam michi ab hoc fallacia hanc simulant
parere quo chremetem absterreant. Gli. Iu
no lucina fer opem. serua me obsecro.
Sy. Hui. tam cito ridiculum. postquam ante
hostium me audiuit stare. partus approper
rat. Non sat comode diuisa sunt temporibus tibi
daue hec. Da. mihin. Sy. Non immemor
es discipuli. Da. Ego quid narras nescio
Sy. hiccine me si imparatum in veris
nupciis adortus esset quos michi ludos
redderet. nunc huius periculo fit. Ego in
portu nauigo. Lesbia Symo Dauus

Adhuc archilis que assolent que que o
portent signa esse ad salutem. omnia huic

esse video. Nunc primum fac ista ut lavet.
post deinde. quod iussi dari ei bibere et
quantum imperavi: date. Mox ego huc rever
tar. Per ecastor. scitum puer est e pamphilo
natus. Deos queso ut sit superstes. quandoquidem
ipse est ingenio bono cumque huic veritus est
optime adolescentule iniuriam facere. Sy.
Vel quis hoc non credat: qui te norit: abs
te esse ortum? Da. Quid id est? Sy. Non
imperabat coram. quid opus esset facto
puerpere. sed postquam egressa est? illis que
sunt intus clamat de via. O Dave itan contem
nor abs te? aut itane tandem idoneus
tibi videor esse quem tam aperte fallere incipias
dolis? saltem accurate ut metui videar cer
te si rescierim. Da. Certe. hic herde nunc
ipsus se fallit haud ego. Sy. Edixin id tibi

interminatus sum ne faceres. num veritus es?
quid retulit? credon tibi hoc nunc peperisse
hanc e pamphilo. Da. Teneo quid erret et quid
agam habeo. Sy. Quid taces? Da. Quid cre
das? quasi non renunciata tibi sint hec sic fo
re. Sy. Mihin quisquam? Da. Eho an tute in
tellexti hoc assimulari? Sy. Irrideor. Da.
renunciatum est. nam qui istec tibi incidit sus
picio. Sy. Qui? quia te noram. Da. Qua
si tu dicas id factum consilio meo. Sy. Certe
enim scio. Da. Non satis me pernosti etiam qualis
nunc sim symo. Sy. Ego ne te? Da. Sed quid.
si quid tibi narrare occepi. continuo tibi dari
verba censes. Sy. Falso? Da. Itaque hercle nil
iam muttire audeo. Sy. Ego hoc unum scio.
neminem peperisse hic. Da. Intellexti: sed nichi
lo setius puerum mox quem deferent huc ante

hostium. Da. Ego iam nunc tibi renuntio here futu-
rum. ut sis sciens. nec tu hoc mihi posterius dicas
Daui factum consilio aut dolis. prorsus a me
opinionem hanc tuam esse. ego amotam volo. Si.
Unde id scis? Da. Audiui et credo. Si. Alii
garriunt simul qui coniecturam hanc nunc fa-
cio. Iam prius hec te a pamphilo grauidam dixit
esse. inuentum esse falsum. nunc postquam videt
nuptias domi apparari. missa est ancilla
illico obstetricem accersitum ad eam et puerum. ut
afferret simul. Da. Hoc nisi fit. puerum ut
tu videas. nichil mouentur nuptie. Si.
Quid ais? cum intellexeras id consilium capere
cur non dixti extemplo pamphilo? Da. Quis
igitur eum ab illa abstraxit nisi ego? Nam omnes
nos quidem scimus quam misere hanc amauit
nunc sibi uxorem expetit. postremo id mihi

da negocij . tu tamen has nuptias perge facere .
ita ut facis . et id spero adiutores habebis deos
Sy. Immo abi intro . ibi me operire . et quod
parato opus est . para . Non impulit me hec
nunc omnino ut crederem . Atque haud scio an
que dixit vera sint omnia . sed parvi pendo .
Illud michi multo maximum est . quod michi
pollicitus est ipsus gnatus . Nunc chremetem con-
veniam . orabo gnato uxorem . Sy. Impe-
tro quid alias malim quam hodie has fieri nup-
tias . Nam gnatus quod pollicitus est . haud du-
bium est id . michi si nolit ? quin eum merito
possim cogere . atque adeo in ipso tempore eccum ip-
sum obviam chremetem . 3us actus andrie
Symo . Cremes . 3a actus adiecte Inci.

Iubeo chremetem . Chre. O te ipsum
quaerebam symo . Sy. Et ego te . Chre.

Optato aduenis. aliquot me adierunt. ex
te auditum qui aiebant. filiam meam nubere ho
die tuo gnato. id viso tun an illi insaniant.
Symo. Ausculta paucis. et quid ego te
velim. et tu quod queris scies. Chre. Auscul
to. loquere quid velis. Sy. per ego te deos
oro et nostram amiciciam chreme. que incepta
a paruulis cum etate accreuit simul. per que vnicam
gnatam tuam. et natum meum/ cuius tibi potestas
summa seruandi datur. vt me adiuues in hac
re. atque ita vt nuptie que fuerant future: fiant
Chre. Ah/ ne me obsecra. quasi hoc te orando
a me impetrare a me oporteat. Alium esse censes
nunc me atque olim cum dabam. Symo. In
rem est vtrique. vt fiant. accersi iube. Sed
si ex ea re plus mali est. quam commodi vtrique.
id te oro in commune vt consulas. tamquam illa

tua sit. pamphili ego sim pater. Hy. Im
mo ita volo atque postulo ut fiat chreme.
neque postulem abs te. nisi ipsa res moneat.
Chre. Quid est. Hy. Ire sunt inter glicerium
et gnatum. Chre. Audio. Hy. Ita magne ut
sperem posse evelli. Chre. fabule. Hy. pro
fecto sic est. Chre. Sic hercule est ut dicam
tibi. Amantium ire amoris redintegratio est.
Hy. Hem id te oro ut ante eamus dum tem
pus datur. dum que eius libido occlusa est con
tumelijs. priusquam harum scelera atque lacrime
confficte dolis reducunt animum egrotum ad miseri
cordiam. uxorem demus. spero consuetudine
et coniugio liberali devinctum chreme. deinde
facile ex illis sese emersurum malis. Chre.
tibi ita hoc videtur. at ego non posse arbitror.
neque illum hanc perpetuo habere neque p.

peri. Sy. Quin scis ergo istuc. nisi periculum
lum feceris. Chre. At istud periculum in filia fieri
grave est. Sy. Nempe incommoditas denique huc
omnis redit si eveniat. quod dii prohibeant dis
cessio. et si corrigatur. quot commoditates in
de principio. amico filium ~~restitu~~ restitueris. tibi
generum firmum. et filie invenies virum. Chre.
nres. quid istuc? si ita istuc animum in
duxti esse utile nolo tibi ullum commodum in
me claudier. Sy. Merito te semper maxi
mum feci chreme. Chre. Sed quid ais? Sy.
Quid? Chre. Qui scis eos nunc discordare
inter se? Sy. Ipsus davus michi: qui inti
mus est eorum consiliis: dixit. et is michi persuadet.
nuptias quantum queam ut maturem. Num
censes faceret filium nisi sciret eadem hec velle?
Tute adeo iam eius audies verba. heus evoca

te hic daui. atque eum video ipsum foras ex
ire Dauus. Symo. Chremes.
Ad te ibam. Sy. Quidnam est? Da.
Cur uxor non arcessit. iam aduesperascit. Sy.
Quidem tu illum? ego dudum non nichil veritus
sum daue abs te. ne faceres idem quod vulgus
servorum solet dolis ~~dol~~ vt me deluderes. propterea
quod amat filius. Da. Ego ne istuc facerem. Sy. Credidi. id quod adeo metuens. vos
celaui quod nunc dicam. Da. Quid est? Sy.
Scies. namque prope modum habeo iam tibi
fidem. Da. Iam tandem cognosti qui
siem. Sy. Non fuerant nuptie future?
Quid non? Sy. Sed ea gratia simulaui
vos vt pertemptarem. Da. Quid ais. Sy. Sic
res est. Da. vide nunquam istuc quiui intelligere vah consilium callidum. Sy. Hoc audi.

vt hunc intro ire te iussi· oportune hic fit
michi obviam· Da· hem quid dixti· nimia
perdunq(ue) Py· Narro hunc que tu dudum
narrasti michi· Da· Quidnam audio· Py·
natam nato ut det oro vix quod cepero· Da· oc
cidi· Py· hem quid dixti· Da· optime ipse
factum est· Py· Nunc pro hunc nulla est mora·
Chre· domum ego modo ibo· ut apparetur·
dicam· atque hunc renuntiabo· Py· Nunc te oro
Dave qui solus michi effecisti has nuptias
Da· ego vero solus· Py· Corrigere mi gna
tum porro enitere· Da· faciam hercle sedulo·
Py· Potes nunc dum animus irritatus est·
Da· quiescas· Py· Age igitur ~~nunc~~ ubi
nunc passus est· Da· eum in domi est· Py·
Ibo ad eum· atque eadem hec que dixi tibi·
dicam itidem illi· Da· nullus sum· Quid

cause est. quin in pristinum reddam pristinam viam? Nichil est preter locum relictum. ita perturbavi omnia. herc fefelli. in nuptias quem herilem filium feci hodie ut fierent. nisi spe rante hoc atque invito pamphilo hem astutia. quod si quiessem nichil evenisset mali. Sed eccum ipsum video. occidi utinam esset aut quid mi hic. quo me precipitem darem

Pamphilus. Davus.

Ubi illic est scelus qui me hodie prodidit. **Da.** perii. Atque hoc confiteor michi iure obtigisse quandoquidem tam iners tam nullius consilij sum. servon fortunas meas me commisisse futili. Ego pretium fero ob stultitiam. sed multum hoc numquam auferet. **Da.** Posthac incolumem sat scio fore me nunc si devito malum. **Pam.** Nam quid

ego nunc dicam patri? negabon velle me mo-
qui sum pollicitus ducere? qua fiducia id
facere audeam? nec quid de me nunc faciam
scio. Da. Nec quid de me quidem: atque id
ago sedulo. dicam aliquid me iam inventurum
ut huic malo aliquam producam moram. Pam.
oh. Da. visus sum. Pam. Eho dum bone vir
quid ais? viden me tuis consiliis miserum
impeditum esse. Da. At iam expediam.
Pam. expedies. Da. Certe paphile. Pam.
Nempe ut modo. Da. Immo melius spero.
Pam. Hoc tibi ut credam ego furcifer.
tu rem impeditam et perditam restitues
hem quo fretus sim. qui me hodie ex
tranquillissima re coniecisti in nuptias. an
non dixi hoc esse futurum. Da. dixisti. Pam.
Quid meritus es. Da. Crucem sed sine pau-

lulū. ad me vt videam. iam aliquid dis-
picias. Pam. hei michi cum non habeo spa-
cium vt de te sumam supplicium. vt volo. namque
hoc tempus precauere michi me monet
haud te vlcisci sinit. Carinus. Pamphi-
lus Dauus.

Hocine est credibile. aut memorabile.
tanta vecordia innata cuiquam vt siet. vt
malis gaudeat. atque incomodis alterius
sua vt comparet comodia. Ah. me id
ne verum est. ymo est genus hominum pessimum
indenegando modo quis pudor paulu-
lum adest. Post vbi tempus est. promissa iam
perfici. tum coacti necessario se aperiunt. et
timent. et tamen res premit eos denegare.
ibi tum eorum impudentissima oratio est. Quis
tu es. cur mea tibi? heus proximus sum

egomet michi. Attamen ubi fides est si
roges nichil pudet. hic ubi opus est non ve
rentur. illic ubi ~~longe~~ non longe est. ibi ve
Sed quid agam? adeam me ad eum. et cum e
iniuriam hanc expostulem? ingeram multa ma
atque aliquis dicat. nichil promoveris. mu
tum molestus ei certe fuero atque animo mo
rem gessero. Pam. O Carine. et te et me
imprudens nisi quid dii respiciunt perdidi.
Car. Ita me imprudens tandem inventa est
causa solvisti fidem. Pam. Quid tandem
Ca. Etiam nunc me seducere istis dictis po
tulas. Pam. Quid istuc est. Car. Postquam
me amare dixi. complacita est tibi. heu me
miserum qui tuum animum ex animo spectavi
meo. Pam. Falsus es. Ca. Nonne tibi esse
satis hoc solidum visum est gaudium. nisi me

lactasses amicitiam. et falsa spe productus habeas. Pam. habeam? ah nescis quantis
i malis verser miser. quantas quod hic in
suis consilijs conficit sollicitudines michi carni
fex. Car. Quid istuc tam mirum est. de te
si exemplum capit. Pam. haud istuc dicas
si cognoris vel me. vel amorem meum. Ca.
Scio cum patre altercasti dudum. et is nunc propterea
nunc tibi succenset. nec te quit hodie cogere
ut ducas. Pam. Immo enim quo tu minus
scis erumnas meas. hee nuptie non appa
rabantur michi. nec postulabat nunc quisquam
uxorem dare. Car. scio tu coactus tua volun
tate es. Pam. mane. nondum scis. Car. scio
equidem illam ducturum esse te. Pam. Cur me
enecas. hoc audi. nunquam destitit instare ut
dicerem me esse ducturum. suadere. orare usque

adeo donec perpulit. Car. Quis homo istuc
est? Pam. Davus. Car. Davus? Pam.
Davus interturbat omnia. Car. Quamobrem? Pa.
Nescio. nisi mihi deos fuisse iratos satis
scio. qui auscultaverim ei. Car. Factum est
Dave? Da. Factum. Car. Hem quid ais sce-
lus? at tibi dii dignum factis exitium duint
Eho dic mihi si omnes hunc coniectum in nup-
tias inimici vellent. quid nisi hoc consilium da-
rent. Da. Deceptus sum, at non defatigatus
Car. Scio. Da. Hac non successit, alia aggre-
diamur via. nisi id putas quia processit primo
parum non posse iam ad salutem converti hoc malum
Pam. Immo etiam. nam satis
credo si advigilaveris. ex unis mihi ge-
minas conficies nuptias. Da. Ego pam-
phile hoc tibi pro servitio debeo conari

manibus pedibus noctes et dies capitis
periculum adire dum prosim tibi. tuum si quid
preter spem evenit. mi ignoscere. si parum suc-
cedit quod ago. at facio sedulo. vel melius
tute aliud reperi me missum face. **Pam.**
Cupio. restitue in quem me accepisti locum
Da. faciam. **Pam.** at iam hoc opus est. **Da.**
hem. st mane. concrepuit a glicerio hostium
Pam. nichil ad te. **Da.** quero. **Pam.**
hem nuncine demum. **Da.** at iam hoc
tibi inventum dabo.

Charisius. Paphilus. Carinus. Davus.

Tum ubi ubi erit. inventum tibi cura-
bo et meum adducam tuum paphilum. **Ch.** mo-
ne mi noli te macerare. **Pam.** Carisius. **Ch.**
Quid est. **Pam.** hem paphile. optime te mi of-
fers. **Pam.** Quid est. **Ch.** orare iussit

Iam ubi ubi erit. [illegible] atque
audire et destitue[illegible] vel[illegible]
[illegible]. [illegible] pam-
philo et manet. davus [illegible]
[illegible] occasione dis-
[illegible] [illegible]. Et [illegible]
[illegible] ut paphilus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Iam ubi
ubi erit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

si se amittes hera. iam ut ad se venias. Vide
adiit te ipse. Pam. Vah perii hoc malum integrascit.
sicine me atque illam opera tua
nunc miseros sollicitarier. Da. Ita. Carino. amor
sor. inpurias quam michi apparavit sensit. Car.
Quibus quidem quam facile poterat quiesci. si hic
quiesset. Da. Age si hic non insanit sa
tis sua sponte. instiga. Car. Atque ego si possem
praeterea que nunc misera in merore
est. Pam. O misis per omnia tibi adiuro
deos numquam eam deserturum. non si capiundos
michi sciam inimicos esse omnes homines. hanc
expetivi. contigit. conveniunt mores.
valeant qui inter nos dissidium volunt. hanc
nisi mors michi adimet nemo. Car.
Resipisco. Pam. Non appollinis magis
verum atque hoc responsum est. si poterit ut

ne pater per me stetisse credat quo minus
hee fierent nuptie. volo. sed si id non potuit.
id facta improbaui quod est. per me stetisse
ut credat. quis tibi videor. Car. miser eque
atque ego. Da. consilium quero. Car. fortis vir
Pam. scio quid conere. Da. hoc ego tibi
profecto effectum reddam. Pam. Iam hoc
opus est. Da. quin iam habeo. Car. Quid
est. Da. huic: non tibi habeo. ne erres.
Car. sat habeo. Pam. Quid facies: cedo.
Da. dies hic michi ut satis sit vereor
ad agendum. ne vacuum me nunc ad narran-
dum credas proinde hinc vos amolimini.
nam michi impedimento est. Pam. Ego hanc
visam. Da. Quid tu? Quo hinc te agis?
Car. verum vis dicam? Da. Immo etiam
narrationis incipit michi initium. Car.

Quid de me fiet Daue? Da. Eho tu impu-
dens. non satis habes quod tibi dieculam ad-
do quantum huic promoueo nuptias. Car.
Attamen. Da. Quid ergo. Car. ut ducam.
Da. Ridiculum. Car. huc face. ad me ut
adueneas. si quid poteris. Da. Quid ve-
niam? nichil habeo. Car. si quid age. Da.
Age age veniam. Car. Si quid. domi ero.
Da. Tu Misis dum exeo parumper opperire
hic. Mi. Quapropter. Da. Ita facto opus est.
Mi. Matura. Da. Iam inquam hic adero.

Hic domus [illegible] edificium [illegible] domus [illegible] edificium [illegible] domus et [illegible] domus [illegible] domi [illegible] edificium et non loco

Misis. Dauus.

Nichil ne esse proprium cuiquam? Dij vestram
fidem. Summum bonum esse here putaui hunc
pamphilum amicum. amatorem. virum in quouis
loco paratum. verum ex eo nunc misera quem
capit laborem? facile hic mali plus est

Hic videntur Misis loquens de mutabilitate [illegible] Pamphilo [illegible] putavit fidelem [illegible] infidelem [illegible] Davus [illegible] Pamphilo [illegible] proprium.

Si illic bonum. Davus exit. My. Homo.
quid istuc est obsecro? quo portas puerum?
Da. Mysis nunc opus est tua mihi ad hanc rem
exprompta memoria atque astutia. My.
Quidnam incepturus es? Davus. Accipe a me
hunc ocius atque ante nostram ianuam appone.
My. Obsecro humi ne? Da. Ex ara hinc su-
me tibi verbenas atque eas substerne. My.
Quamobrem id tu non facis? Da. Quia si forte
opus sit ad erum iusiurandum mihi non appo
suisse ut liquido possim iurare. My. Intel
ligo. Unde nova religio nunc in te istec
incessit cedo? Da. Move te ocius ut quid
agam porro intelligas. Pro Iupiter. My.
Quid est? Da. Sponse pater intervenit. Re
pudio quod consilium primum intenderam. My.
Nescio quid narres. Da. Ego quoque hinc

Item exara: consuetudinem erat [illegible] dicitur. vel est [illegible] [illegible] ara [illegible] [illegible] [illegible]
Item verbena nomen est [illegible] herba consecrata veneri [illegible] Et quasi veneris vena Et [illegible] [illegible]

ad dextera venire me assimulabo. tu vt sub
seruias oracionem vtrumque opus sit verbis.
vide. My. Ego quid agas nichil intelligo. sed
si quid est quod mea opera opus sit vobis. aut
si tu plus vides manebo. ne quid vestrum re
morer commodum.

Chremes. Mysis. Dauus.

Reuertor postquam que opus fuere ad
nuptias gnate. paraui vt iubeam accersi:
sed quid hoc? puer hercle est. mulier tun
apposuisti hunc? My. vbi illic est? Chre.
non respondes? My. hem nusquam est. ve misere
mihi reliquit me homo atque abijt. Da. dij
vestram fidem. quid turbe est apud forum. quid
illic hominum litigant. tum annona ca
ra est. quid dicam aliud nescio. My. Cur
tu obsecro hic me solam? Da. hem que est

hic fabula? Cho nusis. puer hic unde
est? quis vel hic attulit? My. satin sanus
es. qui me id rogites? Da. quem igitur
ego rogem. qui hic neminem alium videam?
Chre. Miror unde sit. Da. dictura es
quod rogo. My. ahu. Da. concede ad dexte-
ram. My. delirus? non tute ipse. Da.
verbum unum si michi preterquam quod rogo faxis:
cave. My. maledicis? Da. unde est dic
clare? My. a vobis. Da. ahahe mirum ve-
ro impudenter si fiat meretrix? Chre.
ab andria est ancilla hec. quantum intel-
ligo. Da. Adeon videmur vobis ydonei
in quibus sic illudatis? Chre. veni in tempo-
re. Da. propera adeo. puerum attolle hinc
ab ianua. mane. cave quoquam ex istoc
excessis loco. My. Dy te eradicent. ita

no

Jus faciunt [illegible] quod
[illegible] [illegible]
[illegible]. Et a [illegible]
[illegible] facinus si bona
[illegible] facinus. Sed [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] fuit [illegible]. Et [illegible]
si aliquod facinus [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
facinus.

me miseram territas. Da. tibi dico an non?
My. quid vis? Da. At etiam rogitas? cuium puerum
hic apposuisti? dic mihi. My. tu nescis?
Da. mitte id quod scio. dic quod rogo. My. vestri.
Da. cuius nostri? My. pamphili. Da. hem
quid paphili? My. eho an non est? Chre.
Recte ego semper fugi has nuptias. Da. O fa
cinus animadvertendum. My. Quid clamitas?
Da. Quemne ego vidi heri ad vos afferri ves
peri? My. O hominem audacem. Da. verum vidi
cantharam suffarcinatam. My. dijs pol ha
beo gratias. cum in pariendo aliquot fuerunt
libere. Da. ne illa haud illum novit. cuius
causa incipit hoc. Chremes si positum puerum
ante edes viderit suam natam non dabit
tanto magis dabit. Chre. non her
cle dabit. Da. Nunc adeo ut tu sciens sis nisi
sis.

puerum tollas iam hinc. ego provolvam in me-
dia via. teque ibidem provolvam in luto. My.
tu pol homo non es sobrius. Da. Fallacia
alia. aliam trudit. susurrari audio. civem
esse acticam hanc. Chre. hem. Da. coactus
legibus eam uxorem ducet. My. Au obsecro
an non civis est. Chre. Iocularium in malum
insciens pene incidi. Da. quis hic loquitur?
o chreme per tempus advenis. ausculta. Chre.
Audivi omnia. Da. An hec tu omnia? Chre. Au-
divi inquam a principio. Da. Audistin obsecro?
hem scelera. hanc iam oportet hinc in cru-
ciatum abripi hic est ille. non te credas da-
vum ludere? My. me miseram. nichil pol
falsi dixi mi senex. Chre. Novi omnem rem.
Est hic Simo intus. Da. est. My. ne me
attingas sceleste. si pol glicerio non omnia

hic. DA. Ego nescio inepta quid sit actum?

MY. Qui scias? DA. Hic socer est. Haud modo

pacto poterit fieri ut sciat hic que volu-

mus. MY. Predicens. DA. Paululum inter-

esse censes ex animo omnia ut fert omnia si facias

an de industria.

In quo quarto actu quinte scene agitur de compositione et mitigatione dum dissi- bationem istam que per nuptias [illegible] diviciarum [illegible] potuit. ideo introducit novam personam scilicet Critonem consobrinum Chrysidis. audito enim de morte Chrysidis Athenas venit de Andro ut suam hereditatem [illegible] hoc [illegible] probat [illegible] reddatur [illegible] hac scena. Crito veniens in platea ubi Chrysis [illegible] habitaverat [illegible] hac platea [illegible] video.

Crito. Misis. Davus.

In hac platea habitasse dictum est Chrysi-

dem, que sese inhoneste optavit para-

re hic divicias potius quam in patria honeste

te pauper vivere. Eius morte ea ad me le-

ge redierunt bona. Sed quos percontor video?

Salvete. MY. Obsecro quem video? estne hic

Crito consobrinus Chrysidis? is est. CRI.

O Misis salve. MY. Salvus sis Crito. CRI.

Itan Chrysis? MY. Hem nos quidem pol

miseras perdidit. CRI. Quid vos? quo pac-

ro. hic satim recte? Mi. nos ne? ut qui
mus aiunt. quando ut volumus non licet. Cri
to. Quid glicerium? iam hic suos paren
tes repperit? Mi. utinam. Chri. An nondum
etiam? haud auspicato huc me appu
li. nam pol si id scissem numquam huc tetu
lissem pedem. semper enim dicta est huc atque
habita est soror eius. que illius fuerunt pos
sidet. nunc me hospitem lites sequi. quam
id mihi sit facile atque utile. aliorum exem
pla commonent. Simul arbitror iam esse
aliquem amicum et defensorem ei. nam fere
grandiuscula iam profecta est illinc. clamitent
me sicophantam hereditatem persequi
mendicum. tum ipsam dispoliare non licet.
Mi. O optime hospes pol Crito antiquum mo
rem optines. Cri. Duc me ad eam. quando

huc veni vt videam. My. Agapite id faciam

Da. Sequar hos. nolo me in tempore hoc vt

videat senex.

Chremes Symo.

Satis iam satis symo amicitia erga

te spectata est mea. satis periculi incepi adire

orandi iam finem face. dum studeo obsequi tibi

pene illusi vitam filie. Sy. Immo enim nunc

quam maxime abs te oro atque postulo chreme

vt beneficium verbis initum dudum nunc re com

probes. Chre. vide quam iniquus sis pre studio

dum id efficias quod cupis. neque modum benig

nitatis neque quid me ores cogitas. Nam si co

gites remittes iam me onerare iniurijs.

Sy. Quibus? Chre. At rogitas? perpulisti me

vt homini adolescentulo in alio occupato amo

re. abhorrenti ab re vxoria. filiam darem

In hac scena introducit chre
mes qui queritur simonem
de refutatione ... Et
... in hac scena ...
... tractatur ...
... sit ... senes
... non ... audire
... ... cur ...
... ...
... introducunt
... simo chremes ...
... ... et ...
... ...

in seditionem · atque in incertas nuptias · eius
labore atque dolore gnato ut medicarer tuo
impetrasti Incepi dum res tulit · nunc non fert
feras · Illam hinc ciuem esse aiunt puer est na
tus · nos missos face · Sy · Per ego te deos
oro · ut ne illis animum inducas credere · quibus
id maxime id utile est · illum esse quam deterri
mum nuptiarum gratia hec sunt ficta atque incep
ta omnia · ubi ea causa · quamobrem hec faciunt erit
adempta · hijs desinent · Chre · Erras · cum
dauo egomet vidi iurgantem ancillam ·
Sy · Scio · Chre · At vero vultu · cum ibi
me adesse neuter tum presenserat · Sy · Cre
do · et id facturas dauum dudum predixit
michi · et nescio quid sum tibi oblitus hodie ·
hodie ac volui dicere

Dauus · Chremes · Symo · Dromo ·

In hac scena inducitur davus egrediens de domo glicerij videntibus senibus ut indu-
ceret eos adventu critonis ...
davus ego et gaudens scien-
tem tuam esse ... quare in-
...antem actum ... dicit
pre gaudio exclamando animo
nunc iam otioso esse impero

ad davum
et senibus

Animo nunc iam otioso esse impero. Sy.
hem davum tibi. Sy. vide egreditur. Da.
me presidio atque hospitis. Sy. Quid illud
mali est? Da. Ego commodiorem hominem adven-
tum ad tempus non vidi. Sy. scelus quemnam
hic laudat? Da. omnis res est iam in vado. Sy.
Cesso alloqui? Da. herus est quid agam? Sy.
Salve bone vir. Da. hem simo. o noster
chreme. omnia apparata sunt iam intus. Sy.
Curasti probe. Da. ubi voles accerse. Sy.
bene hic enimvero hinc nunc abest. etiam tu
hoc responde: quid istic tibi negotij est?
Da. mihin hic? Sy. ita. Da. mihin? Sy.
tibi ergo. Da. modo introii. Sy. Quasi
ergo quam dudum rogem. Da. Cum tuo nato
una. Sy. an in est intus pamphilus? Cru-
cior miser. Sy. Eho non tu dixti esse ini-

eos iniurias carnifex? Da. Sunt. Sy.
mr igit' hic est? Chre. quid illu[m] censes? cu[m]
illa litigat. Da. Immo vero indignum chre
mes facinus faxo. ex me audies. nescio qs
senex modo venit. ellu[m] confidens catus.
cu[m] faciem videas videt' quantivis pre
cij. tristis severitas inest in vultu. atq[ue] in
verbis fides. Sy. Quidnam tu apportas.
Da. nichil equidem nisi q[uo]d illu[m] audivi dice[re]
? Sy. Quid ait tandem? Da. Glicerium se
scire civem atticam esse. Sy. dromo dromo
veni. Da. Quid est? Sy. dromo. Da. au
di. Sy. verbu[m] si addideris dromo. Da. au
di obsecro. Dro. Quid vis? Sy. verbu[m] si
addideris dromo. Da. Audi obsecro. Dro.
Quid vis? Sy sublimem rape hunc intro
qua[ntum] tu potes. Dro. Quem? Sy. davum

Dro. Quamobrem. Sy. quia lubet rape inquam. Da. Quid feci? Sy. rape. Da. si quicquam inuenias me mentitum occidito. Sy. nichil audio. ego te iam commotum reddam. Da. tamen si hoc verum est? Sy. tamen tu cura adseruandum vinctum. atque audin? in quadrupedem constringito: age nunc iam ego pol furcifer. hodie si viuo tibi ostendam. herum quid sit periculi fallere. et illi patrem. Chre. ah ne seui tantopere. Sy. Chreme pietatem nati. non te miseret mei. tantum laborem capere. ob talem filium. age pamphile. exi pamphile. ecquid te pudet.

Paphilus. Symo. Chremes.

Quis me volt? perii pater est. Symo. Quid ais omnium. Chre. Rem potius ipsam dic. et mitte male loqui. Sy. quasi quicquam

thuc iam grauius dici possiet. Cri. in tandem ri
mis conscientium est? Pam. Ita praedicant. Sy.
Ita praedicant? o ingentem confidenciam. non
cogitat quid dicat. num facti piget? vide
num eius color pudoris signum usque indicat.
adeon impudenti esse animo. ut preter ci
uium morem atque legem. et sui voluntatem
patris. tamen hanc habere cupiat cum summo pro
bro? Pam. me miserum. Sy. hem. modo
ne id demum sensisti pamphile? olim istuc
olim cum ita animum induxti tuum. quod cuperes
aliquo pacto efficiundum tibi. eodem die
istuc verbum vere in te accidit? Sed quid
ego? cur me excrucio? cur me macero?
cur meam senectutem huius sollicito amentia.
An ut pro huius peccatis ego supplicium
sufferam? ymmo habeat. valeat. viuat

cum illa. Pam. mi pater. Sy. Quid mi pater?
quasi tu huius indigeas patris. domus. uxor.
liberi inventi invito patre. adducti sunt qui
illam civem hinc dicant. viceris. Pam. Pater licet ne
pauca? Sy. Quid dices michi? Chre. Attamen Sy
mo audi. Sy. Ego audiam? quid ego audiam Chre
me? Chre. Attamen dicat sine. Sy. Age dicat
sino. Pam. Ego me amare hanc fateor. si
id peccare est. fateor id quoque. tibi me pater
dedo. quidvis oneris impone. impera vis
me uxorem ducere hanc? vis me amittere?
ut potero feram. hoc modo te obsecro. ut
ne credas a me allegatum hunc senem. sine
me expurgem. atque illum huc coram ad
ducam. Sy. Adducas? Pam. Sine pater. Chre.
equum postulat da veniam. Pam. Sine te ut
exorem. Sy. Sino. Quidvis cupio dum ne

ab hoc me falli comperiar chreme. Chre.
Pro peccato magno paululum supplicii satis est
patri

Crito. Chremes. Symo. Paphilus.

Mitte orare. harum una quevis causa me
ut faciam monet. vel tu. vel quod verum est. vel
quod ipsi cupio glicerio. Chre. Andrium ego
critonem video. certe is est. Cri. Salvus sis
o chreme. Chre. Quid tu athenas insolens?
Cri. evenit. Sed hiccine est symo? Chre. Hic est.
Sy. Men queris? Eho tu glicerium hinc civem
esse ais? Cri. Tu negas? Sy. Ita ne paratus
huc advenis? Cri. Qua de re? Sy.
rogas? tu ne impune hec facias. tu ne
hic homines adolescentulos imperitos rerum
eductos libere in fraudem illicis? solli-
citando et pollicitando eorum animos lactas.

qr dicis talia · i. ad amores meretricios

Cri· sanus ne es? Sy· Ad meretricios amores

i. quaeris aut adinvenis

nuptias conflictas? Pam· perii · metuo ut

substet hospes. Chre· Si symo hunc noris ·

non ita arbitrere bonus est hic vir: Sy· hic

vir sit bonus? itane attemperate hic advenit

hodie in ipsis nuptiis ut veniret antehac

nunquam? est vero huic credendum chreme· Pam·

Ni metuam patrem · habeo pro illa re quod mo

neam probe. Sy· sicophanta · Crito · hem · Chre·

sic crito est · hic mitte. Cri· videat qui sit ·

si mihi pergit dicere que vult · que non vult au

diet. Ego ister moveo aut curo? non tu

tuum malum equo animo feres? nam ego que

dixi vera an falsa audieris · iam sciri po

test · Acticus quidam olim navi fracta apud

andrum eiectus est · et ister una parva virgo?

Dum ille egens forte applicat primum ad chri

sidis premis se. Sy. fabula inceptat. Chre.
sine. Cri. ita me vere obturbat? Chre. Perge
Cri. tum is michi cognatus fuit qui eum re-
cepit. Ibi ego audivi ex illo sese attiensem es-
se. Is ibi mortuus est. Chre. eius nomen. Cri.
nomen tam cito tibi? est phania. Chre.
hem perii. Cri. verum hercle opinor fuisse
phania. hic certo scio rannusium se aiebat
esse. Chre. o jupiter. Cri. eadem hec chre-
me multi alii in andro tum audivere. Chre.
utinam id sit quod spero. eho. dic michi quid
eam tum? suam ne esse dicebat? Cri. non.
Chre. cuiam igitur? Cri. fratris filiam. Chre.
certe mea est. Cri. quid ais. Sy. quid ais?
Pam. arrige aures pamphile. Sy. Quid
credis? Chre. phania ille frater meus fuit.
Sy. Noram et scio. Chre. Is hinc bellum

fugiens. me quoque in asiam persequens proficiscitur.
tum illam relinquere hic est veritus. post illa nunc
primum audio quid de illo sit factum. Pam. vix
sum apud me. ita animus commotus est metu.
spe. gaudio mirando hoc tanto tam repentino bo-
no. Chr. Pamfile istam multis modis tuam inventam
esse gaudeo. Pam. Credo pater. Chre. At
mihi unus scrupulus etiam restat qui me ma-
le habet. Pam. Dignus es cum tua religione
odio. nodum in scirpo queris. Cri. Quid istud
est? Chre. nomen non convenit. Cri. Fuit
hercule huic aliud parve. Chre. Quod crito?
numquid meministi? Cri. Id quero. Pam. Egone
me huius memoriam patiar mee voluptati ob-
stare: cum egomet possim in hac re medi-
cari michi? non patiar. Heus chreme quod que-
ris passibula est. Cri. Ipsa est. Chre.

est. Pam. Hec ea milies iam audivi. Hy. Ut
nos gaudere hoc Chremem credo te credere. Chre.
Ita dij me bene ament credo. Pam. Quid
restat pater. Hy. Iamdudum res reduxit
me ipsa in gratiam. Pam. Oh lepidum patrem.
De uxore. ita ut possedi nichil mutat Chre-
mes. Chre. Causa optima est. nisi quid pater
aliud ayt. Pam. Nempe. Hy. Id scilicet.
Chre. Dos pamphile est decem talenta. Pam.
Accipio. Chre. Propero ad filiam. Eho mecum
Critonem. nam illam credo me haud nosse. Hy. Quin
illam huc transferri iubes. Pam. Recte
admones. Davo ego istud dedam iam ne-
gotij. Hy. Non potest. Pam. Qui non potest.
~~Quia~~ Hy. Quia habet aliud magis ex sese et
maius. Pam. Quidnam. Hy. Vinctus est.
Pam. Pater non recte vinctus est. Hy. At haud

ita iussi. Pam. Iube solum obsecro. Dy.
age fiat. Pam. matura: Dy. ego intro.
Pam. o faustum et felicem hunc diem.

Carinus. Pamphilus.

Proinde quid agat pamphilus atque eccum.
Pam. aliquis forsitan me putet non putare
hoc verum. At michi nunc sic esse hoc verum
lubet. Ego vitam deorum propterea sempiternam esse
arbitror, quod voluptates proprie sunt. Nam
michi immortalitas parta est, si nulla
egritudo huic gaudio intercesserit. Sed quem
ego potissimum michi nunc exoptem, cui nunc hec
narrem dari. Car. quid illud gaudii est.
Pam. Davum video. nemo est quem mallem
omnium nam hunc scio solide solum gavi-
surum ob gaudia.

Davus. Pamphilus. Carinus.

Pamphilus. Ubi nam est? hic. Da.
Dave. Da. quis homo est? Pam. Ego sum.
Da. Pamphile. Pam. Nescis quid mi obtigerit.
Da. Certe. Sed quid mi obtigerit scio. Pam. Et
quidem ego. Da. More hominum evenit. ut quod
sim nactus mali prius rescisceris tu quam ego
illud quod tibi evenerit boni. Pam. Mea Gli
cerium suos parentes repperit. Da. O factum
bene. Car. Hem. Pam. pater amicus sum
mus est nobis. Da. quis? Pam. Chremes.
Da. narras probe. Pam. Nec mora ulla
est quin iam uxorem ducam. Car. num ille som
niat ea que vigilans voluit? Pam. tu
de puero Dave? Da. Ha desine solus est quem
diligunt dii. Car. salvus sum si hec vera sunt adeo
adibo et colloquar. Pam. quis est? Char.
in tempore ipso advenis. Car. Factum bene.

Iste nota quod quia Therencius comediam de virginis amore recepit non fuit conveniens quod deberet ponere comediam de virgine amore

Pam. hem audistin? Car. quid ni. age me
in tuis secundis respice. Vide. Cui est mi
Chremes factum que volles esse omnia. Sino.

Pam. memini atque longum nos illum expec-
tare dum exeat. sequere me hac intus apud
Glicerium mi est. Tu Dave abi domum pro-
pere accerse hinc qui auferant eam. quid
stas? quid cessas? Da. eo. Caliopius. ne
expectetis dum exeat huc. intus despondebitur.
intus transigetur si quid est quod restat. Vos
valete et plaudite. Ego Caliopius recensui.

Iste complexa quod comedia Andria Caliopius eius recitator monet audientes ad gaudendum nos conpletam esse quod in fine completa recitanda ab cantatore et vnum auta quod fiebat de coronis plaudebant qui audiebant

Explicit Eunuchus
Incipit Andria Therentij

Phedria adolescens filius lachis adamabat thaydem
meretricem quam eandem quidam traso miles
adamabat. qui et ei dono dedit vnam puellam
pulcherrimam virginem emptam et non cognitam
tunc atticam. qualis tamen erat. vt ~~et~~ et postea cog-
nita est. Phedria vero quum dono misisset huic me-
retrici thaydi eunuchum et ethiopissam per permenonem
seruum suum: recessit ab vrbe atheniensi. et in rus va-
dit. donec eunuchus et ethiopissa presentati es-
sent thaydi. quare rogauit thais phedriam. vt ~~ante~~
me ante rediret. Et cum eunuchus et ethiopissa pre-
sentarentur per permenonem ipsi thaydi consilio parme-
nonis. cherea iuuenis frater phedrie indutus
veste eunuchi. atque ita introducitur in domum thay-
dis. Et cum ad custodiam puelle illius denotate thai-
di a trasone. cherea admitteretur. viciauit dictam
puellam. et fugit e domo thaydis. Rediente vero
phedria post biduum suum. cognita est res inuenitur
frater puelle cui nomen chremes. et nomen puel-
le pamphila. que et cheree vxor datur. Et phe-
dria datur thaydi vna cum trasone suo concubina-
tori. Et hoc fit gnatone suadente: Cetera patent in
textu. vtpote inspicienti

Acta ludis meghalensibus. luc. Posthumio
albino. Luc Cornelio merula. edilibus. Curuli
bus egere Ambivius Turpio luc. Attilius
prenestinus. greca menandri prima. et acta se
cunda modulavit Flaccus claudij tibijs du
abus dextris. M. Valerio. Mutio Fanio Cos

Meretrix adolescen-
tem· cuius mutuo a-
more tenebatur ex-
clusit : ei quoque revoca-
to exclusionis causam reddit· cuius frater
minor natu· virginem quam miles meretrici
dono miserat : amans recepit· deductus est e-
nim meretrici pro eunucho· viciat·
Re itaque cognita cum illusam se meretrix do-
leret : ab eodem adolescente placatur· Inter-
ventu quoque fratris eius cognita civem atheniensem·
duxit uxorem· miles quoque in partem
meretricis amoris receptus illuditur· Argumentum·

Sororem falso dictitatam thaydis· id ipsum
ignorans miles advexit traso ipsique donat·
erat hec civis attica· Eidem eunuchum quem
emerat tradi iubet amator phedria tra-

soni oratus biduum concedere. Ephebus frater
phedrie puellulam quam repertam domo
missam thaydi. ornatus eunuchus induit
introit. vitiat virginem suadente parmeno
ne. Sed atticus civis in primis repertus fra
trem collocat vitiatam ephebo. Prologus.

SI quisquam est qui studeat se placere bo
nis quam plurimis et minime multos ledere
in his poeta hic nomen profitetur suum. Tum
si quis est qui dictum in se inclementius existi
mavit: sic existimet. sciat. responsum
non dictum esse. quia lesit prius. qui bene v
ertendo et eas describendo male. ex grecis bo
nis latinas non bonas. Idem menandri
fasma nunc nuper dedit. Atque in thesauro
scripsit causam dicere prius unde petitur
aurum quare sit suum. quam ille qui petit

Unde is sit thesaurus sibi aut unde in patri
um monumentum pervenerit. Dehinc ne
frustretur ipse se aut sic cogitet: defunctus
iam sum. nihil est quod dicat michi. is ne
erret moneo et desinat lacessere. habeo
alia multa. nunc que condonabuntur. que pro
ferentur post. si perget ledere ita ut facere
instituit. Quam nunc acturi sumus menandri
eunuchum postquam ediles emerunt. perfecit
sibi. ut inspiciundi esset copia. Magistratus cum
ibi adessent occepta est agi. exclamat
furem. non poetam fabulam dedisse. et nil
dedisse verborum. tamen colacem esse nevii. et
plauti veterem fabulam. parasiti personam inde
ablatam et militis. Si id est peccatum. peccatum
imprudentia est poete. non qui furtum facere
studuerit. Id ita esse vos iam iudicare

potuisse. Colax menandri est in ea est parasitus colax et miles. eas se non negat personas transtulisse in eunuchum suam ex greca. sed eas fabulas factas prius latinas scisse se id vero pernegat. Quod si personis eisdem uti aliis non licet qui magis licet currentes servos scribere bonas matronas facere meretrices malas parasitum edacem gloriosum militem puerum supponi falli per servum senem amare odisse suspicari. Denique nullum est iam dictum quod non dictum sit prius. Quare equum est cognoscere atque ignoscere que veteres factitarunt si faciunt novi. Date operam et cum silentio animadvertite ut pernoscatis quid sibi eunuchus velit. Primus actus eunuchi

Phedria. Parmeno.

Iste est primus actus huius comedie scilicet eunuchi de quo prius. Et incipit poeta sic ... amorum per ordinem artificialem. Sunt enim naturalem ordinem sic incipit. Quidam senex duos habuit filios phedriam scilicet et cheream. Phedria amat thaydem meretricem quam etiam multi ... scilicet traso amant. Cum ... phedria ... exclusit ... et ... conclusione incipit ... phedria deliberans cum parmenone ... post exclusionem ad se thays redire ... a parmenone ...

Parmeno vero nam ... respondit et post hoc ... thays autem phedriam exclusit et ... statim post hoc voluit et misit ad eum et rogauit ut ad eam accederet. Et ponit ... dubius ... vellet ire vel non ... a parmenone quod thays heri me exclusit nunc vero reuocat me et rogat quid igitur faciam ... vel non ... faciendo

Quid igitur faciam? non eam ne nunc quidem cum accersor ultro? An potius ita me comparem non perpeti meretricum contumelias? exclusit / reuocat. Redeam? non si me obsecrat. Par. Siquidem hercule possis. nichil prius. neque fortius. verum si incipies. neque perficies gnauiter. atque vbi non poteris pati. cum nemo expetet / infecta pace. vltro ad eam redies indicans te amare. et ferre non posse. actum est ilicet. peristi. eludet vbi te victum senserit. Phe. Proinde tu dum tempus est etiam atque etiam cogita. Phar. here. que res in se neque consilium neque modum habet vllum. eam consilio regere non potes. In amore omnia hec insunt vicia. Iniurie suspiciones. inimicicie.

Indutie dicuntur ... pluralis ... dicuntur pax ... dies pau
cos vel quod in ... dentur vel
quod in diebus ... ...

Indutie bellum. pax rursum. incerta hec
si postules ratione certa facere. nichilo plus
agas quam si des operam ut cum ratione insa
nias. Et quod nunc tute tecum iratus cogitas.
Egon illam? que illum. que me. que non. sine
modo mori me malim. sentiet qui vir
siem. hec verba una mehercle fal
sa lacrimula quam oculos terendo misere
vix vi expresserit: restinguet. et te ultro
accusabis et dabis ei ultro supplicium.
Phe. O indignum facinus: nunc ego et illam
scelestam esse. et me miserum sentio. et
tedet et amore ardeo et prudens et
sciens. vivus videns que pereo. nec
quid agam scio. Par. Quid agas nisi
ut te redimas captum. quam queas minimo.
si nequeas paululo at quanti queas ne teras

Ille prudens est qui sua
scientia aliquid sciat. sciens
est qui sua aliquem iudicio
recognoscat. prudens per
se. sciens per alios.

fletus? Phe. Ita me suades. Par. si sa-
pis. neque preter quas ipse amor moles-
tias habet addas. et illas quas habet
recte feras. Sed ecca ipsa egreditur nostri fun-
di calamitas. nam quod nos capere oportet
ipsa intercipit.

Thays. Parmeno. phedria.

Miseram me. vereor ne illud gravius phe-
dria tulerit. neue aliorsum atque ego feci
acceperit quod heri intromissus non est. Phe.
Totus parmeno tremo horreoque postquam
conspexi hanc. Par. bono animo es. accede
ad ignem hunc. iam cales plus satis. Tha.
Quis hic loquitur? hem tun hic eras mi
phedria? quid hic stabas? cur non recta in-
troibas? Par. ceterum de exclusione
verbum nullum. Tha. Quid taces? Phe. sa-

Facta consiliatione phedrie. Dicit thays excusans se de exclusione phedrie post parmenonem. Hic incipit tercia scena. Dicit thays secum loquens quod ... Dicit quod thays ... et dicit ... phedria ... sua exclusione. Et ipsa thays post loquens sic ... miseram

Ehem id est simulat ... phedriam non vidisse et ... accusationem ... non recta introivit

QVIA : VERO : [illegible]

[illegible]

ne. quia vero hec michi semper patent fores.

aut quia apud te sum primus. Tha. missa

hec face. Phe. Quid missa? O thais thais

utinam esset mihi pars equa amoris tecum.

aut pariter fieret. ut aut hoc tibi doleret itidem

ut michi dolet. aut ego istuc abs te factum

nichili penderem. Tha. Ne crucia te obse-

cro anime mi phedria. non pol quo quemquam

plus amem aut plus diligam. ego feci. sed ita

erat res. faciundum michi fuit. Par. Credo:

ut fit. misera pre amore exclusit hunc foras.

Tha. Sicine ais parmeno? Age. sed huc qua

gratia te arcessi iussi ausculta. Phe. Fiat.

Tha. Dic michi hoc primum. potin est hic tacere?

Par. egone? optime. verum heus tu: hac

lege tibi meam astringo fidem. Que vera

audivi taceo. et contineo optime. Sin fal-

[illegible]

Age [illegible]

Id est fictum. falsum est quod tegitur quod quidem factum est. vanum quod fieri non potest licet fictum quod non est et fieri potest vel fictum est fictio mediante ... vel sunt vera. sed verisimile vanum non possibile nec verisimile est

sim aut vanum aut fictum est. continuo palam
est. plenus rimarum sum. hac atque illac per
fluo. proin tu taceri si vis vera dicito:
Tha. Samia michi mater fuit. ea habitabat
Rhodi. Par. Potest taceri hoc. Tha. Tum
ibi matri parvulam puellam dono quidam mer
cator dedit ex attica hinc abreptam. Phe.
civemne? Tha. Arbitror. certum non scimus
patris et matris nomen dicebat ipsa. pa
triam et signa cetera neque sciebat neque per
etatem etiam scire potuerat. Mercator
hoc addebat e predonibus unde emerat:
se audivisse: abreptam e Sunio. mater
ubi accepit. cepit studiose omnia docere.
educare ita ut si esset filia. sororem pleri
que esse dicebant meam. Ego cum illo: quo
cum uno tum rem habebam: hospite abii

Oratio Thais commendat dignitatem et amicitiam ... ut ... Thaida ... phedrie

Interea loci .i. interea sillabica adiectio

·qui michi reliquit hec que habeo omnia · Par·
Vtrumque hoc falsum est · effluet · Tha · Quid
istuc est · Par · Rogas · que neque in vno con-
tenta · neque solus dedit Nam hic quoque bo-
nam magnam partem ad te attulit · Tha
Ita est · Sed sine me peruenire quo volo · In terra
miles qui me amare occepit in caria est
profectus · te interea loci cognoui · tute scis post-
illa quam intimum et carum habeam te · et mea consi-
lia vt tibi credam omnia · Phe · Nec hoc quidem
tacebit parmeno · Par · Oh dubium ne id est
Tha · Hoc · Agite amabo · mater mea illic
mortua est nuper · frater eius aliquantulum
ad rem est auidior · Is vbi videt formam ho-
nestam virginis · et fidibus scire · pretium sperans illi-
co producit · vendit · forte fortuna adfuit
hic meus amicus · emit eam dono michi · impru-

dens harum rerum. ignarus que omnium. Is ubi rescivit. post
quam sensit me tecum quoque rem habere fingit
causas ne det sedulo. Ait si fidem habeat
sese prepositum iri tibi apud me ac non id
metuat ne ubi acceperim. sese relinquam. vel
le se illam michi dare. verum id vereri. Sed
ego quantum suspicor ad virginem animum adiecit.
Phe. Etiam ne amplius? Tha. Nichil. Nam quesivi
Nunc ego eam mi phedria. multe sunt
cause quamobrem cupiam abducere. Primum quod so
ror est dicta. preterea ut suis restituam et
reddam. sola hic sum. habeo neminem ne
que amicum. neque cognatum. Quamobrem phedria
cupio aliquos parare amicos beneficio meo.
Id amabo adiuta me. quo id fiat facilius
Sine illum priores partes hosce aliquot dies
apud me habere. Nichil michi respondes. Phe.

Pessima egon quidquam. num istis nobis factis
respondeat? **Par.** Heus noster. laudo tandem perpu-
lit. vir es. **Phe.** At ego nesciebam quorsum tu
ires. parvula est hinc abrepta. eduxit mater
pro sua. soror est dicta. cupio abducere ut reddam
suis. Nempe omnia hec nunc verba huc redeunt.
denique ego excludor. ille recipitur. qua gratia.
nisi illum plus ames quam me. et istam nunc times que
advecta est ne illum talem precipiat tibi.
Tha. Ego me illud timeo. **Phe.** Quid te ergo
aliud sollicitat. cedo. Num ille solus dona
dat. nunc ubi meam benignitatem sensisti inter-
claudier? Nonne ubi mihi dixisti cupere
te ex ethiopissa ancillam. relictis omnibus rebus
quesivi. Porro dixti te velle habere eunu-
chum quia sole utuntur hiis regine. repperi.
Heri. mnas viginti pro ambobus dedi. ta-

men contemptus abs te hec habui in memo-
ria ob hoc factum spernor a te? Tha. Ad
istuc phedria? quoniam illam cupio abducere:
atque hac re arbitror id fieri maxime posse.
Verumtamen potius quam te inimicum habeam. Fa-
ciam ut iusseris. Phe. Utinam istuc verbum ex a-
nimo ac vero diceres. potius quam te inimicum
habeam. si istuc crederem sincere dici. quid-
uis possem perpeti. Par. labascit. victus
est uno verbo quam cito. Tha. Egon non ex animo mi-
sera dico? quam ioco rem voluisti a me
tandem quin perfeceris? ego impetrare nequeo
hoc abs te. biduum saltem ut concedas solum.
Phe. Siquidem biduum. verum ne fiant isti
viginti dies. Tha. Profecto non plus biduum
aut. Phe. Aut? nihil moror. Tha.
Non fiet hoc modo. sine te exorem. Phe.

saltem. faciendum est quod vis. **Tha.** Merito te
amo. **Phe.** Bene facis. Rus ibo. ibi me hoc
macerabo biduum. Ita facere certum est. mos
gerundus thaydi est. tu parmeno fac illi ad
ducantur. **Par.** Maxime. **Phe.** hoc biduum
thais vale. **Tha.** et tu mi phedria. numquid
vis aliud? **Phe.** Ego ne quid velim? cum mi
lite istoc presens absens ut sis. dies noctesque
ames me. me desideres. me sonies. me
expectes. de me cogites. me speres. in me te
oblectes. mecum tota sis. meus fac sis post
tremo animus. quando ego sum tuus. **Tha.** Me
miseram. forsitan hic mihi parvam habet fidem
atque ex aliarum ingeniis nunc me iudicet.
Ego pol que michi sum conscia. hoc certo scio
neque me finxisse falsi quicquam. neque meo cor
di esse quemquam cariorem hoc phedria. et

quicquid fert huic musca virginis fert. Nam
me ex fratre prope modum iam reppe
risse adolescentem. adeo nobilem. et is ho
die venturum se ad me constituit domum. Con
cedam hinc intro. atque expectabo dum venit

Phedria. Parmeno

Fac ita ut iussi deducantur isti. Par.
Faciam. Phe. At mature. Par. Fiet. Phe.
Satin hoc mandatum tibi est. Par. Ah
rogitare quasi difficile sit. Utinam tam ali
quid invenire facile possis phedria quam
hoc peribit. Phe. Ego quoque una pereo
quod michi est carius. ne istuc tam iniquo
patiare animo. Par. Minime. quin effectum
dabo. Sed numquid aliud imperas. Phe.
Munus nostrum ornato verbis quoad poteris.
et istum emulum quam poteris ab ea pellito

Postquam thais domum suam intraverat. phedria et suus servus parmeno habuerunt collocutionem. In hac scena phedria primo iudicat parmenoni ut ducat eunuchum et ethiopissam ad domum thaidis. Deinde quia phedria et parmeno. [illegible] phedria possit pa[illegible] a thaide [illegible] phedria ad parmenonem sic dicens. Fac ita ut isti iussi deducantur isti. Faciam etc.

Par. Au. memini. tametsi nullus moneas.
Phe. Ego rus ibo atque ibi manebo. Par. Censeo
Phe. Sed heus tu. Par. Quid vis? Phe. Cen-
sen me posse obfirmare et perpeti ne redeam inte-
rea? Par. Tene? non hercle arbitror. Nam
aut iam revertere aut mox noctu te adiget
horsum insomnia. Phe. Opus faciam ut defatiger
usque ingratiis ut dormiam. Par. Vigilabis lassus.
hoc plus facies quam dormies. Phe. Ah nihil
dicis Parmeno. eiciunda hercle est hec mol-
licies animi. nimis me indulgeo tandem non
ne ego illa caream si sit opus vel totum triduum.
Par. Hui univorsum triduum? vide quid agas.
Phe. Stat sententia. Par. Di boni quid hoc mor-
bi hoc est? adeon homines immutarier ex
amore ut non cognoscas eundem esse?
hoc nemo fuit minus ineptus. magis severus

hic parmeno mutat sermonem ad aliud insidens et videt parmeno gnatonem venire cum quadam virgine facie honesta / ut dicit in themate.

quisquam. nec magis continens. Sed quis hic
est. qui huc pergit? atat hic quidem est parasi
tus militis gnato. ducit secum una virginem /
dono huic. pape. facie honesta. mirum ni
ego me turpiter hodie hic dabo. cum meo
decrepito hoc eunucho. hic superat ipsam thaidem.

In hac scena introducuntur duo genera personarum ad preparationem 2i actus et iste persone hic loquentes gnato et parmeno. Et quo loquuntur et quid dicunt prenuntiat ... et primo loquitur gnato dicens dii

Gnato. Parmeno.

Dii immortales. homini homo quid prestat.
stulto intelliges / quid interest. hoc adeo
ex hac re venit in mentem michi. Conveni
hodie adveniens quendam mei loci. hinc atque
ordinis. hominem haud impurum. itidem patria
qui abligurrierat bona. video sentum. squa
lidum. egrum pannis. annis que obsitum. Quid
istuc inquam ornati est? quoniam miser quod ha
bui perdidi. hem quo redactus sum. omnes
noti. me atque amici deserunt. hic ego illum

Quoniam miser quod habui dicit ille ... per os gnatonis

contempsi pre me. Quid homo inquam ignavis-
sime? itan parasti te, ut spes nulla reliqua
in te siet tibi? consilium simul cum re amisisti?
Viden me ex eodem ortum loco? qui color, nitor,
vestitus, que habitudo est corporis? omnia ha-
beo, neque quicquam habeo; cum nichil est, nil
tamen desit. At ego infelix neque ridiculus
esse possum, neque plagas pati possum. Quid
tu? hiis rebus credis fieri? tota erras via.
olim isti fuit generi quondam questus apud
seculum prius. hoc novum est aucupium. ego
adeo hanc primus inveni viam. Est genus ho-
minum qui esse primos omnium rerum se volunt
nec tamen sunt. hos consector; hisce ego non
paro me ut rideant, sed hiis ultro arrideo
et eorum ingenia ~~[struck]~~ admiror simul.
quicquid dicunt laudo. id rursum si negant

laudo id quoque negat quis nego ait aio
postremo imperavi egomet michi omnia as
sentari Is questus nunc est multo uberrimus.
Par. scitum hercle hominem hic homines prorsus
ex stultis insanos facit Gnato dum hec
loquimur interea loci ad macellum ubi ad
venimus concurrunt leti obviam cupidinarii
omnes cetarii lanii coci fartores piscatores
aucupes quibus et re salva et perdita pro
fueram et prosum sepe salutant ad cenam
vocant adventum gratulantur Ille miser
famelicus ubi videt me esse tanto honore
et tam facile victum querere Ibi me ho
cepit obsecrare ut sibi liceret discere id de
me. sectari iussi si potis est tamquam philoso
phorum disciplinae ex ipsis vocabula parasiti
itidem ut gnatonici vocentur Par. Vide

ociū et abq quid faciat aliq? Gna. Eo
ego rurso: hanc ad thaydem deducere et ro
gare ad cenā ut veniat. Par. Parmenonē
ante hostiū thaydis tristē video riualis s
uū. salua res ē. nimirū hic homines frigent.
nebulonē hunc certū est illudere: Par.
hij sic hoc munere arbitrant suā esse thayde
Gna. Plurimā salute parmenonē suū im
pertit gnato. Quid agit? Par. statur.
Gna. video. numquidnā hic qd nolis vides?
Par. te. Gna. Credo te. at numq̄ aliud?
Par. Quiddū? Gna. Quia tristis es. Par.
nichil quidem. Gna. Ne sis. sed quid tibi
videtur hoc mancipiū? Par. Non malū
hercle. Gna. Uro hoiem. Par. ut falsus
aīo est? Gna. Qz hoc munus gratū thay
di arbitrare esse? Par. hoc dicis nunc eici

tos hic nos. omnium rerum vicissitudo est.
Gnato. Sic ego te totos Parmeno hos men-
ses quietum reddam ne sursum. deorsum cur-
sites. neue ad lucem usque vigiles ecquid
beo te. Par. men papae. Gnato. sic so-
leo amicos. Par. laudo. Gna. detineo
te fortasse. tu profecturus alio fueras.
Par. nusquam. Gna. tum tu igitur paululum
da mihi opere fac ut admittar ad illam. Par.
Age. modo nunc tibi patent hee fores quia
istam ducis. Gna. num quem euocari hinc
vis foras. Par. Sine biduum hoc pre-
tereat. qui mihi uno digitulo nunc fores
aperis fortunatus. ne tu istas faxo calcibus
sepe insultabis frustra. Gna. etiam nunc
tu hic stas Parmeno. numquidnam hic re-
lictus custos. ne quis forte internuntius

clam a milite ad istam curriter? Par. Facete dictum. mira vero. militi que placeant. Sz videon hominem filium inmoreri huc aducire? miror quid ex pireo abie rit. nam ibi custos publice est. non temere est et properans venit nescio quid circumspectat.

Cherea. Parmeno. Ctet.

Occidi neque usquam est neque ego qui illam in conspectu amisi meo. ubi queram ubi investigem? quem perconter. qua insistam via incertus sum. una hec spes est. ubiubi est diu latere non potest. O faciem pulchram. deleo omnes dehinc ex animo mulieres. tedet cotidianarum harum formarum. Par. Ecce autem alterum. nescio quid de amore loquitur. O infortunatum senem. hic vero est qui si amare ceperit. ludum iocumque dices fuisse illum

alterum. Par. hic rabies quae dabit? Che.
ut illum dii dee que omnes senium perdant: qui
me hodie commoratus est: meque me qui adeo
qui restiterim. tum autem qui illum non flocci
fecisti. Sed eccum parmenonem. salve. Par. Quid
tu es tristis? quid ve es alacris? unde
is? Che. Ego? nescio hercle. neque unde eam.
neque quorsum eam. ita prorsus sum oblitus
mei. Par. Qui queso? Che. Amo. Par.
hem. Che. Nunc parmeno te ostendes qui
vir sies. Scis te michi sepe pollicitum esse
Cherea. aliquid inveni modo quod ames.
In ea re utilitatem ego faciam ut cognoscas
meam. cum in cellulam ad te patris penu
omne congerebam clanculum. Par. Age
inepte. Che. Hoc hercle factum est. fac sis
nunc. nunc promissa ipsa ut appareant

Par. Si adeo digna res est ubi tu nervos
intendas tuos. Chr. Haud similis virgo est
virginum nostrarum quas matres student de-
missis humeris esse vincto pectore ut gra-
les sient. Si qua est habitior paulo
pugilem esse aiunt. Deducunt cibum tametsi
bona est natura. reddunt curatura iunceas
Itaque ergo amantur. Par. Quid tua istec? Chr.
Nova figura oris. ~~Pape~~ Par. pape.
Che. Color verus. corpus solidum et succi ple-
num. Par. Anni. Che. Sexdecim. Par.
Flos ipse. Che. Hanc tu mihi vel vi vel clam
vel precario fac tradas. mea nihil
refert. dum potiar modo. Par. Quid virgo
cuia est? Che Nescio hercle. Par.
Unde est? Che. tantundem. Par. Ubi
habitabat? Che. Ne id quidem. Par.

Ubi vidisti? Che. In via. Par. Qua re te
amisisti? Che. ob id equidem advenire:
mecum stomachabar modo. Neque quemquam ho-
minem esse arbitror, cui magis bone feli-
citates omnes adverse sient. Par. Quid hoc
sceleris est? Che. perii. Par. Quid fac-
tum est? Che. Rogas? patris cognatum atque
equalem archidemidem nostin? Par. Quid-
ni? Che. Is dum hanc sequor fit michi
obviam. Par. Incomode hercle. Che. Im-
mo enimvero infeliciter. Nam incomoda
alia sunt dicenda parmeno. Illum liquet
mihi deierare. his mensibus sex vel septem
prorsum non vidisse proximus nisi nunc
cum minime vellem minimeque opus fuit.
Echo nonne hoc ~~modo~~ monstri simile est?
quid ais? Par. Maxime. Che. Continuo

cuit ad me ex longe quidem incurvus.
tremulus. labiis demissis. gemens. heus
heus tibi dico chrea inquit. Restiti. Scis
quid ego te volebam? Dic. Cras est mihi
iudicium. Quid tum? ut diligenter nunties pa-
tri advocatum mane mihi esse ut memi-
nerit. Dum hec loquitur abiit hora. Rogo num-
quid velit. Recte inquit. Abeo. cum huc respi-
cio ad virginem. illa sese interea commodum
huc advorterat in hanc nostram plateam.
Par. Mirum ni hanc dicat modo que huic
data est dono. Che. Huc cum advenio. nulla
erat. Par. Comites secuti scilicet sunt virginem?
Che. Verum parasitus cum ancilla. Par. Ipsa est.
Ilicet. desine. iam conclamatum est. Che.
Alias res agis? Par. Istuc equidem ago.
Che. Nostin que sit illa? Dic mihi aut vidisti

tum? Par. Vidi. non scio quo adducta
sit. Che. Eoh parmeno mi. nostin? Par.
Non. Che. Et scis ubi siet? Par. Huc
adducta est ad meretricem thaidem. et ei
dono data est. Che. Quis is est tam po
tens cum tanto munere hoc? Par. Mi
les traso phedrie riualis. Che. duras
partes fratris predicas. Par. ymmo si
scias quod donum huic contra dono comparet
tum magis id dicas. Che. Quodnam quaeso
hercle? Par. Eunuchum. Che. Illumne ob
secro inhonestum hominem quem mercatus est
heri senem mulierem? Par. Istunc
ipsum. Che. homo quatietur certe cum dono
foras. si istam thaidem non sciui nobis
vicinam. Par. haud diu est. Che. Perij
numquam me etiam illam vidisse. cho.

du dic michi. Est ne ut fertur forma? Par.
Sane. Che. At nichil ad nostram hanc.
Par. Alia res est. Che. Obsecro hercle par-
meno fac ut potiar. Par. Faciam sedulo
ac operam dabo. adiutabo. Numquid vis me
aliud? Che. Quid nunc is domum? Par.
ut mancipia hec. ita ut iussit frater. du-
cam ad thaydem. Che. O fortunatum istum
eunuchum qui quidem in hanc detur domum.
Par. Quid ita? Che. Rogitas? forma sem-
per semper conservam domi videbit. colloquetur.
aderit. una in unis edibus cibum nonnunquam ca-
piet cum ea. interdum propter dormiet. Par.
Quid si nunc tute fortunatus fias? Che. Qui
parmeno? responde. Par. Capias tu illius
vestem. Che. vestem? Quid tum postea?
Par. pro illo te ducam. Che. Audio. Par.

De illum esse dicam. Che. Intelligo. Par.
Tum illis fruare commodis quibus tu il
lum dicebas modo. cibum una capias
adsis. tangas ludas. propter dormias. quan
quidem illarum neque te quisquam novit neque scit
qui sies. Preterea. forma et etas ipsa tibi et faci
le ut pro eunucho probes. Che. Dixti pul
chre. numquam vidi melius consilium dari. Age. ea
mus intro nunciam. orna me. abduc. duc
quantum potes. Par. Quid ais? iocabar
equidem. Che. garris. Par. perii. quid
ergo egi miser? quo trudis? perculeris iam
tu me? tibi equidem dico mane. Che.
Eamus. Par. Pergin? Che. Certum est.
Par. Vide ne nimium callidum hoc nimis sit
Che. Non est profecto. sine. Par. At enim
ister in me cudetur faba. Ah flagitium fa

rinq · Che · Id flagitium est · si in domum
meretriciam deducar · et illis crucibus que
nos ~~nostram~~ nostram que habent adolescentiam des
picatam · et que nos semper omnibus cruciant modis
nunc referam gratiam atque eas itidem
fallam · vt ab hijs fallimur? An potius
hec pati? equum est fieri vt a me ludatur
dolis · quod qui resciverint culpent · et illud
merito factum omnes putent · Par · Quid
istuc? si certum est facere? facias · verum
ne conferas culpam in me · Che · Non fa
ciam · Par · Jubes me? Che · Jubeo? ymmo
cogo atque impero · Par · Nunquam defugiam
tuam auctoritatem sequere · Che · Dij ver
tant bene · Traso · Gnato · Parmeno ·
Magnas vero agere gratias thays michi?
Gna · Ingentes · Tra · Ain tu? leta est?

Gnato. Non tam ipso quidem dono quam quod
abs te datum est. Id vero serio triumphat.
Par. Hui. Hoc proviso ut ubi siet. deducam istos.
sed eccum militem. Tra. est istuc datum pro
fecto. ut grata michi sint que facio omnia.
Gna. Advorti hercle animum. Tra. vel rex
semper maximas gratias michi agebat quicquid
feceram aliis non idem. Gnato.
Labore alieno magnam partam gloriam.
verbis sepe in se transmovet qui habet salem.
quod in te est. Tra. habes. Rex. Gna. Rex
te ergo in oculis. Tra. Scilicet. Gna. gestare.
Tra. Vero credere omnem exercitum et con
silia. Gna. Mirum. Tra. tum sicubi eum sa
cietas hominum aut negotii: si quando o
dium ceperat. requiescere ubi volebat. quasi.
nostin? Gna. Scio. quasi illam expueret

miseriam ex animo. Tra. teneo. tum me cun
uiam solum adducebat sibi. Gna. hui regem
elegantem narras. Tra. immo sic homo est
perpaucorum hominum. Gna. immo nullorum ar
bitror si tecum uiuat. Tra. inuidere omnes
michi. mordere clanculum. ego flocci pen
dem. illi inuidere misere: uerum unus tamen
inpense. elephantis quem indicis prefecerat.
Is ubi magis molestus michi est: quaeso in
quam strato eo ne es ferox quia habes im
perium in beluas? Gnato. Pulchre me
hercle dictum et sapienter. pape iugularas
hominem. quid ille? Tra. mutus illico. Gna.
Quid ni esset? Par. dii uestram fidem. ho
minem perditum miserumque. et illum sacrilegum
Tra. Quid illud gnato? Quo pacto
rhodium tetigerim in conuiuio numquam dixi

tibi? Gna. Numquam. plus milies iam audivi
Tra. Una in convivio erat hic quem dico.
rhodius adolescentulus. forte habui scortum.
cepit ad id alludere. et me irridere. Quid
agis homo inquam impudens? lepus tute
es. et pulpamentum queris? Gna. Ahah
eh. Tra. Quid est? Gna. facete lepide lau-
te. nichil supra. tuum ne obsecro hoc dictum
erat? vetus credidi. Tra. Audieras? Gna.
Sepe. et effertur in primis Tra. Meum est.
Dolet dictum imprudenti adolescenti et libe-
ro. Par. At te dij perdant. Gna. Quid
ille queso? Gna. perditus est. risu omnes qui
aderant emori. denique metuebant omnes
iam me. Gna. Non iniuria. Tra. Sed heus
tu. purgon ego me de istuc thaydi. quod eam
me amare suspicata est. Gna. nichil

minus · ymo augies magis suspicionem · Tra.
Cur? Gna · Rogas? scin si quando illa
mentionem phedrie facit · aut si laudat
te ut male urat · Tra · Sentio · Gna · Id
ut ne fiat res hec sola est remedio · ubi
nominabit phedriam · tu pamphilam continuo.
Si quando illa dicet · phedriam intromittamus co
messatum · tu pamphilam cantatum provoce
mus · si laudabit hec illius formam · tu huius
contra · denique par pari referto · quod eam
remordeat · Tra · Siquidem me amaret
tum istuc prodesset gnato · Gna · Quando
illud quod tu das expectat · atque amat iam
dudum te amat · Iamdudum illi facile
fit quod doleat · metuit semper quem ipsa
nunc capit fructum ne quando iratus tu alio
conferas · Tra · Bene dixti · at istud mihi non

in mentem veniat. Gna. Ridiculu. non enim cogitaras. ceteru idem hoc tute melius quanto invenisses traso. 2us actus eunuchi 2us ac- eu-

Thais: Traso. Parmeno: Gnato:

Audire vocem visa sum modo militis. atqz eccu. salue traso. Tra. O thais mea meu suaviu quid agit.? ecquid amas de fidicina hac.? Par. q̄ venuste? qd dedit principiu adveniens. Tha. Plurimu merito tuo. Tra. Eamus ergo ad cenam. Gna. Quid stas? Par. hem alteru ex homine hunc gnatu dicas. Tha. ubi vis no moror. Par. adibo. atqz assimulabo quasi nunc exeam. Ituran thais quopiam es? Tha. hem pmeno. bene pol fecisti. hodie itura. Par. Quo? Tha. Quid hunc non vides? Par.

Video · et me tedet · Vbi vis dona tibi assunt
a phedria · Tra · Quid stamus? cur non
imus hinc? Par · Queso hercle ut liceat
pace quod fiat tua · dare huic que volumus
convenire et colloqui · Tra · perpulcra credo
dona · non nostris similia · Par · Res in
dicabit · heus iubete istos foras exire quos
iussi · ocius procede tu huc · ex ethiopia est
usque hec · Tra · hic sunt tres mine · Gna · vix
· Par · ubi tu es Dore? accede huc · hem eu
nuchum tibi quam liberali facie: quam etate integra
Tha · Ita me dij ament · honestus est · Par ·
Quid tu ais Gnato? numquid habes quod contem
nas? quid tu autem traso? tacent satis lau
dant · fac periculum in litteris fac in palest.
In musicis que liberum scire equum est adoles
centem sollertem dabo · Thras · Ego illum

eunuchum si opus sciet · vel sobrius est · Par.
Atque hic qui misit non sibi soli postulat
te vivere et sua causa excludi ceteros · neque
pugnas narrat · neque cicatrices suas os
tentat · neque sibi obstat quod quidam facit
verum ubi molestum non erit · ubi tu voles ·
ubi tibi tempus erit · sat habet si tum recipi
tur. Tra. Apparet servum hunc esse domini paupe
ris miserique. Gna. Nam hercle nemo
posset · sat scio · qui haberet · qui para
ret alium hunc perpeti. Par. Tace tu quem
ego esse infra infimos omnes puto homi
nes · nam qui huic assentari animum in
duxeris · e flamma te cibum petere pos
se arbitror. Tra. Iamne imus? Tha. Hos
prius introducam · et que volo simul im
perabo · post exeo continuo. Tra. Ego

hinc abeo. tu ista operire. Par. Non queat.
vna ire cum amica imperatorem in via. Tra.
Quid tibi ego multa dicam? domini similis es.
Gna. Hahahe. Tra. Quid rides? Gna.
Istud quod dixi modo. et illud de rhodio dictum
in mentem venit. Sed thais exit. Tra. abi
prae cura. vt sint domi omnia parata. Gna. fiat.
Tha. Diligenter pithias fac vt cures. si chre-
mes huc forte aduenerit. vt ores primum vt
maneat. si id non commodum est. vt redeat.
si id non poterit ad me adducito. Pithias
Ita faciam. Tha. Quid aliud volui dicere? hem
curate istam diligenter virginem. domi
adsitis. facite. Tra. Eamus. Tha. Vos me
sequimini. Chremes pithias.

Profecto quanto ego magis magis-
que cogito nimirum dabit hec thais mihi

magnum malum. Ita me ab ea astute video
labefactarier. Iam tum cum primum
iussit me ad sese accersier domum. roget
quis. quid tibi cum ea? ne noram quidem.
ubi veni. causam ut ibi manerem rep
perit. ait rem divinam fecisse se. et seriam
rem velle agere mecum. Iam tum erat suspicio
dolo malo hec fieri omnia. ipsa
accubere mecum. michi sese dare. sermo
nem querere. ubi friget. huc evasit. quam
pridem pater michi et mater mortui
essent. dico iam diu. rus sum et quod
habeam. et quam longe a mari. credo ei pla
cere hoc. sperat se posse a me evellere.
postremo hec. qua in die parva periisset
soror. et quis cum ea una. quid habuisset
cum perijt. et quis eam posset noscere. Hec

cur q̄ritet. nisi illa forte que olim perijt
pua soror. hāc se intendit esse: vt est au
dacia. verū ea si viuit. nata est ānos
sedecim non maior. Thays. q̄ ego sū
maiuscula est. Misit porro orare: vt ve
nirem serio: aut dicat quid volt. aut mo
lesta ne siet. non hercle veniam tertio. heus
heus. Pith. Ecquis hic est? Chre. Ego sū
chremes. Pith. O lepidissimū capitulū
Chre. Dico ego michi insidias fieri. Pith.
Thais maxīo orabat ope. vt cras redi
res. Chre. Rus eo. Pith. Fac amabo. Chre.
Non possum inquā. Pith. At tu apud
nos hic mane dum redeat ipsa. Chre.
Nichil minus. Pith. Cur mi chremes?
Chre. Malā in rem hinc ibi. Pith. Si
istuc ita certū est tibi. amabo fac vt illuc

transeas ubi illa est. Chre. Do. pith. Abi
ocius. cito hunc deduc ad militem.

H Antipho.

Heri aliquot adolescentuli coiimus in
pireo in hunc diem ut de symbolis esse-
mus. cheream ei rei prefecimus. dati anu-
li. locus tempus statutum est. prete-
riit tempus quo in loco dictum est. parati
nichil. homo ipse nusquam est. neque
scio quid dicam. aut quid coniectem. Nunc
michi hoc negocii ceteri dedere ut illum
queram. Ibo ad eum visam si domi est.
Sed quisnam hinc a thaide exit. is est
non est. Ipsus est quid hoc hominis est.
qui hic ornatus est. quid illud mali
est. nequeo satis mirari neque con-

ită nisi quicquid ꝫ procul hinc liber siue
sit sitsitatiet · Cherea antipho.

Num quis hic est? nemo est. num quis
hic me sequitur? nemo homo est. iam ne
erumpere hoc licet mihi gaudium? Proh iup
ter · nunc est tempus profecto interfici cum
perpeti me possim ne hoc gaudium contami
net vita egritudine aliqua. sed neminem
hic curiosum interuenire nunc michi
video. qui me sequatur. qui me rogitando
obtundat · enecet · quid gestiam · aut quid
letus sim. quo pergam. vnde emergam / vbi
siem vestitum hunc nactus. Quid mihi quaeram?
sanus sim · an me insaniam? Antipho. Adi
bo atque ab eo graciam hanc quam video vel
le inibo. Cherea quid est? quid sic gestis?
aut quod sibi hic vestitus querit? quid est quod

letus sis? quid tibi vis? satin sanus es?
quid me expectas? quid taces? Che. O fes
tus dies hominis. Amice salve. nemo est omnium
quem ego nunc magis cuperem videre quam te.
Anth. Narra istuc queso quid siet. Che.
Immo te obsecro hercle ut audias. nostin
hanc quam amat frater? Anth. Novi.
nempe ut opinor Thaidem. Che. Istam
ipsam. Anth. Commemineram. Che. Ho-
die est quedam ei dono data virgo.
quid ego tibi nunc faciem predicem aut lau-
dem Anthipho? cum me ipsum noris quam ele-
gans formarum spectator siem. in hanc com-
motus sum. Anth. Ain tu? Che. Pa
tiam dices illam scio si videris. Quid mul
ta? amare cepi. forte fortuna domi
erat quidam eunuchus. quem mercatus

frater fuerat thaydi· neque is deductus etiam
tum ad eam· submonuit me parme
no ibi servus: quod ego arripui· Anti·
Quid id est? Che· Tacitus scies: citius au
dies ut vestem cum illo mutem· et pro illo
iubeam me illuc deducier· Anti· pro eu
nuchon? Che· sic est· Anti· Quid ex ea
re tandem caperes commodi? Che· Rogas?
ut viderem istam· audirem· essemque una
qua cum cupiebam antipho· num parva causa
aut prava ratio est· traditus sum mulieri/
illa illico ubi me accepit· leta vero ad se
abducit domum· commendat virginem· Anti
cui? tibi ne? Che· michi· Anti· satis
tute tamen. Che· Edicit ne vir quisquam ad
eam adeat· et michi ne abscedam im
perat· Interiore parte ut maneam solus

cu sola | animo. Iteram intuens modeste
Anti. Myser. Che. Ego inquit ad cenam
hinc eo. abducit secum ancillas. pauce que
circum illam essent manent novicie puelle.
Continuo hec adornant ut lavet: adhor-
tor properent. dum apparatur. virgo in conclavi
sedet: suspectans tabulam quandam pic-
tam ubi inerat pictura hec. Jovem quo
pacto Danae misisse aiunt quondam in
gremium per ymbrem aureum. Egomet
quoque ad spectandum cepi. et quia consimilem
luserat iam olim ille ludum. Impendio
animus gaudebat michi. deum sese in ho-
minem convertisse et per alienas tegulas ve-
nisse clanculum per impluvium fucum fac-
tum mulieri. At quem deum: qui templa ce-
lsima sonitu concutit: ego homuncio non

facerem? ego vero illud ita feci ac lubens /
dum hec mecum reputo / accersitur laua
tum interea virgo. It. lauit. redijt. dein
de eam in lectum collocant: sto expectans
si quid mihi imperent. venit vna. heus tu
inquit Dore cape hoc flabellum. dum laua
mur. vbi nos lauerimus. si voles lauato.
accipio tristis. Ant. Tum equidem istuc
os tuum impudens videre. nimium vellem.
qui esses status. flabellum tenere te asinum
tantum. Che. Vix elocuta est hoc / foras
simul omnes proruunt. abeunt se lauatum.
perstrepunt. ita vt fit: domini vbi absunt
Interea vbi somnus virginem opprimit. ego
limis aspecto / sic per flabellum clanculum /
et simul alia circumspecto: satin explorata
sint. video esse. pessulum hostio obdo.

Anti Quid tum? Che. Quid tu fatue?
Ant. fateor. Che. An ego occasionem mi
ostentam. tantam tam brevem. tam op
tatam. tam insperatam amitterem? tum pol
ego is essem vere. qui assimulabar?
Anti. sane hercle ut dicis / sed interim
de symbolis quid factum est. Che. Para
tum est? Ant. frugi es ubi? domi? Che.
Immo apud libertum discum. Ant. perlo
nge est. sed tanto ocius mutato vestem. Che.
Ubi mutem? perii. nam exulo. nunc me
tuo fratrem ne intus sit. porro autem. pa
ter ne a rure redierit iam. Ant. Eamus
ad me ubi proximum est ubi mutes. Che.
Recte dicis. Eamus et istuc simul. quo
pacto porro possim potiri. consilium volo
capere una tecum. Ant. Fiat.

3us ac[tus]

Pithias. Ancilla : 3us actus eunuchi 15

Ita me dij bene ament quantum
ego illum vidi. Non nihil timeo
misera. ne quam ille hodie insanus turbam
faciat. aut vim thaidi. Nam postquam iste
advenit adolescens frater virginis. militem ro-
gat. ut eum admitti iubeat. Ille continuo
irasci. neque negare audere. thais porro
instare ut hominem invitet. Id faciebat
retinendi causa illius / quia illa que cu-
piebat de sorore eius indicare / ad eam rem
tempus non erat. Invitat tristis. mansit
ibi. Illa cum illo sermonem incipit : miles
vero sibi putare adductum ante oculos
emulum / voluit facere contra huic egre.
Heus inquit puer / pamphilam accerse
ut delectet hic nos. Illa exclamat. mi-

me gentium. in conuiuium illam? Miles te-
dere in iurgium: Interea aurum sibi clam
mulier demit. dat michi ut afferam.
hoc est signi ubi primum poterit se illinc
subducet scio. Phedria.

Dum rus eo / cepi ego mecum inter
vias. ita vt fit. vbi quid in animo est mo-
lestie. aliam rem ex alia cogitare. et ea omnia
in peiorem partem. hem. quid opus est verbis?
dum hec reputo preterii imprudens villam.
longe iam abieram. cum sensi. Redeo rursum.
male vero me habens. vbi ad ipsum veni
diuerticulum. constiti / occepi mecum cogita-
re. hem biduum hic manendum est soli:
sine illa / quid tum postea? nichil est?
/ quid nichil? si non tangendi copia est.
eho. ne videndi quidem erit? si illud non

licet / saltem hoc licebit: certe extrema linea amoris haud nichil est. villam preterea sentiens. Sed quid hoc est quod timida subito graditur pithias?

Phithias. Phedria. Dorias.

Ubi ego illum scelerosum misera atque impurum inveniam? aut ubi queram? hoccine tam audax facinus facere esse ausum? Perii. Phe. Quid hoc sit vereor. Pith. Quin etiam insuper scelus. postquam ludificatus est virginem. vestem misere discidit / tum ipsam capillos conscidit. Phe. Hem. Pith. Qui nunc si detur michi. ut ego unguibus facile illi in oculos involem venefico? Phe. Nescio quid profecto absente nobis turbatum est domi. adibo. quid istuc est? quid festinas. aut quem queris pithias? Pith. Ehem phe

dria egon quē querā? abi hinc · quo dig-
nus es · cū donis tuis tam lepidis · Phe ·
Quid istuc ē rei? Pith · Rogas me? eu-
nuchus quē dedisti nobis quas turbas
dedit? virginē quā here dono dederat
miles · viciauit · Phe · Quid dicis? Pith
perij · Phe · Temulenta es · Pith · vtinā
sic sint qui m̄ mala volunt · Dori · Ah ·
obsecro mea pithias quid istuc mōstri
fuit? Phe · Insanis? qui istuc facere eu-
nuchus potuit? Pith · Ego illū nescio qui
fuerit · s; qd̄ fecit / res ipsa indicat / virgo
ipsa lacrimat : neq; cū rogetis quid sit
audet dicere · ille autē bonus vir · nusquā
apparet · etiam hoc misera suspicor · ali-
quid de domo · abeuntem · abstulisse · Phe ·
Nequeo mirari satis quo ille abire ig-

naiq posset longius. nisi domum forte ad
nos redijt. Pith. vise amabo num sit.
Phe. Iam faxo scias. Dor. Perij : obsecro :
tam infandum facinus mea tu. ne audiui
unquam. Pith. At pol ego amatores audie-
ram mulierum esse eos maximos. sed nihil
posse. verum miserrime : non in mentem venerat
Nam illum aliquo conclusissem. neque illi
commisissem virginem. ¶ Phedria. Eunu-
chus. Pithias. Dorias :-

Exi foras scelleste / at etiam restitas fugi-
tiue. Prodi male conciliate. Eunu. Obse-
cro Phe. Oh illud vide os ut sibi de-
torsit carnifex. quid huc reditio est?
quid vestis mutatio? quid narras? pau-
lulum si cessassem pithias. domi non offen-
dissem. ita iam adornabat fugam.

Pith. habes ne hoiem̄ . amabo? Phe.
Quid ni habeã? Pith. O factū bene
Dori. Istuc pol vero bene factū . Pith
Ubi est . Phe. Rogas? nō videas? Pith.
Videam obsecro . Q̄? Phe . hūc scilicet .
Pith . Quis hic homo est? Phe . Qui ad
vos deductus est hodie Pith . Hūc ocul'
suis . nr̄arū nūq̄ quisq̄ vidit phe-
dria . Phe . Non vidit? Pith . An tu
hūc credidisti esse obsecro ad nos deduc-
tū? Phe . Nam quē aliū habui nemi-
nem . Pith . Au ne cōparandus hic quidē
ad illum est . ille erat facie honesta et li-
berali . Phe . Ita visus est dudū . q2 va-
ria veste exornatus fuit . nūc eo tibi vi-
detur fedus quia illam non habet . Pith .
Tace obsecro . quasi vero paululū inter-

siet · Ad nos deductus est hodie adolescens
quē tu videre vere velles phedria hic est
vietus · vetus veternosus senex · colore
mustelino · Phe · Hem · que est fabula? eo
redigis me · ut quid egerim egomet nes
ciam? eho tu Emin ego te? Eu · Emisti
me · Pith · Iube michi denuo respondeat
Phe · Roga · Pith · venistin hodie ad nos?
negat · At ille alter venit ad nos · annos
natus sedecim · quē secum adduxit parmeno ·
Phe · Agendū hoc michi nunc expedi pri
mum · Istam quam habes unde habes vestem?
taces monstrum hominis? non dicturus es? Eu
venit cherea · Phe · Fraterne meus? Eu · Ita
Phe · Quando? Eu · hodie · Phe · Quamdudum?
Eu · modo · Phe · Quicum? Eu · parmenone
Phe · Noras me eum prius? Eu · non · me

quis esset usque adhuc nunc dixi. Phe. Vnde igitur
meum esse sciebas? Eu. parmeno dicebat eum
esse, is dedit michi hanc vestem. Phe. Oc
cidi. Eu. meam ipse induit post: una ambo
abierunt. Pith. Iam me satis credis sobriam
esse me et nichil mentitam tibi? Iam ne satis
certum est virginem viciatam esse. Phe. Age
nunc belua. credis huic quod dicit? Pith.
Quid isti vis credam? res ipsa indicat.
Phe. Concede istuc paululum. audin etiam
nunc paululum. sat est. Dic tu hoc rur
sum / cherea tuam vestem detraxit tibi?
Eu. factum. Phe. Et eam est indutus?
Eu. factum. Phe. pro te huc deductus est?
Eu. Ita. Phe. Iupiter magne. o sce
lestum atque audacem hominem. Pith. Ve michi.
etiam non nunc credis indignis nos

esse irrisas noodis. Phe. Mirū ni te si

credas qd iste dicat. Phi. Quid agā ne-

scio? Phe. Deus. negato rursū possū ne

hodie ego ex te exsculpere verū? vidistin

fratrē Cheream? Eu. Non. Phe. Non pot

sine malo fateri. video. sequere hac. mo

ait. mo negat. ora me dove. Eu. Obsecro

te vero phedria. Phe. I intro. Eu. oyh

oyh oyh. Phe. Alio pacto honeste: quo

hic abeam nescio. actū est siquidem. tu

me hic etiā nebulo ludificabere? Pith.

Permenōis tam scio hanc techinā q̄ me

vivere. Doz. Sic est. Pith. Inveniā pol

hodie: parem sibi ut referam gratiā.

Sz nūc quod faciendū censes dorias?

Doz. De istac rogas virgine? Pith. Ita

utrū taceā me an predicem? Doz. Tu

pol si sapis. quod scias nescias. neque de
eunucho. neque de vicio virginis. hac re
cnā. te ab omni turba evolues. et illi gra-
tum feceris. Id modo dic abisse doriam.
Pith. Ita faciam. Dor. Sed video chremem.
thais aderit. Pith. Quid ita? Dor. quia
cum inde abeo iam tum inceptat turba inter
eos. Pith. Tu aufer aurum hoc. ego scibo
ex hoc quid siet. Chremes. Pithias

Attat data hercle verba michi sunt.
vicit me vinum quod bibi. ac dum accube-
bam quam videbar michi esse pulchre so-
brius. postquam surrexi. neque pes. neque mens
satis suum officium facit. Pith. Chreme
Chre. Quis est? Hem pithias vah
quanto nunc formosior videre michi. quam du-
dum. Pith. Certe tu pol multo hylarior

Chre. Verbū hercle hoc verū est. Sine me
serere et libero fingere veni. Sz thais
multo an venit? Pith. An abijt iā a
milite? Chre. Iamdudū etate. lites sūt
facte ~~maxime~~ inter eos maxime. Pith.
Nichil dixit. tum vt sequerere sese?
Chre. Nichil. nisi abiens michi innuit.
Pith. Eoh nonne id sat erat? Chre. at
nesciebā id dicere illā. nisi quia correxit
me miles qd intellexi minus. nam me
extrusit foras. Sz eccā ipsam video. mi
ror vbi ego huic antevorterim

Thais. Chremes. Pithias.

Credo equidem illū iā affuturū
esse. vt illam a me eripiat. sine veniat.
Atqui si illam digito attigerit vno
oculi illico effodientur. vsque adeo ego illius

ferre possim, ineptias et magnifica verba /
verba dum sint. / verum etiam si ad rem confe-
rentur: vapulabit. Chre. Thais ego iam-
dudum hic adsum. Tha. O mi chreme
te ipsum expecto. Scin tu turbam hanc propter
te esse factam. et adeo ad te attinere
hanc omnem rem. Chre. Ad me? qui? quasi
istuc. Tha. Quia dum sororem studeo
reddere ac restituere. hec atque huiusmodi
sum multa passa. Chre. Ubi ea est?
Tha. Domi apud me. Chre. Hem. Tha.
Quid est? Educta est ita uti teque illa-
que dignum est. Chre. Quid ais? Tha.
Id quod res est. hanc tibi dono do. neque re-
peto pro illa quicquam abs te precij. Chre.
Et habetur et refertur a me thais. ita
uti merita es gratia. Tha. Atenim

caue ne prius quam hanc a me accipias: a-
mittas chreme. Nam hec ea est quam mi-
les a me nunc vi ereptum venit. Abi. tu
cistellam pithias domo effer cum monimen-
tis. Chre. viden tu illum thais? Pith. ubi si-
ta est? Tha. In cisto odiosa cessas? Chre. Mi-
litem secum quantas copias video adducere?
attat. Tha. Num formidolosus obsecro
mi homo es? nemo est hominum qui me-
tuat minus. Tha. Atque ita opus est. Chre.
Hau metuo qualem tu me esse hominem existi-
mas. Tha. Immo hoc cogitato quicum res
tibi est peregrinus est. minus potens quam te
minus notus ~~amicorum hic~~ minus amicorum
hic habens. Chre. Scio istuc. Sed tu quod
cavere possis stultum est admittere. malo
ego nos prospicere quam hunc ulcisci accepta

iussa . tu abi . atque obsera hostium intus .
dum ego hinc transcurro ad forum . volo ego
adesse . hic advocatos nobis . in turba
hac . Tha . mane . mane . Chre . melius
est . Tha . mane . Chre . omitte iam ade
ro hic . Tha . Nichil opus chreme . hoc mo
dic . sororem illam esse tuam . et te parvam vir
ginem amisisse . nunc cognosce . signa
ostende . Pith . Adsunt . Tha . Cape . si
vim faciet in ius ducito hominem . intellex
tin? Chre . Probe . Tha . Fac animo hec
ut presenti dicas . Chre . faciam . Tha . Attol
le pallium . perii . huic ipsi opus est patro
no quem defensorem paro . Traso
Gnato Sanga Chremes Thais .
Hanccine ego ut contumeliam tam
insignem in me accipiam gnato? Mori

me satis est. Simalio. Donax. Siriste. se-
quimini me. primum edes expugnabo. Gna.
Recte. Tra. Virginem eripiam. Gna. Probe.
Tra. Male mulctabo ipsam. Gna. Pul-
chre. Tra. In medium huc. agmen cum ve-
cte donax: tu simalio in sinistrum cornu.
tu siriste in dextrum cedo alios. centurio
est sanga. et manipulus furum. San. Eccum
adest. Tra. Quid ignave? peniculon
pugnare: si istum huc portes cogitas?
San. Ego ne imperatoris virtutem noveram
et vim militum. sine sanguine hoc non
posse fieri? qui abstergerem vulnera. Tra.
Ubi alii? San. Qui malum alii? solus
Sannio servat domum. Tra. Tu hosce in-
strue hic. ego vero post principia. inde omni-
bus signum dabo. Gna. Illuc est sapere. ut

hoste instruxit ipse sibi cauit loco. Idem
hoc tum pirrus factitauit. Chre. Viden
tu thais. quam rem hic agit? Nimirum
hoc consilium captum est de occludendis edi
bus. Tha. Sane qui nunc tibi vir videatur
esse hic? nebulo magnus est. ne metuas.
Thra. Quid tibi videtur? Gna. Fundam
tibi nunc nimis vellem dari. vt illos pro
cul hinc ex occulto cederes. facerent fugam.
Thra. Sed eccam thaidem ipsam video. Gna.
Quam mox irruimus. Thra. Mane. Omnia
prius experiri quam consilio quam armis. sapientem
decet. qui scis an iubeam sine vi faciat?
Gna. Dij vestram fidem. quanti est sapere?
numquam accedo quin abs te abeam doctior.
Thra. Thais primus hoc michi responde.
cum tibi do istam virginem. dixistin

Nota

hos dies soli michi dare te? Tha. Quid
tum? tum tu illorum agis? Tra. Et tu eo dante
subduxti michi? Tha. Libuit. Tra. Pam-
philam ergo huc redde nisi vi mavis
eripi. Chre. Tibi illam reddat? An tu
illam tangas omnium. Gna. Ah. Quid ais?
tace. Chre. Quid tu tibi vis? Tra. Ego
non tangam meam? Chre. Tuam autem fur-
cifer? Gna. Cave sis. nescis cui maledicas
nunc viro. Chre. Non tu hinc abis? Scin
tu. tibi ut res sese habeat? si quicquam ho-
die hic turbe feceris. faciam ut huius loci
dieique meique semper memineris. Gna.
Miseret tui me. qui hunc tantum hominem
facis inimicum tibi. Chre. diminuam ego
hodie caput tuum. nisi abis. Gna. Ain
vos? canis sic agis? Tra. Quis tu ho-

es? quid tibi vis? quid cum illa rei tibi
est? Chre. Scibis. principio eam dico es
se liberam. Tra. Hem. Chre. Civem atticam
Tra. Huy. Chre. Meam sororem. Tra. Os
durum. Chre. Miles nunc adeo edico tibi.
ne vim facias ullam in illam. ego eam
ad Sophronam nutricem ut eam adducam
et signa ostendam hec. Tra. Tu ne
prohibes meam ne tangam? Chre. Prohibeo
inquam. Gna. Audin tu? hic furti se al
ligat. Chre. Satis hoc tibi est. Tra.
Idem. tu ais hoc Thais? Tha. Quere
qui respondeat. Gna. Quid nunc agimus?
quin redeamus: iam hec tibi aderit suppli
cans ultro. Tra. Credin? Gna. Immo
certe. Novi ingenium mulierum. nolunt
ubi tu velis. ubi tu nolis cupiunt ultro.

Tra. Bene putas. Gna. Iam dimitte
exercitum. Tra. Ubi vis? Gna. Sanga et
fortes tecum milites domum focum fac
vicissim ut memineris. San. Iamdudum
animus in patinis est. Gna. Frugi es.
San. Vos me hac sequimini.

Thais Pithias.

Pergin scelesta mecum perplexe loqui
scio nescio. abijt. audivi. ego non affui.
Non tu istuc mihi dictura aperte es quic-
quid est? virgo conscissa veste lacrimans
obticet. eunuchus abijt. quamobrem? quid
factum est? taces? Pith. Quid tibi ego
misera dicam? illum eunuchum negant fuis-
se. Tha. Quis fuit igitur? Pith. Iste che-
rea. Tha. Qui cherea? Pith. Iste ephebus
frater phedrie. Tha. Quid ais venefica?

Pith. Atqui certo comperi. Tha. Quid
is obsecro ad nos. aut quamobrem adduc-
tus est? Pith. Nescio nisi id. amasse credo
Pamphilam. Tha. Hem misera. occidi in-
felix. siquidem tu istec vera predicas. num
id lacrimat virgo? Pith. Id opinor.
Tha. Quid ais sacrilega? Istucine in-
terminata sum. hinc abiens tibi? Pith.
Quid facerem? ita ut tu iussisti soli credita
est. Tha. Scelesta. ovem lupo commisisti. dis-
pudet mihi sic data verba esse. Quid illuc
hominis est? Pith. Hera mea tace obsecro.
salve sumus. habemusque hominem ipsum. Tha.
Ubi is est? Pith. Hem. ad sinistram. vides
me? Tha. Video. Pith. Comprehendi iube
quantum potes. Tha. Quid illo faciemus
stulta? Pith. Quid facias rogas? vide

amabo . si eu aspitis os impudens videtur
Tha. Non est . Pith . Tu que eius confidentia
est ? Cherea . Thais . Pithias .

Quintus actus eu.

x 19 actus

Quid antiphonem . uterque pater et mater
qsi dedita opera : domi erant . ut nullo modo
introire possem . quin viderent me . Interim
du ante ostium sto . notus michi quidam obviam
venit . ubi vidi egomet impedio quantum
queo in angiportum quoddam desertum . inde
item in aliud . inde in aliud . ita miserrimus
fugi / Fugitando ne quis me cognosceret .
Sed est ne hec thais quam video ? ipsa est /
hereo quid faciam . quid mea autem ? quid
faciet michi . ? Tha . Adeamus bone vir
Dore salve . dic michi aufugistin ? Che .
Hera factum . Tha . Satin id tibi placet ?
Che . Non . Tha . Credin te impune abiturum

· Chr · Una hac nocte mitte · si aliud ad
misero umquam occidito · Tha · Num mea
sententia verum est · ? Chr · Non · Tha · Quid
igitur ? Chr · Hanc metui ne me crimi-
naretur tibi · Tha · Quid fecerat ? Chr · Pau-
lulum quiddam · Tha · Eho · paululum impu-
dens · An paululum hoc esse tibi videtur /
virginem vitiare civem ? Ch. Chr · Conservam
esse credidi · Pith · Conservam ? vix me conti-
neo quin involem in capillum · monstrum etiam
derisum advenit · Tha · Abi insana hinc ·
Pith · Quid vero abeam ? credon isti quid-
quam furcifero ? presertim cum servum fateatur
tuum · Tha · Missa hec faciamus · Non te
dignum Cherea fecisti · Nam si ego digna
hac contumelia sum maxime · at tu indig-
nus qui faceres tamen · neque edepol quod

quod nunc consilii capiam scio de virgine istac. Ita
totum habesti michi rationes omnes. ut cum non
possum suis. ita ut exitum fuerat atque ut
studii tradere. ut solidum parare hoc in
beneficium Therea. Che. At nunc dehinc
spero eternam inter nos gratiam fore thais.
sepe ex huiusmodi re quapiam et ex malo princi-
pio magna familiaritas conflata est. Et
quid si hoc voluit quispiam deus. Tha. Equi-
dem pol in eam partem accipio quam et volo.
Che. Immo ita queso: unum hoc scito. con-
tumelie non me fecisse causa, sed amoris.
Tha. Pol scio. et propterea nunc magis ig-
nosco tibi. non adeo inhumano sum ingenio
Cherea. neque tam imperita ut quid amor
valeat nesciam. Che. Te quoque iam thais
ita me dii bene manent: amo. Pith. Tu

pol tibi ab istoc cherea cauendum intelli-
go. Che. Non ausim. Pith. Nichil tibi
quicquam credo. Tha. Desinas. Che. Nunc
ego te in hac re . michi oro ut adiutrix
sies. ego me tue commendo et committo fidei.
te michi patronam capio thais. te obsecro.
emoriar si non hanc uxorem duxero. Tha.
Tu si pater. Che. Ah. valet certe: scio.
ciuis modo hec sit. Tha. Paululum operi-
ri si vis. iam frater ipse hic aderit vir-
ginis. nutricem accersitum it. que illam alu-
it paruulam In cognoscendo tute ipse hic
aderis cherea. Che. ego vero maneo. Tha.
vis me interea dum is venit: domi operi-
amur potius quam hic ante hostium? Che. Im-
mo percupio Pith. Quam tu rem actura ob-
secro es? Tha. Nam quid ita? Pith. Ro-

gitas? huc tu in edes cogitas recipere post
hac? Tha. Cur non? Pith. Crede hoc
mee fidei. dabit hic pugnam aliquam de
nuo. Tha. Auh tace obsecro. Pith. Par
um perspexisse eum videre audin tu. Che. Non fa
nam pithias. Pith. Non pol credo thaide
nisi si commissum non erit. Che. Quin pi
thias tu me servato. Pith. Neque pol servandum
tibi quicquam dare ausim. neque te servare. Tha.
Apage te. adest optime ipse frater. Che.
Perii hercule. obsecro abeamus intro thais
nolo me in via cum hac veste videat.
Tha. Quamobrem tandem? an quia pudet?
Che. Id ipsum. Pith. Id ipsum? virgo vero
Tha. I pre sequar. tu istic mane. ut
chremetem introducas pithias.

Pithias. Chremes. Sophrona.

Quicquid venire in mentem nunc pos-
sit mihi. quidnam. qui referam sacrilego illi
gratiam. qui hunc supposuit nobis? Che.
Move vero ocius te nutrix. Sop. Moveo
Chre. Video. sed nil promoves. Pith.
Iam me ostendisti signa nutrici? Chre. Omnia.
Pith. Amabo. quid ait? cognoscit me?
Chre. Ac memoriter. Pith. Bene edepol nar-
ras. nam isti faveo virgini. Ite intro. Iam-
dudum hera vos expectat domi.
Virum bonum eccum Parmenonem incedere
video. vide. ut ociosus sit. si diis placet
spero me habere qui excruciem hunc meo
modo. Ibo intro. de cognitione ut certum sciam.
post ibo atque hunc perterrebo sacrilegum.

Parmeno Pithias

Reviso quidnam cherea hic rerum gerit.

quod si astute tractarunt. dij vestram fidem. quan-
tam et quam veram laudem capiet Par-
meno Nam ut omittam quod ei amorem
difficillimum et carissimum a meretrice a-
uara. virginem quam amabat: eam confeci
ut potiretur sine molestia. sine sumptu. sine
dispendio. tum hoc alterum. Id vero est. quod
ego michi palmarium me repperisse. quo
adolescentulus meretricum ingenia et mo-
res posset noscere mature. ut cum cogno-
uerit perpetuo oderit. Que dum foris sunt. vi-
dentur nil mundius. nec magis compositum quicquam
nec magis elegans. que cum amatore suo cum
cenant. liguriunt harum videre ingluuiem.
sordes. inopiam. quam inhoneste sole sint do-
mi. atque auide cibi. quo pacto ex iure
hesterno panem atrum vorent. nosse omnia

her. salus est adolescentis. Pith. Ego pol
te pro istis dictis et factis scelus ulciscar /
ut ne impune nos illuseris.

Pithias. Parmeno.

Pro deum fidem. facinus fedum. o
infelicem adolescentulum. o scelestum parmenonem.
qui istum huc adduxit. Par. Quid est?
Pith. Miseret me. itaque ut ne id viderem
misera huc effugi foras. que futura exempla
dicunt in eum indigna. Par. O
Iupiter. que illec turba est? numnam ego
perii? adibo. quid istuc pithias? quid
ais? in quem exempla fient? Pith. Rogi-
tas audacissime? perdidisti hunc quem ad-
duxisti pro eunucho adolescentulum dum stu-
des dare verba nobis. Par. Quid ita? aut
quid factum est cedo? Pith. Dicam. virginem

istam thaidi hodie que dono data est. scio
eam ciuem hinc esse et fratrem eius adprime
me nobilem. **Par.** Nescio. **Pith.** Atqui
sit inventa est. eam iste vitiavit miser. Ille
ubi id rescivit factum frater violentissimo
Par. Quidnam fecit? **Pith.** Colligavit
primum eum miseris modis. **Par.** Colligavit?
Pith. Atque orante equidem ut ne id faceret
thaide. **Par.** Quid ais. **Pith.** Nunc minatur
porro sese id facturum. quod mechis solet.
quod ego nunquam vidi fieri neque velim. **Par.**
Qua audacia tantum facinus facere audet?
Pith. Quid ita? **Par.** tantum? **Pith.** An
non tibi hoc maximum est? **Par.** Quis pro
mecho unquam vidit in domo meretricia de
prehendi quemquam? **Pith.** Nescio. **Par.** At
ne hoc nesciatis pithias dico. edico vobis

nostri esse herilem filium. Pith. Hem obsecro. an is est? Par. Ne quia illum vi fieri simulat. atque adeo cur non egomet intro eo? Pith. Vide Parmeno. quid agas, neque illi prosis et tu pereas. Nam hoc putant. quicquid factum. a te esse ortum. Par. Quid igitur faciam miser? quid ve incipiam? Ch. ecce de rure video redeuntem senem. dicam huic an non? dicam hercle etsi michi maximum scio paratum malum. Sed necesse est huic ut subveniat. Pith. Sapis. ego abeo intro. tu isti narrato omnem ordinem. ut factum siet. Tercia acty eunuchi

Laches Parmeno:

Ex meo propinquo rure hoc capio comodi. neque agri. neque urbis odium me umquam percipit. ubi

4ta actus eunuchi

sanias cepit fieri. commuto locum. sed est ne
ille noster parmeno? et certe ipsus est? quid
postularis parmeno hic ante thaidis hos
tium? Par. Quis homo est? hem. salvum
te advenisse here gaudeo. La. Quem prestolare?
Par. Perij. lingua heret metu. La. hem.
quid est quod trepidas? satin salue? dic
mihi. Par. here primum te arbitrari id quod res
est. velim. quicquid huius factum est culpa
non est factum mea. La. Quid? Par. Recte
te sane interrogasti. oportuit rem prenarras
se me. Emit quendam phedria eunuchum.
quem dono huic daret: La. Emit? perij
hercle. quanti? Par. viginti minis. La.
Actum est. Par. tum quandam fidicinam amat
hic cherea. La. hem quid amat? an scit
iam quid meretrix siet? an in astu venit

aliud ex alio malum? Par. Non me spec
tas. me inpulsore hec non facit. La. Omitte
de te dicere. ego te furcifer si vivo. Sed istuc
quicquid est primum expedi. Par. Is pro illo
eunucho ad thaidem hanc deductus est.
La. Pro eunuchon? Par. Sic est. hunc pro
mecho postea comprehendere et constrinxere
La. Occidi. Par. Audaciam meretricum sper
ta. La. Numquid est aliud mali damni
ve: quod non dixeris: reliquum? Par. tantum
est. La. Cesso huc intro erumpere? Par. Non
dubium est quin michi magnum ex hac re sit
malum. nisi quia necesse fuit hoc facere. id
gaudeo. propter me hisce aliquid esse even
turum mali. Nam iam diu aliquam causam
querebat senex. quamobrem aliquid insigne
faceret. Is nunc repperit

Pithias · Parmeno.

Nunquam edepol quicquam iamdiu · quod ma
gis vellem evenire michi evenit · quam quod mo
senex intro · ad nos venit errans. Michi
sole ridiculo fuit · que quid timeret · sciebam
Par · Quid autem hoc est? Pith · Nunc id pro
deo ut conveniam parmenonem: sed ubi obsecro
is est? Par · Men querit hec? Pith · Atque
eum video · adibo · Par · Quid est inepta?
quid tibi vis? quid rides? pergin? Pith ·
Ah ha eh perii · defessa iam sum misera
ridendo de te · Par · Quid ita? Pith · Ro
gitas? nunquam pol hominem stultiorem nec vidi
ne videbo · At non possum satis narrare
quos ludos prebueris intus · At etiam primo
callidum et disertum credidi hominem · Par ·
Quid est? Pith · Illico me credere ea que

dixi oportuit tc. An patebat flagitij:
te auctore quod fecisset adolescens: mi mi
servum insuper etiam patri indicares. Nam
quid illi credis animi tunc fuisse. ubi vestem
vidit illam esse eum indutum pater. quid
est. Jam scis te perisse. Par. Hem quod
dixti pessima. An mentita es. etiam rides.
Ita ne lepidum tibi visum est scelus nos ri-
dere. Pith. Nimium. Par. Siquidem istuc
impune habueris. Pith. Verum. Par. Red
dam hercle vicem. Pith. Credo. Sed in
diem. istuc parmeno est fortasse quod mi
nitare. tu iam pendebis qui stultum
adolescentulum denobilitas flagitijs.
et eundem indicas. uterque exempla in te edent.
Par. Nullus sum. Pith. Hic pro illo tibi
munere honos est habitus ab eo. Par.

Egomet meo indicio miser quasi sorex
hodie perij ‖ Gnato. Traso.

Quid nunc? qua spe: aut quo consilio huc
imus? quid ceptas traso? Tra. ego me?
ut soli thaidi me dedam. et faciam quod iu
beat. Gna. quid est? Tra. Qui minus
huic quam hercules seruiuit omphale. Gna.
exemplum placet utinam tibi commitigari vi
deam sandalio caput. ß fores crepuere ab
ea. Tra. perij. Quid autem hoc est mali?
hunc ego numquam videram. etiam quidnam
hic properans prosilijt?

‖ Cherea. Parmeno. Gnato. Traso:

O populares. et quis hodie me viuit
fortunatior. Nemo hercle quisquam nam in
me plane dij potestatem suam omnem osten
dere. cui tam subito tot congruere commoda

Par. Quid hic letus est? Che. O parmeno
mi. o mearum voluptatum omnium inventor
et inceptor et perfector. scin me in quibus si
gaudiis? scis pamphilam meam inventam
civem? Par. bene ita me dii bene ament:
factum: Gna. Audin tu hunc. quid ait?
Che. tum autem: phedrie meo fratri gaudeo
esse amorem omnem in tranquillo. una est domus.
thais se patri commendavit in clientelam
et fidem nobis se dedit. Par. fratris
igitur tota thais. Che. scilicet. Par. Iam
hoc aliud est quod gaudeamus. miles pel-
litur foras. Che. Tum tu: frater ubi ubi
est fac quam primum hec audiat. Par. vi-
sam domum. Thr. Numquid gnatho dubitas
quin ego nunc perpetuo perierim? Gna.
sine dubio opinor. Che. Quid commemo

rem primum aut laudem maxime? illum qui
michi dedit consilium ut facerem. aut me qui
ausus sim incipere? An fortunam collaudem
que gubernatrix fuit. que tot res tantas
tam oportune in unum conclusit diem? an
mei patris facilitatem et festivitatem? O
Iupiter serva obsecro hec bona nobis.

Phedria. Cherea. Traso. Gnato.

Pro deum vestram fidem. incredibilia parmeno
modo que narravit: sed ubi est frater? Che.
presto adest. Phe. Gaudeo. Che. Satis cre-
do. nichil est thaide hac frater tua dignius
quod ametur. ita nostre omni est fautrix
familie. Phe. hem michi illam laudas?
Tra. Perii. quanto minus spei est tanto
magis amo. obsecro gnato in te spes
est. Gna. Quid vis faciam? Tra. perfice

hoc p̄ribus aut p̄cio. vt herea in pte ali
qua tandem apud thaidem. Gna. diffi
cile est. Tra. Si quid tibi collibitum. fam
le est / noui te. hoc si feceris. quoduis do
num aut p̄miū a me optato. id optatū
feres. Gna. Ita ne? Tra. Sic erit. Gna.
Si effitio hoc: postulo vt tua michi do
mus: te p̄nte absente q̄ pateat. inuoca
to vt sit locus semp̄. Tra. Do fidem. fu
turū. Gna. Accingam. Phe. Quē hic
ego audio / o traso. Tra. Saluete. Phe.
Tu fortasse que facta hic sient nescis.
Tra. Scio. Phe. Cur te ergo ī hijs co
spicor regionibus. Tra. vobis fretus. Phe.
Scin q̄ fretus. Miles edico tibi. si te in
platea offendero hac. posthac unq̄.
nichil est qd̄ dicas michi aliū q̄rebam

iterum hac habui periisti. Gna. Ecca haud
sic decet. Phe. Dictum est. Gnato. Cog
nosco vestrum genus tam superbum. Phe. Sic est
Gna. Prius audite paucis quod cum dixero si
placuerit facitote. Phe. Audiamus. Gna.
Tu concede paululum istuc Traso. Principio
ego vos ambos credere hoc michi vehe
menter volo. me huius rei quicquid facio
id facere maxime causa mea. verum si idem
vobis prodest. vos non id facere insania est
Phe. Quid id est? Gna. Militem ego ri
valem recipiundum censeo. Phe. Hem recipiundum!
Gna. Cogita modo. tu hercle cum illa et
libenter vivis. etenim bene libenter victi
tas. quod des paululum est: et necesse est
multum accipere thaidem ut tuo amori sup
peditare possit sine sumptu suo. Ad omnia hec

magis esse oportunus · nec magis ex usu tuo
nemo potest · principio · et habet quod det ·
· et dat nemo largius · fatuus est · insulsus ·
tardus · stertit noctes que et dies · neque istum
metuas ne amet mulier · facile pellas
ubi velis · **Phe** · Quid agimus? **Gnato** · Pre
terea hoc etiam quod ego vel primum puto ·
Accipit hominem nemo melius prorsus
neque prolixius · **Phe** · Mirum nisi illoc homine
quoquo pacto opus est · **Che** · Idem ego ar
bitror | **Gna** · Recte facitis unum etiam vos
oro · ut me in vestrum gregem recipiatis · satis
diu iam hoc saxum voluo · **Phe** · Recipi
mus · **Che** · At libenter · **Gna** · At ego pro
istoc phedria et tu cherea | hunc come
dendum et deridendum vobis prebebo · **Phe** ·
placet · **Che** · dignus est · **Gna** · ubi vis?

Nimede traso. Tra. Obsecro te quid agi
mus? Gna. quid? isti te ignorabat / si
postquam eis mores ostendi tuos et collau
dauit te secundum facta et uirtutes tuas impetra
ui. Tra. Bene fecisti et ~~hab~~ gratiam habeo
maxima. nunquam etiam fui usquam quin me
omnes amarent plurimum. Gna. Dixim
ego vobis in hoc esse atticam eloquentiam.
Phe. Nichil pretermissum est. Gna. Ite hac
Caliopius. Vos valete et plaudite Calio
pius recensui.

Explicit Heautontimerumenos Terentij
Incipit Eunuchus

Menedemus habet unicum filium nomine clinia
su is adamabat anthphilam puellam. Quare impul-
patris clinia in malicia profectus est. relicta an-
tiphila cum quadam anu. Reversus autem clinia
adiit ad domum clitiphonis filii chremetis socii et vi-
cini sui. Menedemus vero dies noctesque dolebat
de recessu filii. consolabatur autem eum chremes. Cli-
tipho adamabat meretricem bachidem. cui pro-
miserat certam pecunie quantitatem. si posset eam se-
cum in domum sui patris adducere. Ducta est
autem bachis ad domum chremetis sub pretextu
antiphile. quasi ad cliniam veniret. Reperta
post tempora est anthiphila esse filia chremetis
et data est uxor clinie. Antipho autem dimi-
sit bachidem et aliam mulierem uxorem re-
pit: Ceterum patebunt lucidius in textu. ;

Acta ludis megalensib9 L Cornelio lentu-
lo L Valerio flacco Aedilib9 curulib9 egere
L Albin9 Turpio L Attilius prenestinus
greca menandri p̄ma acta . secunda modu-
lauit flacc9 · tybijs duab9 dextris · M · Iunio
T Symphoriano consulibus Incip̄ argu-ni
Heautontimorumenos ·

In militiam pro ar.[tu] 42[tu]
ficisci gnatum cliniam
amantem/anthiphilam
compulit durus pater
animi qui sese/angebat: facti penitens. Mox
ut reuersus est clam/patre . diuertitur ad clitiphonem . Is amabat scortum/bacchidem . Cum
accersisset cupitam anthphilam clinia / ut eius
bacchis uenit : amica . ac suole habitum
gerens/anthphila . factum id quo patrem suum celaret clitipho,/hic technis syri decem minas
meretricule aufert a sene./Antiphila clitiphonis reperitur soror . hanc clinia ; aliam clitipho uxorem accepit/Prologus .-.vx. Plo

Hec cur uestrum sit mirari cur partes seni poete dederit que sunt adolescentium . Id primum dicam . deinde quod ueni eloquar. Ex integro

grecam: comediam integram hodie sum acturus
heautontumerumenon duplex. que ex ar-
gumento facta est simplici. nouam esse osten-
di: et que esset. Nunc qui scripserit. et cuia
greca sit. nisi partem maximam existimarem
scire vestrum. id dicerem. Nunc quamobrem
has partes didicerim: paucis dabo. Orato-
rem voluit esse me. non prologum. vestrum iudicium
fecit. me actorem dedit. Sed hic actor tantum
poterit a facundia quantum ille potuit cogitare
commode qui orationem hanc scripsit quam dic-
turus sum. Nam quod rumores distulerunt mali-
uoli. multas contaminasse grecas. dum facit
paucas latinas. id esse factum hic non negat.
neque id se pigere. et deinde facturum autu-
mat. habet bonorum exemplum. quo exemplo
sibi licere id facere quod illi fecerunt putat

Tum quod malivolus vetus poeta dictitat re
pente ad studium se applicasse hunc musicum
amicum ingenio fretum. haud natura sua;
arbitrium vestrum et vestra existimatio vale-
bit. Quamobrem omnes vos oratos volo.
ne plus iniquum possit quam equum oratio. fa
cite equi sitis. date crescendi copiam novarum.
qui spectandi faciunt copiam sine viciis
Ne ille pro se dictum existimet. qui nuper
fecit: qui nuper fecit servo currenti in via.
decesse populum. Cur insano serviat? de
illius peccatis plura dicet. cum dabit alias
novas. nisi finem maledictis fecerit. Adeste
equo animo. date potestatem mihi statariam
agere. ut liceat per silentium ne semper currens.
iratus senex. edax parasitus. sicophanta autem
inpudens. avarus leno assidue agendi

sint michi. Clamore summo cum labore
maximo. mea causa. causam hanc iusti-
tiam ac animum inducite. ut aliqua pars labo-
ris minuatur michi. Nam nunc nouas qui
scribunt nichil parcunt michi. si qua labo-
riosa est ad me decurritur. sin leuis est
ad alium defertur gregem. In hac est pura
oratio / experimini in utramque partem ingenium
quid possit meum. si numquam auare precium statui
arti mee et eum esse questum in animum in-
duxi maximum quam maxime seruire ues-
tris comodis me exemplum statuite in
me ut adolescentuli uobis placere stu-
deant. Primus Actus. heautontimorumenos

Chremes Menedemus. Chremes.

Quamquam hec inter uos nuper
notitia admodum est. inde

adeo · quod agrum in proximo hic mercatus es ·
nec rei fere sane amplius quicquam fuit
hanc vel vicinitas tua vel mea vicinitas
quod ego in propinqua parte amicitie puto ·
facit ut te audacter moneam et familiari-
ter · quod michi videre preter etatem tuam
facere et preter quam res te adhortatur tua ·
Nam proh deum atque hominum fidem · quid vis tibi
quid queris? annos sexaginta natus es aut
plus eo ut coniecto · Agrum in hijs regionibus
meliorem · neque precii maioris nemo habet · servos
complures · proinde quasi nemo siet · ita
attente tute illorum officia fungere · numquam
tam egredior · neque tam vesperi domum re-
vertor · quin te in fundo conspicer fodere aut
arare aut aliquid facere · denique nullum re-
mittis tempus · neque te respicis · hec non

voluptati tibi esse satis certo scio. At dices
enim: me quantum hic operis fiat. penitet
Quod in opere faciundo. operae consumis tue: si
sumas in illis exercendis plus agas. Mene.
Chreme tantum meum est ab re tua otij alie
na. ut cures ea que nichil ad te attinent?
Chre. Homo sum. humani a me nichil alienum
puto. vel me monere vel percontari puta.
Rectum est ergo ut faciam. non est. te ut
deterream. Mene. Michi sic est usus. tibi
ut opus est facto. face. Chre. An cuiquam
est homini usus. se ut cruciet? Mene. Michi est.
Chre. Si quid laboris est. nollem. sed quid
istuc mali est queso? quid de te tantum?
meruisti? Mene. Eheu Chre. Ne lacri
ma. atque istuc quid est fac me ut sciam.
ne retice. ne verere. crede inquam michi

aut consolando · aut consilio · aut re iuvero ·
Mene · Scire hoc vis? **Chre** · Hac quidem
causa quam dixi tibi · **Mene** · Dicetur · **Chre** ·
At istos rastros interea tamen appone
ne labora · **Mene** · Minime **Chre** · Quam
rem agis? **Mene** · Sine me · vacivum
tempus ne quod dem michi laboris · **Chre** ·
Non sinam inquam · **Mene** · Non equum facis ·
Chre · Hui tam graves hos quaeso? **Mene**
Sic meritum est meum · **Chre** · Nunc loquere
Mene · filium unicum adolescentulum ha
beo · ah quid dixi habere me? Immo
habui Chreme · nunc habeam nec ne in
certum est · **Chre** · Quid ita istuc? **Mene**
Scies · Est e Chorintho hic advena anus
paupercula · eius filiam illa amare cepit
perdite virginem · prope iam ut pro uxore

habet. hec clam me omnia ubi rem sensi. ce-
pi non humanitus neque ut animum decuit egro-
tum adolescentuli tractare. sed vi et via per-
vulgata patrum quotidie accusabam. hem
tibi ne hec diutius licere speras facere.
me vivo. patre. amicam ut habeas prope iam
in uxoris loco. erras si id credis. et me
ignoras clinia. Ego te meum esse dici tan-
tisper volo. dum quod te dignum est facies.
si id non facis. ego quod me in te sit facere
dignum invenero. nulla adeo ex re istuc fit nisi
ex nimio fit ocio ego istuc etatis non
amori operam dabo. sed in asiam hinc abij
propter pauperiem. atque ibi simul rem et glo-
riam armis belli repperi. Postremo adeo
res redijt. quod adolescentulus sepe eadem et
graviter audiendo. victus est. putavit

me

me et etate et beniuolencia plus scire et plus
videre quam se ipsum sibi. In asiam ad regem
militatum abijt chreme. **Chre.** Quid ais.
Mene. Clam me est profectus / menses tres
abest. **Chre.** Ambo estis accusandi. etsi
illud est inceptum tamen animi est puden-
tis signum et non instrenui. **Mene.** Ubi com-
peri ex hijs que fuere eius conscij: domum
reuertor mestus atque animo fere conturbato
atque incerto. pre egritudine assideo. Ac-
currunt serui soccos detrahunt. video ali-
os festinare. lectos sternere. cenam appa-
rare. pro se quisque sedulo faciebat quo
illam michi lenirent miseriam. vbi vi-
deo hec. cepi ego cogitare. hem tot mei
solius sollicitj sunt causa ut me unum ex-
pleant. ancille tot me vestiant. sumptus

domi tantos ego solus faciam. sed gnatum
unicum quem pariter uti his decuit. aut
etiam me amplius. quod illa etas magis ad hec
utenda ydonea est. ego eum hinc eieci mi
serum iniusticia mea. malo quidem me
dignum quovis deputem si id faciam. nam
usque dum ille vitam illam colet inopem.
carens patria ob meas iniurias. interea usque
illi de me supplicium dabo. laborans par
cens. querens. illi serviens. Ita facio. prorsus nil
relinquo in edibus. nec vas. nec vestimentum.
corrasi omnia. ancillas. servos. nisi eos qui in
opere rustico faciundo facile sumptum exercerent
suum. omnes produxi ac vendidi. Inscripsi illico
edes mercede. quasi talenta quindecim coegi.
agrum hunc mercatus sum. hic me exerceo. de
cerni tantisper me minus iniurie chreme

meo gnato facere. dum fiam miser nec
fas esse ulla me voluptate hic frui-
nisi ubi ille huc salvus redierit meus par-
ticeps. Chre. Ingenio te esse in liberos
leni puto et illum obsequentem. si quis
recte aut commode tractaret verum neque
tu illum satis noveras. neque te ille. hoc
ubi fit ibi non vere vivitur. Tu illum num-
quam ostendisti quanti penderes nec tibi
ille credere est ausus quod est equum patri.
quod si esset factum. hec numquam evenissent ti-
bi. Mene. Ita res est. fateor peccatum
maximum meum est. Che. Menedeme.
At porro recte spero et illum tibi salvum
affuturum esse hic confido propediem. Mene.
Utinam ita dii faxint. Chre. Facient.
Nunc si est commodum dyonisia hic sunt

hodie apud me sis volo. Mene. Non possum. Chre. Cur non? queso tandem aliquantulum tibi parce Idem absens facere te hoc vult filius Mene. Non convenit qui illum ad laborem impulerim nunc me ipsum fugere. Chre. sicine est sententia? Me. sic. Chre. Bene vale. Mene. Et tu. Chre.

Lacrimas excussit michi. miseretque me eius. Sed ut diei tempus est. monere me hunc vicinum phaniam ad cenam ut veniat. Ibo. visam domi si est. nil opus fuit monitore. Iamdudum domi presto apud me esse aiunt. egomet convivas moror. Ibo hinc intro. Sed quid crepuerunt fores hinc a me? quisnam egreditur? huc concessero

Clitipho Chremes

Nichil adhuc est quod vereare clinia

Haud quicquam etiam cessant. et illam simul cum
nuntio tibi hic ego affuturam hodie scio.
proinde tu sollicitudinem istam falsam que
te excruciat mittas. Chre. Quicum lo
quitur filius? Cli. Pater adest quem volui.
adibo. pater oportune aduenis. Chre.
Quid id est? Cli. Hunc Menedemum nostin
nostrum vicinum? Chre. Probe. Cli. Huic
filium scis esse? Chre. Audiui esse in asia.
Cli. Non est pater. apud nos est. Chre.
Quid ais? Cli. Aduenientem e naui egre
dientem ilico abduxi ad cenam. Nam
mihi magna cum eo iam inde usque a pue
ris fuit semper familiaritas. Chre. Vo
luptatem magnam nuncias. quam vellem
Menedemum inuitatum ut nobiscum esset
hodie. Amplius. ut hanc leticiam nec

opinati primus obviare ei domum. atque etiam
mihi tempus est. Cl. Caue faxis. non opus
est patri. Chre. Quapropter? Cl. Quia
incertum est etiam. quid de se faciat. modo
venit. timet omnino patris iram. atque
animum amice se erga ut sit sue. eam mi
sere amat. propter eam hec turba atque abi
tio euenit. Chre. Scio. Cl. Nunc seruulu
ad eam in urbem misit. et ego nostrum vna
Syrum. Chre. Quid narrat? Cl. Quid
ille? miserum se esse. Chre. Miserum? quem
minus credere est? quid reliqui est quin
habeat que quidem in homine dicuntur
bona. parentes patriam incolumem. ami
cos. genus. cognatos. diuitias. Atque
hec perinde sunt vt illius animus est qui
ea possidet. qui vti scit. ei bona. illi qui

nō certe vīt mala. Ch. Ille immo fit
semꝑ importunus semꝑ: et mīr nihil
magis vereor. quam ne quid ī illū iratus
plus satis faxit pater. Ille ne? sed repꝑ
ma me. nā in esse huī: illi ē utile.
Ch. Quid tu teru? Chre. Dicā utut cēt:
mansū tamē oportuit. fortasse aliquā
to iniquior erat: ꝑpter eius libidinē. pa
teret? Nam quam ferret si parentem nō fer
ret suū? huiusne erat equū quam illius amore
more. an illū quam huius vivere? et qui il
lū ꝯsimulat dicit id non est. Nam
parentū iniurie unius modi sunt ferme.
Paulo qui est homo tollerabilis. scortari
crebro noluit. crebro conuiuarier. pbz
exigue sumptum. atque hec sunt tamen ad
virtutem omnia. Verz animus ubi se

mel se cupiditate devinxit mala · necesse
est clitipho consilia consequi consimilia · hoc
scitum est · periculum ex aliis facere tibi quod usu
siet · Clit · Ita credo · Chre · Ego ibo hinc
intro ut videam · nobis cene quid siet ·
tu ut tempus est diei vide sis ne quo hinc
abeas longius · Clitipho · 2 actus heautontimorumenos

Quam iniqui sunt patres omnes in ado
lescentes iudices : qui equum esse censent ·
nos iam a pueris illico nasci senes · neque
illarum affines esse rerum quas fert adoles
centia ex sua libidine moderantur · nunc
que est non que olim fuit · Mihi si
umquam filius erit · ne a te facillimo utetur patre
Nam et cognoscendi et ignoscendi
dabitur peccandi locus · non ut meus qui
michi per alium suam ostendit potentiam

2 actus heautontimorumenos

perii. Is michi. ubi adbib adbibit plus
paulo. sua qui narrat facinora? Nunc
ait. periculum ex aliis facito. tibi quod ex
usu siet. astutus. ne ille haud scit quid
mi nunc surdo narrat fabulam. magis
nunc me amice dicta ~~simulabunt~~ stimu-
lant. da michi atque affer michi. cui
quod respondeam nil habeo. neque me quis-
quam est miserior. Nam hic clinia etsi
is quoque suarum rerum satagit. attamen
bene habet et pudice eductam ignaram ar-
tis meretricie. Mea est potens procax
magnifica sumptuosa nobilis. Tum quod
dem ei. recte est. Nam nichil esse michi
religio est dicere. hoc ego mali non
pridem inveni neque etiam dum scit pater

Clinia. Clitipho

Si michi secunde res de amore meo
essent iamdudum scio venissent: sed vereor
ne mulier me absente hic corrupta sit.
Concurrunt multe opiniones que michi ani
mum exaugeant. occasio. locus. etas
mater cuius sub imperio est mala. cui nichil
iam preter pretium est dulce. Cl. Clinia.
Clini. Hey misero michi. Clit. Etiam caue
ne forte videat hic te a patre aliquis
exiens Clini. Faciam sed nescio quid pro
fecto michi animus presagit mali. Clit.
Pergin istuc prius diiudicare quam scias
quid veri siet. Clini. Si nil mali esset.
iam hic adessent. Clit. Iam aderunt. Cli.
quando istuc erit? Clit. Non cogitas hinc
longule abesse et nosti mores mulierum
dum moliuntur dum conantur annus est

Clini. O clitipho timeo. **Clit.** Respira
eccum dromonem cum syro una adsunt
tibi. **Syrus. Dromo. Clitipho. Cli
nia.**

Ain tu? **Dro.** Sic est. **Sy.** Verum inte
rea dum sermones cedimus ille relicte sunt.
Clitipho. Mulier tibi adest. Audin cli
nia? **Cli.** Ego vero audio nunc. demum
et video et valeo clitipho. **Sy.** Minime
mirum est. adeo impedite sunt. ancilla
rum gregem ducunt secum. **Cli.** Perii. unde
illi sunt ancille? **Cli.** Men rogas?
Sy. Non oportuit relictas esse. portant
quid rerum. **Cli.** Hei michi. **Sy.** Aurum.
vestem. et vesperascit. non noverunt
viam. factum a nobis stulte est. abi dum tu
dromo illis obviam. propera. quid stas?

Ch. Heh misero michi. quanta de spe decidi
Cliti. Quid istuc? que res te sollicitat autem?
Ch. Rogitas quid siet? viden tu ancillas.
aurum. vestem quam ego cum vna ancilla hic
reliqui? vnde esse eam censes? Cliti. Vah
Nunc demum intelligo. Sy. Dij boni quid
turbe est? edes nostre vix capient scio.
quid comedent? quid bibent? quid sene
nostro miserius? sed video. eccos quos
volebam. Ch. O iupiter vbi nam est
fides dum ego propter te errans. patria careo
demens. tu interea loci. locupletasti antiphila te. et me in hijs deseruisti malis:
propter quam in summa infamia sum. et
meo patri minus obsequens. cuius nunc pudet
et me miseret. qui harum mores cantabat
michi. dolet monuisse frustra. neque eum

potuisse vnquam ab hac me expellere. quod
tamen nunc faciam. tum cum gratum michi esse
potuit nolui. nemo est miserior me.
Sy. hic de nostris verbis errat. Clinia
aliter tuum amorem atque est accipis. Nam
et vita est eadem. et animus erga te idem
ac fuit. quantum ex ipsa re coniecturam cepi
mus. Cli. Quid est obsecro? Nam michi
nunc nichil rerum omnium est quod malim quam
hoc falso suspicarier. Sy. Hoc primum.
vt ne quid huius rerum ignores. anus que
est dicta mater esse ei antehac. non fuit.
ea obijt mortem. hec ipsa in itinere.
altere dum narrat forte audiui. Clit.
Quenam est altera? Sy. Mane. hoc
quod cepi. primum narrem Clitipho. post
istuc veniam. Clit. Propera. Sy. Iam

Primum omnium ubi ventum est ad edes dromo
pulsitat fores. Anus quedam prodit. hec
ubi aperuit hostium continuo hic se coniecit intro.
ego consequor. anus foribus obdit pessulum.
ad lanam redit. hinc sciri potuit. haud
usquam aliquid. clinia. quo studio vitam suam
te absente exegerit. ubi de improviso est
interventum mulieri. Nam ea res dedit
tum existimandi copiam. cotidiane vite consue-
tudinem. que cuiusque ingenium ut sit: decla-
rat maxime. texentem telam studiose. ip-
sam offendimus mediocriter vestitam. ves-
te lugubri. eius anus causa. ut opinor que
tum erat mortua. sine auro tum ornatam.
ita uti que ornant sibi. Nulla mala
re esse expolitam muliebri. capillus pas-
sus. prolixus. circum caput reiectus negligenter

pap. Cli. Syre mi. obsecro ne me in
leticiam frustra conicias. Sy. Anus sub
tegmen nebat. preter eam. una ancillula
erat. ea texebat. una. pannis obsita.
neglecta. immunda illuuie. Cli. Si hec
vera clinia ita vti hic dicit quis te est
fortunatior? scin tu hanc quam dicit sordida
tam et sordidam magnum hoc quoque signum
dominam esse extra noxiam. Cum eius tam
negligenter internuncij. Nam discipli
na est hijsdem. munerarier ancillas
primum ad dominas que affectant viam. Cli.
Perge. obsecro te. et caue falsam gra-
tiam ne studeas inire. Quid ait. vbi
me nominas? Sy. Vbi dicimus redisse te
et rogare vti veniret ad te. mulier
telam deserit continuo. et lacrimis opplet

os totam sibi· ut facile scires desiderio
id fieri tuo. Cli· Pre gaudio ita me dij
bene ament· ubi sim nescio· ita timui.
Clin· At ego nichil esse sciebā clinia· Age
dū vicissim syre dic que illa altera est·
Sy· Adducimus tuā bachidem· Clin· Quid
bachidē? Eoh sceleste: quo illā ducis? Sy·
Quo ego illā? ad vos scilicet. Clin· Ad
patrem ne? Sy· Ad eū ipm· Clin· hois
ipudētē audaciā· Sy· Heus tu· nō sine
piculo fit facinus magnū et memorabile
Clin· Hoc vide· in mea vita tu tibi lau
dē is quesitū scelus? ubi si paululū mō
quid a te te fugerit· ego perierim quid
illo facias? Sy· At enim· Clin· Quid enim?
Syrus Si desinas: dicā· Cli· Sine· Clin·
Sino· Sy· Ita res est· hec nūc quasi cū

Clit· Quas m̄ ambages matū narrare
occipit · Cli · Syre verū h̄ dicit · mitte
atqꝫ redi · Sy · Enimuero reticere nequeo · mul
tis modis iniurius est clitipho · neqꝫ fer
ri potis est · Cli · Audiendum hercle est ·
tace · Clin · Quid est? Sy · Vis amare ·
vis potiri · vis qd̄ des illi effici · tuū
esse ī potiundo periculū · nō vis · haud
stulte sapis siquidem id sape est · velle
te id qd̄ nō potest contingere · Aut hec
cū illis sunt habenda · aut illa cū hijs
amittenda sunt · harum duarum condicionū
nunc vtrā vis vide · etsi hoc consiliū qd̄
cepi · rectū esse et tutū scio · nam apud
patrem tuū tua amica tecū sine metu
vt sit copia est · tū · qd̄ argentū illi
es pollicitus · eadem hac inueniā via · qd̄

vt efficere · orando surdas iam aures red
dideras michi · Quid aliud tibi vis?
Clin · Siquidem hoc fit · Sy · Siquidem? ex
periundo hoc scies · Clin · Age age · ce
do istuc tuum consilium · quid id est · Sy ·
Assimulabimus tuam amicam · huius esse amicam ·
Clin · Pulchre · Cedo · quid hic faciet suam
an ea quoque dicetur huius si vna hec dedecori
est parum? Sy · Immo ad tuam matrem
deducetur · Clin · Quid eo? Sy · Longum est
Clinia si tibi narrem · quamobrem id fa
ciam · vera causa est · Clin · fabule nihil
satis firmi video quamobrem accipere hunc
michi expediat metum · Sy · Mane ·
habeo alium · si istum metuis · quod am
bo confiteamini sine periculo esse · Clin · Huius
modi obsecro aliquid reperi · Sy · Maxime

me ibo obuiam huic. dicam ut reuertatur
domum. Clit. Hem quid dixti? Sy. adsum
tu tibi iam faxo omnem metum | itaque
utrumque otiose ut dormiatis. Clit. Quid
ego nunc? Clini. Tu me? quod bonum est.
Clit. Syre dic mihi modo verum. Sy. Age
modo? hodie sero ac nequiquam voles.
Cli. Datur fruare dum licet. nam nescias
eius sit potestas posthac an umquam tibi. Clit.
Verum hercle istuc est. Syre. Syre inquam.
heus heus Syre. Sy. Concaluit. Quid
vis? Clit. Redi redi. Sy. Adsum.
dic quid est? iam hoc quoque negabis hoc
tibi placere. Clit. Immo Syre et me
et meum amorem et famam permitto tibi.
tu es iudex. ne quid accusandus sis
vide. Sy. Ridiculum est te istuc me

admonit clitipho quasi iste minor res
sumat agat quam tua. hec si quid nobis for-
te aduersi venerit. ibi erunt parata verba. hoc
huic verbera. quapropter hec res neutiquam neg-
lectui est michi. sed istuc quero ut sciam qui
assimulet. Cli. Saluet. facturum me esse.
in eum res iam rediit loci. ut necesse sit.
Clin. Merito te amo clinia. verum illa
ne quid titubet. Sy. Perdocta est. probe
Clin. At hoc demiror qui tam facile
potueris persuadere. illi que solet quos
spernere. Sy. In tempore ad eam veni.
quod rerum omnium est primum. Nam misere quen-
dam offendi ibi militem eius noctem
orantem. hec arte tractabat virum. vt
illius animum cupidum. inopia incenderet.
eadem que ut esset apud te ob hoc quam gra-

tissima Sed heus tu videsis ne quo. imprudens ruas. patrem novisti. ad has res quam sit perspicax. Ego te autem novi quam esse soleas impotens. Inversa verba. eversas cervices tuas. gemitus. screatus. tussis risus abstine Clin. Laudabis. Sy. Videsis Clin. Tute mirabere. Sy. Sed quam cito consecute sunt mulieres? Clin. Ubi sunt? Cur retines? Sy. Iam nunc hec non est tua. Clin. Scio apud patrem. at nunc interim Sy. Nichilo magis. Clin. Sine. Sy. Non sinam inquam. Clin. Queso paulisper. Sy. Veto. Clin. Saltem salutare. Sy. Abeas si sapis Clin. Eho quid istic? Sy. Manebit. Clin. O hominem felicem. Sy. Ambula

3us actus heauton.

Bachis. Antiphila. Clinia. Syrus.

Edepol te mea antiphila

3us actus heauton

laudo. et fortunatam iudico id cum studu-
isti. forme isti ut mores consimiles forent.
minime quia ita dii bene me ament. mu-
lier si te sibi quisque expetit. Nam mi
qualem ingenium haberes. fuit indicio oratio.
et cum egomet nunc mecum in animo. vitam
tuam considero omniumque adeo vestrarum. vulgus
que ab sese segregant. et vos esse istius
modi. et nos non esse. haud mirabile
est. Nam expedit bonas esse vobis. nos
quibus cum res est. non sinunt. Quippe
forma impulsi nostra nos amatores colunt.
hec ubi mutata est. illi suum animum alio confe-
runt. Ni prospectum. interea aliquid nobis
est deserte vivimus. vobis cum uno simul
ubi etatem agere decretum est viro cui mos
maxime est consimilis vestrum. hii se ad

vos applicant · hoc beneficio utrique ab utrisque vero devincimini · ut numquam ulla amori vestro incidere possit calamitas · **Anthi.** Nescio alias · me quidem semper scio fecisse sedulo ut ex illius commodo meum compararent commodum · **Cli.** Vah ergo mea Anthiphila tu nunc sola reducem me in patriam facis · Nam dum abs te absum omnes michi labores fuere quos cepi leves · preterquam tui carendum quod erat · **Sy.** Credo · **Cli.** Vix me suffero homine misero non licere modo meo ingenio frui? **Sy.** Immo ut patrem tuum vidi esse habitum diu · etiam duras dabit. **Bach.** Quisnam hic adolescens est qui intuetur nos? **Anthi.** Ah retine me obsecro **Bach.** Amabo · quid tibi

est? Anthi. Disperii misera. Bacch.
Quid stupes antiphila? Anthi. Videon
clinia. an non? Bacch. Quem vides? Cli.
Salve anime mi. Anthi. O mi expec-
tate clinia salve. Cli. Ut vales? Anthi.
Salvum advenisse te gaudeo. Cli. Teneon
te anthiphila maxime animo exoptata meo?
Sy. Ite intro. Nam vos iamdudum expec-
tat senex. // Chremes. Menedemus.

Luciscit. hoc iam cesso pulsare
hostium vicini? primum ex me ut sciat sibi
filium redisse. etsi adolescentem hoc nol-
le intelligo. verum cum videam miserum hunc
tam excruciarier eius abitu. celem tam in-
speratum gaudium cum illi periculi nihil
inde siet? haud faciam. nam quam po-
tero adiutabo senem. Ita ut filium

meno

meum amicum atque equalem suo video ins-
uire et socium esse in negociis. Nos quoque
senes est equum senibus obsequi. Me.
Aut ego profecto ingenio egregie ad mi-
seriam natus sum. Aut illud falsum est
quod audio vulgo dici. diem adimere egri-
tudinem hominibus. Nam michi quidem
cotidie augescit magis de filio egritudo.
et quanto diutius abest. magis cupio
tanto. et magis desidero. Chre.
Sed ipsum foras egressum video. adibo
atque alloquar. Menedeme salve. nun-
tium apporto tibi. cuius maxime te fieri par-
ticipem cupis. Mene. Numquidnam de gna-
to meo audisti chreme? Chre. Valet atque
vivit. Mene. ubinam est queso? Chre.
Hic apud me domi. Mene. meus gna-

tuus? Chre. Sic est. Mene. Venit? Chre.
Certe. Mene. Sane duc me. ad eum
obsecro. Chre. Non volt scire se redisse.
etiam tuum conspectum fugitat propter peccatum.
hoc timet ne tua duricia illa antiqua
etiam adaucta sit. Mene. Non tu ei dixisti
ut essem? Chre. Non. Mene. Quamobrem
chreme? Chreme. Quia pessime istuc in te
atque in illum consulis si te tam leni ~~animo~~ et
victo animo ostenderis. Mene. Non possum
satis iam satis pater durus fui. Chre.
Ah vehemens in utramque partem menedeme
es nimis. aut largitate nimia aut
parsimonia. In eandem fraudem hac ex re
atque ex illa. incides. primum olim potius
quam paterere filium commeare ad mulierculam
que paulo tum erat contenta. cuique

erat grata omnia. proterviusti. hinc ea
coacta ingenio post illa cepit victum vul-
go querere. Nunc cum sine magno inter-
trimento non potest haberi. quidvis da-
re cupis. Nam ut tu scias quam ea nunc
instructa pulchre ad perniciem siet. principi-
o ancillas plus decem adduxit onera-
tas veste et auro. Satrapes si siet ama-
tor. numquam sufferre. eius sumptus queat.
nedum tu possis. Mene. Est ne ea intus?
Chre. Sit si rogitas? Sensi. Nam unam
ei cenam atque eius comitibus dedi. que si
iterum mihi sit danda. actum siet. Nam ut
alia omittam pitisando modo michi
quid vini ~~[illegible]~~ absumpsit. sic hoc dicens.
asperum pater hoc est. aliud lenius. Sodes
vide. relevi vasa vina. omnes serias. omnes

sollicitos habui. atque hec una nox. quid
te facturum censes que continuo consequitur? Sic
me dii amabunt. ut me tuarum miseritum
est menedeme fortunarum. Mene. Sumat
quod libet. sumat. consumat. perdat. decretum
est pati dum illum modo habeam mecum. Chre.
Certum est tibi sic facere illud permagni
referre arbitror. ut ne scientem sentiat te
id sibi dare. Mene. quid faciam? Chre.
Quiduis potius quam quod cogitas. per alium quem-
uis ut des. falli te sinas techinis per seru-
lum etsi subsensi id quoque illos ibi esse et
id agere inter se. clanculum. Syrus cum illo ues-
tro consusurrant conferunt consilia adolescentes
et tibi perdere talentum hoc pacto satius est
quam illo minam. Non nunc de pecunia agitur.
sed illud quo minimo periculo id demus adolesc

sedulo. Nam si semel tuum animum ille intel-
lexerit prius proditurum te tuam vitam. et prius
pecuniam omnem quam abs te amittas filium.
hui quantam fenestram ad nequitiam patefeceris.
tibi autem porro ut non sit suave vivere.
Nam deteriores omnes sumus licentia. quod cuique
inciderit in mentem volet neque id putabit:
pravum an rectum sit quod petet. tu rem perire
et illum. non poteris pati. dare denegaris: ibit
ad illum illico. qui maxime apud te se valere
sentiet. abiturum se ab te esse. illico minabitur
Mene. Videre verum atque ita ut res est: dicere
Chre. Somnum hercle ego hac nocte oculis
non vidi meis dum id quero tibi qui filium
restituerem. Mene. Cedo. dexteram porro te
oro idem ut facias chreme. Chre. Paratus
sum. Mene. Scin quid te nunc facere volo?

Chre. Dic. Mene. Quod sensisti illos me
incipere fallere, id ut maturent facere. Cu
pio illi nunc dare quod volt. cupio ipsum
iam videre. Chre. Operam dabo. Syrus est
comprehendus atque adhortandus mihi. A me nes
cio quis exit. Concede hinc domum, ne nos
inter nos congruere sentiant. paulum
hoc negotii michi obstat. Syrus et Crito
vicini nostri hic ambigunt de finibus. me cepe
re arbitrum. ibo ac dicam ut dixeram operam
daturum me hodie, non posse hiis dare. con
tinuo hic adero. Mene. Ita quaeso. Dii
vestram fidem. Ita comparatam esse hominum
naturam omnium. aliena ut melius videant et
iudicent quam sua? An eo fit quia in re nostra
aut gaudio sumus praepediti nimio aut aegri
tudine. hic mihi nunc quanto plus sapit quam

egomet michi. Chre. Dissolui me otiosus
operam ut tibi darem. Syrus. Chremes

Hac illac circumcursa. inueniendum est
tamen argentum. attendenda est in senem
fallacia. Chre. Non me fefellit hosce istuc
videlicet ille Clinie seruulus tardiusculus est.
Idcirco huic nostro tradita prouincia. Sy. Quis
hic loquitur? perii. numnam audiuit? Chre.
Syre. Sy. Hem. Chre. quid tu istuc?
Sy. Recte quidem. te demiror Chreme tam
mane. qui heri biberis. Chre. Nichil ni-
mis. Sy. Nichil narras? visa vero est
quod dici solet aquile senectus. Chre. Eya.
Sy. Mulier commoda et faceta hec est
meretrix. Chre. Sane idem visa est michi
Sy. Equidem quidem forma luculenta.
Chre. Sic satis. Sy. Ita non ut olim. sed un

nue · sane bona · nunc est uxor · clinia
hac si deperit · Sed habet patrem quendam avi
dum miserum atque aridum, vicinum hunc nostin?
At quasi ~~hijs~~ is divitiis non habundet · na
tus eius profugit inopia · scis esse factum ut
dico? **Chre.** Quid ego nesciam? hominem pistri
no dignum · **Sy.** Quem? **Chre.** Istum servulum
dico adolescentis · **Sy.** Syre tibi timui
male · **Chre.** Qui passus est fieri · **Sy.** Quid
faceret? **Chre.** Rogas? aliquid reperiret ·
fingeret fallacias · unde esset · adolescenti
amice · quod daret atque hunc difficile
invitum servaret senem · **Sy.** garris? **Chre.**
Hec facta ab illo oportebat Syre · **Sy.**
Eoh queso · laudas qui heros fallunt?
Chre. In loco ego vero laudo · **Sy.** Recte sa
ne · **Chre.** Quippe qui magnarum sepe id

commediu[m] est egritudinu[m]. Jam hinc ma
sisset vnicus gnatus domi. Sy. Scio n
an serio ille dicat nescio nisi michi
quidem addit animu[m] quo libeat magis
Chre. At nu[n]c quidem q[uo]d cupiat sine?
an du[m] hinc denuo abeat cu[m] tollera
re illius sumptus non queat? no[n]ne ad
senem aliqua[m] fabrica[m] fingit? Sy. stoli
dus est. Chre. Hu[n]c te adiutare oportet
adolescentuli causa. Sy. facile quide[m]
facere possum si iubeas: Etenim quo
pacto id fieri soleat calleo. Chre. Ta
to hercle melior. Sy. Non est mentiri
meu[m]. Chre. fac ergo. Sy. At heus
tu facito du[m] eadem memineris si quid
huius simile forte aliquando euenerit vt sunt
humana. tuus vt faciat filius. Chre. No[n]

usus veni et spero. Sy. Spero hercle ego quoque.
Nec est mirum dicto quod quivis in illum sensi
rim. si quid nec quid: que sit eius
vides. et me ego te si usus veniat mag
nificam Chremetem tractare possim? Chre.
De istoc. cum usus venerit videbimus quod
opus siet. Nunc istuc age. Sy. Nunquam
commodius umquam audivi herum loqui nec
cum malefacere crederem michi impunius
licere. quisnam a nobis egreditur foras?

Chremes. Clitipho. Syrus

Quid istuc est? qui istic mos est
Clitipho? Ita me fieri oportet? Cli. quid
ego feci? Chre. Vidin ego te modo manum
in sinum huic meretrici inserere? Sy.
Acta hec res est. perii. Cli. mene?
Chre. Hisce oculis ne nega. facis adeo

idigne iniurie illi qui non abstineat
manum. Nam ista quidem contumelia et
hominem amicum recipere ad te. atque eius ami-
cam subagitare. et in convivio quam inmodes-
ta fuisti. Sy. Factum. Chre. Quam modeste.
ut equidem, ita me dii ament: metui
quid futurum denique esset. Novi ego
amantum animum. advertunt graviter quae
non censes. Clin. At michi fides apud
hunc est. nichil me istius facturum pater.
Chre. Esto. At certe concedas aliquo ab
ore eorum aliquantisper. multa fert libido.
ea prohibet facere tua presentia. Ego
de me facio coniecturam. Nemo est meorum
amicorum hodie apud quem expromere
omnia mea occulta clitipho audeam:
apud alium prohibet dignitas. apud alium

ipsum facti piget ne ineptus ne proteruus
videar. quod illam facere credo. Sed nos
tum est intellego vtrumque aut vbiumque opus
sit obsequi. Sy. Quid istic narrat? Clit.
perij. Sy. Clitipho hec ego precipio tibi
hominis frugi et intemperantis vt sis func
tus officio. Clit. Tace sodes. Sy. Recte
sane. Chre. Syre pudet me. Sy. Credo.
neque id iniuria / quin etiam michi molestum
est. Clit. Pergin hercle? Sy. Verum dico
quod videtur. Clit. Non accedam ad illos?
Chre. Eoh queso. vna accedendi est via
Sy. Actum est. hic prius sese indicaret
quam ego argentum effecero. Chreme vin tu
homini stulto michi auscultare? Chre.
Quid faciam? Sy. Iube hunc abire hinc
aliquo. Clit. Quo ego hinc abeam? Sy.

quo libet : da ill' locu͞ . abi deambulatu͞ .
Clit . deambulatu͞ ? quo ? Sy . vah q̄si
desit locq . Abi sane . istac istorsu͞ . quo
vis . Chre . Recte dicis . censeo . Clit . dij
te eradicent Syre . qui me hinc extru
dis . Sy . At tu tibi istas posthac compri
mito manq . censem vero quid illu͞ por
ro credis facturu͞ chreme ? nisi eum
quantu͞ tibi opis dij dent : serues castī
gas / mones . Chre . Ego istuc curabo
Sy . Atqui nunc here tibi obseruandq ē
Chre . fiet . Sy . si sapias Nam mi iam
minq minq obtemperat : Chre . Quid tu ?
et quid de illo q̄d dudu͞ tecu͞ egi ? egisti
Syre ? aut repperisti tibi q̄d placeat ? an
nondu͞ etiā ? Sy . de fallacia dicis ? est .
inueni quandam nup . Chre . frugi

ex decem: quid id est? Sy. Dicam. verum
ut aliud ex alio incidit. Chre. Quidnam
Syre? Sy. Pessima hec est meretrix.
Chre. Ita videtur. Sy. Immo hoc vide
si scias / quod inceptat facinus. fuit quedam
anus corinthia hic. huic dragmarum
argenti hec mille dederat mutuo. Chre.
Quid tum? Sy. Ea mortua est. reliquit
filiam adolescentulam. ea relicta huic ar-
rabon est pro illo argento. Chre. In-
telligo Sy. Hanc secum huc adduxit /
ea que est nunc ad uxorem tuam. Chre.
Quid tum? Sy. Cliniam orat id. sibi ut
nunc det illam. illi tamen post daturum
mille nummum poscit. Chre. Et poscet
quidem. Sy. Hui dubium ne id est. Chre.
Ego sic putavi. quid facere nunc cogitas

Sy. Ego me? ad menedemum ibo. di-
cam hanc esse captam e caria. ditem et no-
bilem si redimat. magnum inde esse
lucrum. Chre. Erras. Sy. Quid ita? Chre.
pro menedemo ego nunc tibi respon-
deo. non emo: quid ais? Sy. Opta-
ta loquere. Chre. Atqui non est opus?
Sy. non est opus? Chre. Non hercle
vero. Sy. Quid istuc? miror. Chre.
Iam scies. mane mane: quid est quod
tam a nobis graviter crepuerunt fores?

Sostrata. Nutrix. Chremes. Syrus — Actus quartus. Scena prima

Nisi me animus fallit hic
profecto est anulus quem ego
suspicor is quicum exposita est gnata.
Chre. Quid vult sibi Syre hec oratio?
Sos. Quid est? Is ne tibi videtur? Nu.

dixi equidem. ubi michi ostendisti. illico
eum esse. Sos. At ut satis modo contemplata sis
mea nutrix. Nu. Satis. Sos. Abi nunc
iam intro. atque illa si iam laverit. mi
nuncia. hic ego virum interea iam operibor.
Sy. Te velit. videas quid velit. nescio quid
tristis est. non temere est. metuo quid
sit. Chre. Quid fiet? ne ista hercle magno
suo iam conatu magnas nugas dixerit
Sos. Ehem mi vir. Chre. Ehem mea uxor.
Sos. Te ipsum quero. Chre. Loquere quid
velis. Sost. Primum hoc te oro. ne quid
credas me advorsum edictum tuum facere ausam.
Chre. Vis me istuc tibi: etsi incredibile
est. credere? credo. Sy. Nescio quid pec-
cati portet hec purgatio. Sos. Memi-
nisti me esse gravidam et michi te max-

mo opere interminatum si puellam parere
nolle ~~ubi~~ tolli. Chre. Scio quid feceris.
sustulisti. Sy. Sic est factum domina. ergo
hera damno aucta est. Sos. Minime. sed
erat anus chorinthia haud impura. ei
dedi exponendam. Chre. O iupiter tantam
ne esse in animo inscitiam? Sost. Perii. quid
ego feci? Chre. At rogitas? Sost. Si pec-
cavi insciens feci mi chreme. Chre. Id
quidem ego. et si tu neges. certo scio te
inscientem atque prudentem dicere ac fa-
cere omnia. tot peccata in hac re ostendis.
Nam iam primum si meum imperium exequi
voluisses. interemptam oportuit. non simu-
lare mortem verbis. re ipsa spem vite
dare. At id omitto. misericordia animus
maternus sino. quam vero bene abs te prosper

tuu est · quid voluisti cogitas? nempe anui
illi prodita abs te filia est planissume · per
te veluti questum faceret · veluti veniret pa
lam · Credo id cogitasti · quiduis satis est
dum viuat · mo · quid cum illis agas qui
neque ius · neque equum neque bonum sciunt · me
lius peius · prosit · obsit · nichil vident ni
si quod lubet · Sos · Mi chreme peccaui fa
teor · vincor · Nunc hoc te obsecro · quanto
tuus est animus natu grauior · tanto ignoscentior
ut mee stulticie · iusticia tua sit aliquid
presidij · Chre · scilicet equidem istuc factum
ignoscam · verum sostrata: male docet te
mea facilitas multa · Sed istuc quid est?
qua hoc occeptum est causa · loquere · Sos ·
ut stulte et misere omnes sumus religio
se cum exponendam do · illi de digito

anulum quem habeo · et eum duo · ut una cum
puella exponerez · si moreretur ne expers
partis esset de matris bonis · Chre · Istuc
recte · conservasti te atque illam · Sos · hic is
est anulus · Chre · unde habes ? · Sos · Quam
bachis secum duxit ab adolescentula ·
Sy · Hem · Chre · Quid ea narrat ? Sos ·
Ea lavatum dum it · servandum mihi dedit anu
lum · non adverti primo · sed postquam aspexi ·
illico cognovi / ad te exilui · Chre · Quid
nunc suspicare aut invenis de illa ? Sos ·
Nescio nisi ut ex ipsa queras unde hunc ha
buerit si potis est reperiri · Sy · Interii · plus
spei video quam volo · nostra est · si ita
est · Chre · Vivit ne illa cui tu dederas ·
Sos · Nescio · Chre · Quid renunciavit
olim fecisse ? Sos · Id quod iusseram · Chre ·

Nomen mulierum cedo quid sit vt quam
Sos. Philtere | Sy. Ipsa est. mira michi illa
salua est et ego perij. Chre. sostrata
sequere me intro hac. Sos. vt preter spem
euenit? quam timui male. ne nunc animo ita
esses duro vt olim in tollenda chreme
Chre. Non licet hominem esse sepe ita vt vult
si res non sinit. Nunc itaque tempus est mi
vt cupiam filiam olim nichil minus.

Syrus.

Nisi me animus fallit haud multum
a me aberit infortunium. Ita hac re in an
gustum oppido nunc mee coguntur copie.
nisi aliquid video ne esse amicam hanc
gnati resciscat senex. Nam quod sperem
de argento aut postulem me fallere: nichil
est. qui olim magnas sperasse quam inge

mo me prodas. nunc occultum in latebris spem reponis. triumpho si licet me latere tecto et abscedere. cruciar volui tantum mi esse ereptum. tam subito e faucibus quid agam? aut quid comminiscar? Ratio de integro ineunda est michi? Nichil tam difficile est quin querendo investigari possiet. Quid si hoc sic incipiam nunc? Nichil est. quid si sic? tantundem egero. At sic opinor. non potest. immo optimum est. euge optimum est habeo. retraham hercle ad me opinor idem illud fugitivum argentum tamen.

Clinia. Syrus.

Nulla michi res posthac potest iam intervenire tanta que michi egritudinem afferat. tanta hec leticia oborta est michi. dedo patri me nunc iam ut frugalior sim quam

vult. Sy. Nichil me fefellit. cognita est.
quantum audio huius verba. Istuc tibi ex sententia
tua. obtigisse letor. Cli. O mi syre au
distin obsecro? Sy. Quidni qui usque una
affuerim? Cli. Cui eque audisti commodius
quicquam evenisse? Sy. Nulli. Cli. Atque
ita me dii ament ut ego nunc non tam
meapte causa letor quam ~~illius~~ illius. quam ego scio
esse honore quouis dignam. Sy. Ita credo.
Sed nunc clinia age da te mihi vicissim.
Nam amici quoque res est videnda in tuto
ut collocetur ne quid de amica nunc senex.
Cli. O iupiter. Sy. Quiesce. Cli. Anti
phila nubet michi. Sy. Sicine mi interlo
quere me? Cli. Quid faciam mi syre? gau
deo. ferte me. Sy. Fero hercle vero. Cli. Deorum
vitam adepti sumus. Sy. Frustra ut opinor

simmo operam hanc. Cli. Loquere. audio.
Sy. At iam hoc non ages. Cli. Agam
Sy. Videndum est inquam. amici quo res
clinia tui in tuto collocetur. Nam si a
nobis abis et bacchidem hic relinquis.
noster resciscet illico esse amicam hanc cli
tiphonis si abduxeris. celabitur itidem.
ut celatur adhuc est. Cli. Atenim istoc nil
est magis syre meis nuptijs aduorsum.
Nam quo ore appellabo patrem. tenes
quid dicam? Sy. Quidni? Cli. Quid
dicam? quam causam afferam? Sy. Quin.
nolo mentiare. aperte ita ut res sese habet
narrato. Cli. Quid ais? Sy. Iubeo
illam te amare et velle uxorem hanc esse
clitiphonis. Cli. bonam atque iustam rem
oppido/impras/ et factu facilem: et

scilicet iam me hoc voles patrem exo
rare ut celet senem vestrum. Sy. Immo
ut ultro ultra rem narrat ordine omnem.
Cli. Heus satin sanus es aut sobrius?
tu quidem illum plane prodis. nam qui
ille poterit esse in tuto? dic mihi hoc. Sy.
Huic equidem consilio palmam do. hic me
magnifice effero qui vim tantam in me
et potestatem habeam tante astucie. vera
dicendo. ut eos ambos fallam. ut cum nar
ret senex vester nostro. istam esse ami
cam gnati. non credat tamen. Cli. At enim
spem istoc pacto rursum nuptiarum omnem mihi
eripis. Nam dum amicam hanc meam esse
credet non committet filiam. tu fortasse quid
de me fiat parvi curas dum illi consulas.
Sy. Quid malum me etatem censes velle

id assimulaties? unus est dies dum ar-
gentum arripio pax. nil amplius. Cli. tan-
tum? satis habes. quid tum queso. si hoc pa-
ter resciverit? Sy. Quid si? redeo ad
illos qui aiunt. quid si celum ruat. Cli.
Metuo. quid agam? Sy. Metuis? quasi
non ea potestas sit tua quo velis in tempo-
re ut te exsolvas. rem facias palam. Cli. Age
age traducatur bachis. Sy. Optime. ita
exit foras. Bachis. Frigia. Clinia.
Syrus. Dromo.

Satis pol proterve me Syri promis-
sa huc induxerunt. decem minas quas
mihi dare pollicitus est. quod si is nunc me
decepit. sepe obsecrans me ut veniam
frustra veniet. Aut cum venturam dixero
et constituero cum is certe renunciarit et

clitipho tum spe pendebat animi. des
pitat ac non veniat. Sireq in tergo penas
pendet. Cli. Satis scite promittit tibi. Sy.
Atqui tu hanc iocari credis. faciet tamen
ni caveo. Bach. dormiunt. ego pol istos
commovebo. Mea frigia audistin modo
homo iste quam villam demonstravit charini?
Fir. Audivi. Bach. proximam esse huic
fundo ad dexteram. Fir. memini. Bach.
Curriculo percurre apud eam. miles dio-
nysia agitat. Sy. Quid hec inceptat
Bach. dic hic me oppido esse invitam atque
adservari. verum aliquo pacto verba me
hijs daturam esse et venturam. Sy. Perij
hercle. bachis. mane/mane. quo mit
tis istanc? queso iube maneat. Bach.
Abi. Sy. Quin est paratum argentum. Bach.

Nunc ego hic maneo . Sy. Atqui iam dabitur .
Bach. vt lubet . nunc ego uisto ? Sy. At-
tamen quid potes facias ? Bach. Quid ?
Sy. Transeundum tibi ad menedemum est .
et tua pompa eo traducenda est . Bach. Quam
rem agis scelus ? . Sy. Egon ? argentum cudo
quod tibi dem . Ba. Dignam me putas quam
illudas ? Sy. Non est temere . Bach.
Etiam me tecum hic res michi est . Sy. Mi-
nime . tuum tibi reddo . Ba. Eatur . Sy. Se-
quere hanc heus dromo . Dro. Quis me
volt ? Sy. Syrus . Dro. Quid est rei ? Sy.
Ancillas omnes bachidis traduce hinc
ad vos propere . Dro. Quamobrem ?
Sy. Ne queras . efferant que secum huc at-
tulerunt . Sperabit sumptum sibi senex leua-
tum esse . harum abitu . Ne ille haud scit

hoc paululum lucri quantum ei damni ap-
portet. tu nescis id quod scis dromo si
sapis. Dro. Mutum dices

Chremes. Syrus.

Ita me dij bene ament ut nunc me-
nedemi vicem. miseret me. tantum de-
venisse ad eum mali. illancine mulierem
alere cum illa familia? Et si scio hosce ali-
quot dies non sentiet: ita magno desi-
derio fuit ei filius. verum ubi videbit tan-
tos sibi sumptus domi cotidia nos fieri
nec fieri modum. optabit rursum ut
abeat ab se filius. Syrum optime eccum. Sy.
cesso hunc adoriri? Chre. Syre. Sy. hem.
Chre. quid est? Sy. te michi ipsum iamdu-
dum exoptabam dari. Chre. videre egisse
nescio iam quid cum sene. Sy. De illo quod

dudum dictum est · factum reddidi · Chre ·
bona fide? Sy · bona hercle · Chre · Non
possum pati quin tibi caput demulceam ·
accede huc Syre · faciam boni aliquid pro
ista re · ac lubens · Sy · At si scias quam scite
michi in mentem venerit · Chre · Glo-
riare evenisse ex sententia? Sy · Non her-
cle vero verum dico · Chre · Dic quid est?
Sy · Tui Clitiphonis esse amicam hanc Bacchi-
dem · Menedemo dixit Clinia · Et ea
gratia secum adduxisse · ne tu id persentisce-
res? Chre · probe · Sy · Dic sodes · Chre
Nimium inquam · Sy · Immo sic satis · Sy
Sed porro ausculta quod superest fallacie ·
sese ipse dicet tuam vidisse filiam · eam sibi
complacitam formam postquam aspexerit hanc
se cupere uxorem · Chre · Modonque tue

tu est? Sy. Sane. et quidem iubebit posci
Chre. Quamobrem istuc Syre? narra. nam
prorsum nichil intelligo. Sy. Hui tardus es.
Chre. Fortasse. Sy. Argentum dabitur ei ad
nuptias aurum atque vestem qui conparet?
Tenes me? Chre. Comparet? Sy. Id ipsum
Chre. At ego illi nec do nec despondeo
Sy. Non? quamobrem? Chre. Quamobrem
me rogas? homini. Sy. Ut lubet. non ego
perpetuo dicebam ut illam illi dares. verum ut
simulares. Chre. Non mea est simula-
tio. Ista tu istec tua misceto. ne me ad-
misceas. egon cui daturus non sum ut
ei desponderem? Sy. Credebam. Chre. Mi-
nime. Sy. Scite poterat fieri. et ego hoc
quia dudum tantopere suaseras. coepi. Chre.
Credo. Sy. Ceterum equidem istuc Chreme

equi bonique facio. Chre. Atqui tu max-
ime volo te dare operam ut fiat. verum
alia via. Sy. fiat / queratur aliud. sed illud
quod tibi dixi de argento quod ista debet bacchi
di. id nunc reddendum est illi. neque tu sci
licet eo nunc confugias. quid mea? num mihi
datum est? num iussi? num illa oppigno
rare filiam meam me invito potuit? Ius
summum sepe summa malicia est. Chre.
Haud faciam. Sy. immo. aliis si licet.
omnes te in lauta et bene acta parte putant.
Chre. Quin egomet iam ad eam deferam
Sy. filium iube potius. Chre. Quamobrem?
Sy. Quia enim in hunc suspicio est transla
ta amoris. Chre. Quid tum? Sy. quia vi
debitur magis verisimile id esse cum hic illi
dabit. et simul conficiam facilius ego quod vo

lo. ipse adeo adest. abi affer argentum. Chre.
Affero. Clitipho. Syrus.

Nulla est tam facilis res. quin diffi
cilis siet quam invitus facias. vel me her
deambulatio quam non laboriosa ad langwo
rem dedit. nec quicquam magis metuo quam
ne denuo miser aliquo extrudar hinc.
ne accedam ad bachidem. ut te dei omnes dii
deeque quantum est. Syre cum tuo istoc inve
to cumque incepto. perduint. huiusmodi res semper co
minisere. ubi me excarnificens. Sy. I tu hinc
quo dignus es quam pene tua me perdidit
protervitas. Clit. Vellem hercle factum
ita meritus. Sy. Meritus. quo modo ne me istuc
ex te prius audivisse gaudeo. quam argentum
haberes quod daturus iam fui. Cli. Quid
igitur tibi vis dicam. abisti. michi ami

ea adduxti. quam non licet tangere. Sy. Iam
non sum iratus. sed scin ubi nunc sit tibi
tua bacchis? Cli. Apud nos. Sy. non.
Clit. ubi ergo? Sy. Apud cliniam. Clit.
Perii. Sy. bono animo es. iam argentum ad eam
deferes quod ei es pollicitus. Clit. garris?
unde id? Sy. A patre tuo. Clit. ludis
fortasse me. Sy. Ipsa re experibere. Clit.
Ne ego fortunatus homo sum. deamo te
Syre. Sy. Qua causa id fiat. obsecunda
to in loco. Sed pater egreditur. cave quic
quam admiratus sies. quod imperabit facito.
loquitor paucula

Chremes. Syrus. Clitipho.

Ubi clitipho nunc est? Sy. Eccum me
inque. Clit. Eccum hic tibi. Chre. quid
rei esset. dixtin huic? Sy. Dixi

Sy. Dixi pleraque omnia. Chre. Cape hoc
argentum et defer. Sy. hey. R quid stas
lapis quin accipis? Clin. Cedo sane. Sy.
sequere me hac nunc ocius. tu hic nos
dum exeimus interea opperibere. Nam ~~illic~~
nichil est illic quod moremur diutius.
Chre. Minas quidem iam decem habet a
me filia. quas pro alimentis nunc du-
co esse datas hasce pro ornamentis conse-
quentur alteræ. porro hec talenta do-
tis apposcunt duo. quam multa iniusta ac
prava fiunt moribus. Michi nunc relic-
tis rebus inveniendus est aliquis. labore
inventa mea cui dem bona

Menedemus. Chremes.

Multo omnium me nunc fortunatissimum
factum puto gnate cum te intelligo resipisse

se. Chre. ut errat? Mene. Te ipsum que-
rebam chreme fuerat. quod in te est. filium
et me et familiam. Chre. Cedo. quid vis
faciam? Mene. Invenisti hodie filiam. Chre.
Quid tum. Mene. Hanc uxorem sibi vult
dari clinia. Chre. Queso. quid hominis es?
Mene. Quid? Chre. Iam me oblitus es
inter quod sit dictum de fallacia. ut ea
via argentum abs te auferret? Mene.
Scio. Chre. Ea res nunc agitur ipsa. Me-
ne. Quid dixisti chreme? Chre. Er
res acta est. Mene. Quanta de spe
decidi. Chre. Et quidem hec que apud
te est. clitiphonis est amica. Mene. Ita
aiunt. Chre. Et tu credis. Mene. Omnia.
Et Chre. Et illum aiunt velle uxorem ut
cum desponderim des qui aurum et veste

et alia que opus est comparet. Me. Id est pro-
fecto id amare dabitur. Chre. Scilicet daturus.
Mene. Vah frustra igitur sum gavisus miser.
quidvis tamen iam malo quam hunc amittere.
quod nunc te mitto eum abs te responsum Chre-
me. ne sentiat me sensisse atque egre ferat.
Chre. Egone? Nimium illi menedeme indulges.
Mene. Sine. inceptum est. perfice hoc michi
perpetuo chreme. Chre. Dic convenisse. egisse
te de nuptiis. Mene. Dicam. Quid deinde?
Chre. Me facturum esse omnia. generum placere.
postremo etiam si voles. desponsam quoque esse
dicito. Mene. Hem istuc volueram. Chre.
Tanto ocius ut poscat. et tu id quod cupis
quam ocissime ut des. Mene. Cupio. Chre.
Ne tu propediem. ut istam rem video.
istius obsaturabere. Sed hec ita ut sunt. cau-

tim et paulatim dabis si sapies. Mene-
fania. Chre. Abi intro vide quid postu
lent. ego domi ero si quid me voles.
Mene. Sane volo. Nam te sciente fa
ciam quicquid egero Quintus actus heau
tontimo
Menedemus Chremes. rumenos

Ego me non tam astutum neque
ita perspicacem esse id certo scio
Sed hic adiutor meus et monitor et premon-
strator chremes hoc michi prestat. In me
quiduis harum rerum conuenit que sunt dicta
in stultum. caudex. stipes. asinus. plumbeus
In illum nichil potest. Nam exsuperat eius astu
cia hec omnia. Chre. Ohe iam desine deos
vxor gratulando obtundere tuam esse inuen
tam gnatam. nisi illos ex tuo ingenio
iudicas vt nichil credas intelligere nisi

idem dictu sit sentites. Sz interi quid
illic iamdudu gnatus cessat cu Syro? Me.
Quos ais hoies chreme cessare? Chre.
Hem menedeme, aduenis? dic m. Cli
nie. que dixi. nunciastin? Mene. Oia
Chremes. Quid ait? Mene. Gaude adeo
cepit quasi qui cupiut nuptias. Chre.
Ah. ha ch. Mene. Quid risisti? Chre.
Serui venere in mente Syri calliditates
Mene. Ita ne? Chre. Vultus quoque hoium
fingit scelus. Mene. gnatus. q se assi
mulat letu id dicis? Chre. id. Mene.
Idem istuc michi venit in mente. Chre.
Veterator. Me. Magis si magis noris.
putes ita rem esse. Chre. Ain tu? Me.
Quin. tu ausculta. Chre. Mane. hoc
prius scire expecto quid pdideris Nam

vbi desponsam nunciasti filio tuo · gaudio
uenissem verba tibi dromonem · sed sponse
vestem · aurum · ancillas · opus esse argentum vt
dares · Mene · non · Chre · Quid non? Mene ·
Non · inquam · Chre · neque ipse gna-
tus? Mene · nil prorsus chreme · magis vnum
etiam instare · vt hodie conficerentur nuptie ·
Chre · Mira narras · quid meus syrus? ne
is quidem quicquam? Mene · Nichil · Chre ·
Quamobrem? Mene · Nescio equidem · sed te
admiror qui alia tam plane scias · sed
ille tuus quoque syrus idem mire finxit
filium tuum vt ne paulum quidem subolat
esse amicam hanc cliniae · Chre · Quid ais
? Mene · Mitto iam osculari atque amplex-
ari · id nil puto · Chre · Quid est quod am-
plius simulent? Mene · Vah · Chre · Quod

est? Mene. Audi modo. Est mi in ulti
mis conclaue edibus quoddam retro. huc
est intro latum lectum. uestimentis strata est.
Chre. Quid. postquam hoc est factum. huc
abijt clitipho. Chre. solus? Mene. solus.
Chre. Timeo. Mene. Bachis consecuta est
illico. Chre. sola? Mene. sola. Chre.
perij. Mene. ubi abiere intro. operuere
hostium. Chre. hem clinia hec fieri uidebit?
Mene. Quid ni? una mecum simul. Chre.
Filij amica est bachis menedeme occidi.
Mene. Quamobrem? Chre. decem dierum uix
uix est familia. Mene. Quid istuc ti
mes? quod ille operam ~~dat~~ amico det suo?
Chre. Immo quod amice. Mene. si dat? Chre.
An dubium id tibi est? quemquam animo tam co
mi et leni putas. qui se uidente amicam

pariat suam? Mene. Ahha ch. Quid
in quo verba fiunt dei mihi? Chre.
deridear? merito mire mihi ego suscenseo.
quot res dedere. ubi possem persentiscere
ni essem? que essem? lapis. que vidi. ve
misero mihi. at ne illud. haud inultum.
si vivo ferent. nam iam. Mene. Non
tu te cohibes? non te respicis? non tibi
ego exempli satis sum? Chre. Pre iracun-
dia menedeme non sum apud me. Mene
te me istuc loqui? nonne id flagitium e
te aliis consilium dare. foris sapere. tibi non
posse te auxiliarier? Chre. Quid faciam
? Mene. Id quod tu me fecisse aiebas
paulo ante. fac te patrem esse sentiat. fac
ut audeat tibi credere omnia. abs te
petere et poscere ne quam aliam querat

copia . ac te deserat Chre . ymo abeat .
multo malo quouis gentium . quam hic per
flagitium ad inopiam redigat patrem . nam
illi pergam suppeditare sumptibus menede-
me . mihi illec vere ad rastros res redit
Mene . Quot incommoda in hac re ca-
pies / nisi caues . difficilem ostendes te
esse . et ignosces tamen post . et id ingratum
tum . Chre Ah nescis quam doleam Mene ut
lubet . quid hoc quod volo . ut illa nubat
nostro . nisi quid est quod mavis ? Chre .
ymmo et gener et affines placent . Mene
Quid dotis dicam te dixisse filio ? quid ob
ticuisti ? Chre . Dotis ? Mene . Ita dico
Chre . Ahe Mene . Chreme . ne quid
vereare si est minus . nil nos dos mouet
Chre . Duo talenta pro re nostra ego

decreui esse satis. sed ita dictu opus
est. si vis me saluum te esse et rem et fi
lium. me mea omnia bona doti dixisse illi.
Mene Quam rem agis? Chre. Id mi
rari te simulato et illum rogitato simul
quamobrem id faciam. Mene Quin ego
vero quamobrem id facias nescio Chre.
Egone? ut illius animum qui nunc luxuria
et lascivia defluit retundam. et redigam
ut quo se vertat nesciat. Mene. Quid
agis? Chre Mitte ac sine me in hac re
gerere michi morem. Me. Sino. Itane
vis? Chre Ita. Mene. Fiat. Chre Ac
iam uxorem ut accersat. preparet. hic
ita ut liberos est equum dictis confutabitur.
Sed Syrum. Mene. Quid eum? Chre. Ego
ne? si viuo. adeo exornatum dabo. adeo

depeculatum · ut dum vivat meminerit semper
mei · qui sibi me pro ridiculo ac delec
tamento putat · non · ita me dij ament
auderet facere hec vidue mulieri que
in me facit

Clitipho · Menedemus · Chremes · Syrus

Ita ne tandem queso est menedeme ut
pater tam in brevi spacio omnem de me eiecerit
animum patris? quodnam ob facinus? quid ego
tantum sceleris admisi miser? vulgo fa
ciunt · **Me.** scio tibi esse hoc gravius multo
ac dure ei cui fit · verum ego haud minus
egre patior id · qui nescio neque rationem
capio · nisi quod tibi bene ex animo volo · **Cli.**
hic patrem astare aiebas? **Me.** eccum **Chre.**
Quid me incusas clitipho? Quidquid
ego huius feci · tibi prospexi et stulti

te tue. Ubi te vidi animo omisso. et sua
uia in presentia que essent prima habere. ne
que consulere in longitudinem. cepi racionem
ut neque tu egeres. neque ut posses perdere
ubi cuicumque decuit primo tibi licuit per te
mihi dare abii ad proximos tibi qui erant.
eis commisi et credidi. Ibi tue stulticie semper
erit presidium clitipho. victus. vestitus. quo
in tectum te receptes. Cli. Hei mihi. Chre.
Satius est quam te ipso herede hec possidere
bachidem. Sy. Disperii scelestus quantas
turbas concivi insciens. Cli. Emori
cupio. Chre. Prius quaeso disce quid sit
vivere. ubi scies: si displicebit vita. tunc
istoc utitor. Sy. Here licet me? Chre. lo-
quere. Sy. At tuto? Chre. Loquere. Sy.
Que ista est pravitas. que ve amencia est

·quod peccaui ego · obesse huic? Chre Illi
ne te admisce · nemo accusat Syre te.
nec tu aram tibi nec precatorem parauis
Sy· Quid ais? Chre Nichil succenseo nec
tibi neque nec huic · nec vos est equum quod
facio michi · Sy· Abijt rogasse vellem
Clit· Quid? Sy· vnde mi peterem cibum· ita
nos abs abalienauit · tibi esse iam ad
sororem intelligo · Clit· Adeon redisse rem?
vt periculum et iam fame michi sit Syre?
Sy· Non liceat viuere · est spes · Clit·
Quae? Sy Nos esuritores satis · Clit Irr.
Irrides in re tanta · neque me quicquam consilio
adiuuas? Sy· Immo et ibi nunc sum.
et usque id dum egi · dum loquitur pater et
quantum ego intelligere possum · Clit·
Quid? Sy· Non aberit longius Clit· Quid

id ergo ? Sy. sic est. non recte hoc te ar-
bitror Clit. Quid istuc syre ? satin san-
es ? Sy. Ego dicam quod michi in mente tu
diu dicta. dum istis fuisti solus. dum nul-
la alia delectatio que propior esset te in-
dulgebat tibi dabatur. nunc filia postquam
vera inventa est. inventa est causa qua te
expelleret Clit. Est verisimile. Sy An
tu ob hoc peccatum esse illum iratum putas
Clit Quid arbitror. Sy. Nunc aliud spec-
ta Matres omnes filijs in peccato adiutri-
ces auxilio in paterna iniuria solent
esse. id non fit. Clit. verum dicis. Quid
ergo nunc faciam syre. ? Sy. suspicionem istam
ex illis quere. rem profer palam. si non est
vera. ad misericordiam ambos adduces cito.
aut scibis cuius sis filius Clit. Recte suades

.facta. Sy. Sat recte hoc michi in mente
venit. Namque adolescens quam in minima spe
situs erat. tam facillime patris pacem in le-
gres confinet suas. Sem. haud scio an ne
uxorem ducat. at scio est nil gratiae.
Quid hoc autem est? senex exit foras.
ego fugio ob hoc factum. miror non
iussisse illico arripi me. Hinc nunc ad
menedemum pergam. eum michi precatorem
paro. seni nostro fidei nichil habeo.

Sostrata Chremes.

Profecto nisi caveas tu homo. aliquid
gnato conficies mali. Idque adeo miror
quomodo tam ineptum quicquam tibi venire in
mentem mi vir potuit. Chre. Oh. pergin
mulier esse? ullam ne ego rem un-
quam in vita mea volui. quin tu in ea

michi aduersatrix fueris sostrata. ? At si
rogitem . iam quid est quod peccem . Aut
quamobrem id faciam . nescias in qua re
nunc tam confidenter restas stulta ? Sos.
Ego quare id facias nescio . Chre. Immo
scis potius quidem redeat ad integrum
eadem oratio . Sost. Oh iniquus es . qui
me tacere de re tanta postulas . Chre.
Non postulo . iam loquere . nichilominus ego
faciam tamen . Sos. Facies ? Chre. Verum .
Sos. Non vides quantum mali ex ea re exci-
tes ? subditum se suspicatur . Chre. Subdi-
tum ain tu ? Sos. Certe inquam michi vir .
Chre. Confitere tuum non esse . Sos. Ah . obse-
cro te . istuc nostris inimicis siet . egon
confitear meum non esse filium . qui sit meus ?
Chre. Quid metuis ? ne non cum velis conuincas

aliu esse tuu? Sost. q filia est inventa?
Chre. Non. Sz qd magis credendu siet. id
qd est ꝯsiliis moribꝫ ꝯvinces facile ex te
natu. Nam tui similis est probe. nam
illi vicij nichil est relictu. quin idem
sit tibi. Tum preterea. talem nulla
nisi tu pareret filiu. sed ipse egreditur quam
severus. rem cu videas. censeas

Clitipho Sostrata Chremes.

Si unq fuit tepus mr. cu ego vo
luptati tibi fuerit dictus filius tua volunte.
obsecro eius ut memineris atque inopis nunc
te misereat mei. qd peto et volo.
parentes meos ut demonstres michi.
Sost. Obsecro mi gnate. ne istut i aiz
inducas tuu. alienu esse te. Clit. Sum.
Sost. Miseram me. hoccine quesisti ob

serio? Ita michi atque huic sis superstes.
ut ex me atque hoc natus es. Et tamen post.
hac si me amas michi istuc verbum ex
te audiam. Chre. At ego. si me metuis.
mores caue in te esse istos sentiam. Clit.
Quos? Chre. Si scire vis ego dicam.
gerro. iners. fraus. eluo ganeo/ dano.
sus. crede. et nostrum te esse credito. Clit.
Non sunt hec parentis dicta? Chre. Non
si ex capite sis meo meo natus itidem
vt aiunt mineruam esse ex ioue. ea cau
sa magis patiar clitipho flagitijs tuis
me infamem fieri. Sost. Dij istec prohi
beant. Chre. Deos nescio. ego quod pote
ro enitar sedulo. Quaeris id quod habes.
parentes quod abest. non queris. patri
quomodo obsequare. et vt serues quod la.

bo! inveneris. Non m p fallacias ad

ducere ante oculos pudet. dic h

pnte verbum. turpitate te nullo mo pudeat

fatere. Clit. Heu quam ego me totus displi

ceo michi. quam pudet. neq quod principium

incipiam ad placandum scio.

Menedemus. Chremes. Sostrata. Clitipho.

Enimvero chremes nimis graviter cru-

cias adolescentulum nimis quam inhumane

facio. Ego ut pacem galliam. optime ipsos

video. Chremes. Ehem menedeme cur

non accersi iubes filiam. et quod dotis

dixi firmas? Sost. Mi vir te obsecro

ne facias. Clit. Pater obsecro ut m

ignoscas. Mene. Da veniam chreme.

sine te exorem. Chre. Ego me mea bo

na ut dem bacchidi dono sciens? non fa

cia ? Syre. At nos non sinemus. Clit.
Si me viuum vis. pater ignoscere. Sost.
Age chreme. Mene. Age queso. ne tam
obfirmate chreme. Chre. quid istuc?
video non licere michi ut ceperam hoc
pertendere. Mene. Facias ut te decet.
Chreme. Ea lege hoc adeo faciam si id fa-
ciat quod ego hunc equum censeo. Clit. Pater
omnia faciam. impera. Chre. Vxorem ut ducas
Clit. Pater. Chre. Nichil audio. Mene.
Ad me recipio. faciet. Chre. Nichil etiam
audio ipsum. Clit. Perij. Sost. An dubi-
tas clitipho. Chre. Immo. utrum vult.
Mene. Faciet omnia. Sost. Hec dum in-
cipias grauia sunt. Dumque ignores. ubi cog-
noris. facilia. Clit. Faciam pater. Sos.
Nate mi ego pol dabo tibi puellam lepi-

dam quam tu facile amens filiam phano

crete nostra. Clitipho. Rufam ne illam virginem

caesiam sparso ore adunco naso non

possum pater. Chremes. Eya ut elegans est.

credas animum ibi esse. Sostrata. Aliam dabo.

Clitipho. Quid istuc? quandoquidem ducen

da est. egomet habeo propemodum quam

volo. Sostrata. Nunc laudo te gnate. Clitipho. Ar

chimenidis filiam. Sostrata. perplacet. Clitipho.

Pater. Hoc nunc restat. Chremes. Quid?

Clitipho. Syro ignoscas volo que mea causa

fecit. Chremes. Fiat. Caliopius. vos valete

et plaudite. Caliopius recensui.

Explicit Adelphe

Incipit Heautontimorumenos.

DEMEA . ET MICIO fratres fuere . De-
mea duos habuit filios . eschinum et the-
siphonem . Eschinum pro filio adoptivo
dedit mitioni fratri suo ditiori . et pro
se tenuit thesiphonem . Demea durus
pater erat . et mitio lenius . Et adeo nam the-
sipho adamasset quandam chitaristria .
eschinus hoc celando . ne demea percipet
atque ita reprehendare posset thesiphone
asserebat se esse eum . qui cirtarestriam
adamaret . et per vim eam abripuit
a lenone . qui eam emerat . et dedit eam
fratri suo portundam Ipse autem ada-
mabat aliam virginem iuvenem atticam .
la ... rem habebat que et pauperi
fuit . quam et uxorem se capturum
pollicitus est . Tandem patefacta har
re . notus est factus demea eschino qui
huius rei causa fuit . duxit autem eschi
nus pauperculam suam uxorem . et
mitigato demea . potitur chitaristria
sua thesipho .

Acta ludis funebribus. Q. F. ab Max. P. Cornelio aphrice emylij pauli edilibus curulibus egere. L. Attilius prenestinus Minucius Postumius modos fecit flaccus claudij Tibijs Sarranis facta grecum menandri. A. Hirtio et M. Cornelio Cos.

Argumentum adelphis

Duos cum habe|ret demea ado|lescentulos dat mitioni fratri ad|optandum. sed thesiphonem retinet. Hunc cytharistrie lepore captum sub duro ac tristi patre. frater celabat eschinus famam quoque amoris in se transferebat. denique fidicinam lenoni eripuit. vitiaverat idem eschinus civem atticam pauperculam fidemque dederat hanc sibi uxorem fore. Demea iurgare et graviter ferre. Mox tamen ut veritas patefacta est ducit eschinus a se vitiatam virginem civem atticam et uxorem. potitur thesipho cithariastriam exorato suo patre duro demea. prologus

Postquam poeta sensit scripturam ab iniquis

observari. et adversarios rapere in peiorem partem.
quam acturi sumus indicio de se ipso erit.
vos eritis iudices laudin an vitio duci
factum oporteat. Synapothnescontes
dyphili comedia est. eam commorientes
plautus fecit fabulam. In greca adolescens
est qui lenoni eripuit meretricem. In prima
fabula eum plautus locum reliquit integrum.
eum hic locum sumpsit sibi in adelphos. ver
bum de verbo expressum extulit. Eam nos ac
turi sumus novam. pernoscite furtumne fac
tum existimetis an locum reprehensum qui
preteritus negligentia est. Nam quod isti dicunt
malivoli. homines nobiles eum adiutare
assidueque una scribere. quod illi malivoli
maledictum vehemens esse existimant. eam
laudem hic ducit maximam. cum illis

placet. qui vob' vniuersos et poplo pla-
cet. quor(um) opa i bello. ocio i negocio. suo
quisq(ue) tpe vsus est sine supbia. Dehinc
ne expectetis argumentu fabule. Senes
qui primi venient. hij parte ~~assidue~~
aperient. In agendo ptem ostendent. fa-
cite vt equanimitas poete ad scribendu
augeat industria. Initio primus partis adel.

Storax. non rediit hac nocte a ce-
na. eschinus. neq(ue) seruolorum quisq(uam)
qui aduorsum ierant. profecto hoc ve-
re dicunt. si absis vspiam. aut vbi si
cesses/ euenire ea satius est. que i te vxor
dicit. et que i aio cogitat irata. q(uam) illa
q(ue) parentes ppitij. vxor vbi si cesses. aut te
amare cogitat. aut te amari aut po-
tare. aut aio obsequi. et tibi bene ee.

[illegible] adel

soli. cum sibi sit male. ego quia non rediit filius
quae cogito. et quibus nunc sollicitor rebus
ne aut ille alserit. aut uspiam ceciderit. aut
praefregerit aliquid. ah quemquamne hominem insti
tuere in animo aut parare. quod sit carius
quam ipse sibi. Atque ex me hic natus non
est. sed ex fratre. Is adeo dissimili studio est.
Iam inde ab adolescentia ego hanc clementem
vitam urbanam atque otium secutus sum. et quod
fortunatum isti putant uxorem numquam habui.
Ille contra haec omnia. ruri agere vitam semper par
ce ac duriter se habere. uxorem duxit.
Nati filii duo hinc inde maiorem adoptavi
mihi. eduxi a parvulo. habui. amavi pro
meo. In eo me oblecto. Solum id est carum
mihi. Ille ut item contra me habeat facio
sedulo. do. praetermitto. non necesse ha

beo oia pro meo iure agere. Postremo
alij clanculum patres que faciunt que
fert adolescentia. ea ne me celet consuefeci
filium. Nam qui mentiri aut fallere insue
uerit patrem aut audebit. tanto magis aude
bit ceteros. pudore et libertate liberos retine
re satius esse credo quam metu. Hec fratri
mecum non conueniunt neque placent. venit
ad me sepe clamitans. quid agis micio.
cur perdis adolescentem nobis. cur amat
meretrices. cur potat. cur tu his rebus
sumptum suggeris. vestitu nimio indulges
ineptus es. Nimium ipse durus est preter equum
et bonum. et errat longe mea quidem sente
ntia. qui imperium credat grauius esse aut
stabilius. vi quod fit quam illud quod amicitia
adiungitur. Mea sic est ratio. et sic animum

indulco meum. malo coactus qui suum officium
facit dum id rescitum iri credit. tantisper ca
uet. si sperat fore clam. rursum ad inge
nium redit. Ille quem beneficio adiungas.
ex animo facit. studet par referre. presens
absens que idem erit. hoc patrium potius est.
consuefacere filium. sua sponte recte facere quam
alieno metu. hoc pater ac dominus interest
. hoc qui ~~resciuit~~ nequit fateatur nescire
se imperare liberis. Sed est ne hic ipsus
de quo agebam? et certe is est. nescio quid
tristem video. credo iam ut solet. iurgabit.
saluum te aduenire demea gaudemus.

¶ Demea. Micio.

Ehem oportune. te ipsum quaerito. Mi.
Quid tristis es? De. rogitas me? ubi nobis
Eschinus siet? quid tristis ego sim? Mi. dixin

hoc facere. ? quid id sit. ? De. Quid ille
fecerit quem neque pudet quicquam. nec me
tuit quemquam. neque legem putat se tenere
ullam. ? Nam illa que antehac facta
sunt omitto. modo quid designavit ? Mi.
Quidnam id est. ? De. fores effregit. atque in
edes irruit alienas. ipsum dominum atque omnem
familiam mulctavit usque ad mortem. eri
puit mulierem quam amabat. clamant
omnes indignissime factum esse. hoc. adve
nienti quot modo mihi micio. dixere
rore in omni populo. Denique si conferendum
exemplum est. non videt fratrem. rei dare
operam. ruri esse. parcum. ac sobrium ?
nullum huius factum simile. ? Hec cum illi mi
cio dico tibi. tu illum corrumpi sinis. Mi.
Homine imperito numquam quicquam iniustius est

qui nisi quod facit nichil rectum putat. De. Quor-
sum istuc? Mi. Quia tu Demea hec male iu-
dicas. non est flagitium michi crede adolescentulum
scortari. neque potare. non est. neque fores ef-
fringere. hec si neque ego neque tu fecimus. non
sinit egestas facere nos. nichil tunc est nobis.
Tu nunc tibi id laudi ducis. quod tu fecisti id
propter inopiam. iniurium est. Nam si esset. unde id fieret
faceremus. et tu illum tuum. si esses homo. sineres nunc
facere. dum per etatem licet potius. quam ubi te exspe-
ctatum eiecit foras. alieniore etate post fa-
ceret tamen. De. Pro Iupiter. tu homo re-
diges me ad insaniam. non est flagitium facere
hec adolescentulum? Mi. Ah ausculta. ne me
obtundas de hac re sepius. tuum filium dedisti
adoptandum michi. Is meus est factus. si quid
peccat Demea. michi peccat. ego illi maxumam

ptem

partem fero. obsonat potat. olet unguenta.
de meo amat. dabitur a me argentum. dum
erit commodum. ubi non erit. fortasse excludetur
foras. fores effregit. restituentur. discidit ves
tem resarcietur. est diis gratia unde hec fiant.
et adhuc molesta non sunt. postremo aut
desine. aut cedo quemvis arbitrum. te plura
in hac re peccare ostendam. De. Hey mihi.
pater esse disce ab illis qui vere sciunt. Mi.
Natura tu illi pater es. consiliis ego. De.
Tu me consulis quicquam. Mi. Si pergis abiero. ^Ah
De. Sicine agis? Mi. An ego totiens
de eadem re audiam? De. Cure est mihi. Mi.
Et michi est cure. Verum Demea. curemus
equam uterque partem. tu alterum. ego item al
terum. Nam ambos curare. propemodum
est illum quem dedisti. reposcere. De. Ah

mino. Mi. non sic videtur. De. Quid
istuc? si tibi istud placet. profundat. perdat.
pereat. nichil ad me attinet. Iam si verbum
ullum posthac. Mi. Rursum Demea irascere?
De. An non credis? repeton quem dedi?
egre est. alienus non sum. si obsto. hem de
sino. unum vis curem. curo. et est diis gra
cia cum ita ut volo est. Iste
tuus ipse senciet posterius. nolo in illum gravius
dicere. Mi. Nec nichil. neque omnia hec sunt.
que dicit. tamen nonnichil. molesta hec
sunt michi. Sed ostendere me egre pati illi
nolui. Nam ita est homo cum placo. ad
versor sedulo et deterreo. tamen vix humane
patitur. Verum si augeam. aut eius adiutor
sim iracundie. ~~[illegible]~~ insaniam profecto cum
illo. etsi eschinus nonnullam in hac re

nob fecit iniuria · quia hic no amauit
meretricem ? aut tu non dedit aliquid ·
postremo nup credo iam omnium tedebat ·
dixit velle se vxorem ducere · Sperabam iam
deferuisse adolescentiam · gaudebam · ecce au-
tem de integro · sed quicquid est volo scire · atque
hominem querere si apud forum est · 2us actus
adelphi

Sannio Eschinus ·

Obsecro populares · ferte misero atque
innocenti auxilium · subuenite inopi · Esch ·
Ociose illico iam nunc consiste · quid respectas ·
nil periculi est · numquam dum adero · hic tanget
me · San · Ego istam inuitis omnibus · Esch ·
Quamquam hic scelestus · non committet hodie
vmquam vt iterum vapulet · San · Eschine · au
di ne te ignarum esse dicas meorum morum ·
leno ego sum · Esch · Scio · San · At

ita · ut usquam fuit fide quisquam optima · tu
quod te posterius purges hanc iniuriam michi
nolle factam esse · huius non faciam ·
crede hoc · ego meum ius persequar · neque
tu verbis solves umquam quod michi re malefe-
ceris · novi ego vestra hec nollem factum ·
iusiurandum dabitur te esse indignum iniu-
ria hac · indignis cum egomet sim accep-
tus modis · Esch · Abi prestrenue ac fores
aperi · San · Ceterum hoc nichil facis · Esch ·
I intro iam tu nunc · San · At enim non
sinam · Esch · Accede illuc · parmeno nimium
istoc abisti · hic propter hunc assiste · San ·
Hem sic volo · Esch · Cave nunciam oculos
a meis quoquam demoveas tuos · ne mora
sit si innuero · quin pugnus continuo in ma-
la hereat · San · Istuc volo ego ipsum experi-

periit. Esch. Hem sua. omitte mulie-
rem. Sam. O miserum facinus. Esch. Ge-
minabit nisi caves. Sam. Hey miseriam.
Esch. non innueram. verum in istam potius
partem peccato. tamen. i nunc iam. Sam.
Quid hoc rei est? regnumne eschine hic
possides? Esch. Si possiderem. ornatus
esses ex tuis virtutibus. Sam. Quid tibi
rei mecum est? Esch. nichil. Sam. Quid?
nostin quid sim? Esch. Non desidero.
Sam. Tetigin tui quicquam. Esch. Si atti
gisses ferres infortunium. Sam. Qui tibi
magis liceat meam habere. pro qua
ego argentum dedi. responde. Esch. Ante
edes non fecisse. erit melius. hic convicium.
Nam si molestus pergis esse iam intro abri
piere atque ibi usque ad necem operiere loris

Sann. loris? liber. Esch. Sic erit. Sann.
O hominem impurum. hiccine libertatem aiunt esse
equam omnibus? Esch. Si satis debachatus iam
es leno. audi si vis nunciam. Sann. Ego
me autem in te debachatus. An tu in me?
Esch. Mitte ista. atque ad rem redi. Sann.
quam rem? quo redeam? Esch. Iamne me
vis dicere id quod ad te attinet? Sann.
Cupio modo equi aliquid. Esch. Vah. leno
iniqua me non vult loqui. Sann. Leno sum
fateor. pernicies communis adolescentium. periurus.
pestis. tamen tibi a me nulla est orta iniu-
ria. Esch. Nam etiam hercle id restat.
Sann. Illuc quaeso redi. quo cepisti eschine.
Esch. Minis viginti tu illam emisti. que
res tibi vertat male. argentum tantum
tibi dabitur. Sann. Quid si ego tibi illam

nolo vendere? cogas me? Esch. Mini-
me. Sam. Namque id metui. Esch. ne-
que vendundam censeo que libera est. Nam
ego liberali illam assero causa manu.
Nunc vide utrum vis argentum accipere an
causam meditari tuam. delibera hoc
dum ego redeo leno. Sam. Proh supreme
Iupiter. minime miror qui insanire occipit
ex iniuria. domo me eripuit. verberavit
me invito abduxit meam. ob malefac-
ta hec tantidem emptam postulat sibi
tradier. O homini misero. plus quinge-
tos colaphos infregit mihi verum enim quan-
do bene promeruit fiat suum ius postulat.
age iam cupio si modo argentum red-
dat. Sed ego hoc ariolor ubi me dixero
dare tanti. testes faciet illico vendidisse

se me de argento comparuit. mox ut ras
redi. Id quoque possum ferre. si modo
reddat. quamquam iniurium est. verum id cogito quod
res est. quando eum quaestum inceperis accipiam
pienda et mussitanda iniuria adolescentum
tum est. Sed nemo dabit. frustra ego
mecum has rationes deputo.

Syrus. Sannio.

Tace. egomet conveniam ipsum. cupide accipiat iam faxo atque etiam bene ut dicat secum esse actum. Quid istuc sannio est. quod te audio nescio quid concertasse cum hero. **Sam.** Numquam vidi iniquius concertationem comparatam. quam que hec hodie inter nos fuit. ego vapulando. ille verberando. usque ambo defessi sumus. **Sy.** Tua culpa. **Sannio.** Quid agerem? **Sy.**

adolescenti morem gestum oportuit. Sa.
Qui potui melius qui hodie usque os prebui?
Sy. Age scis quid loquar? pecuniam in lo-
co negligere maximum interdum est lucrum.
Sam. Hui. Sy. Metuisti si nunc de me
tuo concessisses paululum. atque adolescen-
ti esses morigeratus hominum. homo stultis-
sime ne non tibi istuc feneraret? San.
Ego spem precio non emo. Sy. Numquam rem fa-
cies. abi nescis inescare homines Sannio.
San. Credo istuc melius esse. verum numquam
ego adeo astutus fui. quin quicquid pos-
sem mallem auferre potius in presentia.
Sy. Age novi tuum animum. quasi iam
usquam tibi sint viginti minae. dum huic
obsequare. preterea autem te aiunt pro-
ficisci cyprum. Sam. Hem. Sy. coemisse

·huic que illuc veheres multa· navem
conductam ·hoc scio animum tibi pendere·
ubi illinc spero redieris· tamen hoc ages. Sam.
Nusquam pedem· perii hercle hac illi spe
hoc inceperunt? Sy. Timet· inieci scrupu
lum homini· Sam· O scelera· illud vide ut
in ipso articulo oppressit· empte mulieres
complures et item hinc alia que porto cy
prum· nisi eo ad mercatum venio damnum
maximum est· nunc si hoc omitto actum
agam ubi illinc rediero· nihil est re
frixerit res· nunc demum venis· cur passus es?
ubi eras? ut sit satius perdere· quam aut hic
nunc manere tam diu· aut tum persequi·
Sy. Iam me enumerasti id quod ad te redi
turum putes? Sam· Hocine illo dig
num est? hocine incipere eschinum per

oppressionem . vt hanc in opere capere pos-
tulet ? **Sy** Labascit vnum hoc habeo .
vide si satis placet potius quam venias in
periculum sannio . serues ne an perdas
totum diuiduum fac . minas corrodet ali-
cunde decem . **Sam** . Hey michi . etiam
de sorte nunc venio in dubium miser pu
det nichil . omnes dentes labefecit michi .
preterea colaphis tuber est totum caput .
etiam insuper defraudat . nusquam abeo . non .
Sy. vt libet . numquid vis quin abeam ?
Sa. Immo iam hercle hoc quaeso syre . vtut
hec sint facta : potius quam lites sequar .
meum michi reddat . saltem quanti emp-
ta est syre . scio te non esse vsum ante
hac amicicia mea memorem me esse
dices et gratum . **Sy**. Sedulo faciam sed

thesiphonē video. letꝯ est de amica. Sa.
Quid quod te oro? Sy. Paulisꝑ mane.

Thesipho Syrus.

Abs quiuis homine . cū est opus.
beneficiū accipe gaudeas . verū enīuero
id iuuat demū . si q̄ equū est beneficere
is bene facit . O frater frater quid
ego te nūc laudem? satis certo scio . nū-
q̄ ita magnifice quicq̄ dicam . id virtꝯ
quin superet tua . Itaq̄ vna hāc rem me
habere preter alios ꝑpua arbitror
fratrem . hominū neminē esse primarū
artium magis principem. Sy. O thesipho.
The. O syre . eschinꝰ vbi est? Sy. Ellū
te expectat domi . The. hem . Sy. Quid
est? The. Quid sit? illiꝰ opa syre nūc
viuo . festiuū caput . qui omnia sibi

postputavit esse pre meo commodo. maledicta. fama. meum amorem. et peccatum in se transtulit. nichil supra potest. Sed quid nam foris crepuit? Sy. mane. mane ipse exit foras.

Eschinus. Sanio. Ctesipho. Syrus.

Ubi est ille sacrilegus? San. Men quaerit? numquidnam offert? occidi. nichil video. Esch. Ehem opportune. te ipsum quaero. Quid fit o Ctesipho? in tuto est omnis res. omitte vero tristiciam tuam. Cte. Ego illam facile vero omitto qui quidem te habeam fratrem. o mi Eschine. o mi germane. ha vereor coram in os te laudare amplius. ne id assentandi magis quam quo habeam gratum facere existimes. Esch. Age inepte quasi nunc non norimus nos inter nos. o Cte-

sipho hoc michi dolet nos pene sero
scisse · et pene in eum locum redisse · ut si
omnes cuperent · tibi nichil possent auxi
liarier · The · pudebat Esch · Ah stulticia
est ister · non pudor tam ob paruulam rem
pene ex patria · turpe dictu · deos queso
ut ister prohibeat · The · peccaui · Esch ·
Quid ait nobis tandem Sannio · Sy · Iam
mitis est · Esch · Ego ad forum ibo · ut hunc
absolutum · tu intro ad illam thesipho · Sam ·
Insta syre · Sy · Eamus namque hic properat
cyprum · Sam · Ne tam quidem quamuis etiam
maneo ociosus hic · Sy · Reddetur ne time ·
Sam · At ut omne reddat · Sy · Omne
reddet · tace modo · at sequere hac · Sam ·
Sequar · The · heus heus syre · Sy · Che
Quid est · ? The · Obsecro hercle istum hominem

periurissimum quem primum absolutore me
si magis irritatus siet aliquid ad precium hoc
permanet. atque ego tum precio perierim.
Sy. Non fiet. bono animo esto. tu cum illa
te intus oblecta interim. et lectulos iube
sterni vobis. et parari cetera. Ego at transac-
ta re convortam me ad domum cum absonio. **Cte.**
Ita queso. quando bene successit ~~hilarem~~
hilarem hunc sumamus diem. **3us actus adelphis. Sostrata**

Sostrata. Cantara

Obsecro mea nutrix. quid nunc fiet?
Can. Quid fiet rogas? recte edepol spero
Sostra. Modo dolores mea tu occipiunt
primulum. **Can.** Iam nunc times? quasi nun-
quam affueris. numquam tute pepereris? **Sos.**
Miseram me. neminem habeo. sole sumus.
Geta autem hic non adest. nec quem

39 actus adelphi

ad obstetricem mittam. Nemo qui accersat
Eschinum. Can. Pol is quidem hic aderit
nam nunquam unum intermittit diem quin
semper veniat. Sost. Solus est meorum mi-
seriarum remedium. Can. Here nate me-
lius fieri haud potuit quam facta est hera.
quando vitium oblatum est. quod ad illum attinet
potissimum talem. tali genere atque animo.
natum ex tanta familia. Sost. Ita pol est
ut dicis. salvus nobis deos quaeso ut
siet. Geta. Sostrata. Cantara.

Nunc illud est quom si omnia omnes
sua consilia conferant atque huic malo salutem
querant. auxilii nihil afferant. quod mi-
que here que filie que herili est. Ve misero mihi.
tot res repente circumvallant unde emer-
gi non potest. vis egestas. iniustitia. soli-

nidos · infamia · hominem sectum? Oh scelera · oh genera sacrilega · oh hominem impurum ·
Sos. Me miseram · quidnam est · quod sic video timidum et properantem getam? Ge.
Que · neque fides · neque iusiurandum · neque illum misericordia repressit · neque reflexit ·
neque quod partus instabat prope · cui misere indigne · per vim vitium obtulerat. Sos.
Non intelligo satis · que loquitur. Can. Propius obsecro accedamus sostrata. Ge. Ah
me miserum · vix sum compos animi · ita ardeo iracundia · nichil est · quod malim
quam illam totam familiam dari michi obviam · ut ego iram hanc · in eos evomam
omnem · dum egritudo hec est recens · satis michi id habeam supplicii · dum illos ul
ciscar · modo. Seni animam primum · extinguere

ipsi qui illud produxit scelus. Tum autem
Syrum impulsorem. vah quibus illum lacera-
rem modis. sublimem medium arriperem
et capite pronum in terram statuerem. ut
cerebro dispergeret viam. Adolescenti ipsi
eriperem oculos. post hec precipitem darem.
ceteros ruerem. agerem. raperem. tunderem et
prosternerem. Sed cesso hoc malo heram
impertiri propere. Sos. Revocemus. O Geta.
Ge. Hem quisquis es sine me. Sos. Ego
sum Sostrata. Ge. ubi ea est? te ipsam
querito. te expecto oppido. oportune te
michi obtulisti obviam hera. Sos. Quid
est? quid trepidas? Ge. hei mi. Sos. Quid
festinas mi geta? animum recipe. Ge.
prorsus. Sos. Quid istuc prorsus est? Ge.
perimus. actum est. Sos. eloquere ergo

obsecro te quid siet ·Ge· Jam· Sost· Eo
iam geta? Ge· Alienus est a nostra fa-
milia. Sos· Hem perii · Quare? Ge·
Amare occepit aliam· Sost· Veh misere
michi· Ge· neque id occulte fert ·a leone
ipsus eripuit palam· Sos· Satis me hoc
certe? Ge· Certe hijsce oculis egomet
vidi sostrata· Sos· Ah me miseram· quid
iam credas? aut cui credas? nostrum eschi-
num ·nostram vitam omnium ·in quo nostre spes opes-
que omnes site erat· qui ~~fe..~~ sine hac iu-
rabat se unum numquam victurum diem· qui
se in sui gremio positurum puerum dicebat·
patris itaque obsecraturum ut liceat hanc sibi ux-
orem ducere? Ge· Hera lacrimas mitte
ac potius quod ad hanc rem opus est por-
ro prospice ·patiamur ne an narrem?

cupio. Sos. Hau cum mi hoc sangne
ceo? an proferendum hoc tibi videtur esse
usque? Ge. michi quidem non placet. iam
primum illud alienum animo a nobis esse
res ipsa indicat. Nunc si hoc palam pro-
ferimus. ille infitias ibit. sat scio. tua
fama. et gnate tue vita in dubium veniet.
tamen si maxime fateatur. cum amat aliam.
non est utile hanc illi dari. quapropter
quoquo pacto tacito opus. Sos. Ah
minime gentium. non faciam. Ge. quid ais?
Sos. proferam. Ge. hem mea Sostrata vide
quam rem agas. Sost. Peiore res loco non
potest esse. quam in quo nunc sita est. primum
indotata est tum preterea que secunda
~~est~~ ei dos erat periit. pro virgine dari
nuptum non potest. hoc reliquum est

si i infitias ibit. testis mecum est anulus
quem ipse amiserat. Postremo quando ego
conscia michi sum a me culpam esse hanc
procul. neque precium neque rem ullam inter
cessisse. illam haud me indignam experi
ar. Ge. Quid istuc? cedo ut melius
dicas. Sos. Tu quantum potes abi. atque
hegioni cognato huius rem enarrato omnem
ordine. Nam is nostro simulo fuit sum
mus. et nos coluit maxime. Ge. Jam
hercle alius nemo respicit nos. Sos. Pro
pera tu mea canthara. curre. obstetricem ar
cerse. ut cum opus sit ne in mora nobis
sit. Demea. Demea.

Disperii. thesiphonem audivi filium
una affuisse in raptione cum eschino. o
misero restat michi mala. si illum potest

qui aliquoi rei est. etiam ad nequitiam eum
adducere. ubi ego illum queram. credo ab
ductum aliquo in ganeum. persuasit ille
impurus sat scio. Sed eccum Syrum ire video.
hinc scibo iam ubi siet. Atque hercle hic
de grege illo est. si me senserit eum queri
tare. numquam dicet carnifex. non ostendam
id velle. Syrus Demea.

Omnem rem non seni quo pacto se ha
beret enarratumque ordine. nichil vidi
quicquam letius. De. Proh iupiter. hominis
stultitiam. Sy. Collaudavit filium michi
qui dedissem consilium. egit gratias. De.
Disrumpor. Sy. Argentum annumeravit
illico. dedit preterea in sumptum dimidium
mine id distributum est sane ex sententia.
De. Hem. huic mandes. si quid recte

curatum velis. Sy. Ehem demea. haud
conspexeram te. quid agitur? De. Quid
agitur? vestram nequeo mirari racionem.
Sy. Est hercle inepta. ne dicam dolo.
ab atque absurda. pisces ceteros. purga
dromo. congrum vero istum maximum
sinito in aqua ludere paulisper. ubi ego
venero exossabitur. prius nolo. De. hecine
flagicia? Sy. Michi quidem non
placent et clamo sepe. salsamenta hec
stephanio fac macerentur pulchre. De.
dii vestram fidem. utrum studio ne id sibi
placet an laudi putat fore. si perdiderit
natum? ve misero michi. videre videor
iam illum diem cum hinc egens profu
gerit aliquo militatum. Sy. O demea
istuc est sapere. non quod ante pedes mo

est videre. sed etiam illa. que futura
sunt prospicere. De. Quid istec iam
penes vos psaltria est? Sy. Est etiam in-
De. Eho an domi est habiturus? Sy. Cre-
do. ut est dementia. De. Hecine fieri fla-
gitia? Sy. Inepta lenitas patris. et fa-
litas prava. De. Fratris me quidem pudet
piget que. Sy. Nimium inter vos Demea. ac
non quia ades presens dico? pernimium interest.
tu quantusquantus nil nisi sapientia es. Ille
futilis. somnium. sineres vero tu illum tuum
facere hec? De. sinerem illum? aut non sex
totis mensibus prius olfecissem. quam ille quicquam
quam cepit? Sy. vigilantiam tuam tu michi
enarras. De. sic sit modo. ut nunc est
queso. Sy. ut quisque suum vult esse ita
est. De. Quid eum vidistin hodie? Sy.

tuum me filium? Abijt hinc rus. Iam
dudum aliquid ruri agere arbitror. De.
Satin scis ibi esse? Sy. Oh. quem ego
met produxi? De. Optime est metui
ne hereret hic. Sy. Atque iratum admo
dum. De. Quid autem? Sy. Adoratus est
iurgio fratrem apud forum de psaltria ista.
De. Ain vero? Sy. Vah nil reticuit. Nam
ut numerabatur forte argentum. interuenit
homo de improuiso. cepit clamare. O
Eschine. hecine flagicia facere te? hec
te admittere. indigna genere nostro? De.
Oh oh lacrimo pre gaudio. Sy. Non tu
hoc argentum perdis. sed vitam tuam. De.
Saluus sit. Spero est similis maiorum
suorum. Sy. Huy. De. Preceptorum plenus
est istorum ille. Sy. Phi. domi habuit

vnde discerem. De. fit sedulo. nichil
pretermitto. consuefacio. denique inspicere
tamquam in speculo vitas hominum iubeo. atque
ex aliis sumere exemplum sibi hoc facito.
Sy. recte sane. De. hoc fugito. Sy. calli
de. De. hoc laudi est. Sy. istec res est.
De. hoc vicio datur. Sy. probissime. De.
porro autem. Sy. non hercle ocium est nunc
michi auscultandi. pisces ex sententia nac
tus sum. hii michi ne corrumpantur cautio
est. Nam id vobis tam flagicium est.
quam illa demea non facere vobis. que
modo dixisti. et quod queo. conseruis ad
eundem istunc precipio modum. hoc falsum
est. hoc adustum est. hoc lautum est. parum
illud recte. Iterum sic memento. sedulo
moneo que possum pro mea sapientia

postremo tamquam in speculum in pathinas
denique inspicere iubeo et moneo quid
facto usus sit. Inepta haec esse nos quae
facimus. sentio. verum quid facias? ut
homo est. ita morem geras. numquid
vis? De. Mentem vobis meliorem dari. Sy.
Tu rus hinc ibis. De. Recte. Sy. Nam tu
quid hic agas. ubi si quid bene praecipias.
nemo obtemperet? De. Ego vero hinc abeo.
quando is quamobrem huc veneram rus
abiit. illum curo unum. ille ad me atti
net. quando ita vult frater. de istoc
ipse viderit. Sed est ille quis procul quem
video? et est ne Hegio tribulis noster?
si satis cerno. hercle est. Vah homo
amicus nobis. iam inde a puero. dii
boni ne illius modi iam magna nobis

ciuium penuria est · homo antiqua virtute ac
fide · haud cito mali quid ortum ex hoc sit
publice quod gaudeo · Ubi etiam huius generis
reliquias restare video · vah · viuere etiam nunc
libet · opperiar hominem hic ut salutem et col
loquar · Hegio · Geta · Demea · Pamphila ·

Pro di immortales facinus indignum
Geta quid narras · Geta · Sic illa factum
tam illiberale facinus et ortum · o eschine ·
pol haud paternum istuc dedisti · De · Vide
licet de psaltria hac audiuit · id illi nunc dolet
alieno · pater is nichili pendit · hei mi ·
utinam hic prope adesset alicubi atque audi
ret hec · He · Ni facient que illos equum est
haud sic auferent · Ge · In te spes omnis he
gio nobis sita est · te habemus solum · tu
es patronus · tu es pater · ille tibi moriens

nos commendauit senex. si deseris tu nos. pe-
rimus. He. Caue dixeris. neque faciam. neque
me satis pie posse arbitror. De. Adibo.
salutere hegionem plurimum iubeo. He. O
te querebam ipsum. salue demea. De.
Quid autem? He. Maior filius tuus eschinus.
quem fratri adoptandum dedisti. neque boni neque
liberalis functus officium est viri. De. Quid
istuc rei est? He. nostrum amicum noras
simulum atque equalem? De. Quidni? He.
Filiam eius virginem viciauit. De. Hem.
He. Mane. nondum audisti demea quod
est grauissimum. De. An quid est etiam
amplius? He. vero amplius. nam hoc quidem
ferendum est aliquo modo. persuasit nox
amor. vinum. adolescentia. humanum et ubi
factum sit. Ad matrem virginis venit ipse

vltro lacrimans. orans. obsecrans. fidem
dans. Iurans se illam ducturum domum. Ig
notum est. tacitum est. creditum est. virgo. ex
eo compressa grauida facta est. mensis hic
decimus est. Ille bonus vir. nobis psaltriam.
si diis placet. parauit qui cum viuat. illam
deserat. De. pro certo tu istec dicis. He.
mater virginis in medio est. ipsa virgo. res ipsa.
hic geta preterea. vt captus est seruulorum.
non malus. neque iners: alit illas solus.
omnem familiam sustentat. hunc abduce.
vinci quere rem. Ge. Immo hercle extorque
nisi ita factum est demea. Postremo
non negabit coram ipsum cedo. De. Pudet.
nec quid agam. nec quid huic respondeam
scio. Ge. Intus clamat pamphila. Pam.
Ahe miseram differor doloribus. Iuno lu

cina fer opem· serua me obsecro· He·
hem numnam illa queso parturit? So·
Certe hegio· He· Hem ille fidem nostram
implorat demea· quod vos ius cogit·
id voluntate ut impetret· hec primum ut
fiat deos queso· ut vobis decet· Sin
aliter animus vester est· ego demea summa
vi defendam hanc· atque illum mortuum· Cog
natus mi erat· una a pueris paruuli sumus educa
ti· una semper militie et domi fuimus·
paupertatem una pertulimus grauem· quapropter
enitar summa operam· periar· denique animam relin
quam potius· quam illas deseram· quid mi res
pondes? De· Fratrem conueniam hegio· Is
quod michi de hac re dederit consilium id exe
quar· He· Sed demea hoc tu facito
cum animo cogites· quam vos facillime

agite. quoniam estis maxime potentes. dites.
fortunati. et nobiles tam maxime vos
equo animo equa noscere oportet si
vos vult prohiberi probos. De. Redito.
fient que fieri equum est omnia. He. decet
te facere. De. duc me ad sostratam. De.
Non me indicente hec fient. utinam hoc
sit modo defunctum. verum nimia hec licentia
profecto evadet in aliquod magnum malum.
Ibo et requiram fratrem. ut in eum hec evomam.

Hegio

Bono animo fac sis sostrata. et istam
quod potes fac consolare. Ego mitionem
si apud forum est conveniam. Atque ut res
gesta est narrabo ordine. si est facturus.
ut sit officium suum. faciat. Sin aliter
de hac re est eius sententia. respondeat mi.

ut quid agam. Ctesipho primum sciam.

Ctesipho. Syrus.

Ain patrem hinc abisse rus? Sy. Iam dudum. Che. Dic sodes. Sy. Apud villam est. nunc cum maxime operis aliquid facere credo. Che. Utinam quidem. quod cum salute eius fiat: ita se defatigarit velim ut triduo hoc perpetuo prorsus e lecto nequeat surgere. Sy. Ita fiat. et istoc si quid potis est rectius. Che. Ita. nam hunc diem misere nimis cupio. ut cepi perpetuum in leticia degere. Et illud rus nulla alia causa tam male odi. nisi quia tam prope est. quod si abesset longius. prius nox oppressisset illic. quam huc reverti possem iterum. nunc ubi me illic non videbit. iam huc recurret. sat scio. rogitabit me ubi

fuerimus que ego hodie tota no vidi die.
Quid dicam? Sy. Nichil ne i mente?
The. nunquam quicquam. Sy. Tanto nequior es.
dicens amicum. hospes nemo est vobis?
The. fuit. quid postea? Sy. Iusse opa
dic ut data sit. The. que no data sit?
no potest fieri. Sy. Potest. The. Inter
dum. si sit hic pnocto. cause quid dicam
sire? Sy. Vah. quasi vellem ut cum nostri
amicus opam meos esset dari. quin
tu onosus es. ego illius sensum pulchre
calleo. cum ferveat maxime tam plac
dum quasi ovem reddo. The. Quo? Sy.
laudaret te audit libenter. facio te
apud illum deum. virtutes narro. The.
meas? Sy. tuas. homini illico lacri
me cadunt quasi puero. pre gaudio.

Herum. tibi autem. The. Quidnam. Sy.
Rupe est in fabula. The. pater adest.
Sy. presens. The. ~~Quid agimus. Sy~~
Syre quid agimus. Sy. fuge modo intro
ego videro. The. Si quid rogabit nusquam
tu me. audistin. Sy. potin es ut desinas.

Demea. Thesipho. Syrus.

Ne ego sum infelix. primum fratrem
nusquam invenio gentium. preterea autem dum
illum quero. a villa mercenarium vidi. Is
filium negat esse ruri. nec quid agam
scio. The. Syre. Sy. Quid est. The. men
querit. Sy. verum. The. perii. Sy. quin
tu bono animo es. De. Quid hoc malum
infelicitatis. nequeo satis decernere. nisi
me credo huic esse natum rei ferundis
miseriis. Primus sentio mala nostra

Primus rescisco omnia. Primus porro
obnuntio. egre solus si quid fit fero. Sy.
rideo hunc. primum ait se scire. is solus
nescit omnia. De. Nunc redeo. si forte frater
redierit viso. The. Syre obsecro vide ne
ille huc prorsus se irruat. Sy. etiam no
taces? ego cavebo. The. Numquam hercle
ego hodie istuc committam tibi. nam me
in cella aliqua cum illa concludam. id tutis
simum est. Sy. age tamen hunc ego amo
vebo. De. Sed eccum sceleratum Syrum. Sy.
Non hercle. hic quidem durare quisquam
si sic fit. Syre equidem volo. quot mihi
sint domini. que hec est miseria? De.
Quid ille gannit? quid vult? Quid
ais bone vir. est frater domi? Sy.
Quid malum. bone vir mihi narras?

-quid de patij. De. quid tibi est? Sy.
Rogitas? thesipho me pugnis mise
r. et istam psaltriam vsque occidit. De.
Hem quid narras? Sy. hem? vide vt
discidit labrum. De. Quamobrem. Sy.
me impulsore. hanc emptam esse ait. De.
non tu eum rus hinc modo produxe aiebas?
Sy. factum est. verum venit post insaniens.
nil
pepercit. non puduisse verberare
hominem senem. quem ego modo puerum tantillum
manibus gestaui meis? De. laudo. the
sipho patrissas. abi. virum te iudico.
Sy. laudas me? ille continebit posthac.
si sapiet. manus. De. fortiter. Sy. perquam.
quia miseram mulierem et me seruulum qui
referire non audebam. vicit. hui perfortiter.
De. Non potuit melius. idem sensit quod

ergo te esse huic rei caput. Sed est ne
frater intus? Sy. Non est. De. Vbi illum
queram cogito. Sy. Scio vbi sit. verum ho
die nunquam monstrabo. De. Hem quid ais?
Sy. Ita. De. diminuetur tibi quidem iam
cerebrum. Sy. At nomen nescio illius hominis.
sed locum noui vbi sit. De. Dic ergo locum.
Sy. Nostin porticum apud macellum. hanc
deorsum? De. Quidni nouerim? Sy.
Preterito hac rectam plateam sursum. vbi eo
veneris. cliuus deorsum vorsum est.
hac te precipitato. postea est ad hanc
manum sacellum. ibi angiportum propter
est. De. quidnam? Sy. Illic vbi etiam
caprificus magna est. nostin? De. Noui.
Sy. Hac pergito. De. Id quidem angi
portum non peruium. Sy. Verum hercle.

vah. censen hominem me esse? erravi
in porticum rursum redi. sane hac multo
propius ibis. et minor est erratio. scin cra
tini huius dites edes? **De.** scio. **Sy.** ubi
eas preterieris. ad sinistram hac recta pla
tea. ubi ad dyane veneris ito ad dexte
ram priusquam ad portam venias. apud
ipsum lotum est pistrilla. et adversum fabri
ca. ibi est. **De.** quid ibi facit? **Sy.** lec
tulos in sole ilignis pedibus faciendos
dedit ubi potetis vos. **De.** bene sane.
sed cesso ad eum pergere. **Sy.** i sane. ego
te exercebo hodie ut dignus es silicernium
eschinus odiose cessat. prandium corrumpitur.
thesipho autem in amore est totus. ego
iam prospiciam michi. nam iam adibo. atque
unumquodque quod erit quidem bellissimum carpam.

et cyathos sorbillans paulatim producam
hunc diem Micio. Hegio.
Ego in hac re nil reperio quamobrem
lauder tantopere hegio. meum officium facio.
quod peccatum a nobis ortum est. corrigo. nisi si
in illo credidisti esse hominum numero. qui ita pu
tant sibi fieri iniuriam. ultro si quam fecere
ipsi. expostulant et ultro accusant. id quia
a me non est factum agis gratias He. Ah
minime Nunquam te aliter quam es. in
animum induxi meum. Sed queso. ut una
mecum ad matrem virginis eas micio atque
istec eadem que modo dixti tute dicas
mulieri suspitionem hanc propter fratrem esse
eius et illam psaltriam. Mi. Si ita equum
censes. aut si ita opus est facto. eamus.
He. bene facis. nam et illi animum iam

revelabis que dolore et miseria tabes-
cit/et tuo officio fueris functus. sed si
aliter putas. egomet narrabo que michi
dixit. Mi. Immo ego ibo. He. bene fa-
cies. Omnes quibus res sunt minus
secunde magis sunt. nescio quomodo. suspi-
tiosi ad contumeliam omnia accipiunt magis.
propter suam impotentiam se credunt negligi
semper. quapropter te ipsum purgare ipsis
coram placabilius est. Mi. Et recte et verum
dicis. He. Sequere me ergo hac intro.
Mi. Maxime. Eschinus.

Discrutior animi. hocine de impro-
uiso mali michi obici tantum. ut neque
de me quid faciam. nec quid agam certum
siet. membra metu debilia sunt. Ani-
mus timore obstupuit. pectore consistere

nichil consilij ~~quid~~. quit. vah/ quo modo me hac
~~me~~ expediam me turba? tanta nunc
suspitio de me incidit. neque ea inmerito
Sostrata credit. michi me psaltriam hanc
emisse. Id anus michi indicium fecit. Nam
vt hinc forte ea ad obstetricem erat mis
sa. vbi vidi eam. illico accedo. rogito pa
phila quid agit? si iam partus adsiet?
eo ne obstetricem accersat? Illa exclamat.
abi. abi. iam eschine. satis diu dedisti
verba nobis. satis adhuc tua nos frus
trata est fides. Hem Quid istuc obsecro inquam?
valeas? habeas illa que placet. Sensi
illico ~~id~~ illas id suspicari. sed me reprehe
hendi tamen. ne quid de fratre garrule
illi dicerem. ac fieret palam. Nunc quid
faciam? dicam fratris esse hanc. id quod

minre est opus vsque esse. Age omitto
fieri potis est ut ne qua exeat. ipsum id
metuo ut credant. tot concurrunt verisimilia.
egoque rapui. ipse ego solui argentum.
ad me adducta est domum. hec adeo mea
culpa fateor fieri. Non me hanc rem patri
ut vt cumque erat actum indicasse. exorassem ut eam ducerem.
cessatum vsque adhuc est. Nunc porro eschine
expergiscere. Nunc hoc primum est.
Ad illas ibo ut me purgem. accedam ad
fores. perii. horresco semper ubi pulsare.
hasce occipio fores miser. heus heus eschinus ego sum. aperite aliquis actutum
hostium. prodit nescio quis. concedam huc.

Micio eschinus. Quarta actus quarti Adelphis.

Ita ut dixi sostrata facito. ego
eschinum conueniam ut quomodo hec acta

sunt sciat: Sed quis hostium hoc pulsavit?
Esch. Hey mihi. pater hercle est. perii. Mi.
Aeschine. Esch. Quid huic hic negotii
est? Mi. Tu ne has pepulisti fores? tacet.
Cur non ludo hunc aliquantisper? melius
est quandoquidem hoc numquam mihi ipse voluit
credere. nichil respondes? Esch. Non equidem
istas quod sciam. Mi. Ita nam mirabar quid
hic negotii esset tibi. Erubuit salva res
est. Esch. Dic sodes pater. tibi vero quid
rei est? Mi. Nichil michi quidem. Amicus
quidam me a foro adduxit modo huc ad
vocatum sibi. Esch. Quid? Mi. Tibi dicam.
habitant hic quedam mulieres pauperculae. ut
opinor has non nosse te et certo scio. neque
enim diu huc commigrarunt. Esch. Quid
tum postea? Mi. Virgo est cum matre

Esch. Perge. Mi. Hec virgo orba est
patre. hic meus amicus illi genere est
proximus. huic leges cogunt nubere hanc
Esch. Perii. Mi. Quid est? Esch. Nichil.
recte perge. Mi. Is venit ut secum adue
hat. nam habitat mileti. Esch. Hem.
virginem ut secum aduehat? Mi. sic est.
Esche. Miletum usque obsecro? Mi. Ita est
Esch. Animo male est. quid ipse aiunt?
Mi. Quid istas censes. nichil enim commen
ta est mater. esse ex alio viro nescio quo
puerum natum. neque eum nominat priorem esse
illum. non oportere huic dari. Esch. Eho
nonne hec tibi iusta videntur postea? Mi.
Non. Esch. obsecro non? An illam hinc
adducet pater? Mi. Quid illam ni ab
ducat? Esch. Factum a vobis duriter

misericorditer quam atque etiam si est pater di
cendum magis aperte, illiberaliter. Mi.
Quamobrem? Esch. Rogas me? Quid illi
tandem credis fore animi misero, qui nunc
illa consuevit prius, qui infelix haud scio
an illam misere nunc amet. Cum hanc sibi
videbit presens eripi/abduci ab oculis. Faci
nus indignum pater. Mi. Qua ratione istuc?
Quis despondit? quis dedit? cui? quando
nupsit? auctor his rebus quis est? cur
duxit alienam? Esch. An sedere oportuit do
mi virginem tam grandem, dum cognatus
huc illinc veniret expectantem? Hec mi
pater te ~~dicere~~ dicere equum fuit et id defen
dere. Mi. Ridiculum. adversum ne illum cau
sam dicerem cui veneram advocatus? Sed
quid ista eschine nostra? aut quid nobis

cū illis? Esch. Pater obsecro ausculta.
Dh. Eschine. audiui om̄a (ꝫ) suo nā te a-
mo. quo magis que agis cure sunt m̄. Esch.
Ita velim me promerente ames dum viuas
o mi pater. vt hoc delictum admisisse
in me. id michi vehementer dolet. et me
tui pudet. Dh. Credo hercle. Nam inge-
nium noui tuum liberale. Sz vereor ne
indiligens nimium sies. In qua ciuitate ta-
dem te arbitrare viuere? virginem vi-
asti. quam te ius non fuerat tangere. Iam
id peccatum primum magnum. at humanum ta-
men. Fecere sepe alij. Item boni. At
postquam id euenit. cedo. numquid circumspex-
isti. aut numquid tute prospexti. tibi quid
fieret. qua fieret? si te ipsum michi puduit.
dicere. qua vita rescisceres? hec dum dubi-

tas menses abierunt decem. prodidisti te
et illam miseram et gnatum. quod quidem in te
fuit. quid? credebas dormienti hec tibi
confecturos deos et illam sine tua opera in cubi
culum iri deductum domum? noli ceterarum re
rum te socordem eodem modo. bono animo es. du
ces uxorem hanc. Esch. Pater obsecro. num
ludis tu nunc me? Mi. Ego te? quamobrem
Esch. Nescio. nisi quia tam misere hoc esse
cupio. verum ideo vereor magis. Mi. Abi
domum ac deos comprecare. uxorem ut accer
sas. abi. Esch. Quid? iam me uxorem du
cere? Mi. Iam. Esch. Iam? Mi. Iam quan
tum potest? Esch. Dii me pater omnes oderint
ni magis te quam oculos nunc amo meos
Mi. Quid? quam illam? Esch. Eque. Mi.
perbenigne. Esch. Quid? ubi est ille mi

lesisq; Ten. Abijt. perijt. mane astedꝰ.
si nu cessas. Esch. Ubi pater tu porro
eos comprecare. nam tibi eos certe scio.
quo vir melior es. quam ego. obtempera-
turos magis. Ten. ego eo intro. ut que
sint opus parent. tu fac fac. ut dixi
si sapis. Esch. Quid hoc est negotii.
hoc est patrem esse. aut hoc est esse filium.
si frater aut sodalis esset qui magis
more gereret. hic non amandus. hic
enim non gestandus in sinu est. Hem
itaque adeo magnam michi iniecit sua
commoditate curam. ne imprudens forte
faciam quod nolit. sciens cavebo. Sed
cesso ire intro. ne mora meis nup-
tiis egomet siem.

Demea. Tercius.
Defessus sum ambulando. ut syre

te cum tua monstratione magnum prodat iu-
piter. percepitam usque omne oppidum. ad
portum. ad lacum. quo non. nec fabrica ulla
ulla erat. nec sciens homo vidisse se aiebat
quisquam. Nunc vero domi certum obsidere est
usque donec redierit. Mi. Ibo illis dicam
nullam esse moram in nobis. De. Sed enim
ipsum te iamdudum quero micio. Mi.
Quidnam? De. fero alia flagicia ad te
ingentia. boni illius adolescentis. Mi. Ecce
autem. De. Nova capitalia. Mi. o he iam.
De. Ah. nescis qui vir sit. Mi. Scio.
De. ah stulte tu de psaltria me somnias
agere. hoc peccatum in virginem est civem.
Mi. Scio. De. oho. scis et pateris? Mi.
Quidni patiar? De. Dic michi. Non
clamas? non insanis? Mi. non. Ma
lim quidem. De. puer natus est. Mi. dii

bene vertat. De. virgo nil habz. Th.
audivi. De. & ducenda idotata est.
Th. silig. De. Quid nunc facturus est?
Th. Id qd res ipsa fert. illinc ~~illuc~~ huc
transfertur virgo. De. O Jupiter istoc
cine pacto oportz? Th. Quid faciam a-
plius? De. Quid facies rogitas? si no-
re ipsa istuc tibi dolet. simulare certe est
hois. Th. Quin iam virginem despondi-
ces aposita z. fiunt nuptiae. dempsi me-
tu omni. hec magis sunt hois. De.
Cetez placet tibi hoc factu mino? Th.
non. si queam mutare. nunc cum nequeo:
equo aio fero. Ita vita z hominum. quasi
cum ludas tesseris si illud qd maxime
opus est. iactu non cadit. illud qd ceci-
dit forte. id arte ut corrigas. De. Cor-

rector · nempe · tua arte viginti mine pro
psaltria periere · que quantum potest ali
quo abiciunda est · si non precio · vel gratis ·
Mi · Neque gratis · neque est · neque illam sa
ne studeo vendere · De · Quid igitur facies
? Mi · Domi erit · De · proh deum fidem · me
trix et materfamilias erit una in domo ?
Mi · Cur non ? De · Sanum non credis esse ?
Mi · Equidem arbitror · De · Ita me dij
ament · ut video ego tuam ineptiam · fac
turum te credo ut habeas quicum cantites
Mi · Cur non ? De · Et nova nupta ea
dem hec discet · Mi · scilicet · De · Tu
inter eas restim ductitans saltabis · Mi ·
probe · et tu nobiscum una · si opus sit ·
De · Hey mihi · non te hec pudent ? Mi ·
Iam vero omitte demea tuam istanc ira
cundiam atque ita uti decet hilarem ac lube

tem. fac te in gnati nuptiis. Ego vos
conveniam. post huc redeo. De. o iupiter
hanccine vitam? hoscine mores? hanc demen-
tiam. uxor sine dote veniet. intus psal-
tria est. domus sumptuosa. adolescens luxu
perditus. et senex delirans. Iam si cupiat
salus. servare prorsus hanc non potis est
familiam. // Syrus. Demea.

Edepol syrisce te curasti molliter
lauteque munus administrasti tuum. abi.
Sed postquam intus sum omnium rerum satur. prod-
ambulare huc libitum est. De. Illud sis vide
exemplum discipline. Sy. Ecce autem hic
adest senex noster. quid fit? quid tu es
tristis? De. Ohe scelus. Sy. Oho. Iam
tu verba fundis hic sapientia. De. Tu si meus
esses: Sy. Dis quidem esses demea. ac
tuam rem constabilisses. De. exemplum omnibus curarem.

rem ut esses. [illegible] Sy. Quamobrem? quid

fit? De. Rogitas? In ipsa turba atque

peccato maximo quod vix sedatum satis est

potasti scelus. quasi re bene gesta. Sy.

sane ~~molle~~ nolle huc exitum.

Dromo Syrus. Demea.

Heus heus Syre rogat te Ctesipho

ut redeas. Sy. Abi carnifex. De. Quid Cte

siphonem hic narrat? Sy. nichil. De.

Dho carnifex. est Ctesipho intus? Sy. non

est. De. Cur hic nominat? Sy. est aliquis

quidam parasitaster paululus. nostin? De. iam

sciebo. Sy. Quid agis? quo abis? De.

mitte me ire. Sy. Noli inquam. De.

manum abstines mastigia? an tibi mavis

cerebrum dispergam hic? Sy. Abiit. edepol

comissatorem haud sane commodum presertim

Ctesiphoni. quid ego nunc agam. nisi

dum hec silescunt turbe. Interea in angulum
aliquo abeam atque edormiscam hoc vil
li. sic agam. Micio. Demea.
Parata nobis sunt ita ut dixi sos
strata ubi vis. Quisnam a me pepulit
tam graviter fores? De. Hey michi quid
faciam? quid clamem aut querar? O ce
lum o terra o maria neptuni. Mi. hem
tibi rescivit omnem rem. id nunc clamat
scilicet paratae lites. succurrendum est. De.
Eccum adest communis corruptela nostrum liberorum
Mi. Tandem reprime iracundiam. ad te re
di. De. Repressi. redii. mitto male
dicta omnia. Rem ipsam putemus. dic
tum inter nos hoc fuit. ex te adeo ortum
est. ne tu curares meum. neve ego tuum.
responde. Mi. factum est. non nego. De.
Cur nunc apud te potat? Cur recipis

meum? cur emis amicam mihi? mi quid
minus mihi. ius equum est esse. quod equum
est tibi? quom ego tuum non curo ne cura
meum. Teli. Non equum dicis. De. Non?
Teli. Nam vetus verbum hoc quidem est. Com-
munia esse amicorum inter se omnia. De. Facete
nunc demum istec nata oratio est. Teli.
Ausculta paucis nisi molestum est Demea.
principio si id te mordet sumptum filii
quem faciunt. queso facito hec tecum cogites.
tu illos duos olim pro re tollebas tua.
quod satis putabas bona tua ambobus fore
et me tum uxorem credidisti scilicet ducturum.
eandem illam rationem antiquam obtine.
conserva. quere. parce. fac plurimum illis
relinquas gloriam tu istam tibi obtine.
mea que preter spem evenere utantur
sine de summa nichil decedet. quod hinc

accesserit . id de lucro putato esse . omnia hec
si voles in animo vere cogitare dementia .
. et tibi et michi . de illis de quibus scribis moles
tia . De vitio etc . consuetudine ipsorum .
Vir maxime . sicut iste ibam . Multa in
homine dementia signa insunt . ex quibus
quertuā facile fit . Duo tamen iste faciunt .
sepe ut possis dicere . hoc licet facere huic
impune . illi non licet . non quod dissimilis
res sit . sed quod is qui facit . que in illis
esse video . ut quidam fore . ita ut vo
lumus . video vos sepe . intelligere in loco
breui . inter se amatis . scire liberum inge
nium atque animum . quoniam illos tu due
reductus . at enim metuas ne ab re
sint tamen omissiores paulo . o nostram
dementiam . ad omnia illa etate sapimus rec
tius . Solum unum hoc vitium senectus affert

hominibus attentiores sumus ad rem omnes.
quod illos sat etas acuit. De. ne nimium
modo bone tue iste nos rationes micio et
tuus iste animus equos subvertat. Mi. ta-
ce. non fiet. mitte iam istec. da te ho-
die michi. exporge frontem. De. scilicet ita
tempus fert faciundum est. ceterum rus cras cum filio
cum prima luce hinc ibo. Mi. ymmo de noc-
te censeo. hodie modo hilarem te fac. De.
et istam psaltriam una illuc mecum hinc
abstraham. Mi. pugnaveris eo pacto
prorsum illic alligaveris filium. modo facito
ut illam serves. De. ego istuc videro atque
illic faville plena fumi ac pollinis
coquendo sit faxo et molendo. preter hoc
meridie ipso faciam. ut stipulam colligat.
tam excoctam reddam atque atram. quam car-
bo est. Mi. placet. nunc michi videre

supere. atque equidem filium tuum etiam si no
lit rogabo ut cum illa una cubet. De.
deridebis? fortunatus qui istoc animo sies?
ego sentio. Mi. ah pergis ne? De. iam iam
desino. Mi. I ergo intro. et cui rei opus
est. ei rei hylarem hunc sumamus diem?

Demea Quintus actus Adelphis.

Umquam ita quisquam bene subduc
ta ratione ad vitam fuit. quin
res. etas. usus. semper aliquid apportet no
ui. aliquid moneat. ut illa que te
scire credas nescias. et que tibi putaris
prima in experiundo repudies. quod mihi
michi evenit. Nam ego vitam quam vixi
usque adhuc prope iam excurso spacio
mitto. Id quamobrem. re ipsa repperi. fa
cilitate nichil esse homini melius. neque
clementia. Id esse verum ex me. atque

ex fratre meo facile est noscere. Ille
sua semper egit vitam in ocio et conviviis cle-
mens. placidus. nulli ledere. os arridere
omnibus. sibi vixit. sibi sumptum fecit.
omnes bene dicunt. amant. ego ille agres-
tis. sevus/tristis. parcus. truculentus.
tenax. duxi uxorem. quam ibi miseriam
vidi. nati filii. alia cura. porro autem
dum studeo illis ut quam plurimum facere.
contrivi in querendo vitam atque etatem meam
nunc exacta etate hoc fructi pro labore
ab hiis fero. odium. Ille alter sine labore
patria potitur commoda. Illum amant.
me fugitant. illi credunt consilia omnia.
illum diligunt. apud illum sunt ambo. ego
desertus sum. illum ut vivat optant. meam
autem mortem expectant. scilicet ita. eos meo
labore eductos maximo. hic fecit suos

paulo sumptu · miseriam omnem ego capio ·
hic potitur gaudia · Age age nunc experi
amur contra hec quid ego possum blande di
cere · aut benigne facere · quando eo pro
uocat · ego quoque ~~meis~~ a meis me a
mari et magni pendi postulo · si id fit ·
dando atque obsequendo · non posteriores
feram · deerit · id mea minime refert · qui
sum natu maximus · Syrus Demea ·
Meus demea · rogat frater ne abeas
longius · Demea · Quis homo est · O
Syre noster salue · Quid fit · quid agitur ·
Sy · Recte · De · Optime est · Iam nunc hec
tria primum addidi preter naturam · O noster ·
Quid fit · Quid agitur · Seruum haud
liberalem prebes te · et tibi libens be
ne faxim · Sy · gratiam habeo · De ·
Atqui syre hoc verum esse · et ipsa re

experiar propter diem. // Geta. Demea.

Heia ego hinc abiens ad hos pervisam
quam mox virginem accersant. Sed eccum demea.
salvus sies. De. oh qui vocare. Ge. ge
ta. De. geta hominem maximi precij esse te
hodie iudicavi animo meo. Nam is mihi
profecto servus spectatus satis cui dominus cure
est. ita ut tibi sensi Geta. et tibi ob
eam rem si quid usus venerit lubens bene
faxim. Meditor esse affabilis. et bene
procedit. Ge. bonus es cum hec existimas.
De. Paulatim plebem primulum facio
meam. // Eschinus. Demea. Syrus. Geta.

Occidunt me quidem dum nimis sanc
tas nuptias student facere. In appa
rando totum hunc consumunt diem. De.
Quid agitur eschine? Esch. hem pater
mi tu hic eras? De. Tuus hercle

vero et animo et natura pater. qui te
amat plus quam hosce oculos. Sed cur non
domum uxorem queso arcessis? Esch. Cu
pio. Verum hoc michi mora est tibicina et
hymeneum qui cantet. De. Eho vin tu
huic seni auscultare? Esch. Quid?
De. Missa hec face. turbam. hymeneum.
lampadas. tibicinas. atque hanc in orto ma
ceriem iube diruj quantum potest. hac trans
fer. unam fac domum traduce et matrem
et familiam omnem ad nos. Esch. Placet
pater lepidissime. De. Euge. Iam le
pidus vocor. fratris edes fient pervie. tur
bam domum adducet. et sumptu. amittet
multa. quid mea? Ego lepidus ineo
gratiam. Iube nunc dinumeret ille ba
bilo viginti minas. Syre cessas ire et
facere? Sy. Quid agam? De. Dirue

. tu illas abi . et traduce . Sy. Dij tibi
Demea bene faciant . cum te video nostre
familie tam ex animo factum velle . De.
Dignos arbitror . quid tu ais ? Esch. Sic
opinor . De. Multo rectius est . quam illam puer-
peram hac nunc duci . per viam egrotam .
Esch. nil enim vidi melius mi pater . De.
. sic soleo . sed eccum Micio egreditur foras

Micio . Demea . Eschinus .

Iubet frater ? ubi is est ? Tu ne iubes
hoc Demea ? De. Ego vero iubeo . et in
hac re . et in aliis omnibus quam maxime .
unam facere nos hanc familiam . colere .
adiuvare . adiungere . Esch. Ita queso pater
Mi. Haud aliter censeo . De. Immo
hercle ita nobis decet . primum huius uxo-
ris est mater . Mi. Est . quid postea ?
De. Proba et modesta . Mi. Ita aiunt

De· Natu grandior· Mi· Sino· De·
Parere iamdiu hec per annos non potest·
nec qui eam respiciat· quisquam est· sola est
Mi· Quam rem hic agit? De· Hanc te equum
est ducere · et te ·operam· ut fiat dare·
Mi· me ducere autem? De· te Mi· me?
De· te inquam· Mi· Ineptis? De· Si
tu sis homo· hic faciet· Esch· mi pater
Mi· Quid tu autem? huic eschine auscul
tas? De· Nichil agis fieri aliter non
potest· Mi· deliras? Esch· Sine te exo
rem mi pater· Mi· Insanis? Age· da
veniam queso filio· Mi· satin sanus es?
ego novus maritus· anno demum quinto
et sexagesimo· fiam· atque anum decrepi
tam ducam? id ne estis auctores mihi?
Esch· Fac promisi ego illis· Mi· promi
sisti autem? de te largitor puer· De·

Age. Quid siquid te maius oret? Mi.
Quasi hoc non sit maximum. De. Da
veniam. Esch. Ne gravare. De. Fac promitte.
Mi. non omittis? Esch. non nisi te
exorem. Mi. vis est hec quidem. De. Age
prolixe Micio. Mi. Etsi hoc michi pravum
ineptum absurdum atque alienum a vi-
ta mea videtur si vos tantopere istuc
vultis fiat. Esch. benefacis merito amo
te. De. verum quid ego dicam hoc cum fit
quod volo? quid nunc quod restat? Hegio
est hijs cognatus proximus affinis nobis
pauper. bene nos aliquid facere illi decet.
Mi. Quid facere? De. agelli est hic sub
urbe paululum quod locitas foras. huic de-
mus qui fruatur. Mi. Paululum id autem
est? De. Si multum sit faciundum est.
pro patre huic est. bonus est. noster est. recte

dat. Postremo ~~ante~~ non meum illud verbum facio.
quod tu mitio bene et sapienter dixti dudum.
vicium commune omnium est. quod nimium ad rem
in senectute attenti sumus. hanc maculam
nos decet effugere. dictum est vere et ipsa
re fieri oportet. Mi. Quid istuc? Dabi-
tur quidem quem hic vult. Esch. Mi pater.
De. Nunc tu michi es germanus pariter
et corpore et animo. Esch. gaudeo. De. de
suo hunc iugulo gladio.

Syrus. Demea. Micio. Eschinus.

Factum est quod iussisti demea. De.
frugi homo es. Ego edepol hodie mea
quidem sententia iudico syrum fieri esse
liberum. Mi. Istunc liberum? quod-
nam ob factum? De. multa. Sy. O
noster demea. edepol vir bonus es.
Ego istos vobis usque a pueris curavi

ambos. sedulo docui. monui. bene pre
cepi semper que potui omnia. Mi. Res ap
paret. et quidem porro hic. obsonare.
cum fide scortum adducere. apparare de
die convivium. non mediocris hominis. hec sunt
officia. Sy. o lepidum caput. De. Poste
mo hodie in psaltria istac emunda. hic
adiutor fuit. hic curavit. prodesse equum
est. alii meliores erunt. denique hic
vult fieri. Mi. vin tu hoc fieri? Esch.
cupio. Mi. siquidem tu vis. Syre eho
accede huc ad me. liber esto. Sy. bene
facis. omnibus gratiam habeo. et seorsum
tibi preterea Demea. De. gaudeo. Esch.
et ego. Sy. credo. utinam hoc perpetuum fiat
gaudium. frigiam. et uxorem meam una
mecum video liberam. De. optimam qui
dem mulierem. Sy. et quidem tuo nepo

ti huius filio hodie prima mamma dedit
hec. De. hercle vero serio siquidem pri
ma dedit hec haud dubium est quin
emitti equum siet. Mi. ob eam rem? De.
ob eam. Postremo a me argentum quan
ti est sumito. Sy. Dij tibi demea omnes
semper omnia optata afferant. Mi. Sire
processisti hodie pulchre. De. Siquidem porro
micio tu tuum officium facies atque huic
aliquid paululum pre manu dederis unde
utatur. reddet tibi cito. Mi. Istoc quidem
vilius. Esch. Frugi homo es. Sy. Red
dam hercle da modo. Esch. Age pater.
Mi. post consulam. De. Faciet. Sy. O
vir ~~optime~~ o optime. Esch. O mi pater
festivissime. Mi. Quid istuc? Que res
tam repente mores mutavit tuos? quod
prolubium? que ista subita est largitas?

De. Dicam tibi. ut id ostenderem quod te isti
facilem et festivum putant. id non fieri ex
vera vita. neque adeo ex equo et bono
sed ex assentando. indulgendo. et
largiendo Micio. Nunc adeo si ob eam
rem vobis mea vita invisa est Eschine. est
quia non iusta iniusta prorsus omnia omnino obse-
quor. missa facio. effundite. emite.
facite. quod vobis lubet. Sed si id vultis
potius. que vos propter adolescentiam mi-
nus videtis. magis impense cupitis. consu-
litis parum hec reprehendere. et corrigere me.
et obsecundare in loco. ecce me qui id faciam
vobis. Esch. Tibi pater permittimus. plus
scis quid opus facto est. Sed de fratre quid
fiet? De. Sino habeat. in istac finem
faciat. Esch. Istuc recte. ω Vos valete
et plaudite. Calliopius recensui.

Explicit hascyra
Incipit adelphe
Theoc... vii

Pamphilum adolescens atheniensis filius lachis et sostrate adamauit bachidem meretricem et dederat sibi fidem de non accipiendo uxorem ignorantibus patre et matre. Pater autem eius lachis adueniente sibi tempore ydoneo desponsauit pamphilo philomenam filiam phidippi et mirrine volente ipso propter fidem promissam bachidi. Cum philomene dictus pamphilus semel cum ebrius esset anulum suum rapuit a digito quem habebat philomena et simul eam vi deflorauit in via. Anulum autem huius pamphilus postea dedit bachidi. Cum quod post multos dies stetisset quod non concubuisset et pater lachis ipsum misisset in ymbrios certis ex causis. philomena sentiens se esse grauidam recessit a domo mariti sui pamphili et iuit ad domum patris sui ut celaret illum partum et nulli propalaret nisi matri sue. Peperit autem philomena filium quem ex marito suo pamphilo conceperat illo sero quo ut predictum ebrius erat et rem cum ea egerat habuit. Reuersus autem pamphilus non vult philomenam in domo patris sui reducere. vnde concitat. putabat enim illam ex se grauidam non fuisse quia propter ebrietatem suam non recordabatur illius quam illam in via quod primo noctis oppressit. putabant autem pater et mater hoc eum facere amore bachidis. Bachide autem se purgante de ista suspicione mirrina socrus cognouit anulum in digito bachidis. et illum esse filie sue. Et per hunc anulum recordatus est pamphilus noctis illius qua cum ea concubuit. Et considerato tempore mensium cognouit filium illum esse suum. Et recepit uxorem et filium suum. Cetera patent in textu

Acta ludis Romanis Sexto Ces. Gn. Corne.
edilibus curulibus non est peracta tota. modos fe-
cit Flaccus Claudij Tibijs paribus Gn. Octa-
uio T. Paulio Cons. Relata est iterum ludis
funebribus. Relata est tertio. Q. Fuluio. L.
Marco edilibus curulibus

Uxore duxit paphilus
philomena cui quo-
dam ignoratus virgi
viciu obtulit. cuique
per vim que detraxit anulu dederat
amice bachidi meretricule. dein pro
fectus ymbrus est. mater vero gravida me
id sciat sodra ut egra ad se iusset. Re
uiat paphilus. deprehendit partu. zelat.
uxore tamen capere nolut. Pater incusat
bachidis amore. dum se purgat bachis.
anula matri. viciate forte agnoscit
mirrina. uxore recipit paphilus cum
filio Prologus hasthire.

Hesthira est huic nomen fabule.
hec cum data et noua. nouum intervenit
vitium. et calamitas. et neque spectari
neque cognosci potuit. Ita populus stu

dio stupidus in funambulo animum occupa
rat. Nunc hec plane est pro nova. Et
is qui scripsit hanc ob eam rem noluit iterum re
ferre. ut iterum possit vendere. alias cog
nostis eius. quaeso nunc hanc cognoscite

Orator ad vos venio cum ornatu pro
logi. sinite exorator sim. eodem ut iure
uti senem liceat quo iure sum usus ado
lescentior. novas qui exactas feci ut
inveterascerent ne cum poeta scriptura eva
nescerent. In hiis quas Cecili primum didici
novas partim. sum vix exactus partim vix re
steti. quia sciebam dubiam fortunam esse sce
nicam. spe incerta. certum mihi laborem sustul
li. easdem agere cepi. ut ab eodem alias
discerem novas studiose. ne illum ab
studio abducerem. perfeci ut spectarentur.
ubi sunt cognite. placite sunt. ita poe

tu ~~restitutum~~ restitutum in locum . propter ira
commotum iniuria adversariorum ab studio .
atque ab labore . atque ab arte musica .
Et si scripturam sprevissem in presen-
tia . et id deterrendo . noluissem opera
sumere . ut in otio esse potius quam in nego-
tio . definuissem facile me alias desc-
beret . Nunc quid petimus mea in equo
animo attendite . Deschuram ad vos refero .
quia michi per silentium michi age lati-
est . ita tam oppressit calamitas . cum
calamitate vestra intelligentia sedabit .
si erit adiutrix nostre industrie . Cum
primum cum agere tempi pugilum gloria .
simabuli eodem autem coopertatio . co-
mitum conventum . strepitus . clamor mulierum .
sire ut cum tempus quere foras . vetere
in nova tempi uti consuetudine . in corpe .

rando ut essem · refero denuo · primo actu
placeo · Cum interea rumor venit dati-
iri gladiatores · populus convolat · tu-
multuantur · clamant · pugnant de loco · ego
interea meum non potui tutari locum · Nunc
turba nulla est · otium est · silentium est ·
agendi tempus michi datum est · vobis datur
potestas condecorandi ludos scenicos ·
Nolite sinere per vos artem musicam reci-
dere ad paucos · facite ut vestra auc-
toritas mee auctoritati fautrix adiu-
trixque sit · Si numquam avare pretium statui
arti mee et eum esse questum in animum in-
duxi maximum · quam maxime servire ves-
tris commodis · Sinite impetrare me · qui
in tutelam meam studium suum et se in vestram
commisit fidem · ne eum circumventum in-
ique iniqui irrideant · Mea causa · nunc

hac ampite. et date silencium ut liceat
lubeat scribere aliis. michi quoque ut discere
novas expediat posthac pretio emptas
meo. Philotis. Syra lena primus actus hechire.
Per pol quam paucos reperias meret-
ricibus fideles evenire amatores
Syra. vel hic pamphilus iurabat quotiens
bachidi quam sancte ut quivis facile posset
credere. numquam illa viva uxorem ducturum
domum. hem duxit. Sy. Ergo propterea
te sedulo et moneo et hortor ne cuiusquam
te misereat quin spolies. mutiles.
laceres quemcumque nacta sis. Phi. Ut
ne eximium neminem habeam? Sy. Nemi-
nem. nam nemo quisquam illorum scito ad te
venit quin ita preparet sese. abs te
ut blandiciis suis quam minimo pretio suam
voluptatem expleat. Hiiscine tu ama-

plar quesite

bo non contineo insidiabere? Phi. Castor

pol eandem iniurium est esse omnibus. Sy. In

iurium autem ulcisci adversarios? aut qua

via te captent illi eadem ipsos capi? eheu

me miseram. Cur non aut ister mihi etas

et forma est aut tibi hec sententia?

Parmeno. Philotis. Syra.

Senex si queret me modo isse dicito

ad portum percontatum adventum Pamphili.

audin quid dicam Syre? si queret me uti

tum dicas. si non queret nullus dixeris

alias ut uti possim causa hac integra.

Sed videon ego philotium? unde hec

advenit? philotis salve multum. Phi.

O salve parmeno. Sy. Salve mecastor

parmeno. Par. et tu edepol Syra. dic

michi philotis ubi te oblectasti tam diu.

Phi. Minime equidem me oblectavi. que

cum milite chorintum hinc sum profecta
inhumanissimo. biennium ibi perpetuum misera
illum pertuli. **Par.** Edepol te desiderium
athenarum arbitror philotium cepisse se-
pe. et te tuum consilium contempsisse. **Phi.**
non dici potest quam cupida eram huc redeundi.
abeundi a milite. vosque hic videndi. an-
tiqua ut consuetudine agitarem inter vos
libere convivium. Nam illic non licebat nisi
prefinito loqui que illi placerent. **Par.**
haud opinor commode finem statuisse oratio-
ni militem. **Phi.** Sed quid hoc negotii est.
modo que narravit michi hic intus ba-
chis? quod ego numquam credidi fore. ut ille
hac viva posset animum inducere uxorem habere. **Par.**
habere autem? **Phi.** Eho tu. an non habet?
Par. habet. sed firme hec vereor ut sint
nuptie. **Phi.** Ita dii deeque faxint. si in

re est bachidis · Sed quid istuc credam esse dic
mihi parmeno? Par. Non est opus prolato
hoc percontarier desiste. Phi. Nempe ea causa
· ut ne fiat palam. ita me dii bene
amant · haud propterea te rogo ut hoc pro
feram · sed ut tacita mecum gauderem · Par.
Numquam tam dices commode · ut tergum meum
tuam in fidem committam. Phi. Ah noli par
meno · quasi tu non multo malis nar
rare · hoc mihi quam ego que percontor scire.
Par. Vera hec predicat · et illud vitium mihi
maximum est · si mihi fidem das te
~~tacituram~~ tacituram · dicam · Phi. Ad inge
nium redis · fidem do · loquere · Par. Au
sculta · Phi. Istic sum · Par. Hanc bachi
dem amabat ut cum maxime · tum pam
philus cum pater uxorem ut ducat orare
occepit · Et hec · que omnium que sunt pa

tum. se senem esse dicere. illum autem unicum
presidium velle se senectuti sue. Ille primo
se negare. Sed postquam acrius pater
instat. fecit animi ut incertus foret. pudorin
an sue amori obsequeretur magis. tun-
dendo atque odio denique effecit senex. des-
pondit ei gnatam huius vicini proximi.
Usque illud visum est pamphilo neutiquam gra-
ve donec iam in ipsis nuptiis. postquam
videt paratas. nec moram ullam quin du-
cat dari. ibi demum ita egre tulit ut ipsam
bacchidem si adesset credo ibi eius commi-
seresceret. ubicumque datum erat spacium
solitudinis ut colloqui mecum una posset.
Parmeno perii. quid ego egi. in quod me
coniecti malum. Non potero hoc ferre par-
meno perii miser. Phi. At te dii
dee que perdant cum istoc [struck out] odio laches.

Par. Ut ad pauca redeam. uxorem domum
ducit. nocte illa prima virginem non
attigit. que consecuta est nox eam nichilo
magis. **Phi.** Quid ais? cum virgine una
adolescens cubuerit plus potus. se illa
abstinere ut potuerit? Non verisimile
dicis. neque verum arbitror. **Par.** Credo
ita videri tibi. nam nemo ad te venit
nisi cupiens tui. Ille invitus illam dux-
erat. **Phi.** Quid deinde fit? ~~Phi~~ **Par.**
diebus sane pauculis post. pamphilus
me solum seducit foras. narratque ut
virgo ab se integra etiam tum siet. seque
antequam eam uxorem duxisset domum sperasse
se eas tollerare posse nuptias. Sed quia
decreverim me non posse diutius habere.
eam ludibrio haberi parmeno. quin iti-
dem integram reddam. ut accepi

suis. neque honestum mihi. neque utile ipsi
virgini est. Phi. pium et pudicum inge-
nium narras pamphili. Par. hoc ego
proferre incommodum mihi esse arbitror
. reddi patri autem cui tu nihil dicas
vicij? superbum est. Sed illam spero.
ubi hoc cognoverit non posse me se-
cum esse abituram denique. Phi. Quid
interea? ibat ne ad bachidem? Par.
Cotidie. Sed ut fit. postquam hunc alienum
a se videt: maligna multo et magis
procax facta est ilico. Phi. Non edepol
mirum. Par. Atque ea res multo magis
disiunxit illum ab illa. postquam et ipse se se.
et illam, et hanc que domi erat cog-
novit satis ad exemplum ambarum mores earum
existimans. Hec ita uti liberali ingenio
esse decet pudens modesta. incommoda

atque iniurias viri omnes ferre . atque tegere
contumelias . hic animus partim . uxoris miseri-
cordia devinctus . partim victus huius iniu-
ria . paulatim elapsus est bachidi . atque
huic transtulit amorem . postquam par inge-
nium nactus est . Interea in ymbro mo-
ritur cognatus senex horum . ad hos redi-
bat lege hereditas eo amantem invitum
pamphilum extrudit pater . Reliquit cum matre
hic uxorem . nam senex rus abdidit sese .
huc raro in urbem commeat . **Phi.** Quid
adhuc habent infirmitatis nuptie . **Par.**
Nunc audies . primum dies complusculos
bene conveniebat sane inter eas . Inte-
rim miris modis odisse cepit sostra-
tam . neque lites erat ulle inter eas .
postulatio numquam . **Phi.** Quid igitur . **Par.**
Si quando ad eam accesserat confabulatum .

fugere e conspectu illico. videre nolle. De
nique ubi nequit pati. simulat se ma
trem accersi ad rem divinam. abiit. ubi
illic dies est compluris. accersi iubet
dixere tum causam nescio quam. Iterum iubet.
nemo remisit. postquam accersunt sepius.
egram esse simulant mulierem. nostra illi
co it visere. ad eam admisit nemo. hoc
ubi senex rescivit. heri ea causa ru
re huc advenit. patrem continuo convenit
philomene. quid egerint inter se non
dum etiam scio. nisi sane cure mihi
est quorsum eventurum hoc siet. Habes omnem
rem. pergam quo cepi hoc iter. Phi. Et
quidem ego. nam constitui cum quodam hos
pite. me esse illum conventuram. Par.
Dii vortant bene quod agas. Phi. vale.
Par. Et tu bene vale philotium.

Laches. Sostrata. Dactylus hasthic.

Pro deum atque hominum fidem, quod
hoc genus est? que hec est coniuratio? ut
omnes mulieres eadem [struck through] eque studeant
nolintque omnia, neque declinatam quic-
quam ab aliarum ingenio ullam reperias?
Itaque adeo uno animo atque omnes socrus ode-
runt nurus. viris esse adversas eque stu-
dium est. similis pertinacia est. In eodem mihi
omnes videntur ludo docte ad maliciam. Et
a ludo si ullus est. magistram hanc esse satis
scio certo scio. Sos. Me miseram que
nunc quamobrem accuser nescio. La.
hem. Tu nescis? Sos. Itaque una inter
nos agere etatem liceat. La. Dii mala pro-
hibebant. Sos. Me quoque abs te immerito
esse accusatam postmodum rescisces. La.
Scio te immerito. an quicquam pro istis fac-

tis dignum te dici potest? que me et
te et familiam dedecoras. filio luctum paras
. tum autem ex amicis inimici ut sint nobis
affines facis. qui illum decreverunt dignum
suos cui liberos committerent. tu sola exo
rere que perturbes hec tua impudentia.
Sos. ah. ego ne? La. Tu inquam mulier.
que me omnino lapidem. non hominem
putas. An quia ruri crebro esse soleo
nescire me arbitramini quo quisque pac
to hic vitam vestram exigat? multo me
lius hic que fiunt. quam illic ubi sum as
sidue scio. Ideo quia ut vos michi domi
eritis. proinde ego ero fama foris. Sos. Iam
pridem equidem audivi cepisse odium
tui philomenam. minimeque adeo mirum.
et ni id fecisset magis mirum foret.
sed non credidi adeo ut etiam totam hanc

adesset domi. So. Et si scissem illa hic maneret
potius. tu hic esses foras. La. At vide quam inme
rito egritudo hec oritur michi abs te sostra
ta. Rus habitatum abii. concedens vobis. et rei ser
uiens. Sumptus uros ociumque ut nostra res posset
pati meo labori haud parcens preter equum
atque etatem meam. Non te pro hiis curasse re
bus ne quid egre esset michi? So. Non mea opa
mea. neque pol culpa uenit. La. Immo
maxime. Sola hic fuisti. In te omnis heret
culpa sola sostrata. que hic erant curares.
cum ego solui vos curis ceteris. cum puel
la anum suscepisse inimicicias non pudet?
illius dicis culpa factum? So. haud equi
dem dico mi laches. La. gaudeo ita me dii
me ament. gnati causa. Nam de te quidem
satis scio peccando detrimenti nichil
fieri potest. So. Qui scis an ea causa

mi vir odisse se assimulauerit vt cum ma-
tre plus vna esset? La. Quid ais? non
signi sat hoc est. quod heri nemo voluit
visentem ad eam te intro admittere? Sos.
enim lassam eam oppido tum aiebat eo ad
eam admissa non sum. La. Tuos esse
illi mores ad morbum magis quam vllam aliam
rem arbitror. et merito adeo. nam vestra-
rum nulla est quin gnatum velit vxorem
ducere. et que vobis ~~planda~~ placita est
condicio datur. vbi duxere impulsu vestro.
vestro impulsu easdem exigunt.

Phidippus. Laches. Sostrata.

Etsi ego scio Philomena meum ius
esse vt te cogam que ego imperem facere.
ego tamen patrio animo victus faciam vt
tibi concedam neque tue libidini aduersabor.
La. Atque eccum Phidippum optime video.

Iam scio ex hoc quid siet. Phidippe etsi
meis me omnibus scio esse adprime obsequen-
tem. sed non adeo ut mea facilitas corrum-
pat illorum animos. quod si tu idem faceres. ma-
gis in rem et vestram et nostram id esset. nunc
video in illarum potestate esse te. Ph. Eya vero.
La. Adii te heri de filia ut veni itidem in-
certum me dimisisti. haud ita decet si perpetuam
hanc vis esse affinitatem. celare te iras. Si
quid est peccatum a nobis. profer. aut ea
refellendo aut purgando vobis corrigemus
te iudice ipso. Sin ea est causa reti-
nendi apud vos quia egra est. te mihi iniuriam
facere arbitror Phidippe. si metuis
satis ut mee domi curetur diligenter.
At ita me dii ament. haud tibi hoc conce-
do. etsi illi pater es. ut tu illam salvam
esse magis velis quam ego. Id adeo ignari

#

cum quam ego ~~intelleg~~ intellexi illam haud
minus quam se ipsum magnificare. nam
adeo clam me est quam esse eum graviter latu-
rum credam: hec si resciverit. eo domum stu-
deo hec prius quam ille huc redeat. Phid.
Laches et diligentiam vestram et benignitatem
novi. et que dicis omnia esse ut dicis.
animum induco. et te hoc credere cupio in
illam ad vos redire studeo. si facere possim
ullo modo. La. Que res te id facere pro-
hibet? eho numquidnam accusat virum?
Phid. Minime. Nam postquam attendi magis
et vi cepi ~~co~~ cogere ut rediret. sancte
adiurat. non posse apud vos Pamphi-
lo se absente perdurare. Aliud fortasse
alij vicij est. ego sum animo leni natus.
non possum adversari meis. Lach. Hem
Sost. Heu me miseram. La. Certumne

istuc? Nunc equidem ut video. Sed numquid
vis aliud? nam et ex me intus ire ad forum
iam oportet. Lach. Ego tecum una. Sostrata
Edepol ne nos sumus mulieres eque
omnes invise viris propter paucas que omnes
faciunt digne ut videamur malo. Nam
ita me dij ament, quod me accusat nunc vir
sum extra noxiam. Sed non facile est expurgatu.
Ita animum induxerunt socrus omnes un-
quas. haud pol me quidem. Nam numquam se-
cus habui illam ac si ex me esset nata.
nec qui hoc michi eueniat scio. nisi pol
filium multis modis iam expecto ut re-
deat domum. Pamphilus Parmeno Myrrina

3 actus hastiré.

3 actus hastir

Nemini plura ego acriba credo ex-
ex amore homini umquam oblata quam michi.
Heu me infelicem. hancine ego vitam par-
si perdere. hancine causa ego eram tanto-

precipitandi redeundi domum? nunc quanto
fuerat prestabilius ubiuis gentium agere etatem
quam huc redire atque hec ita esse. miserum
me resciscere. Nam nos omnes quibus
est alicunde aliquis obiectus labos omne
quod est interea tempus priusquam id rescitum
tum est. lucro est. Par. At sic citius
qui te expedias hijs erumpnis reperias.
si non redisses. multo hec ire facte fuis-
sent ampliores. Sed nunc aduentum tuum am-
bas pamphile scio reuerituras. rem cog-
nosces. iram expedies. rursum in gratiam
restitues. leuia sunt. que tu pergrauia
esse in animum induxti tuum. Pam. Quid co-
solare me? an quisquam gentium est eque
miser? priusquam hanc uxorem duxi. ha-
bebam alibi animum amori deditum Jam
in hac re ut taceam cuiuis facile est

satis quam fuerim miser. tamen numquam ausus
sum recusare eam quam mihi obtrudit
pater. uix me illinc abstraxi. atque im
peditum in ea. expediui animum meum uix
que huc contuleram. Hem. noua res orta est
porro ab hac que me abstrahat. Tu ma
trem ex re aut uxorem in culpa inuentu
rum arbitror. quod cum ita esse inuenero. quid
restat nisi porro. ut fiam miser. Pa. Na
matris ferre iniurias me. parmeno pie
tas iubet. tum uxori obnoxius sum. Ita
olim suo me ingenio pertulit. tot meas
iniurias. que numquam ullo patefecit loco.
Sed magnum nescio quid necesse est. eue
nisse parmeno unde ira intercessit. que
tam permansit diu. Par. haud quidem
hercle paruum est. Si uos uero uera oratione
quoque. non maximas. que maxime sunt

tici · dū me · iniurias fecit · Nā sepe ē ·
quibus in rebus alius ne iratus quidē est ·
cū de eadē causa est · iracundus · factus i-
nimicissimus · pueri inter se q̄ p levibus noxiis
irā gerunt · Quapropt' ? quia enī q' eos gu
bernat · animus infirmū gerunt · Itidem
ille mulieres sūt ferme vt pueri levi sentētia ·
fortasse vnū aliquod vbū int' eas irā
hanc concivit · Par · Abi parmeno intro ·
ac me venisse nūcia · Par · hem quid hoc
est ? Pa · tace · Par · trepidari sentio et
cursari · rursū · sursum · Pa · Agedū · ad
fores accede propius · Par · hem sensis-
tin ? Pa · noli fabularier · proh iupit'
clamorē audio · Par · tute loqu'is · me
vetas · Myr · tace obsecro mea gnata ·
Pam · matris vox visa ē philomene ·
nullus sum · Par · quidū ? Pam · Pa

perij. ~~Quabore~~ Qua ob rem? Pa. nes

cio. c̄s magnu malu profecto pmeno me

celas. Par. vxore philomena pamu

nescio. quid dixerit. id si forte est nescio

quid dixerit. id si forte est nescio. Pa. Inte

rij. cur id michi non dixti? Par. Ra

no poterā vna omnia. Pam. Quid mor

bi est? Par. nescio. Pam. Quid? nemon

medicū adduxit? Par. nescio. Pa. Cesso

hīc me intro vt hoc q̄primū quicquid est

certū sciam. Quonā modo philomena

mea te nūc offendam. ł affectam? Nam

periclū vllū in te est. i perisse me haud

vna dubiū est. Par. Non vsus facto est

michi. hūc mūc intro sequi. Nā inuisos

oēs nos esse illis sentio. Heri neō voluit

sostratam intro admittere. Si forte mor

bus amplior factus sicet. q̄d sane nolim.

mapu

magnae hui causa mei. peruenit illico
introisse dicet sostrate aliquid tulisse gnui
niscent⁹ mali capiti atque etati eorum mor
bus qui auctus siet: hecira in crimen veniet.
ego vero in magnum malum.

Sostrata. Parmeno. Pamphilus.

Nescio quid iamdudum audio hic tu
multuari. misera male metuo ne philo
mene magis morbus aggrauascat. quod
te esculapi et te salus ne quid sit huius
oro. nunc ad eam visam. **Par.** heus sostrata.
Sost. hem. **Par.** Iterum hinc excludere.
Sost. ehem parmeno tum hic eras? perii.
quid faciam misera? non visam uxorem
pamphili cum in proximo hic sit egra?
Par. Non visas. ne mittas quidem visen
di causa quemquam. Nam qui amat cui odio

ipsus est. bis facere stulte duco. laborem inanem ipsum capit. et illi molestiam affert. tuus
filius tuus introiit videre et venit. quid
agat. **Sos.** Quid ais? an venit pamphilus?
Par. venit. **Sos.** diis gratias habeo. hem
istoc verbo mi animus redijt. et cura ex cor
de excessit. **Par.** Iam ea te causa maxime
nunc intrare nolo. Nam si remittent quippiam
Philomenam dolores. omnem narrabit
scio continuo sola soli. que inter vos inter
venit. unde ortum est initium ire. Atque eccum
ipsum video egredi quam tristis est. **Sos.** O
mi gnate salve. **Pam.** Mea mater salve.
Sos. gaudeo venisse te salvum. salvam phi
lomena est? **Pa.** meliusculast. **Sos.**
utinam istuc ita dij faxint. quid tu igitur
lacrimas? aut quid es tam tristis?

Pam. Recte mater. Sost. Quid fuit tumulti? dic mihi. an dolor repente invasit? Pam. Ita factum est. Sos. Quid morbi est? Pa. Febris. Sos. Cotidianam? Pan. Ita aiunt. I sodes intro. consequar iam te mea mater. Sos. Fiat. Pam. Tu pueris curre parmeno obviam. atque hijs onera adiuta. Par. Quid? nesciunt ipsi viam domum qua redeat? Pa. Cessas. // Pamphilus.

Nequeo mearum rerum initium ullum invenire idoneum unde exordiar narrare que me opinanti michi accidunt. partim que perspexi hijs oculis. partim que accepi auribus. Qua me propter exanimatum citius eduxi foras. nam modo intro me ut corripui timidus: alio suspicans morbo me visurum affectam ac sensi uxorem esse.

Hey mi postquam me aspexere ancille aduenis-
se. illico omnes simul lete exclamant. venit.
id quod me repente aspexerant. Sed continuo
vultum earum sensi inmutari omnium. quia tam incom-
mode illis fors obtulerat aduentum meum.
vna illarum forte interea propere precurrit.
nuncians me venisse. ego eius videndi cupi-
dus. recta consequor. Postquam introii extemplo
eius morbum cognoui miser. nam neque ut
celari posset tempus spacium ullum dabat ne-
que voce alia ac res ~~moba~~ monebat ipsa
conqueri poterat. postquam aspexi. O facinus indig-
num inquam. et corripui illico me inde
lacrimans. incredibili re atque atroci percitus.
Mater consequitur. iam ut limen exirem ad
genua accidit lacrimans misera. me mi-
seritum est. Profecto hoc sic est. ut puto

Omnibus nobis. ut res dant sese ita magni
atque humiles sumus. hanc habere orationem me
cum a principio institui. O mi pamphile. abs
te quorsum hec abierit. causam vides. Nam vi
tium est oblatum virgini olim. ab. nescio
quo improbo. Nunc huc confugit. te atque alios
partum ut celaret suum. Sed cum orata eius remi
niscor. nequeo quin lacrimem miser.
Queque fors fortuna est inquit nobis que
te hodie obtulit. per eam obsecramus ambe
si ius si fas est uti adversa eius ~~per~~ per te
tecta tacita que apud omnes sient. si umquam
erga te animo esse amico sensisti eam mi pamphi
le sine labore hanc gratiam te uti sibi des.
illa nunc rogat. Ceterum de reducenda id
facias quod in rem sit tuam. parturire eam
neque gravidam esse ex te. solus conscius es. Nam

ante tecum post . duobus concubuisse eam
mensibus . tum postquam ad te venit mensis agitur
hic iam septimus . quod te scire ipsa indicat
res . nunc si potis est pamphile maxime
volo doque operam ut clam eveniat partum
atque adeo omnes . Sed si fieri non potest quin
sentiant dicam abortum esse . scio nemini aliter
suspectum fore quin quod verisimile est . ex
te recte eum natum putent continuo exponetur
hic tibi nil est quicquam incommodi . et illi
misere indigne factam iniuriam contexeris .
pollicitus sum . et servare in eo certum est quod
dixi fidem . nam de reducenda id vero
neutiquam honestum esse arbitror . nec fa-
ciam . etsi me amor graviter consuetudoque te-
net . lacrimo . que posthac futura vita
est cum in mentem venit solitudoque Ofor

tua ut michi es experta bona. Sed iam
prior amor me ad hanc rem exercitatum
reddidit quod tu ego consilio missum feci. Iam
nunc huic operam dabo. Adest Parmeno
cum pueris. hunc minime est opus in hac re
adesse. Nam olim soli credidi ea me abs-
tinuisse in principio cum data est. vereor si
clamorem eius hic crebro exaudiat ne partu-
rire intelligat. aliquo michi est hinc ab-
legandus dum parit Philomena.

Parmeno. Sosia. Pamphilus.

Ain tu tibi hoc incommodum evenisse iter?
So. Non hercle Parmeno verbis dici pot-
test tantum quam re ipsa navigare incommodum est.
Par. Ita ne est? So. O fortunate. nes-
cis quid mali preterieris qui numquam es in-
gressus mare. Nam alias ut omittam

miserias vnam hanc vide. dies triginta aut
plus eo in navi fui. cum interea semper mortem
expectabam miser ita vsque adversa tempestate
vsi sumus. Par. Odiosum. So. haud
clam me est. denique hercle aufugerim po-
tius quam redeam si eo michi redeundum sciam.
Par. Olim quidem te cause impellebant le-
ves quod nunc minitare facere vt faceres
Sosia. sed Pamphilum ipsum video stare ante
hostium. ite ~~[illegible]~~ intro. ego hunc adibo
siquid me velit. here etiam tu nunc hic
stas? Pam. Et quidem te expecto. Par.
quid est? Pam. In arcem transcurso opus est.
Par. Cui homini? Pam. Tibi. Par. In
arcem? quid eo? Pam. Callidemidem hos-
pitem Myconium qui mecum vna advectus est
conveni. Par. Perii. vovisse hunc dicam.

si salvus

si saluus domum redisset vnquam. vt me ambu-
lando rumperet. Pam. Quid cessas? Par.
Quid vis dicam? an conveniam modo? Pa.
Immo quod constitui me hodie conventurum eum
non posse. et ne frustra illic exspec-
tet vola. Par. at non novi hominis faciem.
Pa. at faciam vt noveris. magnus. rubi-
cundus. crispus. crassus. cesius. Par. Cadaue-
rosa facies. Dii illum perdant. Quid si non
veniet? maneamne vsque ad vesperum?
Pam. Maneto. curre. Par. Non queo. ita
defessus sum. Pam. Ille abiit. Quid agam
infelix? prorsus nescio quo pacto hoc celem
quod me orauit Myrrina sue gnate partum.
Nam me miseret mulieris. quod potero fa-
ciam. tamen vt pietatem colam. Nam me
parenti potius quam amori obsequi oportet.

Attat cum phidippo et patrem video. Or-
sum pergunt. quid dicam hisce incertus sum

Laches. Phidippus. Pamphilus.

Dixtin dudum illam dixisse se exspe-
ctare filium? Ph. Factum. Lach. venisse aiunt.
redeat. Pam. Causam quam dicam patri quam
obrem non reducam? nescio. La. Quem ego
hic audivi loqui? Pam. Certum est offir-
mare viam me quam decrevi prosequi.
La. Ipsus est de quo hoc agebam tecum. Pa.
Salve mi pater. La. Salve mi gnate. Ph.
Bene factum te advenisse Pamphile et adeo
quod maximum est salvum atque validum. Pa.
Creditur. La. Advenis modo? Pa. Admo-
dum. La. Cedo quid reliquit phania conso-
brinus noster? Pam. Sane hercle homo
voluptati obsequens fuit dum vixit. et qui

Sic sunt haud multum heredem iuvat.
sibi vero hanc laudem reliquit. vixit dum
vixit. bene. La. Cum tu igitur nichil at-
tulisti huc plus una sententia.? Pam.
Quicquid est. id quod reliquit profuit.
Lach. Immo offuit. nam illum vivum et salvum
velle. Phi. Impune optare istuc licet. ille
reviviscet iam numquam et tamen utrum malis
scio. La. Heri philomenam ad se arcessi hic
iussit. dic iussisse te. Phi. Noli fodere lach.
Iussi. Lach. Sed eam remittet. Phi. Scilicet. Pam.
Omnem rem scio. ut sit gesta. adveniens
audivi omnia modo. Lach. At. istos invidos
dij perdant qui hec libenter nunciant. Pa.
Ego me scio cavisse ne ulla merito contumelia
fieri a nobis posset. Idque sibi memorare
hic velim quam fideli animo et benigno in illam et

clementi fui vere possum. nam te ex ipsa hec
magis velim resciscere. namque eo pacto maxi-
me apud te meo erit ingenio fides, cum illa
que in me iniqua est. equa de me
dixerit. neque mea culpa hoc discidium eve-
nisse. id testor deos. sed quando sese esse
indignam ~~depupit~~ deputat matri mee quod con-
cedat cuique ac mores toleret sua modes-
tia. neque alio pacto componi potest inter eas
gratia segreganda aut mater a me phidippe.
aut philomena. Nunc me pietas. matris
potius commodum suadet sequi. La. Pamphi-
le haud invito ad aures sermo michi acces-
sit tuus cum te postputasse omnes res pre parente
intelligo. Vere vide ne impulsus ira. prave
insistas pamphile. Pam. Quibus iris impulsus
nunc in illam iniquus siem. que michi numquam

erga me gnavita et pater · quod nollem ·
et sepe tacita quod velle scio · amo que lau-
do que et vehementer desidero? Nam fuisse
erga me miro ingenio · expertus sum · Illi
que exopto ut relinquam vitam exigat cum
eo viro · me qui sit fortunatior · quandoquidem
illam a me distrahat necessitas · Phi · Tibi
id in manu est · ne fiat · La · Si sanus satis
sies iube illam redire · Pan · Non est consilium
pater · matris servibo commodis · La · Quo
abis? mane · mane inquam · quo abis?
Phi · Quae est haec pertinacia? Lach · Dixi Phi-
dippe hanc rem [struck] egre laturum esse eum ·
quam ob rem te orabam · ut filiam remitteres ·
Phi · Non credidi edepol adeo inhumanum
fore · Ita? nunc is sibi me supplicaturum pu-
tat? si est · ut velit reducere uxorem · licet ·

sin alio est aio. reminisceret dote huic. car

Lach. Sic aute tu quoque proterue iram

ei es. Phi. proxima re redisti huc nobis

pamphile. Lach. Decidet iam ira hec. etsi

merito iratus. Phi. paululum vobis accessi

pecunie. sublati animi sunt. Lach. etiam

meam lingas? Phi. Deliberet. contineat

ne hodie velit me. an non. vt alij. si huic

non sit. siet. Lach. Phidippe ades audi

paucis. Abijt. Quid mea? Postremo int

se transigant ipsi vt lubet. qui neque gnati

neque hic michi quicquam obtemperant. que dico

parui pendunt. porro hanc iram hoc iurgium ad vxorem

eius hec sunt consilia omnia. atque in eam hoc

quod michi egre est. euomam. Quarta

arty has

Mirzina. Phidippus. thire ..

P

Meij quid agam? quid non magis [illegible]

quo me vertam? quid viro meo respondebo mi-
sera? nam audivisse vocem pueri visus
est vagientem. ita corripuit derepente ta-
citus sese ad filiam. quod si rescierit peperisse
eam. id qua causa clam me habuisse dicam.
non edepol scio. sed hostium concrepuit. cre-
do ipsum exire ad me. nulla sum. **Phi.**
Uxor ubi me ad filiam ire sensit. se duxit
foras. atque eccam video. Quid ais myr-
rina? heus tibi dico. **Myr.** michi ne
vir? **Phi.** vir ego tuus sum. tu me virum
me. aut hominem deputas adeo esse. nam si
utrumvis horum mulier unquam tibi visus forem.
non sic ludibrio tuis factis habitus essem.
Myr. Quibus? **Phi.** At rogitas? peperit
filia. hem taces? ex quo? **Myr.** Istuc
patrem rogare est equum? **Phi.** Perii. Ex quo

ex his nisi quod illo cum data est nuptui obsecro
Phi. Credo . neque adeo . ab arbitrio . pater est
aliter . My. Admiror quid sit . quamobrem
tantopere hunc . omnes nos celare volueris partum . presertim cum et recte et tempore suo pepererit
Non putavi ita esse animo ut puerum preoptares
perire ? ex quo firmiorem inter nos fore
amiciciam posthac scires . potius quam advorsum
animi tui libidinem esset cum illo nupta . Ego
etiam illorum esse hanc culpam credidi . que te est penes .
My . Misera sum . Phi . utinam sciam
ita esse istuc . Sed nunc mihi in mentem venit de
hac re . quod locuta es olim . cum illum generum
cepimus . Nam negabas nuptam filiam posse
tuam te pati cum eo qui meretrices amaret .
qui pernoctaret foris . My . Quamvis causam hunc
suspicari quam ipsam veram malo . Phi .

Multo prius scivi quam tu illum habere amicam
mirrina. verum id vitium nunquam decrevi esse
ego adolescentie. Nam id omnibus innatum est.
At pol iam aliud tempus. se quoque etiam cum oderit.
Sed ut olim te ostendisti. eadem esse nichil
cessavisti. usque adhuc ut filiam ab eo
abduceres. ne quod ego egissem esset ratum.
id nunc res indicium hec facit. quo pacto
volueris. Mu. Adeon me esse pervicacem
censes ei. cui mater siem. ut eo essem animo
si ex usu esset nostro hoc matrimonium? Tu
prospicere aut iudicare nostram in rem quod
sit. potes. Phi. Audisti ex aliquo fortasse
qui vidisse eum diceret exeuntem aut intro-
euntem ad amicam. Quid tum postea si mo-
deste ac raro hec fecit? Nonne ea dissi-
mulare nos magis humanum quam dare operam

id scire qui nos oderit. Nam si ipse posset ab
ea sese repetere avellere. qui cum tot consuesset
annos non eum hominem ducerem mea uxor satis
firmum gnate. Myr. Adulescentem obse-
cro et que peccasse me ais. abi. solus solum
conveni. Rogato. velit me an non. uxorem. si
est. ut dicat eam velle se. redde. sin est ut
nolit. recte consului mee. Phi. Siquidem ille
ipse non vult. et tu sensisti in eo esse Mirrina
peccatum. aderam cuius consilio fuerat ea par
prospici. quam ob rem incendor ira te esse ausam
facere hec te iniussu meo. Interdico ne ex-
tulisse extra edes puerum usquam velis. Sed
ego stultior. meis dictis parere hanc qui
postulem. Ibo intro. atque edicam servis ne
quoquam efferri sinant. Myr. Nullam pol
credo mulierem me miseriorem vivere. Nam

vt hic laturus hoc sit si ita partam rem vt sciret
rescivit non edepol clam me est cum hoc
quod levius est tam animo irato tulit. nec
qua via sententia eius possit mutari scio.
hoc mihi vnum ex pluribus miseriis reliquum
fuerit malum. si puerum vt tollam coget. .
cuius nos. qui sit nescimus. pater. Nam cum com
pressa est gnata. forma in tenebris nosci
non quita est. neque detractum ei tum. quic
quam est qui possit noscier qui siet. ipse eri
puit vi. in digito quem habuit. virgini.
abiens: anulum. Simul vereor pamphilum. ne
orata nostra queat diutius celare cum sciet
alienum puerum tolli pro suo.

Sostrata. Pamphila.

Non clam me est mi gnate tibi
me esse suspectam. uxorem tuam propter mores

hinc abisse. etsi ea dissimulas sedulo.
verum ita me dii ament. ita que obtingat ex
te que opto michi. ut numquam sciens commerui.
merito ut caperet illa odium mei. te que
antequam me amare rebar. ei rei firmasti fidem.
Nam michi intus tuus pater narravit modo.
quo pacto me habueris prepositam amori
tuo. Nunc tibi me certum est. contra gratiam ref
re ut apud me premium esse positum pietatis
scias tue mi pamphile. hoc et vobis. et
mee commodum fame arbitror. ego rus abitu
ram hinc cum tuo me esse certe decrevi patre.
ne mea presentia obstet neu causa ulla restat
reliqua quin tua philomena ad te redeat.
Pam. Queso. quid istuc consilii est? illius
stultitia. victa ex urbe tu habitatum mi
gres? haud facies. neque sinam. ut qui

nob' int' maledictu͞ velit · mea ptinacia
ee dicat factu͞ · haud tua modestia · Cum
tuas amicas te · et cognatas deserere et
festos dies mea causa nolo · Sos· ~~pol~~
Nichil pol iste mi res voluptatis ferunt ·
du͞ etatis tempus tulit · pfuncta satis su͞ ·
Sacietas me iam tenet studiorum istorum ·
hec michi nunc cura est maxima · ut ne
cui mea longinquitas etatis obstet · morte
ne expectet mea͞ · hic video me esse i
uisam ~~merito~~ immerito · tempus est concede ·
sic optime · ut ego opinor · omnes causas p
cida͞ omnibus · et me hac suspicione ex
solua͞ et morem illis morem gessero · Sine
me obsecro hoc effugere · vulgus quod
male audit mulierum · Pam· quam fortuna
tus ceteris sum rebus · absque una hac foret ·

hac mentem habens. tale illam haud uxorem.
Sos. Obsecro mi pamphile non tute incommo-
da rem ut queque est in animum duces pati-
si cetera ita sunt ut tu vis ita que ut esse
illam existimo. mi gnate da veniam hanc
michi. reduce illam. **Pam.** Ve misero
michi. **Sos.** et michi quidem nam hec res non
minus me male habet quam te gnate mi

Laches. Sostrata. Pamphilus.

Quem cum istoc sermonem habueris procul
hinc stans accepi uxor. Istuc est sapere qui
ubiubi opus sit possis animum flectere.
quod sit faciundum post fortasse. idem hoc
nunc si feceris. **Sos.** fors fiat pol. **La.**
Abi rus ergo hinc. ibi ergo te et tu me feres.
Sos. Spero ~~mistor~~ ecastor. **La.** I ergo intro.
et compone que tecum simul ferantur. dixi

Post. Ita ut iubes faciam. Pam. pater
La. Quid vis pamphile? Pam. hinc abire
matrem? minime. La. Quid ita istuc
vis? Pa. Quia de uxore incertus sum
etiam quid sim facturus. La. Quid est?
quid vis facere nisi reducere? Pa. Equide
cupio. et vix contineo. sed non minuam
meum consilium. ex usu quod est. id persequar.
credo ea gratia concordes magis si non redu
cam fore. La. nescias. verum id tua
refert nichil. utrum ille fecerint quando hec
abierit. odiosa est hec etas adolescentulis
e medio equum excedere est. Postremo.
nos iam fabule sumus pamphile senex atque
anus. Sed video phidippum per tempus egredi.
accedamus. Phidippus. laches. pamphilus.
Tibi quoque edepol sum iratus philume.

na gnaviter quidem. nam hercle abs te est fac-
tum turpiter. et si tibi causa est hac de re
matre que te repulit. huic vero nulla est
La. Oportuit te mi phidippe in ipso tempore ostendisse
Phi. Quid est? Pa. Quid respondebo his?
aut quo pacto hoc operiam? La. Dic filie.
rem concessuram hinc postea: ne vexet. mi-
nus iam quo redeat domum. Phi. Ah. nullam
de his rebus culpam commeruit uxor tua. a
mirrina sunt hec mea uxore exorta omnia
mutatio fit. ea nos perturbat laches.
Pa. Dum ne redeam. turbent porro quam
velint. Phi. Ego pamphile esse inter nos si
fieri potest. affinitatem hanc sane perpetuam
volo. Sin est. ut aliter tua sit sententia.
accipias puerum. Pa. sensit peperisse. oc-
di. La. puerum? quem puerum? Phi. natum

est inpos

est nepos. nam abducta a vobis pregnans
filia fuerat. nec fuisse pregnantem umquam
ante hunc sciui diem. La. bene ita me dij
ament nuncias et gaudeo illum tibi et illam
saluam. Sz quid mulieres vxorem habes.
aut quibus moratam moribus? nos cele-
latos hoc tam diu? nequeo satis quod ho-
minem videtur factum prave. prologus. Ph.
Non tibi istud factum minus placet quam mi
laches. Pa. Et si id fuit ambiguum. hoc
modo nunc non est. nam eam consequitur alienus
puer. La. Nulla tibi pamphile hic iam
consolatio est. Pam. Perij. La. hunc vi-
dere sepe optabamus diem. cum ex
te esset aliquis qui te appellaret patrem.
euenit. habeo gratiam dijs. Pa. Nullus
sum. La. Reduc vxorem. ac noli ad-

causam mihi. Pa. Pol si illa que me liberos
vellet sibi aut se esse mecum nuptam
satis certo scio non clam me haberet que
celasset intellego. Nunc cum eius alienum a
me esse animum sentiam neque coniunctum inter
nos posthac esse arbitror quam ob rem
reducam? La. Mater quod suasit sua adu-
lescens mulier fecit. mirandumne id est?
Censes me te posse ullam reperire mulierem que
careat culpa? an quia non delinquunt vi-
ri? Ph. Vosmet videte iam Laches et tu Pa-
mphile remissan opus sit vobis an redu-
cta domum. Uxor quid faciat in manu non
est mea. Neutra in re vobis difficultas
a me erit. Sed quid faciemus de puero?
La. Ridicule loqueris? rogas quid sit fu-
turum est? huic reddas suum scilicet ut ala-

mus nostri. Phid. Que ipsa neglexe-
rit pr ego alam? Myr. Quid dixti?
cho an non alemus paphile? prodi-
mus queso potius? que hec amentia?
enimvero prorsus iam tacere non queo.
nam cogis ea que nolo. ut presente hoc
loquar. Ignarum censes tuarum lacrima-
rum esse me? aut quid sit id quod solli-
citat ad hunc modum. Primum hanc ubi
dixti cupere te propter tuam matrem non posse
habere hanc uxorem domi. pollicita est
ea se egressuram ex edibus. Nunc postquam
adeptam hanc quoque tibi causam vides. puer
quia clam te natus est. nactus alteram
es. erras. tui animi si me esse pu-
tas ignarum. aliquando tandem huc animum volo.
ut adducamus tuum. Quam longum spacium

amandi tibi dedi. sumptus quos fecisti in
eam quam animo equo. Egi atque oravi tecum ux-
orem ut duceres. tempus dixi esse. impulsu
duxisti meo. que tum obsecutus mihi ut decuerat.
fecisti. nunc animum rursum ad meretricem induxti
tu tuum. Cui tu obsecutus. facis huic adeo
iniuriam. Nam in eandem vitam te revolutum
denuo video esse. Pa. mene? La. te ip-
sum. et facis iniuriam cum fingis falsas
causas ad discordiam. ut tu cum illa vi-
vas testem hanc cum abs te amoveris.
Sensit quidem adeo uxor. Nam ei causa alia
que fuit quamobrem abs te abiret?
Phi. plane hic divinat. nam id est.
Pam. dabo iusiurandum nil esse istorum
tibi. La. Ah reduc uxorem. aut quam
ob rem non opus sit cedo. Pam. Non

est in tepus. Lach. puer ampias. na
is q̃dem i culpa non est. post de me video
Pam. quibus modis miser sum. nec q̃
agam scio. tot me nunc rebus miser concu-
dit pater/ adibo hunc. pro dii quid porro
pax. Na puer iussi accersi non tollent
meo. proferri. i ita te tu sit in adiutorio
sorus. Lach. fugis. hem. me quaeris ex
ti credes mi. Na tibi videtur ex apud
sese. sine puer phidippe. mi gnate. e
alam. Phi. inquit non mirum sunt vx
or mea si hoc egre tulit. amant mulie-
res sui. non facile hoc ferunt. prout
hec ira est. na ipsa narravit mi. id
ego hoc pnte tibi nolebam dicere. neque illi
credebam primo. nunc vero palam est. na ostio
horret animum huius video a nuptiis. La. Quid

ergo pa agam phidipe? quid das consilij?

Phi. Quid agas? meditare hanc primum adeun-
dam tecum. oremus. accusemus. grauius de-
mum minitemur. si cum illo habuerit rem postea.

La. Faciam ut mones. Eho puer. curre ad ba-
chidem. hanc vicinam nostram. huic verbo ver-
bis meis. Et te oro porro in hac re adiutor
sis mihi. Phi. Ah iamdudum dixi. idemque nunc
dico lachete. manere affinitatem hanc inter nos
volo. si ullo modo est ut possit. quod spero fore.
Sed vis me adesse me una dum istam convenis?

Lach. Immo vero abi. aliquam puero nutricem para

Bachis. lachetes Quinta scena bachide

Non hoc omne nichil est. quod laches
me nunc conventam esse expetit. nec pol me mul-
tum fallit. quin quod suspicor sit quod velit. Lach.
videndum est me minus propter iram hanc impe-

trem quam possim. aut me quod fama plus.
quod me post. minus fecisse satius sit. aggre-
diar. bacchis salue. Ba. Salue lachies.
La. Credo edepol te non nichil mirari bachis
quid sit. quapropter te huc foras euocare
puerum iussi. Ba. Ego pol quoque etiam ti-
mida sum. nunc uenit in mentem michi que si.
ne nomen mihi. questus obstet. nam mores
facile tutor. Lach. Si uera dicis nil tibi
a me periculi mulier. nam iam etate ea sum.
ut non siet peccato michi ignosci equum quo
magis res omnes cautius ne temere faciam
accuro. Nam si id facis facturaue es. bonas
bonas quod par est facere. inscitum offerre
iniuriam me tibi inmerenti iniquum est. Ba.
Est magna ecastor gratia. de istac re. quam
tibi habeam. Nam qui post factam iniuriam

se expurget pax michi prosit. Ba. Sed quid
istuc consilii est. Sed quid istuc est? La. Meum re-
ceptas filium ad te Pamphilum. Ba. ah. La.
Sine dicam. uxorem priusquam hanc duxit. vestrum
amorem pertuli. Mane. nondum etiam dixi
id quod volui. hic nunc uxorem habet. quere alium
tibi firmiorem amicum dum tempus consulendi
est. Nam neque ille hoc animo erit neque pol
tu eadem. istac etate. Bach. quis id ait?
Lach. Socrus. Ba. Mene? La. Te ipsam. et
filiam abduxit suam. puerumque ob eam rem
clam voluit. natus qui est. extinguere. Bach.
Aliud si scirem. qui firmare meam apud
vos possem fidem. sanctius quam iusiurandum
id pollicerer tibi laches. me segregatum ha-
buisse uxorem ut duxit. a me Pamphilum.
La. lepida es. sed scin quid volo potius sodes

facias

facias? Bach. Quid vis credo. La. Eas
ad mulieres huc intro. Atque istuc iusiu-
randum idem pollicearis illis. Exple animum hijs
te que hoc crimine expedi. Bach. Faciam
Quod pol si esset alia ex hoc questu haud fa-
ceret scio. vt de tali causa nupte mulieri se
ostenderet. Sed nolo esse falsa fama gnatum sus-
pectum tuum nec leviorem nobis ~~retulit~~ natum.
quibus est minime equum videri eum immerito. Nam me-
ritus de me est. quod queam illi vt commodem. La.
Facilem benivolumque lingua tua iam tibi me
reddidit. Nam non sunt sole arbitrate hec ego
quoque etiam hoc credidi. Nunc autem cum te esse pre-
ter nostram opinionem comperi. fac eadem vt sis por-
ro nostra vtere amicitia vt voles. Aliter si facias
Sed reprimam me ne egre quicquam ex me audias.
Verum ~~hoc~~ te hoc moneo vnum. qualis sis ami-

cius · aut quod possim me potius quam minimus · pe-
culum facias. // Phidipus · laches · bachis ·
Nichil apud me tibi defieri patiar quin quod
opus sit benigne prebeatur. sed cum tu satura atque
ebria eris. puer ut satur sit facito. La. iam
socer ut video venit. puero nutricem adduxit.
Phidippe. bachis deierat persancte. Phi. Hec-
cine ea est? La. hec est. Phi. Nec pol iste
metuunt deos. nec has deos respicere opinor.
Ba. Ancillas dedo. quolibet cruciatu per me ex-
quire. licet. hec res hic agitur. pamphilo me fa-
cere ut redeat uxor oportet. quod si perficio. non
penitet me fame. solam fecisse id quod alie
meretrices facere fugitant. La. Phidippe nos-
tras mulieres suspectas fuisse falso in nobis
re ipsa invenimus. porro hanc nunc experiamur.
Nam si compererit crimini tua se uxor falso cr-

credidisse. missam iram faciet. Si autem est ob eam
rem iram gnatus quod peperit uxor clam. id le-
ue est. cito ab eo hec ira abscedet. profecto
in hac re nichil mali est. quod sit dissidio dig-
num. Phi. velim quidem hercle. La. exquire.
adest. quod satis sit faciet ipsa. Ba. faciam. Phi.
Quid michi istec narras? an quia non tute
ipse quidem audiuisti de hac re animus meus
ut sit lachis? Istuc modo comple animum. La. Que-
so edepol bachis. quod michi es pollicita
tute ut serves. Ba. Ob eam rem vis ego it
eam? La. I atque comple animum hijs et coge ut
credat. Ba. eo. etiamsi scio pol hijs fore meum
conspectum invisum hodie. nam nupta meretrici
hostis est. a viro ubi segregata est. La. at hec
amice erunt ubi quamobrem adveneris resci-
scent. et easdem amicas fore tibi promitto.

re ubi cognouerit nullam. Nam illas errore
et te simul suspicione exolues. ba. pam.
pudet philomene me. sequimini me intro huc
ambe. la. Quid est quod michi malim quam quod
huic intelligo euenire ut gratiam ineat sine
suo dispendio et michi prosit. Nam si est
ut hec nunc pamphilum vere ab se segregauit
scit sibi nobilitatem ex eo et rem ~~[struck]~~ na-
tam et gloriam esse. referet quam gratiam ei. una-
que nos sibi opera amicos iunget

Parmeno. Bachis.

Edepol ne meam herus esse operam deputat
parui precij. qui ob rem nullam misit me frus-
tra ubi totum desedi diem. mictonium hospi-
tem ~~[struck]~~ dum expecto in arce callidemidem.
Ita quod ineptus hodie ~~[struck]~~ dum illic sedeo.
ut quisque ueniebat. accedebam. Adolescens

viduu quaeso. Es tu michonius? non sum. At
caldemides? Non. hospitem zacinthium et quem?
paphilum hic habes? Aiebat negabat. neque eum
quemquam esse arbitror. Denique hercle iam pude-
bat. Abii. Sed quid bachidem ab nostro affine
exeuntem video? quid huic hic rei est? Ba.
Parmeno oportune te offers. propere curre ad
paphilum. Pam. Quid eo? Bach. dic me
orare ut veniat. Par. Ad te? Ba. ~~dic me~~
~~orare ut veniat Par~~ Immo ad philome-
nam. Par. Quid rei est? Ba. tua quod nichil
refert percontari desinas. Par. nichil aliud
dicam? Ba. Etiam cognosse anulum illum
mirrinam gnatae suae fuisse quem ipsus olim
mi dederat. Par. scio. tantumne est? Ba. tantum.
aderit continuo hic ubi ex te audierit. Sed ces-
sas? Par. minime equidem. Nam hodie mi

potestas haud data est. Ita cursando atque am
bulando totum hunc contriui diem. Ba. Quantam
obtuli aduentu meo leticiam pamphilo hodie?
quot comodas res attuli? quot autem ademi
curas? gnatum ei restituo qui pene ~~harum~~ har.
ipsiusque opera periit. uxorem quam nunquam est
posthac ratus se habiturum reddo. quare sus
pectus suo patri et phidippo fuit exsolui. hic
adeo hijs rebus anulus fuit initium inueniundis
Nam memini abhinc menses decem fere ad me
nocte prima confugere anhelantem domum sine
comite. vini plenum. cum hoc anulo. Exti
mui illico. O mi pamphile inquam adama
bo. Quid es exanimatus obsecro. aut vnde
anulum istum nactus es? dic mi. Ille alias res
agere. se simulare. postquam video. nescio quid
suspicarier. magis cepi instare vt dicat

· homo se fatetur vi in via virginem nescio quam
compressisse · dicit hanc sese illi anulum dum luc-
tatur detraxisse · eum hunc cognovit mir-
rina in digito modo me habente Rogat
unde sit · Narro omnia · hec inde est cognitum facta
philomena esse compressam ab eo et filium
hunc inde natum · hec tot propter me gaudia illi
contigisse letor · etsi hoc meretrices alie nolunt
Neque enim est in rem nostram · ut quis amator
nuptiis letetur · Verum ecastor numquam animum
questi gratia ad malas adducam partes · Ego
dum illo · licitum est · usa sum benigno et
lepido · et comi · Incommode mihi · de nuptiis
evenit factum fateor · At pol fecisse me ar-
bitror ne id merito mihi eveniret multa ex
quo fuerint commoda · eius incommoda equum est
ferre · Pamphilus · Parmeno · Bachis

Vide mi parmeno etiam sodes. ut michi hec
certa et clara attuleris ne me in breve hoc
conicias tempus gaudio hoc falso frui.
Par. visum est. Pan. certe ne? Par. certe.
Pan. deus sum si hoc ita est. Par. verum reperies
Pan. manedum sodes timeo ne aliud credam
atque aliud nunties. Par. maneo. Pan. sic
te dixisse opinor. Invenisse mirrinam bachidem
anulum suum habere. Par. factum. Pan. eum
quem olim ei dedi eaque hoc te michi nuntiare
iussit. Ita ne est factum? Par. Ita inquam. Pan.
Quis me est fortunatior. venustatisque adeo
plenior? Ego ne pro hoc te nuntio quid donem
nescio. Par. At ego scio. Pan. Quid? Par.
nichil enim. nam neque in nuntio neque in meipso.
tibi quid sit boni scio. Pan. Egon te qui
ab orco mortuum me reducem in lucem feceris

sina sine munere a me abire? Ah nimi-
um me ignarum putas. Sed bacchidem eccam video
stare ante ostium. me expectat credo. adibo.
Ba. Salue paphile. Pa. O bachis. o mea
bachis. servatrix mea. Ba. Bene factum et
volupe est. Pan. Factis ut credam facis. an-
tiquamque adeo tuam venustatem obtines. ut
voluptati obitus. sermo. adventus tuus quocum-
que adveneris. semper sit. Bach. At tu ecas-
tor morem antiquum atque ingenium obtines. ut
hominum homo. te vivat ~~num~~ nusquam quisquam
blandior. Pan. Ah ha ah tun mihi istuc mu-
tias? Ba. Recte amasti paphile uxorem tuam.
nam numquam ante hunc diem meis oculis eam
quod nossem videram. perliberalis visa est. Pa.
Dic verum. Ba. Ita me dii ament paphile.
Pan. Dic mihi harum rerum numquid dixti

ca piti? Ba. nichil. Pam. mirum obortum gaudium z adeo
mutito. Ba. placet non fieri hoc itidem ut in
comedijs. omnia omnes ubi resciscunt. hij quos par
fuerat scire sciunt. quos autem non scire est equum
neque consciscent neque scient. Immo etiam qui
hoc occultari posse facilius credas. dabo
myrrina ita phidippo dixit. iureiurando
meo se fidem habuisse et propterea te sibi pur
gatum. Pa. Optime est. Spero hanc rem esse
eventuram nobis ex sententia. Par. here. licet me
scire ex te. hodie quid sit quod feci boni. aut
quid istuc est quod vos agitis? Pam. non licet.
Par. tamen suspicor. egon hunc ab orco mor
tuum quo pacto? Pa. Nescis parmeno quantum tu
hodie profueris mihi. et ex quanta erumna extraxe
ris. Par. immo vero scio. nec hoc imprudens
feci. Pam. ego istuc satis scio. Pam. An temere

que pro incensione placat quod facto usus sit?
Par. Sequere me intro Parmeno. Par.
Sequor equidem. plus hodie boni feci imprudens, quam sciens ante hunc diem umquam. ω.
vos valete et plaudite. Caliopius recensui

Expli. hasthira. Inci. phormio

Duo fratres fuerunt athenis, chremes et demipho. chremes filium habuit phedriam, ex uxore quam athenis duxerat. habuerat autem pridem aliam. lemnia uxorem, ex qua filiam habuit. demipho huius filium antiphonem. Isti autem fratres pegre proficiscentes commendauerunt suos filios. phedriam et anthiphonem sub custodia gethe. demiphonis serui. Patribus autem eorum longam moram trahentibus. phedria adamauit cytharistriam. lemnia autem uxor. quam scilicet chremes habebat lemnii. hec venit athenas. ut quereret maritum suum chremetem. eo quod diu iam tardasset. Ipsa autem inuenire eum non potuit. propter mutationem sui nominis. Cum enim in lemnio moraretur stilphonem se vocabat. Cum autem athenis vitam ageret. vocabat se chremetem. et assumpsit aliam uxorem. ex qua habuit phedriam. prima autem sua ignorabat eum aliam duxisse. Ipsa tamen eo proposito mansit athenis. ut non recederet donec maritum inuenisset. Mortua autem hec est. relicta filia apud nutricem. hanc autem filiam adamauit. Antipho ignorans eam esse patrui sui filiam. quam et lege coactus et a phormione ductam accepit. Et ab hoc puncto incipit textus. Nam hec est primus actus. Sed senex scilicet anthiphonis. qualiter puellam contra pacti dispositionem

Acta ludis Romanis. L. Postumio Albi-
no L. Cornelio merula edilibus egere am-
biuius turpio. L. athilius prenestinus
modulauit flaccus claudij tibijs totam
grecam appollodori epidicazomenos fac-
tam quarto. C. Fanio. M. valerio consulibus

Chremetis frater pe. Ar.ᵘᵐ

gre abiat demipho.
relicto athenis anthipho
ne filio. Chremes clā
habebat lemnj vxorē ac filiā athenis aliā
cōiugē. et amantē vnice gnatū fidicinā.
mater e lemnio aduenit athenas. moritur.
Virgo sola. aberat chremes. funus procurat.
Ibi cum visam: anthipho cum amaret: opa
Parasiti vxorē accepit. pater et chremes
reuersi fremere. deinde minas xxx dat
Parasito vt illam. cōiugē habeat ipse. ar-
gēto hoc emitur. fidicinā vxorē retinet
anthipho a patruo agnita. Prologus phor.

Postquā poeta vetus. poetā nō potest retra-
here a studio et tradere hoīez in otiū. ma
ledictis. deterrere ne scribat parat.

qui ita dictitat · quas antea fecit fabulas ·
tenui esse oratione et scriptura levi · quia nusquam in
sanum scripsit adolescentulum · cervam videre
fugere et sectari canes · et eam plorare · orare ut
subveniat sibi · Quod si intelligeret cum stetit
olim · nova auctoris opera magis stetisse quam
sua minus multo audacter quam nunc ledit lederet
et magis placerent quas fecisset fabulas. Nunc
si quis est qui hec dicat aut sic cogitet ·
vetus si poeta non lacessisset prior · nullum
invenire prologum potuisset novus · quem diceret
nisi haberet cui malediceret · Is sibi respon
sum hoc habeat · In medio · omnibus palmam
esse positam qui artem tractant musicam · Ille
ad famem hunc ab studio studuit reicere ·
hic respondere voluit : non lacessere · benedictis
si certasset · audisset bene · quod ab ipso allatum

est . sibi esse id relatum putet. De illo iam
finem faciam dicundi mihi . peccandi cum ipse de
se finem non facit: Nunc quid velim animum
attendite . Apporto nouam . Epydicazomenon
non quam vocant comediam greci . latini
phormionem nominant . quia primas partes qui
aget . is erit phormio parasitus per quem res
geretur maxime . voluntas vestra si ad poetam
accesserit . date operam . adeste equo animo
per silentium ne simili vtamur fortuna atque
vsi sumus cum per tumultum noster grex mo-
tus loco est . quem auctoris virtus nobis resti-
tuit locum . bonitas que vestra adiutans atque
equanimitas. Trapezeta Dauus seruus. primus actus phor-
mionis

Amicus meus summus et popularis ge-
ta heri ad me venit . erat ei de rati-
uncula iampridem reliquum apud me paullu-

lulum minorum. id ut conficeret. quaeritur. a ferio
Nam herilem filium eius duxisse audio uxorem.
ei credo munus hoc corraditur. quam inique compa
ratum est. hii qui minus habent. ut semper aliquid
addant ditioribus. quod ille unciatim vix de de
menso suo defrudans suum genium compar
sit miser. Illa id universum abripiet. haud
existimans quanto labore sit partum. porro
autem Geta ferietur alio munere ubi hera pepererit.
porro alio autem ubi erit puero natalis dies.
ubi initiabunt. omnia haec mater auferet.
puer causa erit mittundi. sed videon Getam?

Geta Pedagogus. Davus servus

Si quis me quaeret rufus. Da. Praesto est de
sine. Ge. Oh at ego obviam conabar tibi
Dave. Da. Accipe hem lectum est. conveniet
numerus quantum debui. Ge. Amo te et non neglex

iste

ipse habeo gratiam. Da. presertim ut nunc sunt
mores adeo res redit. si quis quid reddit
magna habenda est gratia. Sed quid tu es
tristis? Ge. Egone? nescis quo in metu et
in quanto periculo sum. Da. Quid istuc est?
Ge. scies modo ut tacere possis. Da. Abi sis
insciens. cuius tu fidem in pecunia perspexeris:
verere verba ei credere. ubi quid mihi lucri est
te fallere? Ge. Ergo ausculta. Da. hanc
operam dico tibi. Ge. senis nostri Dave fratrem
maiorem chremem nostin? Da. quid ni?
Ge. quid eius gnatum phedriam? Da. tam quam te
Ge. evenit senibus ambobus simul iter. illi in
lemnum ut esset. nostro in ciliciam ad hospitem
antiquum. is senem per epistolam modo non montes
auri pollicens. Da. cui tanta erat res et
superat? Ge. desinas. sic est ingenium. Da.

Ad regem me ire oportuit. Ge. Abeuntes am-
bo hic tum senes me filiis relinquunt qua-
si magistrum. Da. O geta provinciam cepisti duram
Ge. michi per usum venit hoc. scio memini re-
linqui me deo irato meo. cepi adversari primo.
quid verbis opus est? seni fidelis dum sum. sca-
pulas perdidi. Da. venere in mentem mihi istec
namque inscitia est. adversum stimulum calces. Ge.
Cepi hiis omnia facere. obsequi que vellet
Da. Scisti uti foro. Ge. noster mali nichil
quicquam primo. hic phedria continuo quandam
puellam chitaristriam. hanc amare cepit perdi-
te. ea serviebat lenoni purissimo. neque quod
daretur quicquam id curarant patres. Resta-
bat aliud nichil nisi oculos pascere. sectari.
in ludum ducere et reducere. Nos ociosi operam
dabamus phedrie. in quo hec discebat ludo.

exadversum ei loco tonstrina erat quedam hic
solebamusque fere plerumque eam opperiri dum inde
iret domum. Interea dum sedemus illic inter-
venit adolescens quidam lacrimans. nos mira-
ri. Rogamus quid sit. Numquam eque inquit ac
modo paupertas michi onus visum est et miserum
et grave. Modo quandam vidi virginem hic vici-
nie miseram. suam matrem lamentari mortuam.
Ea sita erat exadverso. neque illi benivolens
neque notus. neque vicinus. neque cognatus extra
unam aniculam. quisquam aderat qui adiuta-
ret. miseritum est. virgo ipsa facie egregia.
quid verbis opus est? commorat omnes nos. Ibi
continuo antipho. vultisne eamus visere? Alius
censeo eamus. duc nos sodes. Imus. perve-
nimus. videmus. virgo pulchra. et quo ma-
gis diceres. nichil aderat adiumenti ad pulchritu-

dine. capillus passus. nudus pes. ipsa horri-
da. lacrimae. vestitus turpis. ut ni vis
boni in ipsa inesset forma. hec. formam
extinguerent. Ille qui illam amabat fidicinam.
tantummodo. satis scita inquit. noster vero. Da.
Iam scio. amare cepit. Ge. scin quam? quo
evadat vide. postridie ad anum rectam per-
git obsecrat ut sibi eius faciat copiam.
Illa enim se negat. neque eum equum facere ait.
illam hic civem esse atticam bonam. bonis progna-
tam. si uxorem velit lege. licere facere id
sin aliter. negat. noster quid ageret nescire.
et illam ~~ducere~~ ducere cupiebat. et me-
tuebat absentem patrem. Da. Non si redisset.
veniam ei pater daret? Ge. ille me indota-
tam virginem atque ignobilem daret illi?
numquam faceret. Da. Quid fit denique? Ge.

Quid

Quid fiat? Est parasitus quidam phormio.
homo confidens. qui dii illum omnes perdunt. Da.
Quid is fecit? Ge. hoc consilium quod dicam.
dedit. lex est. ut orbe. qui sint genere
proximi hiis nubant. et illos ducere eadem
lex hec iubet. ego te cognatum dicam. et
tibi scribam dicam. paternum amicum me
assimulabo virginis. Ad iudices veniemus
qui fuerit pater. que mater. qui cognata
tibi sit. omnia hec confingam. quod erit mihi bo-
num atque comodum. cum tu horum nichil refel
les. vincam scilicet. pater aderit mihi parate lites.
quid mea? illa quidem nostra erit. Da
Iocularem audaciam. Ge. persuasit homini. fac
tum est. ventum est. vincimur. duxit duxit.
Da. Quid narras? Ge. hoc quod audis.
Da. O geta quid de te futurum est? Ge.

Nescio hercle · vnum hoc scio · quod fors feret fe-
remus equo animo · Da· placet· hem istuc
viri est officium · Ge· In me omnis spes michi
est · Da laudo · Ge· Ad precatorem adeam cre-
do qui michi sic oret · Nunc omitte queso hunc ·
ceterum posthac si quicquam · nichil precor · tantum
modo · non addit · vbi ego hinc abiero · vel
occidito · Da· Quid pedagogus ille qui
cytharistriam · quid rei gerit · Ge· sic tenui-
ter · Da· non multum habet quod det fortasse
Ge· Immo nichil nisi spem meram · Da· pater
eius · rediit an non · Ge· nondum · Da Quid
senem · quoad expectatis vestrum · Ge· non
certum scio · sed epistolam ab eo allatam esse
audiui modo · et ad portitores esse delatam ·
hanc petam · Da· numquid geta aliud me
vis · Ge· vt bene sit tibi · puer heus ·

memorie huic perdit? scaphe. Da. hoc cur-
tum. Antipho. Phedria.

Adeon rem redisse ut qui mi consultum
optime velit esse phedria patrem ut ex-
timescam ubi adventus eius in mentem venit?
quod ni fuissem incogitans ita eum exspectarem ut par
fuit. Phe. Quid istuc est? Anti. Rogitas
qui tam audacis facinoris michi conscius sis?
quod utinam ne phormioni id suadere in
mentem incidisset neu me cupidum eo impu-
lisset. quod michi principium est mali. non potitus essem.
fuisset tum illos michi egre aliquot dies.
at non cotidiana cura hec angeret animum.
Phe. Audio. Anti. Dum expecto quam mox
veniat qui hanc michi adimat consuetudi-
nem. Phe. Aliis quia desit quod ament.
egre est. tibi quia superest dolet. amore ha-

budas antipho. Nam tua quidem hercle certe
vita hec expetenda optandaque est. ita me
dij bene ament. ut michi liceat tam diu quod
amo frui. Iam depaciscar morte cupio. tu
conticito certum. quid ego ex hac copia nunc
capiam. et tu quid tu ex ista copia. ut me
accedam. que sine sumptu ingenuam et liberalem
nactus es. que habes ita ut voluisti uxorem
sine mala fama palam. beatus ni unum hoc
desit. animus qui modeste istec ferat. Si sit
res sit tu eo lenone quo tu in est. tu se
ntias. Ita plerique ingenio sumus omnes. nostri
nosmet penitet. Anti. Sed tu michi igitur
memento videre fortunatus phedria. cui de
integro est potestas etiam consulendi quid velis
retinere amare amittere. Dum in eum
incidi infelix locum. ut neque michi eius sit

amittende

amittende neque commende copia. Sed quid
hoc est? videon ego getam currere huc
advenire? is est ipsus. et timeo miser quam
hic michi nunc nunctiet rem.

Geta. Antipho Phedria.

Nullus es geta nisi iam aliquod tibi consi-
lium celere reperies. Ita nunc imparatum subito
tanta te impendent mala. que neque uti
devitem scio. neque quo modo me inde extrahar.
nam non potest celari nostra diutius iam
audacia. que si non astu providentur. me
aut herum pessundabunt. Ant. Quidnam
ille commotus venit? Ge. tum temporis mihi punctum
ad hanc rem est. herus adest. Ant. Quid
istuc mali est? Ge. Quod cum audierit. quod
eius remedium inveniam iracundie? loquar-
ne? incendam? taceam? instigem?

purgem me? laterem lauem? heu me miseru
tum mihi paueo · tum anthipho me excruciat ani
eius miseret me · ei nunc timeo · is me nunc re
tinet · nam absque eo esset · recte ego mihi vidisse
et senis essem ultus iracundiam · aliquid conuasis
sem atque hinc me ~~[illegible]~~ conicerem protinus in
pedes · Anti · Quam hic fugam aut furtum pa
rat? Ge · Sed ubi anthiphonem reperiam aut qua
querere insistam via? Phe · Te nominat · Anti ·
nescio quod magnum hoc nuncio expecto malum
Phe · Sanus es? Ge · domum ire pergam ubi
plurimum est · Phe · Reuocemus hominem · Anti ·
Sta ilico · Ge · hem · satis pro imperio quisquis
es · Anti · Geta · Ge · ipse est quem volui ob
uiam · Anti · Cedo · quid portas obsecro? atque
id si potes vno verbo expedi · Ge · Faciam · Anti ·
Eloquere · Ge · modo apud portum · Anti · meum

me? Ge. Intellexti? Ant. Vidi. Phe
trem. Ant. Quid agam? Phe. Quid ais?
Ge. Nunc patrem vidisse me patruum tuum.
Ant. Nam quod ego huic nunc subito exitio
remedium inveniam miser? Quod si eo mee
fortune redeunt phanium abs te ut distrahar.
nulla est michi vita expetenda. Ge. Ergo
istec cum ita sint antipho tanto magis te advi-
gilare equum est. fortes fortuna adiuvat.
Ant. Non sum apud me. Ge. Atqui opus
est nunc quam maxime ut sis antipho. Nam
si senserit te timidum pater esse. arbitrabitur
commeruisse culpam. Phe. Hoc verum est. Ant.
Non possum immutarier. Ge. quid faceres
si aliquid gravius tibi nunc faciundum foret. Ant.
Cum hoc non possum? minus possem. Ge. Hoc
nil est phedria. Ilicet. Quid hic conterimus

opam frustra? quin abeo. Phe. Et quid ego.
Anti. Obsecro Quid si sic assimulabo?
satin est? Ge. Garris. Anti. vultum cont-
plamini. hem. satin sic est? Ge. non. Anti.
Quid si sic est? Ge. hem istuc serua et v-
bum verbo par pari vt respondeas. ne te
iratus suis seui dicis dictis protelet. Anti.
Scio. Ge. Vi coactum te esse et inuitum. lege
iudicio. tenes? Sz quis hic est senex quem
video i ultima platea? Anti. Ipsus est. non
possum adesse. Ge. Ah. quid ais? quo abis
antipho? mane. mane iquam. Anti. Ego
met me noui et pctm meum vobis comendo
phaniu et vitam meam. Phe. Geta.
quid nunc fiet? Ge. Tu iam lites audies.
ego pendens plectar nisi quid me fefel-
lerit Sz quod modo hic nos anthiphonem mo

minimumque id nosmetipsos oportet facere phedria·
Phe· Iussi[?] mi oportet· quin tu quod faciam im
pera· Ge· Meministi olim ut fuerat nostra
oratio in re incipiunda ad defendenda noxa·
iusta illa causa· facile· vincibile optima?s Phe·
Memini· Ge· hem nunc ipsa est opus· aut si
quid potes· meliore et callidiore· Phe· fiet
sedulo· Ge· Nunc prior adito tu· ego in
insidiis hic adero succenturiatus si quid
deficies· Phe· Age· ‖ Demipho· Geta· Phedria 2us actus phor·

Itan tandem uxorem duxit antipho iniussu meo? nec meum imperium· Age mitto imperium· non simultatem meam revereri saltem non pudere? O facinus audax· O gete monitor· Ge· Vix tandem· Demi· Quid mihi dicent· aut quam causam reperient demiror· Ge· Atqui repperi· aliud cura· De· An me hoc

dicent mihi? Inuitus feci. lex coegit. Audio
et fateor. Ge. placet. De. verum. sciens et
tacitus eam tradere aduersarijs. etiam met
lex coegit? Phe. Illud durum. Ge. ego expe
diam. sine. De. Incertum est quid agam quia
preter spem atque incredibile hoc mihi obtingit. Ita
sum irritatus animo vt nequeam ad cogita
dum instituere. Quam ob rem omnes cum secunde res
sunt. tum maxime meditari secum oportet quo
pacto aduersam erumnam ferat. pericula. dam
pna exilia. peregre rediens semper cogitet. aut
filij peccatum. aut vxoris mortem. aut morbum
filie. communia esse hec. fieri posse. vt ne quid animo
sit nouum. quicquid preter spem eueniat. omne id
deputato esse lucro. Ge. o phedria. Incredi
bile est. quanto herum anteeo sapientia. medi
tata sunt michi omnia mea incomoda. herus

si redierit . molendum michi esse vsque in pistri-
no . vapulandum . habendum compedes . opus ruri
faciundum horum nichil quicquam accidet . animo no-
uum . quicquid preter spem eueniet omne id
deputabo esse in lucro . Sed quid cessas hominem
adoriri et blande in principio alloqui ? De .
Phedriam mei fratris filium . michi ire ob-
uiam . Phe . Mi patrue salue . De . Salue .
Sed vbi est anthipho ? Phe . Saluum te aduenire .
De . Credo . Responde hoc michi . Phe . Valet hic
est . Sed satin omnia ex sententia ? De . Vellem quidem
Phe . Quid istuc est ? De . Rogitas phe-
dria ? bonas me absente hic confecistis nup-
tias . Phe . Eho . An tu id suscenses nunc illi ?
Ge . O artificem probum . De . Egon illi non
suscenseam ? Ipsum gestio dari michi in con-
spectum nunc . sua culpa ut sciat lenem patrem

illum· factum me esse acerrimum Phe· Atque nil
fecit patruus quod succenseas. De· Vide ac· si
milia omnia· omnes conferunt· unum cognoras·
omnes noris· Phe· haud ita est· De· hic in noxa
est· ille ad defendendam causam adest· cum ille abest
hic presto est· tradunt operas mutuas· Ge· probe
horum facta imprudens depinxit senex· De·
nam ni hec ita essent· cum illo haud stares pho
rmio· Phe· Si est patruus culpa ut antipho
in se admiserit· ex qua re minus rei foret· aut
fame temperans· non causam dico· quin quod meri
tus sit ferat· Sed si quis forte malicia fretus sua
insidias nostre fecit adolescentie aut vicit·
~~sepe propter invidiam~~ nostra culpa est an iudi
cum· qui sepe propter invidiam adimunt diviti·
aut propter misericordiam addunt pauperi· Ge·
nisi nossem causam· crederem vera hunc loqui·

De. An quisquam iudex est qui possit nos-
cere tua iusta. ubi verbum non respondeas.
ita ut ille fecit. Phe. Functus adolescentuli
est officium liberalis. postquam ad iudices ventum
est. non potuit cogitata proloqui. ita eum
tum timidum obstupefecit pudor. Ge. Lau-
do hunc. sed cesso adire quam primum senem. Here
salve. salvum advenisse gaudeo. De. Oho
bone custos salve. columen vero fami-
lie. cui commendavi filium hinc abiens meum.
De. Iamdudum te omnes nos accusare audio
immerito. et me horum omnium immeritissimo. Nam
quid me in hac re facere voluisti tibi. ser-
vum hominem causam orare leges non sinunt. neque
testimonii dictio est. De. mitto omnia. addo
istuc imprudens timuit adolescens. Sino.
tu servus. verum si cognata est maxime.

. non fuit necesse habere. Sed id quod lex iubet
dotem daretis. quereret alium virum. qua ratione
inopem potius ducebat domum? Ge. Non ratio
verum argentum deerat. De. Sumeret alicunde.
Ge. Alicunde? nichil est dictu facilius. De. Pos
tremo si nullo alio pacto vel fenore. Ge. hui.
dixti pulchre. siquidem quisquam crederet te vi
uo. De. non? non sic futurum est. non potest
Ego ne illam cum illo patiar nuptam unum
diem? Ge. Remissius. De. nichil suave meri
tum est. hominem commonstrarier michi istum
volo. aut ubi habitet demonstrarier. Ge.
nempe phormionem? De. Istum patronum mulie=
ris. Ge. Jam faxo hic aderit. De. Antipho
nunc ubi est? Phe. foris. De. Abi phedria
eum require atque adduc huc. Phe. Eo re=
cta via equidem illuc. Ge. Nempe ad pam=

phila · De · At ego deos penates hinc sa
lutatum domum devortar · Inde ibo ad for
atque aliquot michi ~~aliquos~~ amicos ad
vocabo ad hanc rem qui adsient · ut ne
imparatus sim cum adveniat phormio ·

Phormio · Geta ·

Ita me patris ais conspectum veritum hinc
abisse ? Ge · Admodum · Phor · phanium
relictam solam ? Ge · Sic · Phor · Et iratum
senem ? Ge · oppido · Phor · Ad te summa
solum phormio rerum redit · tute hoc intristi
tibi omne est exedendum · accingere · Ge · ob
secro te · Phor · si rogabit · Ge · In te spes
omnis · Phor · Eccere · quid si reddet ? Ge ·
Tu inpulisti · Phor · sic opinor · Ge · Subveni ·
Phor · Cedo senem iam michi instructa sunt
corde consilia omnia · Ge · quid ages ?

Phor. Quid vis nisi ut maneat pha-
nium atque ex crimine hoc antiphonem eripiam
atque in me omnem iram derivem patris? Ge. o
vir fortis et amicus. verum hoc saepe phor-
mio vereor ne istec fortitudo in nervum
erumpat denique. Phor. Ah non ita factum est
periculum. Iam pedum visa est via. quot me
censes homines iam deverberasse usque ad necem
tum hospites tum cives? quo magis novi
tanto saepius. cedo dum an umquam iniuriarum au-
disti mihi scriptam dicam? Ge. Qui istuc?
phor. Quia non rethe accipitri tenditur neque
miluo qui male faciunt nobis. illis qui nil
faciunt tenditur. quia enim in illis fructus est
in illis opera luditur. Illis aliunde est periculum
unde aliquid abradi potest mihi sciunt
nichil esse. dices tu. ducent damnatum domum

Abire noluit hominem tradare. et sapuit.
mea quidem sententia. pro maleficio si bene-
ficium summum noluit reddere. Ge. Non pot-
stis pro merito ab illo tibi referri gratia.
Phor. Immo enim nemo satis pro merito
gratiam regi refert. te me ad symbolum venire.
vnctum atque lautum ~~est~~ e balneis. ociosum
ab animo cum ille et cura et sumptu absumitur.
dum tibi sit quod placeat. Ille ringitur. tu ri-
deas. prior bibas. prior decumbas. cena du-
bia apponitur. Ge. Quid istuc verbi est. Phor.
vbi tu dubites quid sumas potissimum. hec
cum rationem ineas quam sint suauia. et quam ca-
ra sint ea qui prebeat. num tu hunc habe-
as plane presentem deum. Ge. Senex adest.
vide quid agas. prima coitio est acerrima.
si eam sustinueris. post illum ~~et~~ iam vt lubet

ludos licet // Demipho. Geta. Phormio

An umquam contumeliosius audistis factam iniuriam quam hec est michi. Adesto quaeso. Ge. Iratus est. Phormio. Quin tu hoc age. Iam ego hunc agitabo. proh deum immortalium fidem. Negat phanium esse hanc sibi cognatam demipho. hanc demipho negat esse cognatam. Ge. negat. Phor. neque eius patrem se scire qui fuit. Ge. Negat. De. ipsum esse opinor de quo agebam. sequimini. Phor. Nec stilphonem ipsum scire qui fuerit. Ge. negat. Phor. quia egens relicta est misera. ignoratur parens. neglegitur ipsa. vide avaritia quid facit. Ge. si herum insimulabis avaricie. male audies. De. oh audaciam. etiam me ultro accusatum advenit. Phor. Nam iam adolescenti nichil est quod suscenseam si illum minus norat. quippe

homo iam natu grandior · pauper · cui in
opere vita erat · ruri fere se continebat · ibi
agrum de nostro patre colendum habebat · se-
pe interea mihi senex narrabat hunc se negli-
gere cognatum suum At quem virum ? Quem
ego viderim in vita optimum · Ge · videas te
atque illum ut narras · Phor · In malam
malam crucem · Nam ni ita eum existimassem ·
numquam tam graves ob hanc inimicitias caperem
in vestram familiam · quam is aspernatur nunc tam
illiberaliter · Ge · Pergin hero absente ma-
le loqui impurissime · Phor · dignum autem
hoc illo est · Ge · Ain tandem carcer ? De ·
geta · Ge · bonorum extortor · legum contortor ·
De · geta · Phor · Responde · Ge · quis ho-
mo est ? hem · De · tace · Ge · Absenti tibi
te indignas seque dignas contumelias numquam

cessant dicere hodie . De. desine . adolescens primum
abs te hoc bona venia expeto si tibi placere
potis est . michi ut respondeas . quem amicum tuum
ais fuisse istum ? explana michi . et qui cognatum
tum me sibi esse diceret . Phor. proinde expiscare
quasi non noris . De. Nossem ? Phor. Ita . De.
Ego me nego . tu qui ais . redige in memoriam
Phor. Eho . tu consobrinum tuum non noras ? De.
Enicas . dic nomen . Phor. nomen ? maxime
De. Quid nunc taces ? Phor. perii hercle nomen
perdidi . De. hem quid ais ? Phor. Geta si
meministi id quod olim dictum est . subice . hem
non dico . quasi non noris . temptatum advenis .
De. Ego me autem tempto ? Ge. Stilpho . Phor.
atque adeo quid mea ? Stilpho est . De. quem
dixti ? Phor. Stilphonem inquam . noveras ?
De. neque ego illum noveram . neque michi cog

nam

natus fuit quisque istorum nomine. Phor. Ita

me? non te horum pudet? At si talentum rem

quisset decem. De. Dii tibi male faciant. Phor

primus esses memoriter progeniem vestram usque ab

avo atque attavo proferens. De. Ita ut dicis.

Ergo tum si advenissem qui michi cognata

ea esset dicerem. Itidem tu face. cedo. qui

est cognata. Ge. Heus noster recte. heus tu

caue. Phor. dilucide expediui quibus me

oportuit iudicibus. tum id si falsum fuerat.

Filius cur non refellit? De. Filium narras

mi cuius de stultitia dici. ut dignum est. non

potest? Phor. At tu qui sapiens es. ma

gistratus adi. iudicium de eadem causa iterum

ut reddant tibi quandoquidem solus regnas

et soli tibi licet de eadem causa bis iudicium adi

pisci hic. De. Et si michi facta est iniuria

·verum tamen potius quam lites secter · aut quam te
audiam · itidem · ut cognata si sit · id quod ~~iubet~~
lex iubet dotem dare · abduce hanc · minas
quinque accipe · Phor· ah ha ah ·homo suavis
De· quid est? num iniquum postulo? An ne
hoc quidem ego adipiscar quod ius publicum
est? Phor· Ita ne tandem queso · item
ut meretricem ubi abusus sis · mercedem dare
lex iubet ei atque emittere? An ut ne quid
civis turpe in se admitteret propter egestatem
·proximo est iussa dari ut cum uno etatem degeret
quod tu vetas? De· Ita proximo quidem? at
nos · unde · aut quamobrem? Phor· ohe ac
tum · aiunt · ne agas De· non agam? potius
haud desinam donec perfecero hoc Phor·
Ineptis· De· sine modo· Phor· Postremo nil
rei tecum nobis demipho est· tuus est damnatus

gnatus. nostra tu. nam tua preterierat iam ad
ducendum etas. De. omnia illum putato que ego
nunc dico. dicere. aut quidem cum uxore
hac ipsum prohiberes domo. Ge. iratus est.
Phor. tute idem melius feceris. De. itane
es paratus facere me adversum omnia infelix?
Phor. metuit hic nos tametsi sedulo
dissimulat. Ge. bene habent omnia tibi ~~pr~~
principia. Phor. Quin quod est ferundum fe
ras. tuis dignum factis feceris ut amici inter
vos simus. De. Egon tuam expetam ami
citiam. aut te visum. aut auditum velim? Phor.
si concordabis cum illa. habebis que tuam se
nectutem oblectet. respice etatem tuam. De.
te oblectet. tibi habe. Phor. Minue vero
iram. De. hoc age. satis iam verborum est.
nisi tu properas mulierem abducere. ego illam

eciam. dixi phormio. Phor. si tu illam at-
tigeris secus quam dignum est liberam. dicam tibi
impingam grandem. dixi demipho. Si quid opus
fuerit. heus. domo me. Ge. Intelligo ~~de~~
~~mipho~~ // Demipho Geta. hegio. Cratinus.
Crito.

Quanta me cura et sollicitudine afficit gna-
tus. qui me et se hisce impedivit nupcijs.
neque michi in conspectum prodit ut saltem
sciam quid de hac re dicat quidve sit senten-
cie. Abi tu geta. vise redieritne iam. an
non domum. Ge. eo. De. videtis quo in loco
res hec siet quid ago dic hegio. He. ego
cratinum censeo si tibi videtur. De. dic cratine
Cra. me ne vis. De. te. Cra. Ego que in rem
tuam sint ea velim facias. mihi sic hoc videtur
. quod te absente filius hic egit restitui in inte-

equū esse et bonū et id impetrabis. dixi.
De. dic nunc hegio. He. Ego sedulo hunc dix-
isse credo. verū ita est. Quot homines tot
sententiae. Suus cuique mos est. mi non videtur
quod sit factū legibus rescindi posse et
turpe inceptū est. De. dic cratino. Cri. Ego
amplius deliberandū censeo. res magna est.
De. numquid nos vis? De. fecistis probe.
Incertior sū multo quam dudū. Ge. Negant re-
disse. De. frater est expectandus mihi. Is quod
mihi dederit de hac re consiliū id sequar.
percontatū ibo ad portū. quoad se recipiat.
Ge. At ego antiphonem queram ut que ac-
ta hic sunt sciat. Sed eccū ipsū video in
tempore huc se recipere. Antipho Geta.
Enimvero antipho multi cum istoc animo es modis
vituperandus. Ita me hinc abisse et vitam tuam

tutandā alijs dedisse? Alios tuā rē cre
didisse magis · q̄ te aiaduersuros? Nam
vtvt erāt alia · illi certe que nūc domi
tue est ꝯsuleres · ne quid ꝓpter tuā fidē
decepta pateret̃ mali · cui nūc misere spes
opesq; sunt ī te vno oēs site · Ge · Et qui
de here nos iamdudū · hic te absentē
īcusabamus qui abieris · Ant · Te ipm̄ q̄
rebam · Ge · Sz ea causa nichilo magis
defecimus · Ant · Loqre obsecro quonā ī
loco sint res et fortune mee · num quid
patri subolet? Ge · Nichil etiā · Ant ·
Et quid spei porro ē? Ge · Nescio · Ant ·
Ah · Ge · nisi phedria haud cessauit pro
te eniti · Ant · nichil fecit noui · Ge · Tū
phormio itide hac re vt ī alijs stren
uū hoīez se prebuit · Ant · quid is fe

cit ? Ge 9situauit vbis admodū· iratū
pr̄z· Anti· heu phormio Ge· ego q̄d potui
porro ·Anti· Mi geta oēs vos amo· Ge
·Sic habet principia sese vt dico· adhuc
tr̄quilla res ē· mansurusq̄ patruū pr̄ ē
dū huc veniat· Anti Quid eū? Ge· vt
aiebat de eius 9silio sese velle facere q̄d
ad rē attinet· Anti· Quātus metus ē m̄ ve·
nire huc nūc saluū patruū· Nā p eius
vnā· vt audio ·aut viuā ·aut moriar se=
tentiā ·Ge Phedria tibi adest· Anti vbi
nā ? Ge· Eccū a sua palestra exit foras

Phedria· Dorio· Antipho· Geta· 3ª act9 phor·

Dorio audi obsecro ·Do· nō audio·
Phe· parūp· Do· Quin omit
te me· Phe· audi q̄d dicā· Do· At en̄
tedet iam audire eadē milies· Phe At

nunc dictum. Do quod libenter audias. Do. lo-
quere audio. Phe. nequeo te exorare ut
maneas triduum hoc? quo nunc abies?
Do. mirabar si tu michi quicquam affer-
res novi. Anti. hey metuo lenonem ne ali-
quid suo suat capiti. Ge. Idem ego me-
tuo. Phe. Non michi credis? Do. Ariola-
re. Phe. sin fidem do? Do. fabule. Phe.
Fenoratum istuc beneficium pulchre tibi
dices. Do. logi. Phe. Crede michi
gaudebis facto. verum hercle hoc est
Do. sompnium. Phe. Experire. non est longum
Do. cantilenam eandem canis. Phe. Tu
michi cognatus. tu michi parens. tu a-
micus tu loco fratris eris. Do. garri
modo. Phe. Adeon ingenio te esse duro
atque inexorabili ut neque misericordia neque

precibus

prbus mollire queas? Do. Adeon te esse
incogitantem atque impudentem phedria ut
faleratis dictis nunc ducas me et meum duc
tes gratis? Anti. Misereat me. Phe. Hey
verus vicor. Ge. Quam uterque est similis sui.
Phe. Neque antipho alia cum occupatus esset
sollicitudine tum esse hoc mihi obiectum
malum. Ant. Ah. quid istuc est autem phe
dria? Phe. O fortunatissime antipho. ~~Ant.~~
An. Ego me? Phe. Cui quod amas domi est.
nec cum huiusmodi unquam tibi usus venit ut conflic
tares malo. Ant. Mihi in domi est immo
quod aiunt. auribus teneo lupum. Nam neque
quo modo a me amittam invenio neque ut
retineam scio. Do. Istuc mihi in ipso in hoc
est. Ge. Eya ne parum leno sies. An num
quidnam hic confecit? Phe. Hiccine est qui

homo inhumanissime? pamphilam meam vendi-
dit. Ant. Quid vendidit? Ge. Ain vendi-
dit? Phe. vendidit. Do. quam indignum faci-
nus. ancillam ere meo emptam? Phe. nequeo
exorare ut me maneat. et cum illo mutet fi-
dem triduum hoc. dum id quod est promissum
ab amicis argentum aufero. si tum non de-
dero. unam preterea horam ne opperius sies.
Do. obtundis? Ant. haud longum est id
quod orat dorio. exoret sine. Ide hoc tibi
quod bene promeritus fueris conduplicaverit. Do.
verba istec sunt. Ant. pamphilam ne hac
urbe privari sinens sines. Ge. tum preterea
horum amorem distrahi poteris pati? Do.
neque ego. neque tu. Ge. dii tibi omnes quod
es dignum duint. Do. ego te compluris ad-
versum ingenium meum menses tuli pollicitantem

.ms fruentem. flentem. mitte cont omnia rep
peri qui det: neque lacrimet. da boni
melioribus. Anti. Cave hercle ego si
satis commemini. tibi quidem est olim dies quam
ad dares huic. prestituta. Phe. factum.
Do. num istuc nego. Anti. Iam ea me pre
teriit? Do. non verum hic ei antecessit.
Anti. non pudet vanitatis? Do. minime dum
ob rem. Ge. sterquilinium. Phe. Dorio Ita
ne tandem facere oportet? Do. sic sum. si
placeo. utere. Anti. sicine hunc decipis?
Do. Immo. enimvero antipho. hic me de
cipit Nam hic me huiusmodi esse sciebat.
ego hunc esse aliter credidi. Is me fefel
lit. ego isti nihilo sum aliter ac fui
Sed utut haec sunt. tamen hoc faciam. cras
mane argentum mihi miles dare se dixit

si michi prior tu attuleris phedria · me
lege vtar · vt potior sit qui prior ad
dandum est · vale · Phedria Antipho Geta

Quid faciam? vnde me tam subito huic
argentum inveniam miser? cui nunquam mich
ilo est · quod hic si potuisset mihi exorarier
triduum · hoc promissum fuerat · Anti · Ita ne
hunc patiemur geta fieri miserum · qui me du
dum vt dixti adiuuerit ad comiter? quin
cum opus est · beneficium rursum ei experia
mur reddere · Ge · Scio equidem hoc esse equum
Anti · Age ergo · solus seruare hunc potes ·
Ge · quid faciam? Anti · Inuenias argentum
Ge · cupio · sed id vnde · edoce · Anti · pater
adest hic · Ge · scio · sed quid tum? Anti ·
Ah · dictum sapienti sat est · Ge · Ita ne?
Anti · ita · Ge · sane hercle pulchre suades ·

etiā tu hic abis Non triūpho ex nup-
tijs tuis si nichil nacistor mali. n̄ ex
huius causa querere ī malo iubes currere.
Anti. verum hic dicit. Phe. Quid ego
getha. vobis alienus sum. Ge. haud pu-
to. s̄ parum me est. ex omnibus nob' nuc sue-
cesset semper nisi insigenius etiā ut nul-
lus locus relinquatur preci. Phe. Aliis ab
omnibus meis illā in ignoti hic abdux
locum. Hem. dum igitur liceat. dum ego adsū
loquimini mecum antipho ꝯteplamini me
Anti. quamobrem aut quidnam es facturus.
credo. Phe. Quoquo parto hic asportā-
bitur terram certum est persequi. aut perire.
Ge. dij bene vortant qd agas. pedetē-
tim tamen. Anti. vide si qd opis pote-
ris afferre huic. Ge. si quicqd. Anti.

que obsecro me quid plus minus ve facit
quod nos post pigeat geta. Ge. quo.
salus est ut opinor verum enim metuo
malum. Anti. noli metuere. una tecum
bona malaque tollerabimus. Ge. quanti
tibi est opus tibi argenti loquere. Phe. so
le triginta mine. Ge. triginta? huy pcara
est phedria. Phe. Ista vero vilis est.
Ge. Age inventas dabo. Phe. O lepi
dum caput. Ge. Aufer te hinc. Phe. Iam
opus est. Ge. Iam feres. sed opus est mihi
phormionem ad hanc rem adiutorem dari.
Anti. presto est audacissime quidvis
oneris impone et feret. solus est homo ami
co amicus. Ge. eamus ergo ad eum ocius
Phe. Abi. dic presto ut sit domi. Anti
numquid est quod opera mea vobis opus sit? Ge

nichil. verum abi domum et illam miseram
quam ego sencio nunc mihi esse exanimatam
consolare. Cessas Anti. Pa. nichil est. quod
quod faciam lubens. Phe. Qua via istuc
facies? Ge. dicam in itinere modo te hinc
ammoue. Demipho Chremes.

Quid? qua profectus causa hinc es le-
mnum chremes? adduxtin tecum filiam?
Chre. non. De. Quid ita non? Chre.
postquam videt me eius mater esse hic diu/
tius simul autem non manebat etas virginis
meam negligentiam. ipsam cum omni fa-
milia ad me esse profectam aiebat. De.
Quid illic tam diu quaeso igitur commorabare?
ubi id audiueras? Chre. Pol me detinuit
me morbus. De. vnde. aut qui? Chre. Ro-
gas? senectus ipsa est morbus. Sed venisse eas

salvas audivi ex nauta qui illas vexe-
rat. De. Quid gnato obtigerit me ab-
sente audistin chreme? Chre. Quod qui-
dem me factum consilij incertum facit. Nam hanc
condicionem si cui tulero extrario. quo pac-
to aut unde sit mihi dicendum ordine est.
te mihi fidelem esse eque atque egomet sum mihi
sciebam. Ille si me alienus affinem volet.
tacebit dum intercedet familiaritas. sin spre-
verit me. plus quam opus est scito. sciet vere-
orque ne uxor aliqua hec resciscat mea. quod
si fit. ut me excutiam atque egrediar domo.
id restat. Nam ego meorum ego solus sum meus.
De. scio ita esse. et ista res mihi sollicitu-
dini est. neque defetiscar usque ego experi-
rier. donec tibi id quod pollicitus sum effecero.
Geta.

Ego hoiez callidiorē vidi neminē q̄
phormionē · venio ad hoiez vt dicerē
argētū op9 ee · et id q° pacto fiet · vixdū
dimidiū dixerā · intellexerāt · gaude-
bat · me laudabat · querebat senē · dijs
grās agebat · tēp9 sibi dari vbi phedrie
se ostenderet nichilominus amicū esse
q̄ anthiphoni · hoiez ad forū iussi opperi-
ri eo me esse adducturū senem · Sz eccū ip-
sum · quis ē vlterior? Attat · phedrie pr
venit · Sz quid ptimui at belua? An
quia quos fallā p vno duo sūt m̄ dati?
Comodius esse opior duplici spe vtier · pe-
tam hinc vnde a pīmo institui · Si is
dat sat est · Si ab hoc nichil fiet · Tum
hūc adoriar hospitem · Anthipho · Ge-
ta · Chremes · Demipho ·

ar

Expecto quam mox Quarta scena phor.
recipiat sese geta. sed patruum vi
deo cum patre astantem. hey mihi quam timeo. ad
uentus huius quo impellat patrem. Ge. Adibo
hosce. o noster chremes. Chre. Salue geta.
Ge. venire saluum volupe est. Chre. credo
Ge. quid agitur? Chre. Multa aduenienti. vt
fit. noua hic compluria. Ge. Ita. de antipho
ne audistin que facta? Chre. omnia. Ge. tun
dixeras huic? facinus indignum chremes
sic circuiri. De. Id cum hoc agebam commo
dum. Ge. Nam hercle ego quoque id quidem agi
tans mecum sedulo inueni vt opinor reme
dium huic rei. Chre. Quid geta? De. quod re
medium? Ge. vt abii abs te. fit forte ob
uiam michi phormio. Chre. Qui phormio?
Ge. Is qui istanc. Chre. scio. Ge. visum

e inichi. vt eius temptare sententiam. presto
hominem solum. Cur non inquam phormio vi
des inter nos. si hec potius cum bona vt
conponatur gratia. quam cum mala: herus liber
ralis est. vt fugitans litium. Nam ceteri
quidem hercle amici omnes modo vno ore
auctores fuere. vt precipitem hanc daret. Ant.
Quid hic inceptat. aut quo evadet hodie. Ge.
An legibus latum penas dices: si illam eie//
cerit? Nam id exploratum est. eya sudabis satis
si cum illo inceptas homine. ea eloquentia
est. verum pone esse victum eum. At tande
tamen non capitis eius res agitur. sed pecunie.
Postquam hominem hiis verbis sentio ~~mollirier~~
mollirier. soli sumus nunc inquam hic.
eho dic quid velis dari tibi in manum.
vt herus hiis desistat litibus. hec hinc

facessat? tu molestus me sic? Ant. satin
illi dii sunt propitii? Ce. Ita sat scio si tibi
aliquam parte boni equi quam dixeris. ut et ille
bonus vir et tua non commutabitur verba hodie
inter vos. De. Quis istuc iussit loqui? Chre.
Immo non potuit melius pervenirier eo
quo nos volumus. Ant. Omitti. De. Per
ge loqui. Ce. At primo homo insaniebat.
De. Certo. quid postulat? Ce. Quid? nimi
um quantum libuit. De. Dic. Ce. Si quis daret
talentum magnum. De. Immo malum her
cle ut nichil pudet. Ce. Quod dixi. adeo
ei. quaeso quid si filiam suam unicam loca
ret? parum retulit non suscepisse. inventa
est que dotem petat. ut ad pauca re
deam et mittam illius ineptias? hec de
nique fuit eius postrema oratio. Ego igitur

cā a principio amicā filia · ita vt equum
fuerāt · volui ~~vxorē~~ vxorē ducat · Nā in
veit in mentē · eius incommodū · i seruitute
pauperē ad ditē dari · Sz michi opus erat ·
vt aperte tibi nunc fabuler aliquantulū · q
afferret qui dissoluerē que debeo cētū ·
nunc si vult demipho dare quantū ab
hac accipio q sponsa ē michi · nullā mi
mali quā istā vxorē dari · Anti · vtrū
stulticia facere ego hunc · an malicia dicā ·
scientem an imprudentem · incertus sum ·
De · Quid si aliā debet · Ge · Ager oppo
situs pignori ob decē minas inquit · De ·
Age age iā ducat · dabo · Ge · Domicule
nē sunt ob decē alias · De · hui · Ni
mium est · Chre · ne clama · petito has
te a me decem · De · vxori emunda ancil//

la est · op9 z sciptu ad nuptias · hijs
reb9 pone sane dote inq̄t · De · sepectas
pinde scribito · ita mihi dicas · nihil
do · inpurat9 me ille vt etiā irrideat?
Chremes · Quid si · ego dabo · quere tu mo
filio fac vt illā ducat · nos quā volu9 ·
Anti · hey mi geta · occidisti me tuis falla//
ciis · Chre · Mea cā eicit' me est equū h'
amitti · Ge · quantū potes me certiorē in
quit face · si illam dat · hanc vt mittā ·
ne incert9 siem · Nam illi dote iam ɔstitue//
runt dare · Chre · iā accipiat · illis repu
diū remittet · hanc ducat · Ge · que q̄de
illi res vertat male · Chre · Oportune adeo
nūc mecū argentū attuli · fructū que Lem//
nij vxoris reddūt predia · de sumā vxori
tibi op9 esse dixero · Antipho · Geta ·

Geta · Ge · Hem · Ant · Quid egisti?
Ge · Emungi argento senes : Ant · Satin
est id? Ge · Nescio hercle · tantum iussus sum ·
Ant · Eho verbero aliud mihi respondes ac
rogo · Ge · Quid ergo narras? Ant ·
Quid ego narrem? opera tua ad restim
mihi quidem res redit planissime · ut te quidem
omnes dii · deaeque superi · inferi · malis
exemplis perdant · hem · si quid velis huic
mandes · quod quidem recte curatum velis · qui
te ad scopulum e tranquillo auferat · quid
minus utile fuit · quam hoc ulcus tangere aut
nominare uxorem? iniecta est spes patri posse
illam extrudi · Cedo nunc · porro · Phormio do-
tem si accipiet · uxor ducenda est domum?
quid fiet? Ge · Non enim ducet · Ant · No-
vi · Ceterum · cum argentum repetent · nostra

causa salutem in neruum potius ibit. GE. Nichil
est antipho. quin male narrando possit de-
prauarier. tu id quod boni est excerpis. dicis
quod mali est. Audin tu illum ita. Si argentum
acceperit ducenda est uxor ut ais. concedo tibi.
spacium quidem tandem apparandis nuptijs.
vocandi. sacrificandi. dabitur paululum. Interea
amici quod polliciti sunt argentum dabunt. id ille
istis reddet. ANTI. Quamobrem aut quid dicet?
GE. Rogitas? Quot res post illa monstra eue-
nerunt mihi. Introijt in edes alter alienus canis.
anguis per impluuium decidit de tegulis gallina
cecinit. Interdixit ariolus. aruspex vetuit ante
brumam aliquid noui negocij incipere. que causa est
iustissima. hec fient. ANTI. vt modo fiat. GE.
fient. Me vide. pater exit abi et dic esse argen-
tum phedrie. Demipho. Geta. Chremes

Quietus esto inquam. ego curabo ne quid
verborum duit. hoc temere numquam amittam
ego a me. quin testes adhibeam. cui dem.
et quamobrem dem commemorabo. Ge. ut cautus
est ubi nichil opus est. Chre. atqui ita est facto
opus. dum libido eadem maneat haec.
Nam si altera illa magis instabit forsitan nos
reiciat. Ge. rem ipsam putasti. De. ducere
me ad eum ergo. Ge. non moror. Chre.
ubi hoc egeris transito ad uxorem meam ut
conveniat hanc priusquam hinc abeat. dicat
eam nos dare Phormioni nuptum ne suc-
censeat et magis esse illum idoneum qui ipsi
sit familiarior Nos nostro officio nichil
egressos quantum is voluerit esse dotis. De.
Quid tua malum id refert? Chre. Mag-
ni Demipho. De. non satis est. tuum te of-

tisse officium. si non id pacto (?) appbat?
Chre. Volo ipsius quoque voluntate hec fieri. ne
se eiectum predicet. De. Id istuc facere pos
sum. Chre. Mulier mulieri congruet magis.
De. Rogabo. Chre. Ubi ego illos nunc re
perire possim? cogito. Quintus actus phor
mionis
Sofrona Chremes.

Quid agam? quem mi amicum misera
inveniam? aut cui consilia hec referam?
aut unde auxilium petam? Nam vereor hera
ne ob meum suasum indigne iniuria af
ficiatur. Ita patrem adolescentis facta hec
tollerare audio violenter. Chre. Nam que
hec anus est exanimata a fratre que est
egressa est meo. Sof. Quod ut facerem
egestas me impulit. cum scirem infirmas nup
tias hasce esse. ut id consulerem interea vi
tam

tum ut in tuto foret. **Chre.** Certe edepol nisi
me animus fallit aut parum prospiciunt oculi.
mee nutricem gnate video. **Sof.** Neque ille
investigatur. **Chre.** Quid ago? **Sof.** Qui est
pater eius. **Chre.** Adeon an maneo dum hec que
loquitur magis cognosco? **Sof.** Quod si eum nunc
reperire possim. nihil est quod verear. **Chre.**
Eapse est. colloquar. **Sof.** Quis hic loquitur?
Chre. Sofrona. **Sof.** meum nomen nominat. **Chre.**
respice ad me. **Sof.** Di obsecro vos. estne
hic Stilpho? **Chre.** Non. **Sof.** Negas? **Chre.**
Concede hinc a foribus paululum istorsum so-
des Sofrona. nec me istoc post hac nomine
appellassis. **Sof.** Quid? Non obsecro es
quem semper te esse dictitasti? **Chre.** St. **Sof.**
Quid has metuis fores? **Chre.** Conclusam
hic habeo uxorem sevam. verum istoc de nomine

eo perpulsa sum ne vos forte imprudentes
tes foris effutiretis atque id porro aliqua
uxor mea rescisceret. Sof. hem istoc pol
nos te invenire miseram nunc potissi-
mum. Chre. Eho dic mihi. Quid tibi rei est
cum familia hac unde exis? ubi ille? Sof.
Miseram me. Chre. hem quid est? vivuntne?
Sof. Vivit gnata. Matrem ipsam ex egri-
tudine mors consecuta est. Chre. malefactum.
Sof. Ego autem que essem anus deserta egens
ignota. ut potui nuptum virginem locavi
huic adolescenti. harum qui est dominus edium.
Chre. Anthiphonine? Sof. hem istic ipsi
Chre. Quid duas ne is uxores habet? Sof.
Au obsecro unam ille quidem hanc solam.
Chre. Quid illam alteram que dicitur cognata?
Sof. hec ergo est. Chre. Quid ais?

Sof

Sof. Composito factum est quo hanc amicus ha-
bere posset sine dote. Chre. Dii vestram fidem.
quam saepe forte temere eveniunt. que non au-
deas optare. offendi adveniens. quicum vo-
lebam collocatam familiam. quod nos ambo
opere maximo dabamus operam ut fieret.
sine nostra cura maxima sua cura hec sola
fecit. Sof. Nunc quid opus facto sit vide.
pater adolescentis venit. eumque animo iniquo hoc
oppido ferre aiunt. Chre. Nihil pericli est.
Sed per deos atque homines meam esse ~~nunc~~ hanc
cave resciscat quisquam. Sof. Nemo ex me
scibit. Chre. Sequere me. Cetera intus audies

Demipho Geta

Nostrapte culpa facimus ut malos
expediat esse. dum nimium dici nos bonos
studemus et benignos. Ge. Ita fugias

me propter causam · quod autem? De · Nonne id
sat erat · accipe ab illo iniuriam? etiam
argentum ultro obiectum · ut sit qui vivat · dum
aliquid aliud flagitii conficiat · Ge · planissi
me · De · hiis non premium est · qui rem pro
ua faciunt · Geta · verissime · De · ut stul
tissime quidem illi rem gesserimus? Ge · Modo
ut hoc consilio possiet discedi ut istam du
cat · De · Etiam ne id dubium est · Ge · haud
scio hercle · ut homo est an mutet animum · De
hem mutet autem? Ge · nescio · verum si for
te dico · De · Ita faciam ut frater censuit
et uxorem huc eius adducam · cum ista ut lo
quatur ~~abi~~ tu geta · abi prenuntia hanc ven
turam · Ge · Argentum inventum est phedrie de
iurgio siletur · provisum est ne in presentia hec
hinc abeat · quid nunc porro? quid fiet?

i rode luto hesitas. vsura solues. geta.
pus qd fueat matu. i die abijt pla
ge cresait nisi pspicias. Nuc hic demu
ibo ac phaniu edocebo ne quid vere
verea phormioz. aut ei9 oracioz

Demipho Nausistrata Chremes

Agedu vt soles nausistra fac illa
vt placet nobis et vt sua volute id qd
z facu du faciat. Nau. facia. De. pari
ter mc opera me adiuuas ac dudu
re opitulata es. Nau. factu volo. ac
pol minq queo. culpa viri. qi me dig
nu est. De. quid aut? Nau. q pol
mei pris bene parta indiligeter tu
tat. Na ex hijs pdijs taleta argeti
bina stati capiebat. he vir viro quid
pstat? De. bina qso? Nau. at reb9 vi/

horib9 mitto . tu duo talenta . De . hem .
Nau . qd virū me natā velle . ego oste
dere . De . certo scio . Nau . Quo pacto .
De . pacte sodes . ut possis cū illa . me te
adolescēs inter desanget . Nau . faciā ut
iubes . s3 meū vir abs te quorē video .
Chre . hem demipho iā illi datū ē argē
tū ? De . Curaui illico . Chre . nollē da
tū . s3 video uxorē ꝑ pene plus quā sat erat
De . Cur nolles chreme ? Chre . Iā recte
De . quid tu ? et quid locutus cū ista es ?
quā ob rē hanc ducimus . Chre . transegi .
De . quid ait tandem ? Chre . Abduci nō pt .
De . qui nō potest ? Chre . quia utriusq3 utr
q3 ē cordi . De . Quid istuc nr̃a ? Chre
magni . ꝑter hec . cognatā cõpi eē no
bis . De . Quid ? deliras ? Chre . Sic erit

non temere dico. Redi mecum in memoriam.
De. satin sanus es? Nau. Au obsecro. cave
ne in cognatam pecces. De. non est. Chre.
ne nega. patris non aliud dictum est. hoc
tu errasti. De. non norat patrem? Chre.
norat. De. Cur aliud dixit. Chre. numquamne
concedes michi hodie neque intelliges?
De. si tu michi nil narres? Chre. perdis?
Nau. Miror quid hoc siet. De. equidem
hercle nescio. Chre. vin scire? at ita me
servet iupiter ut propior illi quam ego sum
ac tu. homo nemo est. De. dii vestram fidem.
eamus ad ipsam una omnes nos. aut scire aut
nescire hoc volo. Chre. Ah. De. quid est?
Chre. Ita me parvam mihi fidem esse apud te? De.
vin me hoc credere. vin satis quesitum esse
mihi istuc? Age fiat. De. Illa filia a-

mici nosti quid futurum? Chre. Recte ad-
hanc ergo mittimus? Chre. quid ni? De.
Illa maneat? Chre. sic. Nau. sic pol co-
modius esse in omnes arbitror quam ut cepisti
manere hanc. nam perliberalis visa est michi cum
vidi. De. Quid istuc negotii est? Chre.
Iam me aperuit hostium? De. Iam. Chre. o
Iupiter. dij vos respiciunt. gnatam inveni
nuptam cum filio tuo. De. hem. quo pacto hoc
potuit? Chre. Non satis tutus est ad nar-
randum locus hic. De. At tu intro abi. Chre.
heus. filij ne hoc nostri resciscant volo.

Antipho

Letus sum. utut mee res sese habent
fratri obtigisse quod vult. quam scitum est ~~huius~~
eiusmodi parare in animo cupiditates. quas cum
res adverse sient. paulo mederi possis

·hic simul ut argentum repperit · cura sese ex-
pediuit · Ego nullo possum remedio me
evolvere ex hijs turbis · quin si hoc
celetur in metu · sin patefiat · in probro sim ·
Neque me domum nunc recipere · ni mihi ex
spes ostenta huius sit habendi · Sed ubinam
getam inuenire possim? ut roget tempus · quo
conueniendi patris me capere iubeat

Phormio Antipho

Argentum accepi · tradidi lenoni abduxi
mulierem · curaui propria ea phedria ut
potiretur · Nam est emissa et manu · Nunc
una res restat mihi que est conficienda · otium
ab senibus ad potandum ut habeam · nam
aliquot hos sumam dies · Anti · Sed phor-
mio est · quid ais? Phor · Quid? Anti ·
Quidnam nunc facturus est phedria? quo

pacto sanctitate amoris aut se velle su//
mere? Phor. vicissim partes tuas acturus
est. Anti. Quas? Phor. ut fugiat patrem
te suam rogavit rursum ut ageres causam. ut
pro se diceres. Nam potatum est apud me.
ego me ire senibus Sunium dicam ad
mercatum ancillulam emptam. dudum quam dixit
geta. ne cum hic non viderit me conficere
credat argentum suum. Sed hostium concrepuit
ab te. vide quis egreditur. Anti. Geta est.

Geta. Antipho. Phormio.

O fortuna. o fors fortuna. quantis commo//
ditatibus quam subito hero meo antiphoni
ope vestra hunc honorastis diem? Anti.
quidnam hic sibi vult. Ge. nos quam amicos
eius exonerastis metu. Sed nunc mihi ego
cesso qui non humerum hunc onero pallio

atque hominem propere invenite · ut hec que gesta
sunt sciat · Anti · num tu intelligis quod
hic narret ? Phor · num tu · Anti · nil ·
Phor · tantundem et ego · Ge · Ad lenonem hinc
ire pergam ubi nunc sunt · Anti · heus ge
ta · Ge · hem tibi non mirum aut novum est
revocari cursum · cum institueris · Anti · geta ·
phor · pergit hercle · Ge · numquam tu odio tuo
me vinces · Anti · non manes ? Ge · vapu
labis · Anti · id quidem iam tibi fiet nisi
resistis verbero · Ge · familiariorem oportet
esse hunc qui minitatur malum · Sed is ne est
quem quero vel non ? Phor · Congredere ac
tutum · Anti · Quid est ? Ge · omnium quan
tum est qui vivant hominum · homo honoratis
sime · nam sine controversia ab diis solus
diligere antipho · Anti · Ita velim · Sed qui

istuc reddam ita te dicam in uesti(mento). Ge. Satin
est. si te delibutum gaudio reddo? Ant.
Sperabis. Phor. Hunc tu pollicitationes aufer
et quod fers redde. Ge. Oh tu quoque hic aderas
phormio? Phor. Aderam sed tu quod cessas?
Ge. Accipe. hem. ut modo argentum tibi
dedimus apud forum. recta domum sumus pro-
fecti. Interea mittit herus me ad uxorem
tuam. Ant. quamobrem? Ge. Omitto prolo-
qui nam nil ad hanc rem est anipho. ubi in gyne-
ceum ire occepi puer occurrit mida
pone me. apprehendit pallio. resupinat.
respicio. rogo quam ob rem retineat me.
Ait esse uetitum ad eam intro accedere. Sofro-
na. modo fratrem huc. inquit. senis intro-
duxit chremem. eumque nunc esse intus cum illis
Hoc ubi ego audiui. ad fores suspenso gradu

diu placide ire perrexi · accessi · astiti animam
compressi · aurem admovi · Ita animum cepi at
tendere hoc modo sermonem captans · Anti · hem
geta · Geta · hic pulcherrimum facinus au
divi · Ita pene hercle exclamavi gaudio ·
Anti · quod · Ge · quodnam arbitrare · Anti
nescio · Ge · Atqui mirificissimum · patruus
tuus · pater est inventus phanio uxori tue ·
Anti · hem · quid ais · Ge · cum eius consue
vit olim matre in lenno clanculum · Phor ·
Somnium · utin hec ignoraret suum patrem · Ge ·
Aliquid credito phormio esse cause · Sed
me [illegible] censen omnia potuisse intelligere
extra hostium · intus que inter se ipsi egerint ·
Phor · Atque hercle ego quoque illam audivi
fabulam · Ge · Immo etiam dabo quo magis cre-
das · patruus interea inde huc egreditur

foras. haud multo post cum patre idem re-
cepit se intro denuo. ait vtrumque tibi po-
testatem habere dauum. denique ego missus sum fo-
re vt requirerem atque vt adducerem. Anti. hem.
quin ergo rape me. quid cessas? Ge. fe-
cero. Anti. O phormio vale. Phor. vale
antipho bene ita dij ament factum. gaudeo
tantam fortunam de improviso esse hijs datam.
Summa eludendi occasio est michi nunc senes
et phedrie curam adimere argentariam. ne
cuiquam suorum equalium supplex siet. Nam
idem argentum hoc ita vt datum est ingratiis
hijs datum erit. hoc qui cogam re ipsa re-
peri. nunc gestus mihi vultus est capiundus no-
uus. Sed hinc concedam in angiportum hoc proxi-
mum. Inde hijsce ostendam me vbi egressi
erunt foras. Quo me assimularam ire

no mercatu · no eo

Demipho Phormio · Chremes ·

His merito magnas gras habeo atq
ago quando venere hec nob frater pros-
pere · Quantu potest nuc gueniudq
phormio z · pusq dilapidet nras trigi-
ta minas · vt auferamq · Phor · demipho
me si e domi visa vt quid · De · At nos
ad te ibamq phormio · Phor · de eade
fortasse ra · De · Ita hercle · Phor · Credidi
Quid ad me ibatis · ridiculu · An vebamini
me no id facere · qd recepisse semel · heus
heus quanta hec paupertas mea est · ta-
me adhuc curavi hoc vnu quide · vt
vet mi fides · Chre · Est me ita liberalis vt
dixi · De · oppido · Phor · Itaq ad vos de-
minatu venio · demipho paratu ee me

vbi vultis vxorem. Nam omnes posthabui m̄ res.
ita vt par fuit postq̄ talı ope id vos vel//
le anim̄ aduterta. De. At hic dehortat̄
ē me ne illā tibi darē. Nā qui erit ru//
mor populi inquit. id si feceris? olī cū
honeste potuit tūc nō ē data. Nūc vidu//
am extrudi turpe est. ferme eadē oīa
q̄ tute ~~vna~~ dudū corā me incusaueras
Phor. Satin sup̄be illuditis me. De. qui?
Phor. Rogas? qui ne alterā quidē illā
potero duce. Nā quo redibo ore ad eā quā
contempserī? Chre. Tū autē. anphonē vi//
deo ab sese amittere inuitū inq. De. tū
at video filiū meū inuitū sane mulierē
ab se amittere. S; transi sodes ad forū atq
illud mı̄ argentū rursū iube ēscribi Phor//
mio. Phor. Quod ne ego descripsi porro

illi quibus debui? De. Quid igitur fiet? Phor.
Si vis mihi uxorem dare quam despondisti, du-
cam. Sin est ut velis manere illam apud
te, dos hic maneat, Demipho. Nam
non est equum me propter vos decipi, cum vestri
honoris causa repudium alteri remiserim, que
dotis tantundem dabit. De. In hinc in mala
rem cum istac magnificentia, fugitive? etiam
nunc credis te ignorarier aut tua facta
adeo? Phor. Irritor. De. Tune hanc du-
ceres si tibi data esset? Phor. Fac peric-
lum. De. Ut filius cum illa habitet apud
te, hoc vestrum consilium fuit. Phor. Queso quid
narras? De. Quin tu mihi argentum cedo. Phor.
Immo vero tu uxorem cedo. De. In ius am-
bula. Phor. In ius? Enimvero si porro
odiosi esse pergitis. De. Quid facies? Phor.

Ego me? vos me indotatis modo patrocinari fortasse arbitramini etiam dotatis soleo
De. quid ea nostra? Phor. nil. hic quandam noram cuius vir uxorem. Chre. hem.
De. quid est? Phor. Lemni habuit aliam
Chre. nullus sum. Phor. ex qua filiam suscepit. et eam clam educat. Chre. sepultus sum. Phor. hec adeo ego illi iam denarrabo. Chre. obsecro ne facias. Phor.
oh. tun is eras? De. ut ludos facit?
Chre. missum te facimus. Phor. fabule. Chre.
quid vis? tibi argentum quod habes condonamus.
Phor. Audio. Quid vos malum ergo me sic ludificamini inepti vestra puerili sententia? volo. nolo. volo rursum. cedo. cape. quod dictum. indictum est. quod modo erat ratum. id irritum est. Chre. Quo pacto

239

aut vnde hic hec resciuit. De. nes
cio. nisi me dixisse nemini certo scio
. Chre. Nostri ita me dij ament simile.
Phor. Inueni scrupulum. De. hem hunc
vt a nobis tantum hoc argenti aufferat tā
aperte irridens. emori hercle satius z. Dio
virili pectore cogites vt sis. para. vides pecu
tum tuum et elatum foras. ne id iam celare
posse te tuam vxorem. Nunc quod ipsa ex alijs
auditura sit chreme. id nosmet ipsos
indicare placabilius est. tum hunc
impuratum poterimus nostro vlcisci modo.
Phor. Attat nisi mihi prospicio hereo. hij gla
diatorio animo ad me affectant viam. Chre.
At vereor vt placari possit. De. bono
animo. ego redigam vos in gratiam. hoc fre
tus chreme cum e medio excessit. vnde

hec suspecta est tibi. Phor. Ita me agi-
tis mecum? Satis me astute aggredimini.
non hercle quod te istuc me instigasti demi-
pho. Ain tu tandem? ubi perperam tibi quod
libitum fuit feceris, me huius sis verum
femine primarie qui novo modo ei faceres contu-
melias. venias nunc precibus lautum peccatu-
tum tuum. Hii sic ego dicte illam ita
tibi incensam dabo ut me restinguas. lac-
rimis si extillaveris. De. Malum quod isti
dii deeque omnes duint. tanta me affecerunt quis-
quam esse audacia. Non hoc publicitus sce-
lus hinc deportarier in solas terras. Chre.
In id redactus sum loci ut quid agam cum
illo nesciam prorsus. De. Ego scio. In ius eamus.
Phor. In ius? huc si quid lubet. De. Assequere-
re. at retine dum hinc servos voco. Chre.

solus sum · in ius · arripite hunc · Phor · una
iniuria est tecum · De · lege agito
ergo · Phor · Alteram tecum Chreme · De ·
Rape hunc · Phor · Ita ne agitis? enimve-
ro voce est opus · Nausistrata exi · Chre ·
os opprime · De · Impurum vide quantum va-
let · Phor · Nausistrata inquam · Chre · Non
taces? Phor · Taceam? De · Nisi sequitur pug-
nos in ventrem ingere · Phor · Vel oculum exclude et
ubi ulciscar locus · Nausistrata · Chremes ·
Phormio · Demipho ·

Quis nominat me? Chre · hem · Nau ·
quid istuc turbe est obsecro mi vir? Phor ·
hem quid nunc obticuisti? Nau · quis hic
homo est? non mihi respondes? Phor · hiccine
ut tibi respondeat qui hercle ubi sit nes-
cit? De · Cave isti quicquam credas · Phor

Ubi tange si nō ~~[illegible]~~ totus friget. me ene-
ca. **Chre.** nil est. **Nau.** Quid ergo ē q
istic narret? **Phor.** Jam scies. auscul-
ta. **Chre.** pgin credē. **Nau.** qd ego obse-
cro huic credā qui nichil dixit? **Phor.**
delirat miser timore. **Nau.** nō pol ē
temere. q tu tā times. **Chre.** egon
timeo? **Phor.** Rcē sane. qn̄ nichil ti-
mes. et hoc nichil est q qd ego dico. tu
narra. **De.** O scelus tibi narret. **Phor.**
Oho tu. factū est a te sedulo pro fratre.
Nau. mi vir nō m̄ narras? **Chre.** At
Nau. Quid at? **Chre.** Nō opus ē dicto.
Phor. tibi quidē. At scito huic opus est.
In lemno. **Chre.** hem quid ais? **De.** nō
taces? **Phor.** clam te. **Chre.** hey m̄. **Phor.**
vxorē duxit. **Nau.** mi homo. dii melius

duint

diut Phor. Sic factum est. Nau. perii mi-
sera. Phor. Et inde filiam suscepit iam
unam dum tu dormis. Chr. Quid agis?
Nau. Proh dii immortales facinus indig-
num et malum. De. Hoc actum est. Phor.
Numquam hodie factum est indignius. qui mi
ubi ad uxores ventum est tum fiunt senes?
Nau. Demiphe te appello. nam me-
cum hoc ipso distedet loqui. Haecine erat
ea que nostros fructus minuebat vilitas?
Haecine erant itiones crebre et mansio-
nes diutine lemni? De. Ego Nausistrata
esse in hac re culpam meritum non nego.
sed eam que sit ignoscenda. Phor. Verba
fiunt mortuo. De. Nam neque negli-
gentia tua neque odio id fecit tuo. Vino-
lentus fere abhinc annos quindecim mu-

liberculam ex ea suscepit · unde hec nata est
· meque post · illam unquam attigit · ex mor-
te obiit · e medio abiit qui fuit in
re hac scrupulus · quam ob rem te oro ut
alia facta sint tua · equo animo hoc ferebas ·
Nau · quid? ego equo animo? cupio mi-
sera in hac re iam defungier. Sed quid
ego sperem? etate porro minus pecca-
turum putem · iam tum erat senex · senec-
tus si verecundos facit · an mea forma at-
que etas nunc magis expetenda conpho?
quid mi nunc affers quam ob rem expectem aut
sperem porro non fore · Phor · Exequias
chremeti quibus est commodum · ire iam tem-
pus est · Sic dabo · Age nunc age phor-
mionem qui volet lacessito · faxo tali eum
mactatum atque hic est infortunio · Re·

deat in gratiam. sancia suppliciis sat
e mi. habet hoc. ei quod dum vivat usque
ad aurem obgannat. Nau. An meo me-
rito credo? quid nunc ego commemorem de-
mipho sigillatim qualis in hunc fuerim?
De. Novi eque omnia tecum. Nau. me-
rito hoc videtur meo factum? De. mi-
nime gentium. verum quando iam accusatio fieri
infectum non potest. ignosce. orat. confi-
tetur. purgat. quid vis amplius? Phor.
Enimvero prius quam hec dat veniam mihi
prospiciam et phedrie. heus nausis-
trata prius quam huic respondeas temere. au-
di. Nau. Quid est? Phor. Ego mi-
nas triginta per fallaciam ab illo abstuli.
eas dedi tuo gnato. Is pro sua amica le-
noni dedit. Chre. Quid ais? Nau.

Non indignum tibi videtur. Filius homo
adolescens si habet vnicam amicam tu
vxores duas? nil pudet te? quo illum
ore obiurgabis? Responde mihi. De.
faciet vt voles. Nau. Immo vt meam
sciias sententiam. neque ego ignosco neque
promitto quicquam neque respondeo prius quam
gnatum videro eius iudicio permitto
omnia. quod is iubeat faciam. Phor. mu=
lier sapiens es nausistrata. Nau. satin
tibi est? Phor. Immo vero pulchre
discedo et probe et preter spem. Nau.
Tu tuum nomen dic quod est? Phor.
mihin? phormio vestre familie
hercle amicus et tuo summus phedrie
Nau. phormio at ego ecastor posthac tibi
quod potero et que voles faciam et dicam. Phor.

benigne

benigne dicis. Nau. Pol meritum est tuum. Phor.
vin primum hodie facere quod ego gaudeam
Nausistrata. et quod tuo viro oculi doleant
Nau. Cupio. Phor. Me ad cenam voca.
Nau. pol vero voco. Phor. Eamus intro
hinc. Nau. Fiat sed ubi est Phedria iudex
noster? Phor. Iam hic faxo aderit
Calliopius. Ω vos valete et plaudite
Calliopius recensui.

Therencij comici phormio que dicitur
Comedia ultima finitur.

Epythaphium Therencij

Natus in excelsis tectis cartaginis alte
Romanis ducibus bellica preda fui
Descripsi mores hominum iuvenumque senumque
Qualiter et servi decipiant dominos
Quid meretrix quid leno dolis quid fingit avarus
Hec quicumque leget. sic puto cautus erit.

Finit in delff anno 1474°. 17°. kl' Julij

Acta ludis Romanis L. Postumio albino. luc. postumio merula aedilibus curulibus. ii. sine interpellatione modos fecit otho lucinius tybijs sarranis et. C. fanio. M. ualerio Coss

158